

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती डॉ.नीलम गोन्हे)

- पृ. शी. :** शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी होत असलेले प्रयत्न
मु. शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी होत असलेले प्रयत्न या विषयावर श्री.रामनाथ मोते, डॉ.नीलम गोन्हे, प्रा.अनिल सोले, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री विजय ऊर्फ भाई गिरकर, गोपीकिसन बाजोरिया, नागो गाणार, रविंद्र फाटक, प्रविण दरेकर, सुजितसिंह ठाकूर, गिरीश व्यास, प्रशांत परिचारक, श्रीमती स्मिता वाघ, डॉ.अपूर्व हिरे, वि.प.स.यांचा प्रस्ताव

चर्चा पुढे सुरु

अॅडरामहरी रुपनवर

मा.सभापती महोदया, मी काल शिक्षणाच्या प्रस्तावासंदर्भात माझे विचार मांडण्यास सुरुवात केली आणि दोन चार मिनिटांनी वेळ संपला. त्यामुळे मी आज पुन्हा शिक्षणाच्या प्रस्तावावर माझे विचार मांडण्यास सुरुवात करित असून मी माझे बोलणे १०-१२ मिनिटांत पूर्ण करणार आहे. शिक्षणाच्या संदर्भात मला फक्त एकच सांगावयाचे आहे की, आज आपल्याकडे शिक्षणाची जी प्रचलित पध्दत आहे ती तपासण्याची वेळ आली आहे असे मला वाटते. आपणही आपल्या राज्यातील मुलांना शिक्षण देत असता े त्या प्रमाणे आपल्या देशात आणि जगामध्ये प्रत्येक देश आपापल्या विद्यार्थ्यांना शिक्षण देत असतात. यासंदर्भात माझे असे म्हणणे आहे की, महाराष्ट्र सरकारने आपल्या देशातील इतर राज्य आणि जगातील इतर देशामध्ये शिक्षणाच्या ज्या पध्दती आहेत त्यासंदर्भात तुलनात्मक अभ्यास करून नवीन अभ्यासक्रम ठरविला पाहिजे असे माझे मत आहे व त्या प्रमाणे शासनाने कार्यवाही करावी अशी विनंती या निमित्ताने मी करतो.

सभापती महोदय, आपल्याकडे अभ्यासक्रम ठरवितांना नेहमी चुकीची पध्दती, रेफरन्स दिले जातात व त्यामुळे गोंधळ निर्माण होत असतो. आपल्या राज्यामध्ये जिल्हापरिषदेच्या शाळांना एक अभ्यासक्रम आहे. आता आपल्याकडेच नवीनच सीबीसी पॅटर्न आला आहे. सीबीसीचा अभ्यासक्रम जिल्हापरिषदेच्या शाळेपेक्षा खूप वेगळा आहे. जो गरीब माणूस आहे, ज्याकडे पैसे नाहीत अशा पालकाच्या पाल्यांना शासनाचा अभ्यासक्रम आहे. त्यामुळे लोकांना प्रश्न पडू लागला आहे की, सीबीसी उच्च की, शासनाचा अभ्यासक्रम उच्च. वास्तविक पाहता तसे नसेलही. परंतु आता पालकांना आपल्या मुलाला सीबीसी मध्ये शिक्षण मिळावे असे वाटू लागले आहे. परंतु बाकीच्या पाल्यांना वाटते की, आमच्याकडे पैसे नसल्यामुळे माझ्या पाल्याला मी सीबीसीमध्ये टाकू शकत नसल्यामुळे ते तोंड बारीक करून बसतात. त्यामुळे राज्यामध्ये अशा प्रकारची मानसिकता होणे हे काही बरोबर नाही. त्यामुळे आपण सीबीसीच्या तोडीचा अभ्यासक्रम आपण मराठी भाषेतून किंवा आपल्या शाळेतून देऊ शकत नाही काय ? त्यामुळे शासनाने नवीन अभ्यासक्रमाची निर्मिती करावी अशी माझी या निमित्ताने मागणी आहे.

सभापती महोदय, आता सर्व लोक इंग्रजी माध्यमांच्या शाळेकडे चालले आहे. त्यामुळे

शासनाला माझी विनंती आहे की, जिल्हा परिषदेच्या शाळेमध्ये आपण पहिलीपासून सेमी इंग्रजी केले आहे परंतु सर्वच शाळा सेमी इंग्रजीच्या करण्यात आलेल्या नाहीत. जे शिक्षक स्वयंस्फूर्तीने काम करतात अशा शाळांमध्ये सेमी इंग्रजी सुरु झाले आहे. ज्या शाळेमध्ये सेमी इंग्रजी शिकवले जाते अशा शाळेतील पटसंख्येमध्ये वाढ झाली आहे. आज इंग्रजी ही जगाची भाषा असून ती भाषा जर आवश्यक असेल, तिच्याकडे लोकांचा कल असेल तर आपण सुध्दा नगरपालिका व जिल्हापरिषदेच्या शाळेमध्ये इंग्रजी सुरु केले पाहिजे व त्यानुसार परिपत्रक काढून निर्णय लागू केला पाहिजे. आता जवळ जवळ जिल्हापरिषदेच्या ७०-८० टक्के शाळांमध्ये सेमी इंग्रजीचा विषय शिकवण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे. परंतु या शाळेमध्ये इंग्रजी विषय शिकवण्यासाठी त्या दर्जाचे शिक्षक नाहीत तसेच त्या दर्जाचा अभ्यासक्रम नसल्यामुळे या शाळेकडे त्या प्रमाणात विद्यार्थ्यांची संख्या वाढत नाही.

सभापती महोदय, आमच्या सोलापूर जिल्हयातील माळशिरस तालुक्यात तुपे वस्तीमध्ये एक शाळा आहे. या ठिकाणची वस्तीची संख्या १५७ असून या ठिकाणच्या शाळेत २७८ विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत. इतर गावातील मुले तुपे वस्तीमध्ये शिकण्यासाठी येत असतात. या शाळेला मी भेट दिली असून या शाळेला एका व्यक्तीने १० गुंठे जागा दिली असून त्या ठिकाणची रचना अशी आहे की, १० पायऱ्या चढल्या की, दोन वर्ग लागतात. पुन्हा १० पायऱ्या चढल्या की, दोन वर्ग लागतात. या शाळेच्या आतमध्ये गेल्यानंतर आपण कॅलिफोर्नियामध्ये आहे की, महाबळेश्वर येथे आहे हे कळत नाही. ही शाळा डोंगराळ भागात आहे. या शाळेमध्ये मी सीईओ यांना घेऊन गेलो त्यावेळेस एका दिवसात त्यांनी या शाळेला २५ लाख रुपये दिले. या शाळेला सीईओ यांनी सर्व सुविधा उपलब्ध करून दिल्या आहेत. त्यामुळे या शाळे प्रमाणे आपण इतर शाळांना सुविधा उपलब्ध करून दिल्या, जे शिक्षक जीव ओतून काम करतात त्यांना आपण जर बक्षीस दिले किंवा शाबासकी दिली तर येथील परिस्थिती बघून दुसरे शिक्षक सुध्दा चांगले काम करू शकतील. मी सीईओ यांना सांगितले की, तुम्ही सर्व शिक्षकांना प्रशिक्षणासाठी एकत्र बोलवा. या शाळेमध्ये १०-१० कि.मी. अंतरावरून पालक आपल्या पाल्यांना मोटरसायकल वरून आणत असतात. या शाळेमुळे अनेक शाळा आता ओस पडू लागल्या आहेत.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, शिक्षणासारख्या महत्वाची चर्चा सुरु आहे परंतु शिक्षण विभागाचे मंत्री या ठिकाणी उपस्थित नाही तसेच कोणतेही मंत्री महोदय, पॉईंट लिहून घेतांना दिसत नाही. शिक्षण मंत्र्यांना बोलावण्याची व्यवस्था करावी ही विनंती आहे.

श्री.चंद्रशेखर बावनकुळे (ऊर्जा मंत्री) : सभापती महोदय, मी पॉईंट लिहून घेण्याचे काम करीत आहे.

तालिका सभापती : मा.शिक्षणमंत्र्यांना उपस्थित राहण्याचा निरोप अगोदरच पाठविण्यात आलेला आहे. सन्माननीय सदस्यांनी आपल्या भाषणाला सुरुवात करावी.

अॅड.रामहरी रुपनवर : सभापती महोदय, आता अशी परिस्थिती निर्माण झाली आहे की, ज्या शाळांना मान्यता आहे त्या शाळेमध्ये विद्यार्थी नाही व ज्या शाळांना मान्यता नाही त्या शाळांना विद्यार्थी आहेत. परंतु शाळा का सुरु ठेवली म्हणून कारवाई केली जाते त्यामुळे हे थोडे गझनीच्या महम्मदाच्या राजवटीसारखे वाटते. आता नगरपालिकेच्या निम्म्या शाळा बंद पडलेल्या आहेत. शाळा का बंद पडल्या आहेत त्याचेही कारण शोधले जात नाही, ट्रान्सफरही केल्या जात नाहीत, त्या शाळेचे अनुदान दुसऱ्या शाळांनाही दिले जात नाही. लोकांच्या इच्छेचा प्रश्न असेल तर लोकांनी आपले मुले कोणत्या शाळेत पाठवावी असे वाटते अशा शाळांना सरकारने अनुदान दिले पाहिजे. सोलापूर,

कोल्हापूर येथे नगरपालिकेच्या जवळपास निम्म्याहून इंग्रजी माध्यमांच्या शाळा सुरु असल्यामुळे मराठी माध्यमांच्या शाळा बंद पडलेल्या आहेत. त्यामुळे या ठिकाणच्या इंग्रजी माध्यमांच्या शाळा पाकिस्तानातील आहेत काय ?

सभापती महोदय, अगोदर लोक संख्या कमी होती. आता ही संख्या १ अब्ज ४४ कोटी झाली आहे त्यामुळे त्या प्रमाणात शाळांची संख्या सुध्दा वाढली पाहिजे. आश्रमशाळेत जे विद्यार्थी शिक्षण घेत आहेत ते विद्यार्थी कोणाचे आहेत ? समाजकल्याण विभागाचे आहेत म्हणून ? विद्यार्थ्यांकडे बघण्याचा दृष्टिकोन बदलण्याची आवश्यकता आहे. आदिवासींच्या शाळांना तर ३-३ वर्षे अनुदानच दिले जात नाही. शासनाने जे काही दिलेले आहे ते निटनेटके सुरु आहे की नाही यासंदर्भात सिंहावलोकन करण्याची गरज आहे. शासनाने ज्या शाळा निर्माण केल्या, ज्या शाळांना शिष्यवृत्ती दिल्या, ज्यांना अनुदानित शाळा म्हणून मान्यता दिल्या त्या शाळा नीट सुरु आहेत की, नाहीत हे सुध्दा बघण्याची नितांत आवश्यकता आहे तसेच या शाळांचा दर्जा सुध्दा बघितला जाणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, आपल्या शाळेवर आपला अंकुश कमी झाला आहे ही वस्तुस्थिती आहे. आम्ही लहान असताना शाळेचे व्हेरिफिकेशन, इन्सपेक्शन नेहमी होत असे. साहेब येणार असल्यामुळे शिक्षक सांगायचे उद्या शाळेत येतांना कपडे चांगले घालून या. त्यामुळे इन्सपेक्शनच्या वेळी एकच असलेली खाकी चड्डी तीच धुऊन घालावी लागत असे. त्यावेळेस सर्व नीटनेटके असायचे. आता तेव्हा सारखे इन्सपेक्शनच होत नव्हते. त्यामुळे आता कसेही वागले तरी चालते, काहीही केले तरी चालते. काल परवाच्या सिनेमामध्ये पालकाला सांगायला शिक्षक जातात तर पालकच शिक्षकाला सांगतो की, शहाणपणा करू नका, त्याचा वाढदिवस असल्यामुळे वाढदिवसानिमित्त वर्गणी गोळा करा. आता कोणीही शाळेत जाऊन मास्तरला दम देतो, कोणीही मुस्कटात मारतो. त्यामुळे आपल्या शिक्षणात आता धाक कमी झाला आहे. मी असे का वागतो, मी असे का बोलतो, मी कपडे असे का घालतो याकडे कोणीही लक्ष देत नाही. त्यावेळच्या प्राथमिक शिक्षणाचा फार मोठा परिणाम होत असे. मी या गोष्टीचा बारीक अभ्यास केला तेव्हा मला असे दिसून आले की, माझ्या वागण्या बोलण्यात सगळे जे काही आहे ते माझ्या शिक्षकाचे आहे. त्यावेळी शिक्षकाएवढा मोठा माणूस मला कोणीच माहीत नव्हता. त्यामुळे शिक्षक जसे वागतात तसेच वागण्याचा विद्यार्थी प्रयत्न करीत असतात. शिक्षकांनी बोलण्याची जी पध्दत शिकवली त्याच पध्दतीने मी आज देखील बोलतो. आता कोणी मला सांगितले की, तुम्ही आता आमदार झाले आहात त्यामुळे आपल्या बोलण्यामध्ये काही सुधारणा करा. परंतु तसे होणार नाही. प्राथमिक शाळेमध्ये जे काही शिक्षण मिळाले होते त्या प्रमाणेच माणूस पुढे वागत असतो, बोलतो असतो. नंतर त्यामध्ये बदल होत नसतो.

या नंतर श्री. शिगम

पृ. शी./ मु. शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी
होत असलेले प्रयत्नचर्चा पुढे सुरु.....

श्री. रामहरी रुपनवर :

माझी ती बोली भाषा ठरली म्हणून त्याचा तो परिणाम आहे. राज्यातील ५० टक्के जनता प्राथमिक शिक्षणावर आयुष्याचा शेवट करते. कोण सातवीपर्यंत शिकले, कोण सहावीपर्यंत शिकले, कोणी दहावीपर्यंत शिकले, पण त्यांच्यावर त्या वेळेच्या शिक्षणाचा प्रभाव आहे. त्या गावातील शिक्षण पद्धतीचा प्रभाव आहे. तेव्हा सर्व पद्धतीमध्ये समानता आली पाहिजे. सर्व पद्धती साधकबाधक चांगली असली पाहिजे. जगातील टॉपची व्यवस्था असली पाहिजे असे मी म्हणणार नाही. राज्याला स्वातंत्र्य मिळून ६०-६५ वर्षे झालेली आहेत. आपण शिक्षणपद्धतीमध्ये बदल करित आहोत. परंतु या बारीक बारीक गोष्टींकडे कोणी पाहत नाहीत. तेव्हा कोणाचे काय म्हणणे आहे याकडे फार लक्ष देऊ नये. राज्यातील सर्व भागांत एकच शिक्षण पद्धती असली पाहिजे. त्यांच्यामध्ये एक वाक्यता असली पाहिजे.

सभापती महोदया, सर्व शाळांना वेळेवर अनुदान मिळाले पाहिजे. तसेच विद्यार्थ्यांना वेळेवर शिष्यवृत्ती मिळाली पाहिजे. एकदा अनुदान द्यायचे ठरल्यानंतर मोर्चा काढल्यावरच अनुदान का द्यायचे ? अनुदान देण्यासाठी बजेटमध्ये तरतूद केल्यानंतरही ते का दिले जात नाही ? हे अनुदान मार्च महिन्यात दिले जाते. ते जून महिन्यात का देण्यात येत नाही ? परंतु दफ्तर दिरंगाई होत असल्यामुळे शिक्षण क्षेत्रावर त्याचा विपरित परिणाम होतो. त्यामळे विद्यार्थ्यांना ज्या गोष्टी वेळेवर मिळावयास पाहिजे त्या मिळत नाहीत. त्यासाठी शासनाने उपाययोजना करून एक आराखडा तयार केला पाहिजे असे माझे मत आहे.

सभापती महोदया, सर्वांना समान संधी मिळाली पाहिजे. लोकशाही राज्य असेल आणि कल्याणकारी राज्याची संकल्पना राज्य सरकार राबवीत असेल तर सर्वांना समान संधी मिळावयास पाहिजे. मी गरीब आहे. मी कुठेही भ्रष्टाचार करू नये हे तत्त्वज्ञान एका बाजूला आणि माझ्याकडे पैसे नसतील तर मी माझ्या मुलाला चांगली संधी उपलब्ध करून देऊ शकत नाही. पण असेही काही लोक आहेत जे अजिबात भ्रष्टाचार करीत नाही. मग त्यांच्या मुलांनी कसे शिकायचे ? श्रीमंताच्या मुलाला जे शिक्षण मिळते तेच शिक्षण गरीबांच्या मुलांला मिळेल अशी हमी शासनाने दिलेली आहे. त्याप्रमाणे ते मिळाले पाहिजे.

सभापती महोदया, शालेय शिक्षण पोषण आहाराच्या बाबतीत बरेच बोलले जाते. त्याबाबतीत काही घटना घडल्यावर त्यावर चर्चा होते. अशा घटनेस अनेक लोक जबाबदार असतात. अनेक लोकांसाठी चाललेली ही योजना असल्यामुळे त्यात असे होणे स्वाभाविक आहे. तेव्हा त्याबाबतीत देखील लक्ष देण्याची गरज आहे.

सभापती महोदया, आपण दिलेल्या वेळेमध्ये मला बोलले पाहिजे. आपण घंटी वाजविण्याच्या आत खाली बसले पाहिजे. मी येथे आपल्या माध्यमातून मांडलेले विचार शासनापर्यंत पोहोचावेत म्हणून बोललो. आपण मला बोलण्याची संधी दिली त्याबद्दल आपले आभार मानून माझे भाषण पूर्ण करतो.

श्री. कपिल पाटील (शिक्षक)
: सभापती महोदया, आपण मला
बोलण्यासाठी पाच-दहा मिनिटे जास्त द्यावीत अशी माझी आपणास विनंती आहे.

तालिका सभापती (डॉ.नीलम गोन्हे) : माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, त्यांनी १० मिनिटांमध्ये आपले विचार व्यक्त करून वेळेची मर्यादा पाळावी. कारण अजून अनेक सन्माननीय सदस्यांना बोलावयाचे आहे.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदय, दोन वर्षांनंतर सभागृहात शिक्षणावर चर्चा उपस्थित झालेली आहे, तेव्हा आपण मला थोडा वेळ जास्त द्यावा अशी विनंती आहे.

सभापती महोदया, सत्तारूढ पक्षातील ज्येष्ठ सन्माननीय सदस्य श्री. रामनाथ मोते, प्रा.अनिल सोले, श्री.ना.गो.गाणार, डॉ.अपूर्व हिरे, श्री.प्रशांत परिचारक व इतर सदस्यांनी नियम २६० अन्वये प्रस्तावाच्या माध्यमातून माननीय शिक्षण मंत्री आणि राज्य सरकार यांचे अभिनंदन करण्यासाठी जो प्रस्ताव मांडलेला आहे त्याबद्दल त्या सर्व सदस्यांना धन्यवाद दिले पाहिजेत. कारण आम्हाला शिक्षणाच्या प्रश्नावर चर्चा करण्याची संधी दोन वर्षांनंतर प्रथमच मिळत आहे.

सभापती महोदया, काय विलक्षण योगायोग आहे. मी योगायोग मानत नाही. कारण योगायोगाने कोणतीही घटना घडत नसते. जी काही घटना घडते ती निश्चित कार्यकारणभावाने घडते. दोन्ही सभागृहात एकाच वेळेला एकाच विषयावरील प्रस्ताव आणि तो देखील वेलांटी, विराम, अर्धविरामाचा देखील फरक नसलेला प्रस्ताव आलेला आहे आणि हा प्रस्ताव देखील माननीय शिक्षणमंत्र्यांच्या वाढदिवशी मांडण्यात आलेला आहे. माननीय शिक्षण मंत्री काल सभागृहात आले असते तर मी त्यांचे निश्चित अभिनंदन केले असते. मी पुन्हा त्यांना बिलेटेड हॅपी बर्थडे करतो. आपण माझ्या भावना त्यांच्यापर्यंत पोहोचावाव्यात. ते आमचे चळवळीतील जुने मित्र आहेत. मला त्यांच्याबद्दल व्यक्तिगत प्रेम आणि स्नेह आहे आणि तो कमी होण्याचे कारण नाही. मी कधीही त्यांच्याबद्दल व्यक्तिगत चकार शब्द काढत नाही. धोरणात्मक मुद्दा आहे तेथे बोलतो. आपल्या माननीय शिक्षण मंत्र्यांचे कौशल्य आणि कसब विलक्षण आहे. काल सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनी माननीय मंत्री श्री.विनोद तावडे त्यांच्याकडून कौशल्य विकास खाते का काढून घेण्यात आले असा प्रश्न विचारला होता. दोन्ही सभागृहात आपल्या अभिनंदनाचा प्रस्ताव आपल्या वाढदिवशी वेलांटी, कॉमा, अर्धविरामाचा फरक न करता आणण्याचे विलक्षण कसब त्यांनी दाखविले आहे, त्याबद्दल माननीय मुख्यमंत्र्यांनी त्यांच्याकडे पुन्हा कौशल्य विकासाचा पूर्ण कार्यभार दिला पाहिजे. वाढदिवसाच्या निमित्ताने त्यांचे अभिनंदन करताना मी माननीय मुख्यमंत्र्यांना विनंती करतो की, त्यांना याहून अधिक जबाबदारी दिली तर त्याबाबतीत पुन्हा अभिनंदन करण्याची संधी मिळू शकेल. कारण आता त्यांचे हे काम झालेले आहे. ते दुसरीकडे मिळाले असते तर अधिक बरे झाले असते.

सभापती महोदया, या प्रस्तावामध्ये सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते आणि अन्य सदस्यांनी ज्या कारणांसाठी शासनाचे आणि माननीय शिक्षणमंत्र्यांचे अभिनंदन केलेले आहे त्यातील सर्वात महत्त्वाचा मुद्दा असा आहे की, प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्राचा कार्यक्रम या सरकारने राबविला आहे, त्यास यश मिळत आहे आणि जिल्हा परिषदेच्या शाळा प्रगत करण्यासाठी शासन प्रयत्न करीत आहे.

सभापती महोदया,काल सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी शालेय शिक्षण विभागाचे सचिव श्री.नंदकुमार यांचे देखील कौतुक केले. या प्रगतीबद्दल ते कौतुकास पात्र आहेत. दादा, काय प्रगती आहे ? माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी विद्यार्थी केंद्रीत निर्णय घेतले त्याबद्दल मी त्यांचे अभिनंदन करतो. परंतु माननीय शिक्षणमंत्री शिक्षण विभाग चालवीत नसून राज्याचे शिक्षण सचिव चालवीत आहेत. आम्ही त्यांना काही मेसेज पाठविला तर त्यांना त्यामध्ये काही स्वारस्य नसते. “मला मेसेज पाठवू नका, मला स्वारस्य नाही” असा उलटा मेसेज आम्हाला येतो. मी तो मेसेज माननीय संसदीय कार्य मंत्री आणि दादांना देखील पाठवितो. उलट आपण मला अभिनंदनाचे मेसेज पाठविता. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी मला दोन-तीन वेळा कौतुकाचे मेसेज पाठविले. परंतु राज्याच्या शिक्षण विभागाच्या सचिवांना आमच्याशी बोलण्यासाठी वेळ नाही. शिक्षकांच्या संघटना त्यांना भेटण्यासाठी गेल्यावर ज्या उद्दामपणे उत्तर देतात ती त्यांची सभ्यता असेल, पण हे राज्य कोणाचे आहे ? हे राज्य आपले आहे. माननीय शिक्षणमंत्री श्री.विनोद तावडे यांना प्रत्यक्ष भेटतो त्यावेळी ते असे कधी वागत नाहीत. आमचा विरोध असतो, भांडण असते, पण ते सभ्यतेने वागतात. आम्ही फोन केल्यावर ताबडतोब प्रतिक्रिया देतात. मतभेदाचा भाग वेगळा आहे. परंतु राज्याचे शिक्षण विभागाचे सचिव एका ज्येष्ठ शिक्षक नेत्याशी माझ्यासमोर ज्या पद्धतीने वागले ते योग्य नाही. मी त्यांना त्याचवेळी ही पद्धत बरोबर नाही असे सांगितले.

या नंतर श्री. बोर्डे

पृ. शी./ मु. शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी
होत असलेले प्रयत्नचर्चा पुढे सुरु.....

श्री.कपिल पाटील.....

शिक्षण सचिवांनी वेळ दिल्यानंतर त्या वेळी संबंधित ज्येष्ठ नेते गेल्यानंतर सुध्दा ज्या प्रकारे शिक्षण सचिव वागतात आणि ज्या मनमानी पध्दतीने कारभार करतात ते योग्य नाही. शिक्षण विभागाने सर्वात मोठा चुकीचा निर्णय घेतल्यामुळे मी पहिल्या दिवशी तोंडाला पट्टी बांधून आलो होतो. शिक्षण सचिवांनी पुण्यामध्ये सर्व शिक्षणाधिकाऱ्यांची बैठक घेतली. त्या बैठकीत त्यांनी कसे वागायचे, काय करायचे या बाबतचे आदेश उपस्थित अधिकाऱ्यांना दिले. तेव्हापासून आम्ही शिक्षणाधिकारी, मंत्रालयीन अधिकारी यांच्याकडे भेटायला गेल्यानंतर ते सांगतात की, तुम्हाला जे काही सांगायचे असेल ते लवकर सांगा आणि पटकन निघून जा. तुमच्यासोबत बोलत असताना 'ते' बघतील. मी त्यांना म्हटले कोण बघतील ? मी त्यांना सांगितले की, मी तुम्हाला भेटल्यामुळे तुमच्यावर कारवाई होणार नाही, तुम्ही काळजी करू नका. महोदय, शिक्षण सचिवांची अधिकाऱ्यांमध्ये प्रचंड दहशत आहे, अधिकाऱ्यांना त्यांची भीती आहे. पूर्वी शिक्षणाधिकाऱ्यांपासून मंत्रालयीन अधिकारी आमच्याशी मोकळेपणाने बोलायचे, आमचे म्हणणे समजून घ्यायचे. एखादी धोरणात्मक बाब असेल तर वरच्या अधिकाऱ्यांना सांगतो असे सांगायचे किंवा तांत्रिक बाब असेल तर आम्हाला सल्ला द्यायचे किंवा समजून सांगायचे. परंतु ते अधिकारी आज आमच्याशी बोलायला तयार नाहीत. इतकी प्रचंड दहशत शिक्षण सचिवाची आहे. वास्तविक पाहता राज्याचा शिक्षण सचिव हा संवेदनशील असावयास पाहिजे. त्याचे कान आणि डोळे उघडे असावयास पाहिजेत. परंतु आज ते एका पाठोपाठ एक निर्णय घेत आहेत. मला वाटत नाही की, त्यांनी माननीय शिक्षण मंत्री किंवा मुख्यमंत्री महोदयांना विचारून असे निर्णय घेतले असतील. सरकार कोणाचेही असो, आपले वैचारिक मतभेद असतील, परंतु आलेले सरकार हे संविधानाला बांधील असते. संविधानातील तरतुदींचे पालन करण्याचे बंधन त्यांच्यावर असते. कारण आपण तशी शपथ घेतलेली असते. अल्पसंख्याक शाळांमधील अतिरिक्त शिक्षकांचे पगार ताबडतोब थांबविण्याचे आदेश शिक्षण सचिवांनी दिले. त्यांचे म्हणणे आहे की, अल्पसंख्याक शाळांतील शिक्षकांना कलम ३० (१) अन्वये संरक्षण आहे. या शिक्षकांना संरक्षण पाहिजे असेल तर आम्ही त्यांना पगार देणार नाही, असे त्यांचे म्हणणे आहे. त्यांनी बोलविलेल्या अधिकाऱ्यांच्या बैठकीमध्ये अशा प्रकारची भाषा वापरली गेली आणि लगेच शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला. अल्पसंख्याक शिक्षण संस्था म्हणजे मुस्लिम, ख्रिश्चन, बौध्द, शिख, इसाई, जैन, गुजराथी, मारवाडी, सिंधी, हिंदी, ऊर्दू, तामीळ, कन्नड, तेलगू या समाजाच्या संस्था होय. ज्यावेळी मुंबई राज्य होते त्या त्यावेळी जे बाजूला भाग होते त्या

सर्व भाषिक संस्थांच्या काही मराठी शाळा आहेत आणि काही समाजाच्या त्या त्या भाषेच्या शाळा आहेत. त्यांचे या राज्यात योगदान नाही का, ते या देशाचे, राज्याचे नागरिक नाहीत ? भारतीय संविधानाने त्यांना संरक्षण दिले आहे. असे असताना अल्पसंख्याक शाळांतील शिक्षकांचे पगार ताबडतोब बंद करा, असे म्हणण्याची शिक्षण सचिवांची हिंमत कशी होते ? एवढेच नव्हे तर ते म्हणतात की, या शिक्षकांचे समायोजन झाल्यानंतर त्यांना थकबाकी सुध्दा मिळणार नाही. म्हणजे त्या शिक्षकांची सेवा खंडित होणार आहे. माननीय श्री.गिरीश बापट साहेब, इंग्रजी शाळांमध्ये पट उत्तम आहे. मुंबईमध्ये १५० कॉन्व्हेंट शाळा आहेत किंवा इंग्रजी माध्यमांच्या शाळा आहेत. या शाळा ख्रिश्चन मिशनरीमार्फत चालविल्या जातात. मुस्लीम समाजाच्या शिक्षण संस्था ५०-६० आहेत, गुजराथी समाजाच्या विविध माध्यमांच्या १००-२०० संस्था आहेत, सिंधी समाजाच्या ५०-६० संस्था आहेत. या संस्थांचा काय गुन्हा आहे ? या संस्थांमध्ये पटसंख्या उत्तम आहे. परंतु शासनाचे पटसंख्या मान्यतेचे नवीन निकष आलेले आहेत, त्या निकषानुसार जे अतिरिक्त झाले त्यांना बाहेर काढले जाते आणि वरून सांगितले जाते की, तुम्ही नवीन निकषात बसत नाहीत. मी या विषयावर नंतर सविस्तरपणे बोलेन.

सभापती महोदया, घटनेचे १४ वे कलम हे समान न्यायाचे आहे. राईट टु इक्वॅलिटीचा अधिकार प्रत्येकाला आहे. त्यामुळे तुम्हाला विविध समाजाच्या शिक्षण संस्थांमध्ये फरक करता येणार नाही. इंग्रजी माध्यमांच्या शाळांमध्ये हिंदू शिक्षक असतात, मराठी शाळांमध्ये इतर धर्माचे शिक्षक असतात. तुम्ही त्यांच्यामध्ये फरक कसा करणार आणि का म्हणून करणार ? देशाच्या संविधानाने देशातील प्रत्येक नागरिकाला समान अधिकार दिलेला आहे. कोणामध्ये लिंग, भाषा, प्रांत, धर्म, जात यामध्ये भेदभाव केला जात नाही. या आधारावर भेदभाव करण्याबाबतचा जी.आर. जर शिक्षण सचिव काढत असतील तर त्या शिक्षण सचिवाला ताबडतोब तेथून हाकलले पाहिजे. देशाच्या घटनेशी द्रोह करणारा अधिकारी तेथे कसा काय राहू शकतो ? घटनेशी द्रोह करणाऱ्या अधिकाऱ्याला महाराष्ट्रात जागा नाही आणि सचिव पदावरही जागा असता कामा नये.

सभापती महोदया, काल सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी शिक्षण विभागात करण्यात आलेल्या कामांचे अभिनंदन केले. मी म्हणतो आम्ही का म्हणून अभिनंदन करावे ? चांगल्या कामाचे आम्ही जरूर अभिनंदन करू. विद्यार्थ्यांचे ओझे उच्च न्यायालयाच्या आदेशावरून का होईना कमी केले. माननीय मंत्री स्वतः न्यायालयात गेले. मी सुध्दा त्यांचे अभिनंदन करण्यासाठी गेलो होतो. स्वच्छता राबविण्याची योजना माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी राबविली. मी आमंत्रण नसताना सुध्दा झाडू मारण्याच्या कार्यक्रमाला गेलो होतो. खरे म्हणजे असा उपक्रम राबवित असताना त्या त्या विभागातील सन्माननीय सदस्यांना आमंत्रण द्यावयास पाहिजे होते. माननीय मुख्यमंत्री आणि माननीय शिक्षण मंत्री आपल्या विभागातील शाळांमध्ये आल्यामुळे मी स्वतः तेथे जाऊन त्यांचे स्वागत केले आणि हातात झाडू घेऊन काम केले. हा कार्यक्रम माननीय

पंतप्रधानांचा असल्यामुळे मी त्याला काही विरोध केला नाही. हा आपल्या सर्वांचा कार्यक्रम आहे. आम्ही स्वतःहून तेथे गेलो. परंतु आपण या राज्यातील संपूर्ण शिक्षण व्यवस्था मोडून काढण्याचा प्रयत्न करीत आहात. यामध्ये राज्यातील जनतेचा काय गुन्हा आहे ? या राज्यातील गरिबांनी शिकायचे नाही काय, दुबळ्या वर्गातील मुलांनी शिकायचे नाही काय ? आपण त्यांना मोडून काढायचे ठरविले आहे. एका जिल्ह्यामध्ये बोगस विद्यार्थी आढळले म्हणून सर्वांना चोर ठरवायचे काय ? माझ्यासमोर शिक्षण सचिव संस्थांना चोर बोलले. असे म्हणण्याची त्यांची हिंमत कशी होते ? कर्मवीर डॉ.भाऊराव पाटील यांच्यापासून ते डॉ.साळुंखे पर्यंत, डॉ.पंजाबराव देशमुख यांच्यापासून डॉ.गाडगे महाराजांच्या नावे असंख्य संस्था आहेत. ही चोर मंडळी आहे काय ? देशात एकमेव महाराष्ट्र आणि काही प्रमाणात गुजरात राज्य असे आहे की, या ठिकाणी खाजगी संस्थांनी स्वतः पुढे येऊन शिक्षणाचा भार उचलला आणि सरकारचा भार कमी केला. या संस्थांना आणि त्या शाळांतील शिक्षकांना चोर म्हणता, त्या शाळांतील मुख्याध्यापकांना कामचुकार बोलता ? मला वाईट या गोष्टीचे वाटले की, या सभागृहात माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी धमकी दिली की, मुख्याध्यापक आणि शिक्षकांना मी जेलमध्ये टाकीन. ,एवढेच नव्हे तर दिल्लीमध्ये जाऊन सांगितले की, मी कपिल पाटलांनाही जेलमध्ये टाकीन. मी गेल्या ११ महिन्यांपासून वाट पाहत आहेत की, ते मला कधी जेलमध्ये टाकणार. जर त्यांची हिंमत असेल तर त्यांनी मला जेलमध्ये टाकून बघावे. पण काही झाले तरी आम्ही चुकीचे करू देणार नाही.

सन्माननीय सदस्य श्री.ना.गो.गाणार आपण विना अनुदानित संस्थांसाठी सातत्याने प्रामाणिकपणे भांडत आहात. सन्माननीय श्री.मोते साहेब सुध्दा भांडतात. या बाबतीत मी शंका घेणार नाही. परंतु २० टक्के अनुदानासाठी आपण सरकारचे अभिनंदन करीत आहात. या सभागृहात माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी काय सांगितले होते ? मला सन्माननीय सदस्य सर्वश्री श्रीकांत देशपांडे आणि दत्तात्रय सावंत म्हणाले की, माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी सांगितले की, यासाठी बजेटमध्ये तरतूद आहे, परंतु ती कुठे दिसत नाही. माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी प्रतिक्रिया दिली की, कपिल पाटलांना बजेट कळत नाही. मी म्हटले मला बजेट कळत नसेल, तुम्ही माझ्यासोबत वित्त विभागाच्या सचिवांकडे चला. त्यावेळी त्यांना लक्षात आले की, या कामासाठी बजेटमध्ये तरतूद नव्हती. ही बाब निदर्शनास आल्यानंतर मंत्रिमंडळापुढे प्रस्ताव गेला. परंतु त्यास अजूनही मंजूरी मिळाली नाही. फक्त तत्वतः सांगण्यात आले की, प्रस्ताव सादर करा. अजून प्रस्ताव सुध्दा सादर झाला नाही. अशा वेळी शिक्षण विभाग काय करीत आहे ? परंतु याचा अकारण दोष सरकारला दिला जातो, यातून विनाकारण सरकारची बदनामी होते. माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी प्रचलित धोरणानुसार अनुदान देण्यात येईल असे दोन वेळा आश्वासन दिले होते. प्रचलित धोरणानुसार म्हणजे ठराविक वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर प्रती वर्षी २० टक्के प्रमाणे ५ वर्षांपर्यंत १०० टक्के अनुदान देण्यात येणार होते. परंतु १०० टक्के अनुदान ज्या वर्षी मिळायला

पाहिजे होते ते वर्ष उलटून पाच वर्षे झाली तरी अनुदान मिळत नाही. अशा संस्थांना सुध्दा आपण फक्त २० टक्के अनुदान देणार आहात. परंतु या बाबतीत अजूनही निर्णय झालेला नाही. कारण त्यासाठी मंत्रिमंडळाची मंजूरी लागणार आहे. मंत्रिमंडळाच्या मंजूरीशिवाय वित्त विभाग त्याला मंजूरी देणार नाही. वित्त विभागाने मंजूरी दिल्याशिवाय अर्थसंकल्पात त्याचे प्रतिबिंब पडणार नाही. नंतर सांगितले की, ही तरतूद पुरवणी मागण्यांमध्ये येईल. आम्ही पुरवणी मागण्या बघितल्या आहेत. परंतु तेथे सुध्दा तरतूद नाही. माननीय शिक्षण मंत्र्यांची प्रत्येक वेळी तत्काळ अप्रतिम प्रेस नोट निघत असते. कुठे काही खल झाला की, त्यांच्या प्रेस नोटमध्ये उल्लेख असतो की, 'कपिल पाटलांची नौटंकी', 'कपिल पाटलांना उद्योग नाही'. अशा प्रकारचा एक ना एक शेर असतो. आपल्याला खोटे वाटत असल्यास मी आपल्याला या प्रेस नोट देतो. वास्तविक पाहता यामध्ये माझा काय संबंध असतो ? सभागृहात आणि सभागृहाबाहेर बोलणे हे माझे काम आहे. त्यांनी शासन निर्णयामध्ये नमूद केले आहे की, १६३ कोटी ३५ लाख १८ हजार ६०० रुपये एवढे आवश्यक अनुदान आहे आणि ते आम्ही दिलेले आहे, असे मागच्या बजेटमध्ये सांगितले. त्यानंतर २० टक्क्याबाबत कॅबिनेटमध्ये निर्णय घेतल्याचे सांगितले. १५-१६ वर्षे झाल्यानंतर १०० रुपये पगार मिळणे गरजेचे असताना जर २० रुपये पगार मिळत असेल तर त्यामध्ये काय भागणार आहे ? लोक उपाशीपोटी राहिले. मागच्या सरकारने आम्हाला छळले, त्रास दिला. आम्हाला वाटले होते की, या सरकारमुळे आम्हाला 'अच्छे दिन' येतील. कारण माननीय श्री.चंद्रकांतदादा पाटील, त्यावेळी तुम्ही आमच्या बाजूने बोलत होता. माननीय शिक्षण मंत्री हे विरोधी पक्षात असताना आमच्या बाजूने बोलत होते. त्यामुळे आम्हाला वाटले होते की, २०-४० टक्के अनुदान लगेच सुरु होईल. परंतु अजूनपर्यंत हे अनुदान सुरु झालेले नाही. या पुरवणी मागण्यांमध्ये सुध्दा यासाठी तरतूद नाही. आम्हाला महाराष्ट्रातून असंख्य फोन येतात. आमच्याकडे सर्वजण विचारणा करतात की, २० टक्के अनुदानाचे काही तरी पहा, जी.आर. निघाला काय, पगार कधी सुरु होईल ? माननीय शिक्षण मंत्री सांगतात की, हे काम झाले आहे. मी विचारू इच्छितो की, त्यांचे पगार कधी सुरु होतील ? लोक काकुळतीला येऊन विचारणा करतात. त्यांची परिस्थिती बघून आम्हाला कधी कधी रडू येते. कधी कधी इरिटेड व्हायला होते. १६ वर्षांपासून ही शिक्षक मंडळी उपाशी आहे. त्यांना कुटुंब आहे. ते नोकरीत कसेही लागले असतील, पण ते आजही मुलांना शिकवितात. त्यांना पगार द्यायला नको काय ? हजारो शिक्षकांना पगार नाही. उपाशीपोटी त्यांचे कुटुंब कसे राहत असेल. उपाशीपोटी शिक्षकांच्या खांद्यावरून शिक्षणाचा गाढा चालू शकणार नाही. त्यामुळे माननीय सभागृहाच्या नेत्यांनी यामध्ये हस्तक्षेप करून माननीय मुख्यमंत्र्यांना निरोप द्यावा. जर त्यांना अडचणी असतील तर त्या सांगून अमुक वेळेला अमुक करतो हे सांगा, किमान खोटे तरी बोलू नका. निर्णय झालेला नसताना सुध्दा निर्णय झाल्याचे सांगितले जाते.

21/07/2016
SJB/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

C-11
10:20

या नंतर श्री. कांबळे

पृ. शी./ मु. शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी
होत असलेले प्रयत्नचर्चा पुढे सुरु.....

श्री. कपिल पाटील

पण सांगायचे केले. परत म्हणतात की, कपिल पाटील, दत्तात्रय सावंत यांना बजेट कळत नाही. पण बजेट वाचा. उद्दाम भाषा. आम्हाला बजेट कळते. त्या बजेटमध्ये पत्ता नाही. मग कशासाठी हे करता ? लोक पेन्शन मागत आहेत, तो त्यांचा अधिकार नाही का, त्यांना पेन्शन का द्यायचे नाही ? जे काही द्यायचे आहे ते सुरू करा आणि सांगा. वर्षानुवर्षे निर्णय घ्यायचा. सन २००५ नंतर आलेल्याबाबत पेन्शनचा जो काही तुमचा निर्णय असेल तो जाहीर करा आणि अंमलात आणा. माणसे वर्षानुवर्षे थांबत आहेत. माणसे निवृत्तीला आली तरी त्याचा पत्ता नाही. सन २००५ नंतर ज्यांच्या नेमणुका होतात त्यांच्याही पेन्शनचा पत्ता नाही. कायद्याने अधिकार आहे तोही देत नाही, निर्णयामुळे ज्यांचे रद्दबातल झाले त्यांनाही कधी मिळणार आहे, तरी आम्ही सरकारचे अभिनंदन करायचे का, आम्ही सरकारचे अभिनंदन का करायचे ? शिक्षणसेवकांच्या बाबत शिक्षण सचिवांनी संच मान्यता होण्याच्या अगोदर एक एक जीआर काढला की, शिक्षणसेवकांना आधी ताबडतोब काढून टाका. शिक्षणसेवक हा शब्द मी वापरता कामा नये. टीचर ऑन प्रोबेशन म्हणजे जे पर्यवेक्षाधीन शिक्षक आहेत, त्यांना अत्यंत वाईट शब्दाने शिक्षणसेवक या नावाने हिणविले जाते. त्यांच्या नोकऱ्या ताबडतोब काढा असे सांगतात. कायदा असे सांगतो की, ३ वर्षे पूर्ण झाल्यानंतर त्यांना सेवेत कायम केले पाहिजे. ज्यांची ३ वर्षे पूर्ण झाली, त्यांना तुम्ही कायम करीत नाही आणि ज्यांची ३ वर्षे पूर्ण झालेली नाहीत त्यांना तुम्ही बाहेरचा रस्ता दाखविला आहे. पदे आहेत, गरज आहे, संच मान्यतेतसुद्धा पद आहे तरी सुद्धा बाहेरचा रस्ता दाखविला आहे. आपण हे कायद्याच्या विरोधात करीत आहात. मनमानी कारभार सुरू आहे. मला वाटत नाही की, माननीय शिक्षण मंत्री स्वतः हे पाहत असतील. पण शिक्षण सचिव सांगतील ते, बरोबर चालले आहे. अतिरिक्त शिक्षक कसे झाले ? २८ ऑगस्टचा जीआर आहे. आपण दोन मिनिटे हा वेळ समजून घ्यावा. २८ ऑगस्टचा जीआर काय आहे हे अनेकांना लक्षात येत नाही. २८ ऑगस्टचा जीआर आल्यापासून सर्व शाळांचा जीव टांगणीला लागला आहे. हा फक्त शिक्षकांचा प्रश्न नाही. मी फक्त शिक्षकांचे आहे म्हणून बोलत नाही. या राज्यातील १ लाख शाळांतील २ कोटी मुलांच्या बाजूने बोलत आहे. २८ ऑगस्टचा जीआर असे सांगतो की, यापुढे मराठी, हिंदी, इंग्रजी भाषा विषयांना फक्त एक शिक्षक राहिल आणि संस्कृत असेल तर साडे तीन विषयांना एक शिक्षक राहिल. ऊर्दू शाळेमध्ये ऊर्दू, मराठी, इंग्रजी राहिल. ऊर्दू शाळेचे तसेच आहे. मी मराठी शाळेचे सांगितले. इंग्रजी शाळेमध्ये पुन्हा उलटे आहे. ज्या संस्कृतबद्दल देशाच्या माननीय पंतप्रधानांनी निर्णय घेतला, ती संस्कृत तुमच्या शिक्षण सचिवांनी एका मिनिटात हद्दपार करून टाकली. नेमायचे नाही असे सांगितले आणि आम्ही कुठे केले, असे सांगत

आहेत. आपले शिक्षण सचिव वाटत आहेत. आपण जीआर नीट वाचा म्हणजे लक्षात येईल. इतक्या सफाईने कत्तल चालू केली आहे की, माणसाचा जीव गेला तरी कळतही नाही. इतकी सफाईने कत्तल सुरू आहे. ३ भाषा १ शिक्षक, ते कसे शिकविणार ? ही पदवी कोणत्या विद्यापीठात मिळते की, मराठी, हिंदी, इंग्रजी या तीनही भाषा विषय एका शिक्षकाने शिकविले पाहिजेत, तेही नववी, दहावीला करित आहात की, जेथून पुढचे आयुष्य ठरणार आहे, करिअर ठरणार आहे. आपण त्यासाठी एक शिक्षक देता ? आपण २८ ऑगस्टचा जीआर वाचावा. त्यामध्ये दुसरी तरतूद आहे की, गणित व सायन्स या विषयांना एक शिक्षक. तुमच्या काळात तुम्ही शिकलात, मी माझ्या काळात शिकलो, सन्माननीय सदस्य श्री. हेमंत टकले साहेब, आपण आपल्या काळात शिकलात, एकच शिक्षक होता ? मी अरूण सरांना विचारले, तुम्ही ब्रिटिश काळात शिकलात, ते मला म्हणाले की, ब्रिटिश काळात सुध्दा गणित आणि विज्ञान यांना वेगळे शिक्षक असायचे. माननीय मंत्री श्री. गिरीश बापट साहेब आपल्याही काळात वेगळे शिक्षक होते ना ? आता गणित आणि विज्ञान एक शिक्षक शिकवू शकेल का ? ते शिकवू शकणार नाहीत. तेवढा वेळ देऊ शकणार नाही. आपली मुले स्पर्धा परीक्षा, नीट, आयआयटीजीमध्ये मागे पडत आहेत. आपण घातलेल्या घोळाला सरकार जबाबदार आहेच. आपण तो निस्तरला त्याबद्दल मी तुमचे आभार मानतो. पण मुले त्यामध्ये कशी पास होणार ? गणित व सायन्स यांना एक शिक्षक आहे. ७ ऑक्टोबरच्या जीआरमध्ये काय तरतूद आहे ते पहा. कला व क्रीडा शिक्षकांची गरज नाही. राज्याचे नवे क्रीडा धोरण आपण ठरवू मागत आहात आणि कला व क्रीडा शिक्षक यापुढे ५० रुपये रोजावर नेमायचे आहेत.(अडथळा).... तासावर नेमायचे आहेत. पण किती तास असतात ? हजार मुले असेल तेथे फुल टाईम शिक्षक लागतो. कला, क्रीडा, संगीत आपल्याला नको का ? पु.ल.देशपांडे असे म्हणायचे की, शिक्षण रोजीरोटी देईल, पण जगायचे कसे हे सांगण्यासाठी कला, क्रीडा, संगीत यांची आवश्यकता आहे. तुम्ही पुण्यातील आहात, पु.ल. यांचे चाहते आहात. आपण यासाठी आंदोलन केले, आपण त्या काळात विद्यार्थ्यांची लढाई लढत होतो. आपण वेगळ्या संघटनांत असू, पण काही समान प्रश्नांवर आपण वारंवार लढाई करित आलो आहोत. तुम्ही त्यांना बाद केले आहे. हे सर्व करून ते सर्व बाद आहेत. कारण तेथे नॉन टिचिंग स्टाफ नाही. गेली १० वर्षे नॉन टिचिंग स्टाफ नाही. झाडू मारायलाही शिपाई नाही. आपल्याला शिक्षणसेवा सेवक नको का ? आपण एक धोरण ठरवा, किती ठेवायचे किमान धोरण ठरवा आणि लगेच करा. मागच्या सरकारने आम्हाला त्रास दिला. स्वच्छ भारतामध्ये तो तर सर्वात महत्त्वाचा भाग आहे. मी माननीय मुख्यमंत्री व माननीय शिक्षण मंत्री यांनी झाडू मारला त्यावेळी गेलो. मी आज आलो. पण रोज शाळेत झाडू मारायला शिपाई तर पाहिजे. मी खरोखर त्यासाठी आलो. आपल्याला मागण्या मांडण्याची ही संधी असते. पण फोटो काढले की, आमचे काम संपले. मी गुणवत्तेबद्दल बोलत होतो. मी २८ ऑगस्टच्या जीआरबाबत बोलत होतो. विषयांना शिक्षक नको का ? आरटीई म्हणजे राईट टू एज्युकेशन

सांगते की, सहावी ते आठवी या इयत्तांसाठी विषयनिहाय शिक्षक असला पाहिजे. तुम्ही विषयनिहाय शिक्षक काढला. मी पुन्हा शिक्षण सचिव काय म्हणाले ते सांगतो. ते म्हणाले की, कुठे आहेत विषयाचे शिक्षक, ही तरतूद आपल्याकडे नाही. इतके बेमालूमपणे खोटे बोलणारा शिक्षण सचिव आहे. आमचे सन्माननीय शिक्षण सचिव असे आहेत. ते म्हणतात, विषयाचा शिक्षक कुठे आहे ? आपल्याकडे याची तरतूदच नाही. मी म्हटले की, आरटीईमध्ये तरतूद आहे, विषयाला शिक्षक दिला पाहिजे. नववी, दहावी इयत्त्यांना विषयाचा शिक्षक नको का, आपली मुले कशी पुढे जातील ? नीटमधील गोंधळ तुम्ही निस्तरला हे ठीक आहे. पण मुले पास कशी होणार ? मी आता शिष्यवृत्तीबद्दल बोलणार आहे.

तालिका सभापती : मी सन्माननीय सदस्य श्री. कपिल पाटील यांना सांगू इच्छिते की, आपण भाषण सुरू करून २३ मिनिटे झाली आहेत. आपण सकाळी १० वाजून १३ मिनिटांनी भाषण करण्यास उभे राहिला आहात.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, मला ५ मिनिटे लागतील तेवढी द्यावीत.

तालिका सभापती : आपण २०-२५ मिनिटे म्हणालात, आता २५ मिनिटे झाली आहेत.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, रिप्लाय दुपारनंतर आहे. माननीय मंत्री येऊ शकणार नाहीत. विधानसभेत चर्चा सुरू आहे. चर्चा खाली वाढली आहे. आपले तर सभागृह शिक्षणासाठी जास्त आहे. डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी अनेकांचा विरोध पत्करून विधानपरिषदेमध्ये शिक्षक आमदार असले पाहिजेत याची तरतूद करायला लावली आणि त्यांना पाठिंबा देणारे फक्त पंजाबराव देशमुख होते. शिक्षक कशासाठी असा सगळ्यांचा विरोध होता. बाबासाहेब म्हणाले की, आपण नवीन पिढी घडवितो.

तालिका सभापती : अजून १० सन्माननीय सदस्यांना भाषण करायची आहेत, त्यामध्ये शिक्षक आमदार देखील आहेत, त्यांना देखील त्यांच्या क्षेत्रातील बोलायचे आहे. माझी आपल्याला विनंती आहे.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, माझा दावा नाही की, फक्त शिक्षक आमदारांनीच या विषयावर बोलले पाहिजे. किमान त्यांना जेव्हा संधी मिळते तेव्हा किमान संधी मिळाली पाहिजे. मी लगेच संपवितो. माझा मुद्दा भरकटला तर आपण थांबवा.

सभापती महोदय, मी गुणवत्तेबाबत बोलत होतो. शिष्यवृत्ती परिक्षेचा अभ्यासक्रम काल जाहीर झाला, त्यातून सायन्स आणि समाजशास्त्र हे दोन्ही विषय बाद केले. फक्त मराठी, इंग्रजी, गणिताची परीक्षा होईल. शिष्यवृत्ती परीक्षा सर्वात महत्त्वाचीच आहे. पूर्वी ती चौथी व सातवीला होती, ती तशीच ठेवली पाहिजे. कारण पाचवीला एक वर्ष तरी गॅप मिळतो, परत दुरूस्ती करून पुढे जाण्यासाठी तो गॅप मिळतो. सातवीची परीक्षा झाली की आठवीला त्यांना नीट करून पुढे पाठविता येईल, त्यासाठी एक वर्ष मिळते. पण त्यातील सायन्स आणि समाजशास्त्र विषय काढून टाकले. आयआयटीजी, नीट यांना सायन्स

आवश्यक आहे. पुढच्या सगळ्या परिक्षांसाठी सायन्स आवश्यक आहे. तुम्ही या हुशार मुलांना, पुढची तयारी करायला बसतात त्यांना शिष्यवृत्तीतून काढणार का, आपण समाजशास्त्र काढले तर युपीएससी, एमपीएससीच्या परिक्षांना मुले कशी बसणार ? सर्व अभ्यासक्रम त्यावर आधारित असतो. तुम्ही तो विषय काढून टाकला. काल शिष्यवृत्ती परिक्षांमध्ये घोळ घातला. शिक्षण सचिव इतके विद्वान, हे कशामुळे झाले ते मी तुम्हाला सांगतो. आपल्याकडे अभ्यास मंडळ असतात. अभ्यासक्रम ठरविणारी सल्लागार मंडळे असतात. आपण आल्यानंतर सगळी अभ्यासक्रम मंडळे बाद करून टाकली, बरखास्त करून टाकली. आपण अजून कोणी नेमलेले नाही. आपण ते का नेमले नाही ? ठीक आहे. मागच्या सरकारने नेमलेले तुम्हाला आवडत नसतील. कोतापल्ली तुम्हाला आवडत नाहीत. मात्र ते कोणत्या पक्षाचे आहेत ? विद्वान मंडळी आहेत. डॉ. अ.ह.साळुंखे तुम्हाला आवडत नाहीत, ते कोणत्या पक्षाचे आहेत ? डॉ. जयसिंग पवार - इतिहासा विषयामध्ये त्यांच्याशिवाय आणखी कोण मोठे आहे ? ते आपल्या कोल्हापूरचे आहेत. तुम्ही त्यांना काढून टाकले. आपण तेही सोडा. डॉ. जयंत नारळीकर, मंगलाताई नारळीकर, यांनाही तुम्ही काढून टाकले. मंगलाताई नारळीकर या फार ख्यातनाम गणिती आहेत. आपल्याला मंगला नारळीकरांचा का त्रास होत आहे, जयंत नारळीकरांचा का त्रास होत आहे. पुष्पक विमान पुराणात कधी नव्हते असे ते जोरात सांगतात म्हणून नारळीकरही नकोत. ते तर बिचारे कोणत्या पक्षाचे आहेत, ते सायंटिस्ट माणूस आहेत.

या नंतर श्री. रोझेकर

पृ. शी./ मु. शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी
होत असलेले प्रयत्नचर्चा पुढे सुरु.....

श्री. कपिल पाटील :

नारळीकर मॅडम सुप्रसिद्ध गणितज्ञ आहेत. भाभा संस्थेचे श्री.सुब्रमण्यम् कोणत्याही पक्षाचे नाहीत, किशोर दडप कोणत्याही पक्षाचे नाहीत, फक्त आपल्या अभ्यासाला वाहून घेतलेल्या या व्यक्ती आहेत. पण त्यांना आपण काढून टाकले. मी एक वस्तुस्थिती सांगितली तर आपल्याला राग येईल. पण ते सांगणे गरजेचे आहे. माझा रामभाऊ म्हाळगी प्रबोधिनीवर राग नाही. पण तुम्ही या प्रबोधिनीत या क्षेत्रातील तज्ञ मंडळी तरी नेमा. आपण सर्व अभ्यासक्रम तिकडेच तयार करीत आहात ना ? एका व्यक्तीच्या हातात सर्व काम दिलेले आहे. त्यांना काही माहिती नाही, फक्त तुम्हाला खुष करण्यासाठी तिकडे देतात आणि भलताच कारभार चालला आहे. माझा काही आक्षेप नाही. पण अभ्यास मंडळातील जी तज्ञ आणि मोठी मंडळी होती त्यांना तुम्ही का हाकलले, अपमानित करून कशासाठी काढले ?

सभापती महोदया, इंग्रजी माध्यमाच्या अनुदानित शाळांची संख्या मोठी आहे. विद्यार्थी संख्येमुळे शिक्षकांचे कोणतेही पद वाढले तरी त्या पदाला मंजुरी देऊ नका, असे सांगून सर्व पदे रद्द करून टाकली आहेत. त्या ठिकाणी विद्यार्थी शिकत नाहीत ? आता आमच्या सहकारी सन्माननीय सदस्य अॅड. रामहरी रुपनवर यांनी सांगितले की, आपली महाराष्ट्रातील ग्रामीण भागातील, बहुजन समाजातील मुले पुढे जायची असतील तर सर्व शाळा बायलिंग्वल केल्या पाहिजेत. त्यांना उत्तम इंग्रजी, गणित, विज्ञान आले पाहिजे. सर्व शाळा सीबीएससीच्या धर्तीवर बायलिंग्वल कराव्यात. तसे केले तर आपली मराठी सुध्दा टिकेल आणि त्या ठिकाणी ज्या बोर्डाच्या इतर शाळा आहेत त्या शाळांमध्ये मराठी सक्तीचे करावे. म्हणजे त्याही मुलांना मराठी शिकता येईल. हे दोन्ही निर्णय करायला हवेत. पण ते राहिले बाजूला आणि यांचे वेगळेच सुरु आहे.

सभापती महोदया, आपल्या माननीय शिक्षण सचिवांचा कारभार कसा आहे तो पहा. पुण्याच्या बैठकीत त्यांनी सांगितले की, “राज्यातील रात्रशाळा टप्प्याटप्प्याने बंद करावयाच्या आहेत, त्यांची काही गरज नाही.” त्यांनी हे सुस्पष्ट शब्दात सांगितले आहे आणि माझ्याकडे ते रेकॉर्ड केलेले आहे. रात्रशाळा बंद करायची त्यांची काय हिंमत ? या राज्यातील सर्वात गरीब मुले तेथे शिकतात, नोकरी करणारी मुले शिकतात, दिवसभर राबतात, आपले कुटुंब पोसतात, गावाला पैसे पाठवतात आणि रात्री दोन-तीन तास शिकण्याचा प्रयत्न करतात. अशा लोकांना शिक्षण देण्याची व्यवस्था बंद करायची का ? त्यांचे म्हणणे असे आहे की, “आम्ही आता ओपन स्कूल सुरु करणार आहोत.” कसले ओपन स्कूल ? जेथे भिंती नाहीत, त्या नसल्या तरी चालतील, पण शिक्षकही नाहीत, पुस्तके नाहीत आणि ओपन शिकायचे ? आपण ज्या प्रमाणे बारावी नंतर

डिस्टन्स एज्युकेशनच्या माध्यमातून शिकतो तसे शिकायचे. पण स्कुलिंगला सर्वात जास्त महत्व आहे आणि अशा स्कुलिंगच्या वयात रात्रशाळा बंद करण्याची भाषा उघडपणे केली जाते, त्याचे समर्थन केले जाते. किमान मंत्री महोदयांनी तरी समर्थन तरी करू नये. सन्माननीय श्री.गिरीष बापट हे संसदीय कार्य मंत्री आहेत, त्यांना जाणीव आहे. आपल्या राज्याचे सामाजिक न्याय राज्यमंत्री श्री.दिलीप कांबळे हे सुध्दा रात्रशाळेत शिकले आहेत. सन्माननीय श्री.नारायण राणे आणि श्री.शिंदे साहेबही रात्रशाळेत शिकले आहेत. आमच्या भाईंना रात्रशाळेची जाणीव आहे. रात्रशाळा नको का ? रात्रशाळा बंद का करायच्या ? एकापाठोपाठ या पध्दतीने निर्णय घेतले जात आहेत.

सभापती महोदया, एका गोष्टीसाठी मात्र शासनाचे मी जरूर अभिनंदन करीन.

तालिका सभापती (डॉ.नीलम गोऱ्हे) : सन्माननीय सदस्यांना मी सांगू इच्छिते की, आपले भाषण सुरु होऊन ३० मिनिटे झाली आहेत.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदया, एका गोष्टीसाठी मी मुख्यमंत्री महोदयांचे जरूर अभिनंदन करणार आहे आणि त्यांच्या संवेदनशिलतेला दादही देणार आहे. ऐन दिवाळीत आमच्या माननीय शिक्षण सचिवांनी, माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी पूर्ण इंग्रजीतील एक ड्राफ्ट पॉलिसी तयार केली आणि २८००० गावांमध्ये भाऊबिजेला तो ड्राफ्ट पाठविला. दुसऱ्या दिवशी २८००० पैकी २५२०८ गावांनी त्याला रिस्पॉन्स दिला आणि ही फार सुंदर योजना आहे., ती ताबडतोब मंजूर करा, अशा सूचना दिल्या. त्या यांनी अपलोड केल्या आणि केंद्र सरकारला पाठविल्या. मलाही तो ड्राफ्ट वाचण्यासाठी दोन दिवस लागले. कारण, त्याचे इंग्रजी एवढे अघात होते की, मला डिक्शनरीच घेऊन बसवे लागले. मी त्या संदर्भात मुख्यमंत्री महोदयांना एक मेल पाठविला आणि दुसऱ्याच दिवशी त्यांनी मला फोन केला. त्या ड्राफ्टमध्ये काय लिहिले होते ? “Abolish the S.C., S.T. categories and Children with special needs.” याचा अर्थ असा आहे की, अपंग मुले, मुकबधीर मुले यांना शिक्षणातून संपवून टाका. असा ड्राफ्ट आमच्या शिक्षण सचिवांनी दिला. दुसऱ्या दिवशी मुख्यमंत्री महोदयांचा दूरध्वनी आल्यानंतर मी त्यांना विनंती केली की, “हा ड्राफ्ट विड्रॉ करावा. ते मला म्हणाले की, “विड्रॉ करीत नाही, तो ठेवण्याच्याच लायकीचा नाही, त्यामुळे स्कॅप करतो.” त्यांनी अतिशय चांगला शब्द वापरला आणि ड्राफ्ट स्कॅप करून टाकला. अहो, त्या शिक्षण सचिवांनाच स्कॅप करून टाका ना. ते मंत्रालयात बसतात आणि असल्या पॉलिसी आणतात. अशा पॉलिसी आणणारे जे लोक आहेत त्यांच्यामुळेच तुमची बदनामी होते. बहुजनांचे शिक्षण तुम्ही संकटात आणले आहे. पण मी मुख्यमंत्री महोदयांच्या संवेदनशिलतेबद्दल त्यांचे अभिनंदन करतो.

सभापती महोदया, ज्या प्रश्नाचा उल्लेख अॅड रामहरी रुपनवर यांनी केला त्या विद्यापीठ कायद्याबद्दल मी बोलणार नाही. कारण त्या संदर्भात संयुक्त समिती गठीत करण्यात आली आहे आणि मी त्या समितीचा सदस्य आहे. मी त्यावर बोलणे प्रशस्त

ठरणार नाही. पण या प्रस्तावात खाजगीकरण आणि व्यापारीकरणाला उघडउघड संमती दिली आहे आणि तशी मागणीही केली आहे म्हणून मी त्याला विरोध करतो. आहे त्या शाळा भरपूर आहेत, त्या सशक्त करा, मोठ्या करा, चांगल्या करा. पण नव्या सेल्फ फायनान्स स्कुलला....(अडथळा..) यामध्ये फक्त 'फायनान्स' शब्द वापरलेला नाही. ५००० दिल्या आहेत आणखी ५००० येऊ घातल्या आहेत. त्यांना परवानगी द्या. 'बृहत आराखडा' असा शब्दप्रयोग या प्रस्तावाच्या ड्राफ्टमध्ये आहे. मी प्रस्तावातील उल्लेख करीत आहे, आपल्याबद्दल व्यक्तिगत बोलत नाही.

श्री.रामनाथ मोते : सभापती महोदया, या प्रस्तावामध्ये पहिले नाव माझे आहे. सन्माननीय सदस्यांनी स्वयंअर्थसहाय्याचा विषय काढला आहे. प्रस्तावामध्ये स्वयंअर्थसहाय्याचा विषयच नाही. मी माझ्या भाषणात देखील प्रकर्षाने हे मांडले आहे की, ज्या बृहत आराखड्यामध्ये आपण शाळा देण्याचे मान्य केले आहे त्या शाळा द्या आणि तो विषय नवीन मान्यतेच्या अनुषंगाने आलेला आहे. सेल्फ फायनान्सचे समर्थन आम्ही केलेले नाही आणि करणारही नाही. त्यामुळे सन्माननीय सदस्यांनी ते वक्तव्य मागे घ्यावे.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी केलेल्या खुलाशाबद्दल मी त्यांना धन्यवाद देतो. पण मी शासनाबद्दल बोलत आहे.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील यांना मी सांगू इच्छिते की, आपले भाषण सुरु होऊन ३३ मिनिटे झाली आहेत. माझी आपल्याला विनंती आहे की, अन्य सन्माननीय सदस्यांनाही बोलावयाचे आहे. आपण दोन मिनिटे, दोन मिनिटे करीत १३ मिनिटे बोलला आहात. तुमची इच्छा असेल तर आणखी आपल्याला १२ मिनिटे देते. म्हणजे ४५ मिनिटांचा तास आपण पूर्ण करू. पुन्हा पुन्हा आपल्याला थांबविण्याची वेळ माझ्यावर आपण आणू नये.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदया, मी त्या अगोदर संपवितो. ३५ मिनिटांच्या पिरियडमध्ये संपवितो. मी ५ मिनिटात संपवितो. आपण तर सामाजिक चळवळीतून आलेल्या आहात.

तालिका सभापती : पण मी निःपक्षपाती असली पाहिजे.

श्री.कपिल पाटील : हो, आपण निःपक्षपातीच आहात. म्हणून मला आणखी ३ मिनिटे द्यावीत. आता कशा आपण छान हसला.

सभापती महोदया, खाजगीकरण, व्यापारीकरण आपण बंद करणार की नाही, असा माझा सवाल आहे. ते ताबडतोब बंद झाले पाहिजे. शालेय शिक्षणात आपण मागील दाराने खाजगीकरण आणि व्यापारीकरण आणणार असाल, अनुदानित शिक्षण व्यवस्था मोडित काढणार असाल तर ते चालणार नाही. राज्यातील सर्व शिक्षण व्यवस्था मोडित काढण्याचा जो घाट घातला गेला आहे त्याला आम्ही प्राणपणाने विरोध करू. कारण, गरीब मुलांना शिक्षण देण्याचे आणि येथपर्यंत आणण्याचे काम या व्यवस्थेने केले

आहे. त्यांना वेतनेतर अनुदान द्या. १२६३ शिक्षकांना बोगस नेमणुका असल्याच्या कारणावरून यापूर्वीच्या शिक्षण आयुक्तांनी नोटिसा दिलेल्या आहेत. त्यांना मुख्यमंत्री महोदयांनी आता हटविले आहे. त्याबाबत मुख्यमंत्र्यांचे मी आभार मानतो. त्यांची डिग्री बोगस नव्हती, कागदपत्रे बोगस नव्हती, नियमाने केलेल्या नेमणुका होत्या, अल्पसंख्य शिक्षण संस्थांनी केलेल्या नेमणुका होत्या, मुंबईतील शिक्षण संस्थांनी केलेल्या नेमणुका होत्या. जे बोगस आहेत त्यांच्यावर कारवाई करित नाही. मात्र यांना नोटिसा दिल्या आहेत आणि त्या अजून मागे घेतलेल्या नाहीत. त्यांचे पगार बंद केले आहेत. प्लॅनच्या शिक्षकांना अद्याप पगार नाही. हे काय चालले आहे ? त्यांना दिलेल्या नोटिसा आपण घेणार की नाही ?

सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी बीएलओ च्या कामाच्या संदर्भात उल्लेख केला आहे. त्यांना कशासाठी कामे लावत आहात ? मी आपल्याशी सहमत आहे. त्यांनी जर ही कामे केली नाही तर त्यांना जेलमध्ये जाण्याची वेळ येईल. त्यांना जेलमध्ये पाठविण्याची हिंमत कशी होते ? एका बाजूला आ.टी.सांगते की, तुम्ही शाळेत शिकवा आणि दुसरीकडे तुम्ही सांगणार की, आम्ही तुम्हाला जेलमध्ये पाठवू.

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्यांची कृपया खाली बसावे. आता सन्माननीय सदस्य श्री.नागो गाणार यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

श्री.कपिल पाटील : सभापती महोदया, वेळेअभावी मी माझे भाषण पूर्ण करतो.

या नंतर श्री. बोरले

श्री. नागो गाणार :

सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते व इतर सन्माननीय सदस्यांनी म.वि.प. नियम २६० अन्वये जो प्रस्ताव मांडलेला आहे त्यावर मला बोलण्याची संधी दिली त्याबद्दल मी आपल्याला धन्यवाद देतो.

सभापती महोदया, हा प्रस्ताव मांडणाऱ्या सदस्यांपैकी मी स्वतः एक सदस्य आहे. या प्रस्तावाबाबत बोलताना असे सांगण्यात आले होते की, हा शासनाच्या अभिनंदनाचा प्रस्ताव आहे. खरे म्हणजे या प्रस्तावामध्ये कोठेही धन्यवाद, अभिनंदन या शब्दाचा उल्लेख नाही. जाणीवपूर्वक या प्रस्तावाला वेगळे वळण देण्याचे काम काही लोक करीत आहेत. त्यांनी ते करू नये, अशी मी सर्वप्रथम त्यांना विनंती करू इच्छितो. शिक्षण क्षेत्राबाबत चर्चा व्हावी, शिक्षण क्षेत्रात आवश्यक त्या सुधारणा व्हाव्यात आणि राज्यातील समाज योग्य प्रकारे घडावा या हेतूने हा प्रस्ताव आम्ही मांडलेला आहे आणि याच दृष्टीने या प्रस्तावावर चर्चा व्हावी, अशी मी अपेक्षा बाळगतो. प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र कार्यक्रम राज्यात, देशात राबविला जात आहे. आज पर्यंत शिक्षण क्षेत्रात अनेक प्रयोग करण्यात आले, अनेक प्रकारचे कार्यक्रम राबविण्यात आले. परंतु, ते कार्यक्रम योग्य प्रकारे राबविले गेले नाहीत, यशस्वी झाले नाहीत, ही शोकांतिका शिक्षण क्षेत्राची आहे. हा कार्यक्रम यशस्वी व्हावा याकरिता शिक्षकांचा सहभाग घेतला गेला पाहिजे. शिक्षकांच्या सहभागाशिवाय शिक्षण व्यवस्था योग्य प्रकारे चालूच शकत नाही, ही वस्तुस्थिती मान्य केली पाहिजे. परंतु, आज शिक्षकांची काय अवस्था आहे याचे अवलोकन केले तर शिक्षक म्हणून मी सांगू इच्छितो की, शिक्षक घरी असताना त्याचे ब्लड प्रेशर मोजावे आणि तो शाळेत आल्यानंतर त्याचे ब्लड प्रेशर मोजावे. घरातून निघताना सामान्य ब्लड प्रेशर असलेला शिक्षक जेव्हा शाळेच्या परिसरामध्ये येतो त्यावेळी त्याचे ब्लड प्रेशर वाढते. शाळेत आल्यानंतर त्याच्या ब्लड प्रेशरमध्ये वाढ होते. म्हणून शिक्षणाची गुणवत्ता घटते, हे सत्य आपण समजून घेतले पाहिजे. शिक्षकांचा रक्तदाब शाळेत आल्यानंतर का वाढतो ? आपल्याला शिक्षणाची गुणवत्ता वाढवावयाची असेल तर शिक्षकांचा रक्तदाब सामान्य राहिल, अशी व्यवस्था आणली गेली पाहिजे. या दृष्टीने मी काही मुद्दे मांडू इच्छितो. शिक्षकांच्या नियुक्तीपासून हा प्रश्न सुरु होतो. खाजगी व्यवस्थापकांवर आमचे नियंत्रण नाही. त्यांना आम्ही आपल्या धोरणामध्ये काम करण्यासाठी बाध्य करू शकत नाही, त्यांच्यावर अंकूश ठेवू शकत नाही, ही दुरवस्था आहे. महाराष्ट्र सार्वजनिक विश्वस्त कायद्याच्या अंतर्गत नोंदणीबद्ध असलेल्या संस्था, त्यामध्ये असलेले वाद आणि काम करणारे अधिकारी यांची साठगाठ आहे. आमचे अधिकारी मस्तवाल झालेले आहेत, ही गोष्ट खरी आहे. ते भ्रष्टाचार करण्यात कोठेही मागे पडत नाहीत आणि भ्रष्टाचार केल्यावर आमचे कोणी काहीही बिघडवू शकत नाही हा इतिहास आहे. हा इतिहास बदलावयाचा असेल तर आम्हाला शिक्षणाधिकाऱ्यांपासून शिक्षण सचिवांपर्यंत सर्व अधिकाऱ्यांना ताकिद द्यावी लागेल की, आज पर्यंत जे चालले ते यापुढे चालणार नाही. तुमची गुर्मी आम्ही खपवून घेणार नाही. आम्ही जे ठरवू ते धोरण

तुम्हाला प्रामाणिकपणे राबवावे लागेल, नाही तर तुम्हाला घरी जावे लागेल. त्यांना घरी पाठविले पाहिजे.

सभापती महोदया, दिनांक २ मे २०१२ च्या शासन निर्णयान्वये शिक्षकांच्या नेमणुकीवर बंदी होती, ना हरकत प्रमाणपत्र देण्यावर बंदी होती. परंतु, हजारो शिक्षकांच्या नियुक्त्या झाल्या. शिक्षकांच्या नियुक्तीवर बंदी असताना प्रत्येक नियुक्तीमध्ये १५ ते २० लाख रुपये घेतले गेले आणि बंदी नसताना देखील २० ते २५ लाख रुपये घेतले जातात. शिक्षकांच्या खरेदी-विक्रीच्या सौद्यामध्ये आमचे अधिकारी सहभागी असतात. त्या अधिकाऱ्यांवर कधीही कारवाई होत नाही. त्यांच्या निलंबनाची घोषणा होते. परंतु, निलंबित अधिकारी त्यांच्या निलंबनाचा कालावधी संपल्यानंतर पुन्हा कामावर रुजू होतो आणि पुन्हा तोच धंदा जास्त प्रभावीपणे करतो. तो इतरांना धाक दाखवितो. हे अधिकारी लोकप्रतिनिधींना देखील धमकी देतात. या धमक्या बंद झाल्या पाहिजेत आणि योग्य प्रकारे धोरण राबविले गेले पाहिजे. आपण संच निर्धारण कशासाठी करतो, संच निर्धारणाचा उद्देश काय आहे, याकडे देखील आपले लक्ष नाही. शैक्षणिक सत्र सुरु होण्यापूर्वीच किंवा प्रारंभिक प्रवेशित विद्यार्थी संख्येच्या स्वरूपात आवश्यक असलेले विषय, आवश्यक असलेला कार्यभार आणि शिक्षकांची संख्या, शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची संख्या ठरली पाहिजे. परंतु, मागील अनेक वर्षांपासून संच निर्धारण शैक्षणिक वर्ष संपल्यानंतरच केले जाते. आम्ही संच निर्धारण कशासाठी करतो ? शिक्षणाचे नियोजन करण्यासाठी आलेली व्यवस्था शैक्षणिक वर्ष संपल्यानंतर करतो, हे बदलले पाहिजे. हे जर बदलले नाही तर संच निर्धारण करणे ही केवळ तांत्रिक बाब राहिल, तिचा उपयोग होणार नाही. म्हणून संच निर्धारण शैक्षणिक सत्राच्या प्रारंभिक झाले पाहिजे आणि ते करताना वर्ग तुकडी निहाय आवश्यक असलेले विषय, त्या विषयांचा कार्यभार या सर्व बाबी विचारात घेऊन शिक्षकांची आणि शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांची पदे निश्चित केली पाहिजेत, याकरिता दिनांक २८.०८.२०१५ रोजीचा शासन निर्णय रद्द केला पाहिजे, अशी पहिली मागणी मी या निमित्ताने करू इच्छितो.

सभापती महोदया, दिनांक १ एप्रिल २०१० पासून आरटीई लागू झाला. परंतु, आरटीई लागू केल्यानंतर तो योग्य दिशेने राबविला गेला नाही. ज्यांना जसे वाटेल त्या प्रमाणे आरटीईचे नाव घेऊन तो आपला उद्देश सफल करण्याचे काम करतो. आरटीई प्रामाणिकपणे राबवावयाचा असेल तर आरटीई नुसार राज्यातील इयत्ता १ ते ८ वी पर्यंतचे शिक्षण देणाऱ्या शाळांना मान्यता दिली गेली पाहिजे. दिनांक १ एप्रिल २०१० पासून दिनांक ३१ मार्च २०१३ पर्यंत ३ वर्षांची मान्यता न घेणाऱ्या शेकडो शाळा आजही राज्यात आहेत. त्या अनधिकृत आहेत. अनधिकृत शाळा कशा चालू शकतात, याचाही विचार केला गेला पाहिजे आणि अनधिकृत शाळा चालविली जात असेल तर तो फौजदारी गुन्हा आहे असे आरटीईमध्ये नमूद असताना कोठेही फौजदारी तक्रारी दाखल केल्या गेल्या नाहीत. याबाबत दोषी असलेल्या अधिकाऱ्यांविरुद्ध कारवाई केली गेली पाहिजे, ही दुसरी

मागणी मी या निमित्ताने करू इच्छितो. आरटीईची अंमलबजावणी करावयाची असेल तर माध्यमिक शाळा संहिता, प्राथमिक शिक्षण कायदा, खाजगी शाळा नियमावली आणि कायदा या सर्वांना एकत्र करून आरटीईला सुसंगत असा कायदा आणण्याची गरज आहे, ती गरज आम्ही पूर्ण करू, अशी मी या निमित्ताने अपेक्षा बाळगतो.

सभापती महोदया, खाजगी संस्थांकडे असलेले नियुक्तीचे अधिकार काढण्याबाबत घोषणा झाली. याबाबत कायदा केला जाईल असे सांगण्यात आले. परंतु, कायदा करण्याचे सुचिन्ह कोठेही दिसत नाही. शासन याबाबत तत्काळ धोरणात्मक निर्णय घेईल आणि कायदा करेल, अशी अपेक्षा मी या निमित्ताने करतो. प्रवेश प्रक्रिया ऑन लाईन झाली पाहिजे असे निर्देश परवा नागपूर न्यायालयाने दिलेले आहेत. परंतु, अजूनही ऑफ लाईन प्रवेश प्रक्रिया सुरु आहे. प्रवेश प्रक्रियेमध्ये शिक्षण देणाऱ्या शाळा आणि शिकवणी वर्ग यांची साठगाठ आहे. शाळेच्या वेळेत शिकवणी वर्ग चालविले जातात, त्यावेळी शिक्षार्थी शिकवणी वर्गात असतात, तरी देखील त्याची शाळेत उपस्थिती लावली जाते. हा धंदा सुरु आहे. हा धंदा बंद करण्यासाठी कायदा करण्याची गरज आहे. त्याशिवाय हा धंदा बंद होऊ शकत नाही आणि तो कायदा केला जाईल, अशी मी या निमित्ताने अपेक्षा बाळगतो.

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती श्री.रामनाथ मोते)

सभापती महोदया, शिक्षण विभागातील भ्रष्टाचाराबाबत आपण बोललो आहोत. शिक्षकांचा अपमान करण्याची प्रवृत्ती दिवसेंदिवस वाढत आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते सरांनी काल भंडारा जिल्ह्यातील उदाहरण दिले होते. भंडारा जिल्ह्यातील एक शिक्षक तेथील मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री.निंबाळकर यांच्या कक्षात गेले होते. त्यावेळी तेथे प्राथमिक शिक्षणाधिकारी श्री.शेंडे बसले होते. त्या शिक्षकाने आपली बाजू मांडली. मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री.निंबाळकर त्या शिक्षकाला अश्लिल, घाणेरड्या भाषेत बोलले. त्या ठिकाणी महाराष्ट्र राज्य शिक्षक परिषदेचे भंडारा जिल्ह्याचे कार्यवाह उपस्थित होते. त्यांनी याचा निषेध केला. ते तेथून बाहेर आले आणि त्यांनी आंदोलन केले. आम्हीही आंदोलन केले. मुख्य कार्यकारी अधिकारी श्री.निंबाळकर आणि शिक्षणाधिकारी श्री.शेंडे यांना निलंबित करावे, अशी आम्ही मागणी केली. परंतु, आमची मागणी अजूनही मंजूर झालेली नाही. ज्या शिक्षकाला आम्ही ५ सप्टेंबर रोजी ब्रम्हा विष्णू महेश म्हणतो त्याची खरेदी विक्री होते, त्याचा अपमान केला जातो. त्याला कार्यालयात जा म्हटले तर भीती वाटते. शाळेत गेल्यावर त्याचा रक्तदाब वाढतो, असा हा ब्रम्हा विष्णू महेश माणूस घडविणार असेल आणि आम्ही त्यांच्याकडून माणूस घडविण्याची अपेक्षा करणार असू तर आपण फक्त अपेक्षा करू. ते प्रत्यक्षात घडणार नाही.

सभापती महोदया, २० टक्के अनुदान देण्याची घोषणा झाली. परंतु, ती घोषणा कार्यान्वित झाली नाही. म्हणून संभ्रम निर्माण झाला. शासनाच्या हेतूवरही संभ्रम निर्माण झाला. माननीय शिक्षण मंत्री २० टक्के अनुदान देण्याबाबत तत्काळ घोषणा करून ती कार्यान्वित करतील, अशी मी या प्रस्तावाच्या निमित्ताने अपेक्षा बाळगतो.

21/07/2016
GRB/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. रोझेकर

F-23
10:50

या नंतर श्री. खर्चे

श्री. नागो गाणार :

अपंग समावेशिक शिक्षक योजनेमार्फत ११८२ विशेष शिक्षकांना तसेच २७ परिचरांची नियुक्ती करण्यात आली आहे. या नियुक्तीसाठी ३१ ऑगस्ट २००९ चा शासन निर्णय काढण्यात आला होता. या शासन निर्णयात स्पष्टपणे नमूद केले आहे की, या विषय शिक्षकांच्या सेवा सामान्य शिक्षकांच्या सेवेसमान राहतील म्हणजेच महाराष्ट्र खाजगी शाळांतील कर्मचारी सेवेच्या शर्ती नियमावली १९८१ नुसार राहतील, या शिक्षकांना २००९ पासून नियमित वेतन देण्यात आलेले नाही. सन २०१५ मध्ये यांच्या सेवा व मान्यता रद्द करण्यात आली आहे. हे शिक्षक नागपूर, अमरावती व मुंबई येथे १५ जून २०१६ पासून बेमुदत धरणा धरून बसले आहेत, त्यांच्या आंदोलनाची दखल माननीय शिक्षण मंत्री घेतिल व त्यांना नियमित वेतन देण्याचा आदेश काढतील अशी अपेक्षा बाळगतो.

सभापती महोदय, १ नोव्हेंबर, २००५ पासून पेन्शन योजना बंद करण्यात आली आहे, शिक्षक कर्मचाऱ्यांचे पेन्शन बंद झाले आहे, आपण स्वतः लोकप्रतिनिधी, मंत्री यांचे पेन्शन चालू आहे त्यामुळे समाजात रोष निर्माण झाला आहे, ज्यांना आम्ही घडवितो, धोरण ठरविण्यासाठी निवडून देतो, ते स्वतःची पेन्शन योजना कायम ठेवतात, पेन्शन वाढवून घेतात, मात्र आमची पेन्शन योजना रद्द करण्यात आली आहे. त्यामुळे आपल्या विरोधात संताप निर्माण झाला आहे, याचा पुनर्विचार करण्याची गरज आहे, शासनाच्या तिजोरिला पेन्शन परवडत नसेल तर आपली देखील पेन्शन योजना बंद केली पाहिजे, नाही तर सर्वांनाचा पेन्शन मिळाले पाहिजे. हा विषय मंत्री महोदयांनी गंभीरपणे घेतला पाहिजे, मी शेवटी विनंती करतो की, शिक्षण व्यवस्थेत निर्माण झालेली दुरुवस्था दूर करण्यासाठी शिक्षण आयोग किंवा एक समिती गठीत करून शिक्षणात मूलभूत परिवर्तन करण्याची आवश्यकता आहे, ही कार्यवाही करावी अशी माझी विनंती आहे. धन्यवाद.

डॉ.(श्रीमती) नीलम गोऱ्हे :

सभापती महोदय, शिक्षणाच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते व आम्ही इतर सर्व सन्माननीय सदस्यांनी नियम २६० चा प्रस्ताव मांडलेला आहे, माननीय शिक्षणमंत्री श्री.विनोद तावडे सभागृहात आहेत, या प्रस्तावावर गंभीरपणे चर्चा होणे अपेक्षित आहे. शिक्षणाच्या संदर्भात अनेक प्रश्न आहेत, त्या प्रत्येक प्रश्नात न जाता, मी फक्त तीन मुद्द्यांकडे लक्ष वेधणार आहे. ११ वीच्या प्रवेशाची ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया राबविण्याची घोषणा केली आहे. केंद्रीय प्रवेश पध्दतीने प्रवेश केले जात होते, महाविद्यालय स्तरावर प्रवेश करण्याची पध्दत होती ती बदलण्यात आली आहे. यामध्ये हेतू असा होता की, पालकांची ससेहोलपट थांबावी. त्यांना प्रत्येक महाविद्यालयात अर्ज करावा लागू नये. म्हणून केंद्रीय प्रवेश पध्दती मागील वर्षापर्यंत वापरण्यात येत होती. माझ्याकडे निवेदने आली आहेत ते मी मंत्री महोदयांना देणार आहे, या नवीन पध्दतीचा उपयोग न होता अनेक विद्यार्थ्यांना १० ते १५ किलोमीटर अंतरावरील महाविद्यालये मिळालेली आहेत, पुणे शहराची मंत्री महोदयांना अत्यंत चांगली माहिती आहे, त्यांचा चांगला अभ्यास आहे, सिंगड रस्त्यावरील मुलाला चिंचवडमध्ये व पिंपरी येथील मुलांना हडपसर येथील महाविद्यालय दिल्याचे चित्र दिसत आहे. पुण्यातील सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्थेचा एका बाजूला बोजवारा आहे, दुसरीकडे विद्यार्थ्यांना एका टोकावरून दुसऱ्या टोकाकडे जाण्यासाठी अनेक तास खर्ची पडत आहेत, मी अशी मागणी करते की, प्रत्येक महाविद्यालयाचा कोटा १० टक्क्यांनी वाढवून द्यावा. ऑफलाईन प्रवेशाबाबत दैनिक सामनामध्ये पहिल्या पानावर बातमी आलेली आहे की, विद्यार्थी पालक अधिकाऱ्यांना भेटले व पोलिसांना पाचारण करण्यात आले. उप संचालक कार्यालयात ऑफलाईन धुमचक्री, यामुळे पालक अत्यंत त्रस्त झाले आहेत, त्यांना उत्तर देण्यासाठी लोकांना सामोरे जाण्यासाठी उपसंचालकांकडून त्यांना कोणतेही उत्तर मिळत नाही. मी अशी मागणी करते की, या संदर्भातील आढावा आजच्या आज घेऊन ज्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश मिळाला नाही, त्यासंदर्भात काय मार्ग काढता येईल याच्या तोडग्याबाबत आपण विचार केला असेल, महाविद्यालयांना १० टक्के कोटा वाढवून देण्यासंदर्भात आपण विचार करावा. तसेच या प्रवेश प्रक्रियेमध्ये ज्यांना खूप लांब अंतरावरील कॉलेज मिळाली आहेत, त्याबाबत सहानुभूतीची भूमिका घेऊन तेथे एक्वेज कार्यक्रम करता येईल काय याचा विचार करावा असे मला वाटते. या प्रवेश प्रक्रियेच्या संदर्भात कौशल्य विकासासाठी प्रवेश देण्याच्या संदर्भात आपण निर्णय घेतला आहे. तसेच १० वी उत्तीर्ण न झालेल्या विद्यार्थ्यांबाबत पुन्हा परीक्षा घेण्याचा आपण निर्णय घेतला आहे. त्यांच्यावर बसलेला नापासाचा शिक्का काढून टाकण्याचा निर्णय घेतला आहे. हा निर्णय अतिशय महत्वाचा आहे. मी ज्यावेळी अनेक लोकांशी बोलते, त्यावेळी आपण विचारतो की, तुमचे शिक्षण किती झाले, तेव्हा दहावी नापास असे म्हटल्यावर त्या माणसाच्या चेहऱ्यावर प्रचंड लज्जा दिसते व त्याला असे वाटते की, आपण अजिबात लायकी नसलेला माणूस आहोत, तो नापासाचा शिक्का काढण्याचा आपण निर्णय घेतला आहे.

तिसरा महत्वाचा मुद्दा असा आहे की, सीमा भागातील व सीमेच्या जवळील जत तालुक्यातील ज्या शाळा आहेत, त्यासंदर्भात सभागृहात वारंवार आश्वासने देण्यात आली आहेत, सभागृहाचे नेते बसले आहेत, ते सीमा भागाचे मंत्री आहेत, दोन्ही मंत्री मागेपुढे बसले आहेत, जत भागातील ज्या शाळांच्या परवानग्या प्रलंबित राहिल्या आहेत त्यासंदर्भातील ठोस निर्णय आजच्या चर्चेच्या दरम्यान देण्यात यावा. याबाबत सचिवांसोबत आम्ही चर्चा केली होती, यासंदर्भातील प्रस्ताव विचाराधीन आहे असे सचिवांनी आम्हाला सांगितले होते, त्या भागातील कार्यकर्त्यांकडून आम्ही

माहिती घेतली त्यावेळी दोन ते तीन गावांच्या मध्ये एक शाळा होती, त्यातील काही शाळांमध्ये मराठी भाषा नव्हती, ही त्यांची मुख्य अडचण आहे, सीमा भागातील शाळांच्या परवानगीबाबत आपण निर्णय घेतला असेल तर ती चांगली गोष्ट आहे, निर्णय घेतला नसेल तर त्यासंदर्भातील तोडगा योग्य पध्दतीने काढावा. कन्नड भाषेतील शाळांची संख्या सीमावर्ती भागात वाढत आहे, त्या भागात मराठी शाळा पाहिजेत परंतु त्यांना त्या प्रमाणात मान्यता मिळत नाही. याबाबत योग्य निर्णय घ्यावा अशी माझी अपेक्षा आहे. बेळगाव परिसरात भालकी, बिदर येथे सीमावासिय बांधव आहेत, त्यांच्यासाठी आम्ही महाराष्ट्रात आरक्षणाची मागणी अनेक वर्षांपासून करीत आहोत, माझ्या माहिती प्रमाणे दोन किंवा तीन टक्के आरक्षण देण्याची आपण चर्चा अनेक वेळा केलेली आहे. प्रत्यक्षात त्याची अंमलबजावणी झाली नाही. बेळगांव येथील लोक येऊन पुण्यात ॲडमिशन मागत आहेत, त्यांना दिलासा देण्यासाठी आमच्याकडे काहीही नसते. यासंदर्भात सहानुभूतीपूर्वक विचार करून सीमावर्ती भागातील शाळांच्या संदर्भात निर्णय घेण्याचा विचार करावा.

सभापती महोदय, कॅपिटेशन फी मोट्या प्रमाणात घेतली जात आहे, शिक्षण शुल्क विधेयक आणण्यात आले आहे, त्यासंदर्भातील अंमलबजावणीच्या संदर्भात ज्या अडचणी आहेत, त्यासाठी जे सहकार्य लागेल, ते आम्ही देण्यास तयार आहोत, एवढे मी नमूद करते. शिक्षण मंत्री श्री. विनोद तावडे हे अत्यंत प्रोॲक्टिव्हली काम करीत आहेत, नीटच्या विषयात त्यांनी जीवाचे रान केले आहे, यामध्ये लक्ष घालून त्यांनी पालकांना दिलासा दिला आहे, त्यामध्ये अनेक अडचणी असल्या तरी व्यवस्थितपणे त्यातून मार्ग काढण्याचा त्यांचा प्रयत्न चालला असतो. त्यांच्या अभिनंदनाचा प्रस्ताव नसला तरी ते जाणीवपूर्वक अत्यंत चांगला प्रयत्न करीत आहेत, ते मी रेकॉर्डवर आणू इच्छिते. मी मांडलेल्या तीन चार मुद्यांबाबत व या प्रस्तावावर समर्पक कार्यवाही काय झाली, यासंदर्भातील व्यवस्थित उत्तर सभागृहातून समोर येईल, जे पालक त्रस्त झाले आहेत, त्यांना दिलासा मिळेल अशी मी अपेक्षा व्यक्त करते.

सन्माननीय सदस्य श्री.कपील पाटील यांनी काही मुद्दे मांडले आहेत, त्यांना संचालकांकडून सहकार्य मिळत नाही, आता ते सभागृहात नाहीत, विशेष हक्कावर जेव्हा चर्चा होते, तेव्हा योग्य तो मुद्दा असेल किंवा नसेल यामध्ये मतभेद असले तरी शासकीय अधिकाऱ्यांनी आमदारांना योग्य पध्दतीने उत्तर दिले पाहिजे. याबाबत आपण सूचना दिलेल्या असतील तरी देखील अधिकाऱ्यांनी जाणीव ठेवणे आवश्यक आहे याकडे मी लक्ष वेधते. एवढे बोलून मी माझे भाषण संपवितो. जयहिंद, जय महाराष्ट्र.

डॉ. सुधीर तांबे :

सभापती महोदय, शिक्षणाच्या महत्वाच्या विषयावर नियम २६० अन्वये सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते व इतर सन्माननीय सदस्यांनी जो प्रस्ताव मांडलेला आहे, त्यावर मी माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी उभा आहे. या प्रस्तावात अनेक गोष्टींचा उल्लेख करण्यात आलेला आहे, यामध्ये अनेक ज्वलंत विषय आहेत, राज्यात शिक्षण व्यवस्थेबाबत फार गंभीर समस्या निर्माण झाली आहे. जे गरीब कुटुंबातील विद्यार्थी आहेत, शोषित समाज आहेत, त्यांचे मुले अनुदानित शाळेत जातात, जिल्हा परिषदा व नगरपालिकांच्या शाळेत जात असतात.

या नंतर श्री. सांगळे

डॉ.सुधीर तांबे....

परंतु दुर्दैवाने शिक्षण व्यवस्था जास्त कमकुवत होत चालल्याचे आपण बघत आहोत. ही वस्तुस्थिती आहे. शिक्षणाचा कायदा आला. विशेषतः प्रशासनाच्या माध्यमातून त्या कायद्याच्या अंमलबजावणीमध्ये अत्यंत पध्दतशीरपणे चुकीचा अर्थ लावला जातो. ३० विद्यार्थ्यांमागे एक शिक्षक अशा प्रकारचा पीटीआर आहे. शिक्षण हक्क कायद्यात मोफत, सक्तीचे आणि गुणवत्तापूर्ण असे तीन शब्द अतिशय महत्त्वाचे आहेत. परंतु आपण विषयनिहाय शिक्षक देणार नसल्यास गुणवत्ता कशी येणार ? आम्ही हा विषय सद्दनात वारंवार उपस्थित केला. परंतु या प्रश्नावर शासनाकडून कोणतेही समाधानकारक उत्तर मिळाले नाही. म्हणून विषयनिहाय शिक्षक देणे अनिवार्य आहे. तसेच बहुवर्गीय पध्दत सुध्दा चालणार नाही. प्रत्येक वर्गाकरिता स्वतंत्र शिक्षक असणे अत्यंत आवश्यक आहे व यासाठी प्रयत्न होणे गरजेचे आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील यांनी अनेक विषयांचा उहापोह केला. कला किंवा क्रीडा शिक्षक असो याबाबतीत शासन कोणतेही धोरण घेत नाही. शिक्षण कायद्यात कमीत कमी काय असावे यासंबंधी उल्लेख केलेला आहे. यामुळे जास्तीचे शिक्षक देऊ नयेत असा त्याचा अर्थ होत नाही. सन २०१२ पासून शासनाने शिक्षकांची भरती बंद केली आहे. परिणामी प्राथमिक शाळांपासून महाविद्यालयांपर्यंत तसेच जिल्हा परिषदांच्या शाळांमध्ये हजारो शिक्षकांची पदे रिक्त आहेत. अशाप्रकारे हजारो शिक्षकांची पदे रिक्त ठेवल्यास कशाप्रकारे गुणवत्तापूर्ण शिक्षण देणार आहात ? या संदर्भात प्रत्येकवेळी समायोजनाचे कारण सांगितले जाते. तसेच अनेकवेळा नवीन जीआर काढले जातात. आता सन २०१६-१७ सुरु आहे. परंतु आता सुध्दा मागील वर्षाच्या संच निश्चितीचे निकष लावले जात आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री.नागो गाणार यांनी सांगितले की, ज्यावर्षाची संच निश्चिती म्हणजे स्टाफ फिक्सेशन होय. आपण ज्यावर्षाचे त्यावर्षी विद्यार्थी संख्येनुसार संच निश्चिती करणार असल्यास ते बरोबर आहे. परंतु मागील वर्षाची संच निश्चिती यावर्षी लागू करायची आणि शिक्षकांना अतिरिक्त ठरवायचे. तसेच “नो वर्क नो पे” असे धोकेदायक तत्त्व आता लागू होत आहे. सामाजिक न्याय विभाग तसेच आदिवासी विकास विभागाने “नो वर्क नो पे” लागू केले आहे. आता ते धोरण अतिरिक्त शिक्षकांना लागू करीत आहात. अशाप्रकारे राज्यातील शिक्षण व्यवस्था कोलमडून टाकण्याचे काम सुरु आहे. एखादा शिक्षक अतिरिक्त झाल्यास त्याचे समायोजन करण्याचे काम...

श्री. विनोद तावडे :

’नो वर्क नो पे’ याचा अर्थ असा आहे की, माननीय उच्च न्यायालयाच्या निदेशानुसार संपावर असताना काम न केल्यास त्याचा पगार देऊ नये. समाजकल्याण किंवा आदिवासी विकास विभागात एखादा शिक्षक अतिरिक्त झाल्यास त्याला पगार देऊ नये असा त्याचा अर्थ नाही.

डॉ. सुधीर तांबे :

सभापती महोदय, हाच त्याचा अर्थ आहे. सभापती महोदय, आपल्याला माहीत असेल, आपणही यासंबंधी बारकाईने अभ्यास करीत आहात. सामाजिक न्याय खात्याच्या ज्या व्हीजेएनटीच्या शाळा आहेत. त्या शाळांमधील शिक्षकांना “नो वर्क नो पे” धोरण लागू केलेले आहे. तसेच आदिवासी विकास खात्याने सुध्दा याच प्रकारचा जीआर सुध्दा काढला आहे. आमच्या मनात अशी भीती आहे की, शालेय शिक्षण विभागात हे लोण पसरू नये. माननीय शिक्षण मंत्री संवेदनशील असल्यामुळे ते असे काही करणार नाहीत. परंतु सामाजिक न्याय व इतर खात्यांमध्ये असे काही होऊ नये अशी आमची अपेक्षा आहे. संच निश्चितीमुळे सन २०१२ पासून शिक्षकांची भरती बंद आहे. यामुळे तातडीने शिक्षकांची भरती सुरु होणे अत्यावश्यक आहे. याकरिता समायोजनाचे कारण सांगितले जाते. परंतु अनेक शाळा शिक्षकांपासून वंचित आहेत. मी आपल्याला जळगाव जिल्ह्याचे उदाहरण देतो. जळगाव जिल्ह्यात ६०० शिक्षकांच्या जागा रिक्त आहेत. तेथे फक्त १४ शिक्षकांचे समायोजन करायचे आहे. अशाप्रकारे १४ शिक्षकांचे समायोजन होत नसल्यामुळे ६०० शिक्षकांची पदे भरण्यासाठी आपण परवानगी देणार नाहीत का ? हे अत्यंत चुकीचे धोरण आहे. आज एक वर्गाला एक शिक्षक त्याशिवाय अतिरिक्त शिक्षक होत आहेत. त्यातून शिक्षण व्यवस्था कोलमडून पडण्याच्या परिस्थितीत आहे. माझी माननीय शिक्षण मंत्र्यांना विनंती आहे की, आपण या संदर्भात फक्त प्रशासनावर अवलंबून राहू नये. प्रशासनाकडून यासंबंधी अतिशय थेरॉटिकल विचार केला जातो. त्यांचा एकमेव कार्यक्रम असल्याचे सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील यांनी सांगितले. सर्व शाळांमध्ये अनेक गैरप्रकार चालतात व तेथे चुकीच्या पध्दतीने शिक्षकांची भरती केली जाते अशी प्रशासनाची ठाम समजूत झाली आहे व त्यानुसार त्यांच्याकडून निर्णय घेतला जातो. माझी माननीय शिक्षण मंत्र्यांना विनंती आहे की, आपण सर्व संबंधित आमदारांना बोलवावे व त्यांचा विचार घ्यावा. तसेच आपल्याला आमचे म्हणणे पटत नसल्यास संच निश्चितीबाबत शिक्षण तज्ज्ञांचा सल्ला घ्यावा. मघाशी यासंबंधी चर्चा झाल्यामुळे मी त्यासंबंधी बोलणार नाही. परंतु सर्व भाषांचे विषय तसेच गणित आणि विज्ञान एकाच शिक्षकाने शिकवायचे, क्रीडा व कला शिक्षक नाहीत. अशा पध्दतीची जी धोरणे आहेत ती निश्चितपणे समाजाला गुणवत्तापूर्ण शिक्षण देऊ शकत नाही.

सभापती महोदय, विनाअनुदानित तत्वाचा महत्त्वाचा विषय आहे. त्यात एक ते आठ शिक्षणाचा कायदा लागू झाला आहे. आपण सर्व शाळा शालेय विकास आराखड्यात घेतलेल्या आहेत. परंतु त्या शाळांना अनुदान दिले जात नाही. मागील डिसेंबर महिन्यात नागपूर अधिवेशनात यासंबंधी घोषणा केली होती. त्यानंतर अर्थसंकल्पीय अधिवेशन झाले आणि आता या पुरवणी मागण्यांमध्ये सुध्दा त्याचा उल्लेख नाही. सध्या विनाअनुदानित शिक्षकांची अतिशय दयनीय अवस्था झाली आहे. खरात

नावाचे एक शिक्षक मृत्यूमुखी पडले त्याचे कारण काही असो. परंतु विनाअनुदानित शिक्षकांची दयनीय अवस्था झाली असून त्यांना वेठीस धरले जाते. तसेच तेथे वेठबिगारी लावली जाते. अशाप्रकारे एका बाजूला कायदे करायचे आणि दुसऱ्या बाजूला आपणच ते कायदे मोडायचे. केंद्र शासनाने बारावीपर्यंत मुलींना मोफत शिक्षण देण्याचा कायदा केला. यामुळे त्यांना अनुदान मिळाले पाहिजे. तसेच आदिवासी किंवा मागासवर्गीय मुलांना मोफत शिक्षण देण्यासाठी त्यांना अनुदान द्यावयास नको का ? यामुळे शासनाने की संस्थांनी मोफत शिक्षण द्यावयाचे हा मूळ प्रश्न आहे. माननीय मुख्यमंत्री तसेच माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी विनाअनुदानित तत्वाच्या बाबतीत घोषणा केली होती. परंतु आम्हाला असे समजले आहे की, वित्त मंत्रालयाकडून त्या प्रस्तावाला मंजुरी मिळत नाही. संपूर्ण राज्याचा विचार केल्यास सदर धोरण तातडीने स्वीकारून अनुदान देण्यात यावे अशी माझी विनंती आहे.

सभापती महोदय, पेन्शन योजनेसंबंधी उल्लेख करण्यात आला. नवीन आणि जुनी पेन्शन योजना असो. माननीय शिक्षण मंत्र्यांना माझी विनंती आहे की, जे शिक्षक सन २००५ पूर्वी सेवेत रुजू झाले आहेत त्यांना जुनी पेन्शन योजना लागू केली पाहिजे. परंतु ते कोर्टात गेल्यानंतर त्यांच्या बाजूने निकाल लागतत. परंतु आपण असे म्हणतो की, तो व्यक्तीगत निर्णय आहे. यामुळे तो निर्णय सर्वांना लागू केला जात नाही. यापूर्वी शिक्षण सेवकांचा प्रश्न निर्माण झाला होता त्यावेळी सुध्दा हीच अडचण निर्माण झाली होती. माझी विनंती आहे की, जे शिक्षक सन २००५ पूर्वी सेवेत रुजू झाले आहेत आणि नंतर ते अनुदानावर आलेले आहेत अशा सर्व शिक्षकांना जुनी पेन्शन योजना लागू करावी.

(सभापतीस्थानी तालिका सभापती डॉ.नीलम गोऱ्हे)

सभापती महोदया, मागील अधिवेशनाच्या वेळी आम्ही शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या भरतीचा प्रश्न उपस्थित केला होता. या संदर्भात शासनाने जी समिती नेमली होती त्या समितीचा अहवाल येऊन जवळपास एक वर्ष झाले आहे. परंतु शासनाने त्यासंबंधी अद्याप कोणताही निर्णय घेतलेला नाही. शासनाने शिक्षकेतर कर्मचाऱ्यांच्या भरतीचा तातडीने निर्णय घ्यावा अशी मागणी मी या निमित्ताने करित आहे. आज शिक्षण क्षेत्रात अतिशय गोंधळ व संभ्रमाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. शिक्षण क्षेत्रातील गोंधळ व संभ्रमाचे वातावरण संपविण्यासाठी शासनाने तातडीने पावले उचलली पाहिजेत. सामान्य कुटुंबांतील, बहुजन समाजातील मुलांची शिक्षण व्यवस्था कोलमडून पडत आहे. सभापती महोदया, आपण गरीब माणसांचे सक्षमीकरण कसे करणार आहात, त्यांना कारखाने काढून देणार आहात का ? शिक्षण ही एकमेव व्यवस्था आहे त्यातून गरीब माणसांचे सक्षमीकरण होणार आहे. महात्मा फुले यांनी शिक्षण हक्क कायद्याची मागणी केली होती. परंतु आज उलट प्रक्रिया सुरु असल्याचे आपण बघत आहोत. तसेच शिक्षण व्यवस्था कशाप्रकारे कोलमडून पडेल अशाप्रकारचा थेट प्रयत्न सुरु असल्याचा आमचा थेट आरोप आहे. यासंबंधी माननीय मंत्री महोदयांनी तातडीने कार्यवाही करणे अत्यावश्यक आहे. तसेच बारावीपर्यंतच्या सर्व शाळा अनुदानित झाल्या पाहिजेत. त्यासंबंधी आपण कायदा

सुध्दा केलेला आहे. बारावीपर्यंतचे शिक्षण मूलभूत मानले गेले पाहिजे व ते मोफत दिले गेले पाहिजे अशी आमची मागणी आहे. यासाठी शासनाने तातडीने पावले उचलली पाहिजेत अशी माझी आग्रही मागणी आहे. सभापती महोदया, आपण मला या प्रस्तावावर माझे विचार मांडण्याची संधी दिली याबद्दल मी आपला आभारी आहे. एवढे बोलून मी माझे भाषण संपवितो.

अॅड. निरंजन डावखरे :

सभापती महोदया, सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी नियम २६० अन्वये मांडलेल्या प्रस्तावावर माझे विचार व्यक्त करण्यासाठी मी या ठिकाणी उभा आहे.

सदर प्रस्तावात जिल्हा परिषदांच्या शाळा प्रगत करण्यासाठी शासनाकडून प्रयत्न करणार असल्याचे नमूद करून इंग्रजी माध्यमाच्या शाळा सोडून जिल्हा परिषद मराठी शाळांमध्ये प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या वाढत असल्याचे नमूद केले आहे. ही परिस्थिती कितपत सत्य आहे याचा विचार करण्याची गरज आहे. याउलट ५ वर्षांपासून मराठी शाळांना शासनाकडून अनुदानाच्या स्वरूपात कोणतीही मदत केली जात नाही. अशा परिस्थितीत अनुदानापासून वंचित असलेल्या शाळा कशा चालवायच्या अशी भीती सर्व शाळा संस्था चालकांमध्ये निर्माण झाली आहे.

या नंतर श्री. भोगले

ॲड-निरंजन डावखरे :

त्यामुळे तेथे शिकणारे विद्यार्थी, त्यांच्या पालकांचे अतोनात हाल होत आहेत. उदाहरण घ्यायचे झाले तर ठाण्यामध्ये ठाणे महापालिकेच्या शिक्षण विभागाने ठाण्यातील जवळपास ६५ शाळांची यादी जाहीर केली. या ६५ शाळांना शाळा बंद करण्याची नोटीस बजावली आहे. जवळपास २५ हजार विद्यार्थी या शाळांमध्ये शिकत आहेत. तब्बल १००० शिक्षकांच्या रोजगाराचा प्रश्न निर्माण झाला आहे. याबद्दल ताबडतोबीने मंत्री महोदय लक्ष घालतील असा विश्वास मी बाळगतो. हा विषय गहन झालेला आहे. जवळपास १००० शिक्षक आणि २५ हजार विद्यार्थ्यांचा प्रश्न निर्माण झाला आहे.

सभापती महोदय, या सर्व शाळा शासनाच्या नियमानुसारच चालत आहेत. फक्त काही जाचक अटीमुळे या शाळा बंद पाडण्याचा घाट किंवा प्रयत्न महापालिका प्रशासनाकडून होत असेल तर शासनाने त्यांना मदतीचा हात देणे गरजेचे आहे. जेणेकरून गोरगरीब मुलांना शिकता येईल. त्यांना शिक्षणाची सुविधा मिळावी यासाठी शासनाकडून प्रयत्न होत आहेत. या शाळांच्या इमारती आहेत, सर्व सोयी सुविधा आहेत, परंतु एक एकर जागा नाही, काही फूट जागा कमी असल्यामुळे ती अट पूर्ण होऊ शकत नसल्यामुळे ही अट शिथिल करण्यात यावी अशी विनंती मी आपल्या माध्यमातून शासनाला करीत आहे.

सभापती महोदय, आधुनिक तंत्रज्ञान शिकविण्यामध्ये आमुलाग्र बदल करण्याचा प्रयत्न होत आहे. विद्यार्थ्यांना ते ज्ञान दिले जाते. परंतु शालेय पोषण आहाराची माहिती ऑनलाईन भरण्यात शिक्षक गुंतले आहेत. शिक्षणाधिकाऱ्यांकडून सर्व शाळांना एक नोटीस दिली गेली. त्यातील एक अट मी वाचून दाखवितो. 'ज्या शाळा ही माहिती ऑनलाईन भरणार नाहीत त्या शाळांवर दंडात्मक कारवाई करण्यात येईल व त्या शाळेत शालेय पोषण आहार त्या दिवशी शिजवला नाही असे समजून त्यांचे देयक अदा केले जाणार नाही.' शिक्षक पूर्णपणे ही माहिती भरण्यामध्ये व्यस्त असतील तर ते विद्यार्थ्यांना शिकविणार कधी? आपल्याला कल्पना आहे की, आजही ग्रामीण भागात काही ठिकाणी विजेची व्यवस्था नाही, मोबाईल नेटवर्क नाही, त्या ठिकाणी ऑनलाईन माहिती भरणे सक्तीचे करीत असताना विचार केला नाही का? या मुद्याचा पुढे विचार करून कार्यवाही करणार आहात का? असा मी मंत्री महोदयांना प्रश्न विचारू इच्छितो. या संदर्भात सभागृहात खुलासा केला जाईल असा मी विश्वास बाळगतो.

सभापती महोदय, सन २००३-०४ पासून शाळांना वेतनेतर अनुदान नसल्यामुळे मूलभूत सुविधा नाहीत. माननीय सदस्य श्री.नारायणराव राणे हे सिंधुदुर्ग जिल्हयाचे पालकमंत्री असताना मी एका डीपीडीसीला उपस्थित होतो. त्यावेळी त्यांच्या असे निदर्शनास आले की, सिंधुदुर्ग जिल्हयातील अनेक शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांना बसायला बेंच नाही, पुरेसे टॉयलेट ब्लॉक नाहीत. तेथील शाळांना बेंचेस मिळावेत, टॉयलेट ब्लॉक उपलब्ध व्हावेत म्हणून डीपीडीसीमधून तरतूद व्हावी यासाठी प्रयत्न केले, आवश्यकता भासल्यास त्या त्यावेळी त्यांनी आमदार निधी वर्ग करून घेतला. अशा प्रकारचा

निर्णय शासनाकडून होणे गरजेचे आहे. आज ग्रामीण भागातील शाळांमध्ये टॉयलेट ब्लॉकचा फार मोठा अभाव आहे. एकच टॉयलेट ब्लॉक आहे, तेथेच शिक्षक जातात, विद्यार्थी जातात आणि विद्यार्थीनीही जातात ही सत्य परिस्थिती ग्रामीण आणि आदिवासी भागातील शाळांमध्ये आजही आहे.

सभापती महोदय, २० विद्यार्थी पटसंख्या असलेल्या शाळा बंद, १०० पटाखालील मुख्याध्यापक अतिरिक्त या सारख्या जाचक अडचणीमुळे पहिली ते आठवीपर्यंत शिकविणाऱ्या १२५०० शाळा निश्चितपणे अडचणीत आल्या आहेत. आर्थिक, दुर्बल, वंचित घटकातील हजारो विद्यार्थ्यांच्या प्रवेश शुल्क परताव्याचे लाखो रुपये मिळाले नसल्यामुळे विद्यार्थी शिक्षण प्रवाहाच्या बाहेर पडण्याची परिस्थिती निर्माण झाली आहे. संचमान्यतेमध्ये अतिरिक्त ठरलेल्या शिक्षण सेवकाबद्दल माननीय सदस्य डॉ.सुधीर तांबे यांनी मुद्दा मांडला आहे. त्या संदर्भात निर्णय घेणे अतिशय गरजेचे आहे. ठाणे जिल्हयातील शहापूर तालुक्यात ४६८ जिल्हा परिषद शाळा असून २०१३ च्या संख्या निश्चितीनुसार ७५ शिक्षकांच्या जागा आजही रिक्त आहेत. त्यामुळे शिक्षकांचे आवश्यकतेनुसार समायोजन करून रिक्त असलेल्या जागा भरण्यासाठी शासनाने कार्यवाही करावी. माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते या प्रश्नाबाबत वारंवार पाठपुरावा करीत आहेत.

सभापती महोदय, रायगड जिल्हा परिषदेमध्ये शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) हे पद आजही रिक्त आहे. प्राथमिक शिक्षणाधिकाऱ्यांकडे या पदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविला आहे. रायगड जिल्हयात हा प्रश्न भीषण बनला आहे. वारंवार शिक्षकांच्या बैठका झाल्या असून त्यांनी आक्रोश व्यक्त केला आहे. आंदोलने केली आहेत. प्राथमिक आणि माध्यमिक शिक्षकांच्या जिल्हा बदली नस्त्या, मेडिकल बिल, भविष्य निर्वाह निधी, वेतनश्रेणी, निवडश्रेणी यासारखे अनेक प्रश्न निर्माण झाले आहेत.

सभापती महोदय, आज राज्यामध्ये अतिशय मोठे संकट सर्वच पालकांसमोर उभे आहे. ऑनलाईन आणि ऑफलाईन प्रवेशाचा प्रश्न आहे. ४० हजार विद्यार्थी अकरावीच्या प्रवेशापासून वंचित राहिले आहेत असे एक चित्र निर्माण झाले आहे. चौथी यादी आज जाहीर झाली. ती जाहीर होऊनही हजारो विद्यार्थी प्रवेशाविना बाहेर आहेत. कालच्या उपसंचालक कार्यालयाबाहेरील परिस्थितीबाबतची माहिती आपण सभागृहाला दिली, तेथील पालकांचा आक्रोश लक्षात घेता पोलीस दल बोलवावे लागले. इतकी भयानक परिस्थिती निर्माण झाली होती. ऑनलाईन पध्दतीमुळे पालकांना आणि विद्यार्थ्यांना त्रास सहन करावा लागत आहे. ऑनलाईन पध्दतीवर प्रश्नचिन्ह निर्माण झाला आहे. श्रुती गंजवे, मेघा आडिवरेकर, तृप्ती आवळेकर यांनी मेरिट लिस्टमध्ये ठाणे ऑप्शन दिला होता. त्यांना शंकर शेटी कॉलेज अलॉट झाले. मी आपल्या माध्यमातून सभागृहाला सांगू इच्छितो की, शंकर शेटी कॉलेज ठाण्यामध्ये नसून भिवंडीमध्ये आहे. त्या मुलींनी ठाण्याहून भिवंडीला जायचे कसे? ज्यावेळी आपण मूलभूत शिक्षणाचा अधिकार मुलांना देतो तेव्हा त्यांचा हा अधिकार आहे की, त्यांना ठाण्यातील कॉलेजमध्येच प्रवेश मिळाला पाहिजे. ८० टक्के गुण मिळालेल्या विद्यार्थ्यांना कला शाखेत प्रवेश मिळत नाही अशी परिस्थिती राज्यात निर्माण झाली आहे. त्यामुळे निश्चितपणे ऑनलाईन पध्दतीबाबत मंत्री महोदय उत्तरामध्ये सांगतील की, हायकोर्टाचे निर्देश आहेत. जर हायकोर्टाचे निर्देश असतील तर कृपा करून हायकोर्टाच्या ही बाब निदर्शनास आणावी. परंतु पालकांच्या दृष्टीने ताबडतोब हा निर्णय होणे गरजेचे आहे. सायन्स ऑप्शन निवडल्यानंतरही कॉमर्स मिळत असेल तर या ऑनलाईन पध्दतीवर प्रश्नचिन्ह निर्माण होतो.

सभापती महोदय, एपीजे अब्दुल कलाम आझाद यांच्या जन्मदिनी म्हणजे १५

ऑक्टोबरला वाचन प्रेरणा दिवस साजरा करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला. पहिली ते आठवीत शिकणाऱ्या दीड कोटीहून अधिक विद्यार्थ्यांना दरमहा एक याप्रमाणे द्वैभाषिक पुस्तक मोफत देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. पण कोणत्याही मोठ्या वृत्तपत्रात प्रसिध्द न करता प्रिंटिंग, स्टेशनरी आणि ग्रनेट्स न्युज संकेत स्थळावर पुस्तके खरेदीची टेंडर प्रसिध्द करण्यात आली. १२५ कोटी रुपयांची पुस्तके खरेदी करताना अन्य प्रकाशकांना पुरेसा अवधी मिळू नये असे नियोजन करण्यात आल्याचा प्रश्न सभागृहातील इतर सदस्य आणि लोकांच्या मनात आहे.

तालिका सभापती (डॉ.नीलम गोन्हे) : सभागृहाच्या विशेष बैठकीची वेळ सकाळी ११.४५ वाजेपर्यंत वाढविण्यात येत आहे.

अॅडनिरंजन डावखरे : केवळ काही लोकांना याचा फायदा व्हावा यासाठीच हे नियोजन केले का, याचाही मंत्री महोदयांनी उत्तरामध्ये खुलासा करावा अशी विनंती करतो.

या नंतर श्री. ओटवणेकर

21/07/2016
BGO/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

J-37
11:30

अॅड. निरंजन डावखरे : सभापती
महोदया, बोलण्या सारखे बरेच आहे. परंतु, अन्य सन्माननीय सदस्यांना संधी मिळावी
म्हणून मी येथेच थांबतो. आपण मला संधी दिल्याबद्दल आपले आभार मानून मी माझे
भाषण येथेच पूर्ण करतो. धन्यवाद.

श्री. दत्तात्रय सावंत (शिक्षक)
: सभापती महोदया, म.वि.स.नियम २६०
अन्वये सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी जो प्रस्ताव मांडला आहे त्यावर माझे मत व्यक्त करण्यासाठी मी उभा आहे. परिवर्तन हा संसाराचा नियम आहे. शिक्षण सुद्धा प्रवाही आहे. त्या अन्वये अभ्यासक्रम असणे आवश्यक आहे. त्याचाच एक भाग म्हणून प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्र हे अभियान सुरू करण्यात आले आहे. त्या अभियानाचा परिणाम ग्रामीण भागातील जिल्हा परिषदांच्या शाळेमध्ये चांगल्या प्रकारे झाल्याचे दिसून येत आहे. गावातील ग्रामपंचायत, ग्रामशिक्षण समित्या यांनी फार चांगला सहभाग घेतला आहे. शाळांमध्ये भौतिक सुविधा निर्माण करण्यासाठी प्रचंड मोठ्या रकमा समजाने दिलेल्या आहेत. जिल्हा परिषदांच्या शाळांमध्ये साधनांची मोठी रेलचेल झालेली आहे. त्याचा परिणाम पालकांचे लक्ष त्याकडे वेधले गेले आहे. या साधनांमुळे विद्यार्थी, पालक, शिक्षक यांच्यामध्ये पाठीमागच्या काळात मेळ चांगला बसला नव्हता तो बसला. सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी त्यांच्या भाषणामध्ये सांगितले की, काही जिल्ह्यात इंग्रजी माध्यमाच्या शाळांमधील मुले जिल्हा परिषदेच्या शाळेत आलेली आहेत. प्रचंड मोठी संख्या नसली तरी हा आशेचा किरण आहे असे म्हणावयास हरकत नाही. शासन मोठ्या संख्येने स्वयंअर्थसहाय्यित शाळा देत आहे. असे असताना जिल्हापरिषदेच्या शाळेमध्ये काँन्व्हेंट आणि इंग्रजी माध्यमाच्या शाळेतून मुले येत असतील तर ती अत्यंत चांगली बाब आहे. हा अभियानाचा चांगला परिणाम दिसत आहे असे म्हटले तर ते वावगे होणार नाही.

सभापती महोदय, शासनाने सन २०१२ मध्ये सरळ नावाची प्रणाली आणली होती. या प्रणालीमध्ये राज्यातील सव्वा दोन कोटी विद्यार्थ्यांचा डाटा जवळ जवळ सेव्ह झाला आहे. या शैक्षणिक वर्षापासून सर्व विद्यार्थ्यांना फिझिकली दाखला न देता ऑनलाईन पद्धतीने देण्यात येत आहे. यामुळे पारदर्शक पद्धतीने कारभार होणार आहे. त्यामुळे आता बोगस विद्यार्थी येणारच नाहीत. चुकीचे नाव येणार नाही. अशा प्रकारे एक पारदर्शक प्रणाली सरलच्या नावाने चांगल्या पद्धतीने सुरू आहे.

सभापती महोदय, शिक्षकांच्या वेतनासंबंधी पाठीमागच्या काळात अनेक आदेश काढण्यात आले होते. एक तारखेला वेतन झाले पाहिजे अशा प्रकारचे आदेश काढण्यात आले होते. पण वेतन काही एक तारखेला झाले नाही. त्यामुळेच शालार्थ वेतन प्रणाली शासनाने आणली. या प्रणालीचा परिणाम तीन वर्षांमध्ये बरा होत आहे. सर्व्हर मिळत नाही, त्याची क्षमता कमी असते, तो डाऊन असतो अशा देखील तक्रारी आहेत. तेव्हा शासनाने ही तांत्रिक बाब समजून घेतली व चांगल्या क्षमतेचे सर्व्हर दिले तर त्याचा भविष्यामध्ये परिणाम झाल्याचे दिसून येईल.

शिक्षणाच्या क्षेत्रात काही बाबी या प्रकर्षाने घडत आहेत. चुकीच्या घडत आहेत.

त्या बाबी आता सुधारल्या नाही तर त्याचा निश्चितच परिणाम होईल. मी सगळ्याच विषयाला स्पर्श करण्यापेक्षा एकाच विषयाला स्पर्श करणार आहे. कारण अनेक सन्माननीय सदस्यांनी तेच तेच विषय मांडलेले आहेत. सन २००९ मध्ये मंत्रिमंडळाने ठराव करून विनाअनुदानित शाळांमधील कायम शब्द काढला. त्या मंत्रिमंडळाच्या ठरावामध्ये अनुदान देण्याचा निर्णय झालेला होता. त्यानुसार २० जुलै रोजी शासन आदेश झाला होता. यासाठी उच्चस्तरिय सचिवांची समिती नेमली. या समितीची गरज होती काय, हा खरा संशोधनाचा विषय आहे. बाबू लोकांच्या मनात आल्यानंतर किती दिरंगाई होते याचे हे उत्तम असे आदर्शवादी उदाहरण आहे. ३० महिने या समितीने काम केले आणि एक-दोन पानी आदेश काढला. निकष केले. दिनांक २५ नोव्हेंबर २०११ रोजी या निकषाची अंमलबजावणी होण्यास सुरुवात झाली. त्यानुसार मूल्यांकन पद्धती सुरू झाली. आज पर्यंतच्या मूल्यांकन पद्धतीमध्ये भ्रष्टाचार झाल्याचे त्यात सांगण्यात आले होते. त्यामुळे ऑनलाईन मूल्यांकन पद्धती होईल असे सांगण्यात आले. पण पुढे काय झाले ते कळत नाही. मूल्यांकनासंबंधी पुन्हा माहिती घेण्यात आली आणि बदल करण्यात आले. ते बदल कागदावर कधीच आले नाहीत. पण प्रत्यक्षात त्या बदलाला शाळांना सामोरे जावे लागले. हिंस्र श्वापदाला हरण, ससा याचे सावज मिळावे तसे त्या वरिष्ठ अधिकाऱ्यांना शाळा सापडल्या. अशा शाळांची प्रचंड ससेहोलपट करण्यात आली.

सभापती महोदया, मी फार कमी बोलतो असे आपण नेहमी बोलता. तेव्हा मला कधी तरी वेळ देत जावे अशी माझी विनंती आहे. विनाअनुदानित शाळा सन २००१ पासून सुरू आहेत. १६ वर्षांचा कालावधी झालेला आहे. आंदोलने उपोषणे झालेली आहेत. मागील सरकारने मूल्यांकन होऊन पात्र ठरलेल्या १५२ शाळांची यादी ७ जुलै २०१४ रोजी जाहीर केली. त्यापैकी ५८ शाळांना अनुदान देण्यात आले. त्या शाळा २४-२५ महिने अनुदान घेत आहेत. त्याच वेळी पात्र म्हणून ठरलेल्या १२२१ शाळा आणि ९१७ तुकड्या आजही विनाअनुदानितच आहेत. त्यांचा मोठा कालावधी झालेला आहे. १ जून ते १४ जूनच्या आंदोलनामध्ये जाफ्राबाद तालुक्यातील श्री.गजानन खरात नावाच्या शिक्षकाचा मृत्यू झालेला आहे. मी स्वतः उपोषणाला बसलो होतो. मी आपणाशी देखील संपर्क साधला होता. आपण विदर्भाच्या दौऱ्यावर होत्या. मी पुण्याच्या आयुक्त कार्यालया जवळ चार दिवस आमरण उपोषण केले होते. पुण्याचे पालकमंत्री श्री.गिरश बापट हे संवेदनशील आहेत. ते उपोषणाच्या ठिकाणी आले आणि त्यांनी उपोषण सोडण्यास सांगितले. मी उपोषण केल्यामुळे माझी काय अवस्था झाली आहे हे त्यांनी सांगितले आहे. त्यावेळी माझ्या किडनीवर देखील परिणाम झाला. तो परिणाम घेऊनच आयुष्य जगावे लागेल असे मला डॉक्टरांनी मला सांगितले आहे. चार दिवस अन्नपाणी न घेता राहणे काय असते हे समाजसेवक श्री.अण्णा हजारे यांनाच माहित आहे. मला देखील चारदिवस सत्याग्रह करावा लागला होता. मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, १४ जून रोजी १६३ कोटी २५ लाख रुपये या शाळांना देत आहोत. यासंबंधात

मंत्रिमंडळामध्ये चर्चा होऊन निर्णय झाला. पुरवणी विवरणपत्र आमच्या वाचनामध्ये आले त्यामध्ये ती तरतूद दिसत नाही. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी आश्वासन दिले असल्यामुळे १०० टक्के कुठली ना कुठली तरी ग्रॅंट देण्यात येईल. १६ वर्षांपासून वेतन नसणाऱ्या माझ्या शिक्षक बंधूना वेतन मिळेल अशी अपेक्षा ठेवतो आणि मनापासून विनंती करतो की, आता आमचा अंत बघू नका. कुठलीच कोणाची विनंती बघू नका. आंदोलन उपोषणाची वाट बघू नका. आज योगायोगाने हा प्रस्ताव आलेला आहे. त्या प्रस्तावावरील उत्तराच्या वेळी विना अनुदानित शिक्षकांसाठी १६३.२५ कोटी रूपयांची तरतूद देत असल्याचे घोषित करावे. १६ वर्षांचे कॅलक्युलेशन केले तर जवळ जवळ २६१२ कोटी रूपये शिक्षकांनी राज्य शासनाचे वाचविले आहेत. विना वेतन काम केले आहे. हे सर्व ग्रॅज्युएट बांधव आहेत. त्यांना या राज्यात विनावेतन, गुलामीचे जीवन जगावे लागले आहे. आज रोजी यासंबंधीचा निर्णय होईल अशी अपेक्षा व्यक्त करतो आणि कोणताही मुद्दा न मांडता या एकाच मुद्यावर निर्णय होईल अशी अपेक्षा व्यक्त करून थांबतो. जय हिंद, जय महाराष्ट्र.

प्रा. अनिल सोले (पदवीधर) :

सभापती महोदया, नियम २६० अन्वये शिक्षण विभागावर जो प्रस्ताव सन्माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी मांडला आहे त्यावर माझे विचार मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

वास्तविक पाहता मागील दीड दोन वर्षांमध्ये माननीय शिक्षण मंत्री श्री.विनोदजी तावडे आणि शिक्षण विभागाने महाराष्ट्र राज्यातील शिक्षणाचा दर्जा वाढविण्यासाठी अनेक प्रयोग केले आहेत. देशात महाराष्ट्र हे अग्रणी राज्य आहे ही गोष्ट सत्यआहे. देशात महाराष्ट्रात राज्याचा शैक्षणिक दर्जा वरचा आहे. तो अधिक वाढविण्याच्या दृष्टीने शिक्षण विभागाने अनेक निर्णय घेतलेले आहेत. त्यातील एक निर्णय प्रगत शैक्षणिक कार्यक्रमाचा आहे. हा विचारपूर्वक राबविण्यात येत असलेला शैक्षणिक कार्यक्रम आहे. त्याचे रिझल्टस आपल्याला दिसत आहेत.

या नंतर श्री. जुन्नेरे

प्रा.अनिल सोले.....

शिक्षकांची गुणवत्ता, शिक्षणाची गुणवत्ता वाढविण्याच्या दृष्टिकोनातून रिफ्रेशर कोर्सेस घेऊन त्यांना प्रशिक्षण देणे आवश्यक आहे. महाराष्ट्रातील ज्या शाळा जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून चालतात त्या शाळांची गुणवत्ता वाढवून त्या ठिकाणच्या विद्यार्थ्यांची पटसंख्या वाढविण्याचा प्रयत्न करणे आवश्यक असून त्याला आज मोठ्या प्रमाणात नाही, परंतु काही प्रमाणात यश आल्याचे दिसत आहे. तसेच आता मराठी माध्यमांच्या शाळेतील पटसंख्येमध्ये वाढ झाल्याचे दिसून येत आहे व अशा पध्दतीचे वातावरण ५-१० वर्षात तयार झाल्याचे दिसून येत आहे व ही बाब निश्चितपणे अभिनंदनास पात्र आहे असे मला वाटते. यामुळे १० वी चा रिझल्टही वाढल्याचे आपल्याला आता दिसून येत आहे व अशा अनेक गोष्टी शासनाने केलेल्या आहेत.

सभापती महोदय, ११ व १२ वी च्या विद्यार्थ्यांना फेर परीक्षेची संधी देण्यात आलेली आहे. याचा परिणाम पालकांच्या व विद्यार्थ्यांच्या मनावर चांगल्या प्रकारे झाल्याचे दिसून येत आहे. फेर परीक्षेमुळे विद्यार्थ्यांचे वर्षही वाया जात नाही. त्यामुळे फेर परीक्षेच्या निर्णयाचे सर्व ठिकाणावरून अभिनंदन होतांना दिसत आहे.

सभापती महोदय, निटच्या संदर्भात आपल्या शिक्षण मंत्र्यांनी केंद्र शासनाकडे, आरोग्य मंत्र्यांकडे, एचआरडी मिनिस्टरकडे मारलेल्या चकरा तसेच कोर्टात उपस्थित राहून आपली मांडलेली भूमिका यामुळे महाराष्ट्रात शिक्षण घेत असलेल्या ज्या विद्यार्थ्यांना वैद्यकीय प्रवेश घ्यावयाचा आहे त्यांना एक राहत मिळाली आहे. त्यांना आता असे वाटू लागले आहे की, आपल्या मागे शासन उभे आहे. हा एक चांगला निर्णय असून यासाठी माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी चांगली मेहनत घेतल्यामुळे मी त्यांचे अभिनंदन करतो.

सभापती महोदय, नवीन विद्यापीठ कायद्याची राज्यात गेल्या ३-४ वर्षांपासून चर्चा सुरु आहे. पहिल्यांदा असे झाले की, नवीन विद्यापीठ कायद्याच्या अंतर्गत त्या त्या विद्यापीठांमध्ये जाऊन जे हितसंबंधीय आहेत मग त्यामध्ये विद्यार्थी असतील, कर्मचारी असतील, टिचिंग स्टाफ असेल, नॉन टिचिंग स्टाफ असेल, प्राध्यापक असेल किंवा मॅनेजमेंटचे लोक असतील या सर्वांना विश्वासात घेऊन त्यांचे ओपिनियम, त्यांचे विचार, त्यांच्या सूचना ऐकण्याचे काम माननीय शिक्षण मंत्र्यांनी केलेले आहे. नवीन विद्यापीठ कायद्याच्या संदर्भात चांगल्या सूचना आल्यामुळे लोकाभिमूख, विद्यार्थीभिमूख, शिक्षण क्षेत्रामध्ये नवीन आयाम देणारा, सर्वांना विश्वासात घेऊन नवीन कायदा भविष्यात येईल असा मला विश्वास वाटतो.

सभापती महोदय, विना अनुदानित तत्वांच्या शाळेसंदर्भात या ठिकाणी अनेक सन्माननीय सदस्यांनी आपले विचार व्यक्त केले आहेत. सन २००९ मध्ये शाळेंच्या संदर्भात “कायम” शब्द वगळल्यानंतर सन २०१४ पर्यंत ही परिस्थिती तशीच राहिली. यामध्ये काही शाळांना अनुदान देण्यात आले तर काही शाळांना अनुदानापासून वंचित

ठेवण्यात आले. परंतु या सरकारने एक चांगला निर्णय घेतला, प्रोव्हीजन केली, कॅबिनेटचा डिसिजन घेतला व यासाठी १६३ कोटी रुपयांची व्यवस्था केली. यामध्ये सरसकट २० टक्के अनुदान देण्याचा प्रयत्न करण्यात आला. खरे म्हणजे याची अंमलबजावणी ताबडतोब होण्याची आवश्यकता आहे. हा शिक्षक गेल्या १५-१६ वर्षांपासून विना वेतनावर काम करीत आहे. त्यामुळे यासंदर्भात सरकार निश्चितच पाऊले उचलेल व त्यांना २० टक्के का होईना व काही ना काही पगार प्राप्त होईल असा मला विश्वास वाटतो.

सभापती महोदय, एमसीव्हीसीच्या संदर्भात दि.१/१/१९९६ पासून प्रस्ताव प्रलंबित पडला होता. या शिक्षकांना पाचवा वेतन आयोगच लागू झाला नव्हता. त्यामुळे एक काल्पनिक वेतनवाढ करून त्यासंदर्भात शिक्षण विभागाने जो मार्ग काढला तो निश्चितच अभिनंदनास पात्र आहे असे म्हटले तर ते चूक होणार नाही.

सभापती महोदय, आज अनेक प्रश्नावर साकल्याने विचार करण्याची आवश्यकता आहे. आपल्याला उदाहरणच घ्यावयाचे असेल तर मायनोरिटी कॉलेजेसचा प्रश्न विद्यापीठ क्षेत्रामध्ये उपस्थित झाला आहे. आपल्या राज्यात मोठ्या प्रमाणात इंजिनिअरींग कॉलेजेस सुरु झालेली आहेत. परंतु हे इंजिनिअरींग कॉलेजेस का निघाले आहेत ?

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी खाली बसून बोलतांना कृपया हळू आवाजात बोलावे. खरे म्हणजे सन्माननीय सदस्यांनी खाली बसून बोलावयासच नको.

श्री.विक्रम काळे : सभापती महोदय,.....

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्यांनी कृपया आपल्या जागेवर जाऊन बोलावे.

प्रा.अनिल सोले : सभापती महोदय, जे लिंग्विस्टिक मायनोरिटीज कॉलेजेस आहेत.....

तालिका सभापती : सन्माननीय सदस्य प्रा.अनिल सोले हे या चर्चेसाठी ऑनलेग राहतील. या चर्चेमध्ये अजून ३-४ सन्माननीय सदस्यांना विचार मांडावयाचे असून त्यासंदर्भात माननीय सभापती महोदयांच्या मार्गदर्शनानुसार पुढील कार्यक्रम ठरविला जाईल. आता सभागृहाची विशेष बैठक स्थगित होत आहे. सभागृहाची नियमित बैठक दुपारी १२.०० वाजता पुन्हा सुरु होईल.

(सभागृहाची विशेष बैठक

दुपारी ११.४५ ते १२.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

या नंतर श्री. शिगम

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती श्री. रामराजे
प्रतापसिंह नाईक-निंबाळकर)

(स्थगितीनंतर)तोंडी उत्तरे

वाडा (जि.पालघर) तालुक्यात निर्माण झालेली भीषण पाणी टंचाई

- * 21481 श्री. आनंद ठाकूर ,श्री. हेमंत टकले,श्री. किरण पावसकर,अॅड. राहुल नार्वेकर,श्री. ख्वाजा बेग,श्री. नरेंद्र पाटील : (१) कुडूस (जि.पालघर) येथील कोका-कोला कंपनीच्या प्रकल्पात शीतपेयाची विविध उत्पादने तयार करण्यासाठी वैतरणा नदीतून पाणीसाठा उपसत असल्यामुळे वाडा तालुक्यात भीषण पाणी टंचाई निर्माण झाली असल्याचे माहे एप्रिल, 2016 मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त तालुक्यात भीषण पाणीटंचाई सुरु झाल्याने शेती व्यवसाय, गुराढोरांचा गंभीर प्रश्न निर्माण झाल्यामुळे कोकाकोलाचा पाणी उपसा तात्काळ बंद करण्याचा इशारा भूमीपुत्रांनी प्रशासनाला दिला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीच्या अनुषंगाने शासनाने कोकाकोला कंपनीबाबत कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.विजय शिवतारे, श्री. गिरीष महाजन यांच्याकरिता : (१) हे खरे नाही. वैतरणा नदीवर कुडूस गावाजवळ वाडा को. प. बंधारा असून त्यामध्ये एकूण 2.00 दलघमी पाणीसाठा करण्यात येतो. सन 2015 च्या पावसाळ्यानंतर पूर्ण पाणीसाठा निर्माण केला होता. त्यातून 0.61 दलघमी इतका कोकाकोला कंपनीस पाणी पुरवठा करण्यांत येतो आणि सिंचनासाठी प्रत्यक्षात 0.88 दलघमी इतका वापर झाला आहे. तसेच एप्रिल व मे 2016 मध्ये बंधाऱ्यात पाणी शिल्लक होते. त्यामुळे टंचाई चा प्रश्न उद्भवत नाही.

(२) होय,

उपअभियंता, जिल्हा परिषद यांचे दि.25/4/2016 अन्वये प्राप्त पत्रानुसार पंचायत समिती, वाडा यांची दि.20.4.2016 च्या मासिक सभेत एप्रिल, 2016 मध्ये जाणवणारी पाणी टंचाई विचारात घेता कोकाकोला कंपनीचा पाणीपुरवठा बंद करणेबाबत क्षेत्रिय कार्यालयास कळविले आहे.

(३) याबाबत क्षेत्रिय कार्यालयाने स्थानिक भूमिपुत्रांची पिण्यासाठी, गुरा ढोरांसाठी,

शेतीसाठी पाण्याची मागणी असल्यास कळविण्याबाबत पंचायत समितीस कळविले आहे. यावर पंचायत समिती, वाडा यांच्याकडून कोणतीही मागणी क्षेत्रिय कार्यालयास प्राप्त झालेली नाही.

वाडा को.प.बंधा-यातून एप्रिल, 2016 पासून पिण्यासाठी, गुरा ढोरांसाठी, शेतीसाठी पाण्याची मागणी प्राप्त नसल्याने चौकशी करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

तांडी उत्तरे

श्री. आनंद ठाकूर :

सभापती महोदय, मी जो प्रश्न विचारलेला आहे त्यास देण्यात आलेल्या उत्तरामध्ये विसंगती आहे. मी प्रश्न विचारला होता की, कोकाकोला कंपनीच्या पाणी उपसामुळे त्या भागात पाणी टंचाई निर्माण झाली आहे का ? त्यास पाणी टंचाईचा प्रश्न उद्भवत नाही असे उत्तर दिलेले आहे. पुढे उत्तरामध्ये असे म्हटलेले आहे की, “.. एप्रिल, २०१६ मध्ये जाणवणारी पाणी टंचाई विचारात घेता कोकाकोला कंपनीचा पाणीपुरवठा बंद करणेबाबत क्षेत्रीय कार्यालयास कळविले आहे.” याचा अर्थ त्या ठिकाणी पाणी टंचाई आहे असा होतो. या प्रकल्पामधून २८५ हेक्टरक्षेत्र सिंचन होईल असे प्रस्तावित आहे. परंतु आज त्या भागात फक्त ४५ हेक्टर क्षेत्रासाठी पाणी पुरवठा करण्यात येतो ही वस्तुस्थिती आहे. कोकाकोला कंपनीने एक फुटाच्या व्यासाची पाईपलाईन टाकलेली आहे. त्या संदर्भात अनेक आंदोलने झालेली आहेत. आता त्या ठिकाणी पुन्हा अर्धा फुटाच्या व्यासाची वेगळी पाईपलाईन टाकण्यात येत आहे. त्यासाठी देखील लोकांनी आंदोलने केली. परंतु त्या संदर्भात कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही. लोकांचे असे म्हणणे आहे की, आमच्या बरोबर शासनाचे देखील मोठ्या प्रमाणात नुकसान होत आहे. कंपनीने पाण्याचा उपसा वाढवून त्यांचे प्रोडक्शन वाढविले आहे. रॉयल्टीच्या माध्यमातून कंपनीकडून प्रती लीटर तीन पैसे मिळत होते ती रक्कम देखील कमी होत चालली आहे. त्या भागात पाणी टंचाई आहे असे क्षेत्रीय कार्यालयास कळविण्यात आल्यावर त्याबाबतीत पुढे कोणतीही कारवाई का करण्यात आली नाही ? त्याठिकाणी अर्धा फुटाची वेगळी पाईपलाईन टाकण्यात येत आहे आणि त्यास लोकांनी विरोध केला हे खरे आहे काय ? कोकाकोला कंपनीने त्यांच्या कॅम्पसमध्ये ५०० फुटापर्यंत बोअरवेल घेतलेली असून तेथून मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा उपसा केला जात आहे. त्या ठिकाणी २०० फुटापर्यंत बोअरवेल घेण्याची मर्यादा असताना कोकाकोला कंपनीस ५०० फुटापर्यंत बोअरवेल घेण्यास परवानगी कशी देण्यात आली ? तेथील अधिकारी कंपनीस सामील होऊन कंपनीस पाहिजे ते करण्याची मुभा देत आहेत हे खरे आहे काय ?

श्री.विजय शिवतारे : सभापती महोदय, कोकाकोला कंपनीस ०.६१ दलघमी इतका अधिकृत पाणीसाठी दिलेला आहे. हा कोल्हापूर पद्धतीचा बंधारा असून त्याची क्षमता २ दलघमी इतकी आहे. साधारणतः ७० एमसीएफटीची क्षमता आहे. ०.६१ दलघमी म्हणजे साधारणतः २२ एमसीएफटी इतके अधिकृत पाणी त्यांना रिझर्व्हेशनने दिलेले आहे. ७० एमसीएफटीमधून सिंचनसाठी अपेक्षित असलेल्या पाण्याची मागणी होत नाही. २८५ हेक्टर एवढे सिंचनक्षेत्र अपेक्षित असताना ७० हेक्टर क्षेत्राच्यावर कधी मागणी झाली नाही. आपण सरासरी काढली तर ४० हेक्टर क्षेत्राच्यावर कधी मागणी झाली नाही. प्रत्यक्षात गेल्या १० वर्षात तेवढेच सिंचन होत आहे. कोकाकोला कंपनीला पाणी देऊन आणि सिंचनाची मागणी पूर्ण करून देखील दरवर्षी साधारणतः २० एमसीएफटी पाणी मागील दहा वर्षांपासून शिल्लक राहत आहे. या वर्षी १० एमसीएफटी पाणी शिल्लक आहे. भविष्यातील भीती लक्षात घेता पंचायत समितीने तशी मागणी केली. प्रत्यक्षात बंधाऱ्यामध्ये १० एमसीएफटी पाणी शिल्लक आहे. आपली काही मागणी असल्यास ती लेखी नोंदवा असे आमच्या कार्यालयाने सांगितले होते. परंतु त्यांनी कोणत्याही प्रकारची मागणी केली नाही. त्यामुळे पाणी शिल्लक असताना परवानगी देऊन दिलेले पाणी थांबविणे योग्य नाही. त्यामुळे तशी कार्यवाही केलेली आहे.

श्री. जयंत पाटील :

सभापती महोदय, कोकाकोला कंपनीला किती पाणी मंजूर करण्यात आले होते, कंपनीने दिलेल्या मंजूरीपेक्षा जास्त पाणी वापरले काय, जलसंपदा विभागाने कोणत्या दराने कोकाकोला कंपनीस पाणी दिले, आतापर्यंत कंपनीने पाण्यापोटी शासनास किती रक्कम दिलेली आहे, कंपनीकडे थकबाकी शिल्लक आहे हे खरे आहे काय ? कोकाकोला कंपनीने कॅम्पसमध्ये बोअरवेल घेतलेली आहे. खरे म्हणजे धरणापासून किती अंतरानंतर बोअरवेल घ्यावी आणि किती खोलवर घ्यावी याबाबत कायदा आहे. त्या कायद्याचे कंपनीने उल्लंघन केले आहे. जर कंपनीने कायद्याचे उल्लंघन केले असेल तर शासन कंपनीवर कोणती कारवाई करणार आहे ?

सभापती :

माझ्या मनात अशी शंका आहे की, आपण धरणातील पाण्यावर औद्योगिक, कमर्शियल आणि शेतीसाठी रिझर्व्हेशन करतो. परंतु कोल्हापूर पद्धतीच्या बंधाऱ्यामध्ये असे काही रिझर्व्हेशन नाही. हे रिझर्व्हेशन मोठ्या धरणाला व मध्यम धरणाला ठेवलेले असते आणि तसे डीपीआरमध्ये असते. माझ्या माहितीनुसार कोल्हापूर पद्धतीच्या बंधाऱ्यातील पाणी केवळ शेतीसाठी किंवा पिण्यासाठी असते. असे असताना कोल्हापूर पद्धतीच्या बंधाऱ्यातील पाणी औद्योगिक वापरासाठी कशासाठी दिले याचा मंत्रिमहोदयांनी खुलासा करावा.

श्री.विजय शिवतारे : सभापती महोदय, आपण बोललात ते बरोबर आहे. मोठ्यामध्ये काही टक्के पाणी वाणिज्यिक आणि उद्योगासाठी ठेवतो. राज्यामध्ये कोल्हापूर पद्धतीचे अनेक बंधारे आहेत. आपण या बंधाऱ्यातून नगरपरिषदा आणि नगरपालिकांना देखील पाणी देतो. जेथे पाण्याचा जास्त वापर नाही. तेथील पाणी वाया जात आहे. आपल्याकडे ७० एमसीएफटी पाणी उपलब्ध असताना दहा वर्षांमध्ये साधारणतः ७० हेक्टरक्षेत्र म्हणजे सरासरी ४० हेक्टरक्षेत्र एवढे पाणी वाया जाते. गेल्यावर्षी देखील १० एमसीएफटी पाणी शिल्लक होते. इंडस्ट्री डेव्हलप झाली पाहिजे.

श्री. जयंत पाटील :

सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. रेकॉर्डवर चुकीची माहिती जात आहे. कोल्हापूर पद्धतीच्या बंधान्यातील पाणी हे शेतीसाठीच वापरले जाते. ते उद्योगासाठी वापरले जात नाही. कोल्हापूर पद्धतीच्या बंधान्यातून पाणी झिरपून आजुबाजूच्या परिसरात पाण्याचे साठे तयार होतात. माननीय मंत्र्यांनी सांगितले की, पंचायत समितीने मागणी केली नाही. परंतु हे पंचायत समितीचे काम नाही. ते काम आपल्या विभागाचे आहे. पंचायत समितीकडे तक्रार आल्यावर आमसभेमध्ये ठराव होऊन त्यानंतर तशी मागणी करण्यात येते. पंचायत समिती वेगळ्या कामासाठी आहे. आम्ही जिल्हापरिषदेमध्ये काम केलेले आहे.

श्री.विजय शिवतारे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी जे सांगितले ते खरे आहे. परंतु जलसंपदा विभागाकडे पाण्याची मागणी आली पाहिजे. भविष्यात पाणी टंचाई आली तर पाण्याची काय व्यवस्था असावी याची काळजी घेणे हे पंचायत समितीचे काम आहे.

या नंतर श्री. बोर्डे

ता.प्र.क्र.२१४८१....

श्री.आनंद ठाकूर : सभापती महोदय, त्या भागातील स्थानिक पातळीवरील नागरिकांमध्ये गेल्या अनेक वर्षांपासून नाराजी आहे. ते अनेक आंदोलने होत आहेत. त्यामुळे वाडा येथील लोकांच्या भावना आणि त्यांची मागणी अधिकाऱ्यांच्या माध्यमातून शासनाकडे पोहचविली जात नाही. सभापती महोदय, माझी विनंती आहे की, त्या भागातील नागरिकांच्या भावना शासन स्तरावर पोहचविण्यासाठी आपल्या दालनात बैठक घ्यावी. त्या बैठकीमध्ये स्थानिक प्रतिनिधींना सुध्दा बोलवावे. जेणेकरून योग्य तो निर्णय घेता येईल.

सभापती : ठीक आहे. या विषयी बैठक घेण्यात येईल.

श्री.विजय शिवतारे : सन्माननीय सदस्यांनी सांगितल्यानुसार या प्रश्नाची वस्तुस्थिती जाणून घेण्यासाठी सर्व प्रतिनिधींना एकत्र बोलावून यातून मार्ग काढण्यात येईल.

सभापती : ठीक आहे. माझ्या दालनात या विषयी बैठक घेण्यात येईल.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, वाडा येथील केटी.वेअर मधून कंपनीला पाणी देण्याबाबतचा हा प्रश्न आहे. वास्तविक पाहता हे पाणी मुळात शेतीसाठी आणि पिण्यासाठी वापरावयास पाहिजे. परंतु या ठिकाणी एक आंतरराष्ट्रीय कंपनी येते आणि आपल्याकडे पाणी मागते. वास्तविक पाहता शासन औद्योगिक वापरासाठी पाणी देते. या निमित्ताने मी विचारू इच्छितो की, शासनाचा या कंपनीसोबत किती वर्षासाठी पाणी देण्याचा करार झाला आहे ? भविष्यात त्यांच्याकडून अधिक पाण्याची मागणी अली तर ती शासन पूर्ण करणार आहे काय ? उक्त कंपनी स्वतःच्या परिसरात मोठ्या प्रमाणावर बोअरवेल घेत आहे. यावरून असे दिसते ती कंपनी त्यांचा पाण्याचा सोर्स स्वतः निर्माण करण्यासाठी प्रयत्न करित आहे. मी विचारू इच्छितो की, मोठ्या प्रमाणात बोअरवेल घेतल्यामुळे त्या कंपनीची भविष्यात पाण्याची मागणी कमी होणार आहे काय ? त्यामुळे या संपूर्ण परिस्थितीचा विचार करून सदरहू कंपनीला ठराविक पाणीसाठा वापरण्यास देण्यावर निर्बंध घालण्याचे प्रयोजन करणार काय ?

श्री.गिरीष महाजन : सभापती महोदय, वाडा धरण हे के.टी.वेअर आहे. त्या ठिकाणी ७० एमसीएफटी पाणीसाठा आहे. त्या भागातील लोकांची पिण्याच्या पाण्याची मागणी नाही. वाडा येथील लोकांना सिध्देश्वर आणि हरली या दोन बंधाऱ्यातून पाणी पुरवठा केला जातो. आम्ही त्यांना पत्र दिले होते की, जर तुम्हाला पाण्याची आवश्यकता असेल तर तुम्ही तशी मागणी करावी. परंतु त्यांनी मागणी केली नाही. सभापती महोदय, या कंपनीसोबत २००४ मध्ये सहा वर्षासाठी २१.५ एमसीएफटी पाणी देण्याबाबतचा करार करण्यात आला होता. ती कंपनी प्रवाही पाणी उचलत असल्यामुळे ती कंपनी प्रत्यक्षात १३.६ एमसीएफटी पाणी उचलत आहे. त्या ठिकाणी पाणी उपलब्ध असताना सुध्दा कंपनीला पाणी द्यावयाचे नाही असे शासनाचे धोरण नाही. त्या ठिकाणी पाणी उपलब्ध आहे म्हणूनच कंपनीला पाणी दिले जात आहे. त्या भागात पिण्याच्या पाण्याची मागणी

नाही, पाण्याचे दुर्भिक्ष नाही. त्या कंपनीसोबत २००४ मध्ये ६ वर्षांसाठी करार करण्यात आला होता. त्यानंतर २०१० मध्ये पुन्हा ६ वर्षांसाठी करार करण्यात आलेला आहे. हा करार २०१६ पर्यंत आहे. पुढच्या वर्षी हा करार संपणार आहे.

सभापती : ठीक आहे. आपण बैठकीमध्ये सविस्तर बोलू या.

श्री.सुनील तटकरे : सभापती महोदय, माननीय मंत्र्यांनी जे सांगितले ती वस्तुस्थिती आहे हे आपण मानू शकतो. या कंपनीला शासन धोरणानुसार पाणी देत आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री.आनंद ठाकूर व श्री.जयंत पाटील यांनी विचारले आहे की, या कंपनीकडून पाणीपट्टीपोटी आतापर्यंत किती रक्कम वसूल झाली आहे ? परंतु याचे उत्तर मंत्री महोदयांनी दिले नाही. माननीय मंत्र्यांनी उत्तर देताना तेथील पाण्याची उपलब्धता , सिंचन क्षेत्र आणि पिण्याच्या पाण्याची आकडेवारी विशद केली. परंतु या कंपनीने धरण क्षेत्राच्या आजूबाजूला ५००-५०० फूट खोल ६०-७० बोअरवेल घेतल्या आहेत. सभापती महोदय, या ठिकाणी सन्माननीय ज्येष्ठ मंत्री व सदस्य एकमेकांशी बोलत आहेत. त्यांचे माझ्या बोलण्याकडे लक्ष नाही.

सभापती : सन्माननीय सदस्य, आपण बोलावे. यात सभागृहाचा वेळ वाया जात आहे.

श्री.सुनील तटकरे : सभापती महोदय, मी वेळ वाया घालवित नाही. सत्ताधारी बाजूवरील मंडळीच वेळ घालवित आहेत. सभापती महोदय, सदरहू कंपनी बुडीत क्षेत्रात मोठ्या प्रमाणावर ५००-५०० फूट खोल बोअरवेल घेत आहे. एवढ्या खोल बोअरवेल घेणे हा बेकायदेशीर उपसा आहे. मला वाटते आपण त्यांना उपलब्ध असलेले पाणी अधिक द्या. आपण त्या कंपनीकडून पाणीपट्टी वसूल करावी. जेणेकरून त्यातून सरकारचे उत्पन्न वाढेल. या के.टी.वेअरमुळे जलसाठा तयार झाला आणि सभोवतालच्या भूगर्भातील पाण्याची पातळी वाढली आहे. परंतु याचा गैरफायदा घेत ती कंपनी अशा प्रकारे बोअरवेल घेत असेल तर त्या बोअरवेल तत्काळ बंद करण्याचे आदेश शासन देणार काय, तसेच गेल्या १० वर्षांत या कंपनीकडून नक्की किती पाणीपट्टी वसूल झाली आहे ?

श्री.गिरीष महाजन : सभापती महोदय, त्या कंपनीकडून १९ लाख ५० हजार इतकी पाणीपट्टी वसूल केलेली आहे. ही रक्कम एका वर्षाची आहे. तसेच बोअरवेलच्या बाबतीत सध्या माझ्याकडे निश्चित माहिती नाही. त्यामुळे या संदर्भात चौकशी करण्यात येईल. त्या कंपनीसोबत सुरुवातीला २००४ मध्ये ६ वर्षांसाठी करार केला होता. त्यानंतर पुन्हा ६ वर्षांसाठी करार केला आहे. पुढील वर्षी त्या कंपनीसोबत पुन्हा करारनामा करावयाचा आहे. त्या भागातील लोकांची पिण्याच्या पाण्याची मागणी नाही.

श्री.जयंत प्र.पाटील : सभापती महोदय, सभागृहाच्या प्रथेनुसार सन्माननीय सदस्यांनी सांगितलेली माहिती सत्य समजून कार्यवाही करावयाची असते. सभागृहात उत्तर देण्यापूर्वी माननीय मंत्र्यांनी पूर्णतः माहिती घेतली पाहिजे. सन्माननीय सदस्य इतक्या दिवस अगोदर प्रश्न विचारत असतात. त्यामुळे दरम्यानच्या कालावधीत शासनाने माहिती

घेऊन, सन्माननीय सदस्यांनी उपस्थित केलेल्या प्रश्नाला न्याय दिला पाहिजे.

श्री.गिरीष महाजन : सभापती महोदय, वाडा येथे सिध्देवर आणि हरली बंधाऱ्यातून पाणी पुरवठा केला जातो. तेथे पाण्याचे कोणतेही दुर्भिक्ष नाही. आम्ही त्यांना पत्र दिले होते की, आपण पाण्याची मागणी करावी. आम्ही आपणास पाणी पुरवठा करण्याच्या दृष्टीने नियोजन करतो. परंतु त्यांच्याकडून साधी मागणी सुध्दा करण्यात आली नाही.

सभापती : येथील प्रथा, परंपरा आपल्या सर्वांना माहित आहे. सन्माननीय सदस्यांनी दिलेली माहिती सत्य समजली जाते.

श्री.गिरीष महाजन : सभापती महोदय, या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांसोबत बैठक घेण्यात येईल.

श्री.सुनील तटकरे : सभापती महोदय, त्या ठिकाणी उपलब्ध असलेले पाणी, मग ते पाणी उद्योगासाठी किंवा पिण्यासाठी वापरण्यास कोणाचीही हरकत नाही. मी त्यावर आक्षेप घेतलेला नाही. मी त्या कंपनीने खोदलेल्या बोअरवेलच्या बाबतीत आक्षेप घेतला आहे. परंतु मंत्री महोदय या बाबतीत काहीच उल्लेख करीत नाही. जर त्या कंपनीने बोअरवेल खोदल्या असतील तर आजच्या आज त्या बंद करण्याचा आदेश देणार काय, तसेच त्या कंपनीने बोअरवेल घेतल्या असतील तर त्यावर तातडीने कारवाई होईल काय ?

श्री.विजय शिवतारे : सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे हे जलसंपदा विभागाचे मंत्री होते. मी त्यांना सांगू इच्छितो की, ही कंपनी के.टी.वेअर बंधाऱ्यापासून १२ कि.मी. अंतरावरील एमआयडीसी परिसरात आहे. के.टी.वेअरमधील पाण्याचा पाझर होऊन तो अर्धा-एक कि.मी. अंतरापर्यंत होऊ शकतो. त्यामुळे सन्माननीय सदस्य म्हणतात तशी भीती नाही.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, जर या कंपनीने ५०० फुटाच्या वर बोअर घेतले असतील आणि राज्य सरकारची २०० फुटापर्यंत बोअर घेण्याची परवानगी असेल तर ते बोअर बंद करणार काय ?

श्री.विजय शिवतारे : सभापती महोदय, ही बाब तपासण्यात येईल. जर अवैध असेल तर कारवाई करण्यात येईल.

राज्यातील ग्रंथपालांना सेवानिवृत्त योजना, ग्रॅच्युइटी, वैद्यकिय सुविधा देण्याबाबत

- * 22100 श्रीमती स्मिता वाघ : (1) गाव तेथे ग्रंथालय असे धोरण शासनाने राबविले असले तरी ग्रंथपालांना सेवा-नियम वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत 1972 मध्ये प्रभा राव समिती आणि 2000 मध्ये व्यंकप्पा पत्की समितीने सादर केलेल्या अहवालातील शिफारशी संदर्भात कोणतीच कार्यवाही शासनाने केली नाही, हे खरे आहे काय,
- (2) असल्यास, निवृत्ती वेतन योजना, ग्रॅच्युइटी, वैद्यकिय सुविधा देण्यासंदर्भात शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे काय, त्यांचे स्वरूप काय आहे,
- (3) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. विनोद तावडे : (1) हे खरे नाही.
- (2) शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयातील कर्मचा-यांच्या सेवाविषयक बाबींमध्ये एकसूत्रता येण्याकरिता सेवाविषयक सवलती व सुविधांविषयक मार्गदर्शक तत्वे/सूचनांबाबत शासनाने दिलेल्या निर्देशानुसार ग्रंथालय संचालनालयाने दि. 08.05.2013 चे परिपत्रकान्वये सूचना दिलेल्या आहेत.
- (3) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्रीमती स्मिता वाघ : सभापती महोदय, संपूर्ण राज्यात समाज प्रबोधनाची लोक चळवळ अधिक समृद्ध होण्यासाठी 'गाव तेथे ग्रंथालय' हे धोरण राज्य सरकारने राबविले. परंतु सार्वजनिक वाचनालयाचा विकास साधण्यासाठी ग्रंथालयांना देण्यात येणारे वार्षिक अनुदान अत्यल्प आहे. शासनाकडून दिले जाणारे अनुदान अ, ब, क, ड या वर्गवारीनुसार वर्षातून दोन वेळा दिले जाते. या अनुदानाच्या ५० टक्के रक्कम कर्मचाऱ्यांवर, २५ टक्के रक्कम पुस्तके, मासिके आणि वर्तमानपत्रांवर आणि उर्वरित २५ टक्के रक्कम ग्रंथालयासाठी लागणाऱ्या इतर बाबींवर खर्च केली जाते. ग्रंथालय कर्मचाऱ्यांचा विचार केला तर त्यांना अतिशय अल्प वेतनावर काम करावे लागते. ग्रंथपालांना सेवा नियम वेतनश्रेणी लागू करण्याबाबत गेल्या ४७ वर्षांपासून लढा सुरु आहे.

21/07/2016
SJB/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

M-57
12:10

या नंतर श्री. कांबळे

ता.प्र.क्र.२२१००.....

श्रीमती स्मिता वाघ

सदर बाबतीत सन १९७२ मध्ये प्रभा राव समिती व सन २००१ मध्ये व्यंकप्पा पत्की समिती यांची नेमणूक केली होती. त्यांनी दिलेल्या अहवालामध्ये राज्यातील शासनमान्य सार्वजनिक ग्रंथालयाच्या कर्मचाऱ्यांसाठी वेतनश्रेणी व सेवापूर्ती लागू करण्याबाबत शिफारस केली होती. माझा स्पेसिफिक प्रश्न असा आहे की, या शिफारशीनुसार निदान त्या कर्मचाऱ्यांना या प्रश्नाने तरी मार्ग मिळणार आहे का, त्यांना वेतनश्रेणी लागू करण्याची शिफारस केली होती, तीची या माध्यमातून कार्यवाही केली जाईल का, त्याबाबत शासनाचे धोरण काय असणार आहे आणि ते केव्हा लागू करण्यात येणार आहे ?

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, पत्की समितीच्या अहवालामधील शिफारशीच्या संदर्भात आर्थिक भारासंबंधी शिफारस न स्वीकारण्याची भूमिका त्या-त्या वेळी शासनाने घेतली होती. मात्र तरी सुध्दा उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत दिनांक १० मार्च, २००५ नंतर दर ३ वर्षांनी जवळजवळ ५० टक्के वाढीची भूमिका घेतली आहे. त्यामुळे एकरकमी वेतनश्रेणीची वाढ न होता, ५० टक्क्यांची वाढ होत आहे, त्या माध्यमातून त्या ठिकाणी काम करणाऱ्या कर्मचाऱ्यांना चांगले वेतन मिळेल, हा त्यातील प्रयत्न असतो. मात्र तरी सुध्दा मी नुकतीच १४ जुलैला मंत्रालयात या सर्व ग्रंथालय संघाच्या पदाधिकाऱ्यांबरोबर २ तासांची बैठक करून त्यांचा इन्शुरन्स, वर्गबदल, दर्जावाढ अशा सर्व विषयांवर चर्चा केली आहे. वित्त विभागासोबत याबाबत बैठक करून काही ठोस निर्णय येत्या काळात सरकार करेल.

श्री. प्रवीण दरेकर : सभापती महोदय, शासन वर्गवाढ, दर्जावाढ यांच्याबाबत चांगला प्रयत्न करित आहे. पण माझा एक स्पेसिफिक प्रश्न आहे. खाजगी संस्था, सार्वजनिक संस्था नवीन ग्रंथालये चालवितात, त्यांना शासनाने मान्यता देणे बंद केले आहे. धोरणाप्रमाणे नवीन ग्रंथालयांना परवानगी देत नाहीत. मी बोरिवलीला ज्ञानेश्वरी ग्रंथालय चालवितो, कांदिवलीलाही ग्रंथालय चालवितो, ही ग्रंथालये चालविताना खर्च, मॅटेनन्स, पगार या सर्व गोष्टींनी मेटाकुटीस यायला होते. आपण ग्रंथालय चळवळ मोठी व्हावी यासाठी अनुदान देत आहोत, वाढ करित आहोत. नव्या संस्था चालवितात त्यांना शासन मान्यता देणार का किंवा अशाप्रकारची जी प्रकरणे आहेत, त्यांचा आढावा, सार घेऊन जेन्युईनली चांगल्याप्रकारे ग्रंथालये चालवित आहेत, त्यांचा विचार करणार का ? माझ्याकडील ग्रंथालयात बोरिवलीला १२०० सभासद आहेत तर कांदिवलीला ८०० सभासद आहेत. मात्र ४-५ वर्षे त्या ग्रंथालयांना शासनाचे कोणतेही अर्थसहाय्य नाही. सभासदांच्या ५० रूपांच्या वर्गणीवर ग्रंथालये चालविण्यात येतात. शासन या संदर्भात अशाप्रकारची बैठक घेऊन, आढावा घेऊन विशेष बाब म्हणून धोरणात काही सकारात्मक बदल करेल का ? माझी या संदर्भात मानीय मंत्र्यांना विनंती आहे.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, वाचन संस्कृती आणि या सर्वार्थाने अशा

ग्रंथालयांचे महत्त्व आहेच. मध्यंतरीच्या काळात शासनाने ग्रंथालयांच्या नवीन परवानग्या आणि दर्जावाढ थांबविले होते. पण नव्याने या सर्वांचे विशेषतः इलेक्ट्रॉनिक मीडिया, सोशल मीडिया यांचे वाढते आक्रमण थोपविण्यामध्ये ग्रंथालयाचे असू शकणारे योगदान याचा विचार करून यात काही सकारात्मक भूमिका येत्या काळात घेता येईल का याचा शासन विचार करित आहे.

श्री. हेमंत टकले : सभापती महोदय, राज्यातील ग्रंथालये, त्यांच्या श्रेणी, एकूण ग्रंथालये आणि तेथे असलेल्या कर्मचारी वर्गाची सध्याची अवस्था हा खूप गंभीर विषय आहे. कारण आपल्यामधील बहुतेक जण स्वतः कोणत्या ना कोणत्या सार्वजनिक ग्रंथालयाशी संबंधित आहेत. मी स्वतः माझ्या भागातील ३ ग्रंथालयातून पुस्तके घेतो. त्यामुळे मला याची संपूर्ण कल्पना आहे. परंतु यामध्ये एक प्रकारची स्टॅगनन्सी झालेली आहे. तत्संदर्भात तुमचे प्रगतीशील धोरण काय आहे, ग्रंथालये वाढवायची आहेत किंवा नाहीत, ग्रंथालयांचा दर्जा वाढविताना त्यांना आवश्यक असलेल्या कर्मचारी वर्गासाठी पुरेसा वेतनाचा निधी, आपण जे अनुदान देता, त्यामधून उपलब्ध होणार आहे की नाही, या संदर्भात शासन भविष्याच्या दृष्टीने या ग्रंथालयांच्या बाबतीत योजना आखणार आहे का ?

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य स्वतः ग्रंथालय आणि पुस्तके वाचन चळवळीशी संबंधित आहेत. ते माझ्या भूमिकेशी सहमत होतील की, आपल्याला ग्रंथालयाच्या इमारती व कर्मचारी यांच्यापेक्षा ग्रंथालयातील पुस्तके वाचणाऱ्यांची संख्या कशी वाढेल यावर जोर देणे आवश्यक आहे आणि तसा शासनाचा प्रयत्न आहे. इमारत झाली, कर्मचारी आला, नातेवाईक आला, त्याला पगार देऊन टेकविला असे न करता किती वाचक तेथपर्यंत येतात, पुस्तके किती वाचली जातात या अनुषंगाने योजना बजवावी, असा प्रगत विचार या सरकारचा आहे.

राज्यातील अनुदानास पात्र ठरलेल्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांना अनुदान देण्यास विलंब झाल्याबाबत

*** 21516 श्री. नागो गाणार ,प्रा. अनिल सोले,श्री. गिरीशचंद्र व्यास**

(१) राज्यातील अनुदानास पात्र ठरलेल्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांना तसेच वर्ग तुकड्यांना शासन निर्णय व नियमानुसार अनुदान देण्यासाठी अंदाजपत्रकीय अधिवेशनात तरतूद करण्यात येईल व अनुदान देण्यात येईल अशी घोषणा शासनाच्यावतीने मा. शालेय शिक्षण मंत्री यांनी दिनांक १० डिसेंबर, २०१५ रोजी विधान परिषदेच्या सभागृहात केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच या घोषणेनुसार अंदाजपत्रकात तरतूद करण्यात आल्याची ग्वाही दिनांक १८ मार्च, २०१६ रोजी विधान परिषदेत मा.शालेय शिक्षण मंत्री यांनी केली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त घोषणेप्रमाणे व दिलेल्या आश्वासनानुसार अद्यापपर्यंत या पात्रशाळांना अनुदान मिळाले नसल्यामुळे या शाळांवर कार्यरत शिक्षकांमध्ये शासनाच्या भूमिकेविषयी प्रचंड असंतोष निर्माण होऊन कृती समितीच्यावतीने दिनांक १ जून, २०१६ पासून शिक्षण उपसंचालक कार्यालय, नागपूर येथे बेमुदत आमरण उपोषण सुरू केले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उपोषकर्त्या शिक्षकांपैकी जालना जिल्हयातील जाफराबाद येथील समर्थ विद्यालयात शिक्षक असलेल्या शिक्षकांच्या उपोषणानंतर घरी गेल्यानंतर हृदयविकाराचा झटका येऊन मृत्यू झाल्याची घटना दिनांक 10 जून, 2016 रोजी वा त्यासुमारास झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी अनुदान देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे, नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) होय.

(२) अनुदान उपलब्ध करून देण्याबाबत सकारात्मक कार्यवाही सुरू आहे.

(३) व (४) होय.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. नागो गाणार : सभापती महोदय, अनुदानास पात्र ठरलेल्या माध्यमिक, प्राथमिक शाळा व वर्ग तुकड्यांना अनुदान देण्याबाबत राज्याचे माननीय मुख्यमंत्री आणि माननीय शालेय शिक्षण मंत्री यांनी २० टक्के दराने अनुदान देण्याची घोषणा केली आहे. त्यानुसार

मंत्रिमंडळाने निर्णय घेतला आहे. मात्र अजूनपर्यंत अनुदान वितरित करण्याबाबतचा आदेश निर्गमित झालेला नाही. त्यामुळे संतापाची लाट पसरली आहे. माझे प्रश्न असे आहेत की, २० टक्के दराने अनुदान वितरित करण्याचा आदेश तत्काळ निर्गमित केला जाईल का, दिनांक १ व २ जुलै, २०१६ ला घोषित केलेल्या शाळांना किती कालावधीत अनुदान दिले जाईल, उर्वरित अघोषित शाळांची यादी किती कालावधीत घोषित केली जाईल ?

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, कॅबिनेटचा निर्णय होतो आणि पुढील सर्व कार्यवाही वित्त विभागामार्फत सुरू असते. ते अंतिम टप्प्यातच आहे. मघाशी सुरू असलेल्या शिक्षणाच्या चर्चेत सुध्दा काही सन्माननीय सदस्यांनी या विषयावर भूमिका मांडली. चर्चेच्या उत्तरात मी अधिक सविस्तर सांगेन. पण विभागाला जो प्लॅन व नॉन प्लॅनमधील निधी उपलब्ध आहे, जो प्लॅनमधला आम्ही पगार करीत आहोत तो नॉन प्लॅनमध्ये शिफ्ट करून प्लॅनमध्ये जे पैसे होते त्यातून आम्ही हे करणार आहोत. पण ते करताना, पुन्हा पुढच्या वर्षी अडचण येता कामा नये, या दृष्टीने वित्त विभाग व नियोजन विभाग यांच्याबरोबर सर्व कागदपत्रे पूर्ण करायची आहेत. आम्ही आता ती करीत आलो आहोत. शेवटच्या टप्प्यातील विषय आहे. प्रत्यक्षात गणपती सणाच्या आधी वेतन देणे चालू होईल. गणपती सण सर्वाना आनंदात जाईल.

श्री. कपिल पाटील : सभापती महोदय, माननीय मंत्री २० टक्क्यांची तरतूद केली असल्याचे सांगत आहेत. कॅबिनेटने तरतुदीला मान्यता दिली का, पुरवणी मागण्यांमध्ये त्याची तरतूद झाली का ? ती झालेली नाही. तरतूद नसेल झाली तर तसे सांगावे. माननीय मंत्री नॉन प्लॅनमधून देण्याबाबत सांगत आहेत. राज्यात नॉन प्लॅनच्या शिक्षकांचे पगार कुठेच होत नाहीत, विलंबाने होत आहेत. माफ करा, प्लॅनमधून पगार देत नाहीत. नॉन प्लॅनचे पगार होत आहेत. प्लॅनमधून कोणत्याही शिक्षकाचे पगार देत नाहीत. त्यामुळे आता प्लॅनमधून किती रक्कम तातडीने यांच्यासाठी देणार आहात ? उर्वरित प्लॅनमधील तरतूद आहे, ती मागण्यांसाठी आहे, ज्यांची मंजूर आहे, त्यांच्यासाठी आहे. ती वाढीव नाही, ती असती तर पुरवणी मागण्यांमध्ये रिफ्लेक्ट झाली असती, तशी ती होणार का ? सभापती महोदय, विलंबाची कारणे काय असा प्रश्न आहे. शासनाने अनुदान देण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे ? पाचव्या प्रश्नाला उत्तर दिलेले आहे की, प्रश्न उद्भवत नाही, त्याचे कारण काय आहे ?

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, प्रश्न उद्भवत नाही तर प्रश्न उद्भवत नाही, त्याचे काय म्हणजे ? सन्माननीय सदस्यांचा प्लॅन व नॉन प्लॅनचा घोळ झाला असेल. मी सांगू इच्छितो की, आम्ही प्लॅनमध्ये जवळजवळ ७०० कोटी रूपयांचे १२ हजार शिक्षकांचे

पगार जे नॉन प्लॅनमध्ये शिफ्ट झाले पाहिजेत, ते प्लॅनमधून करीत आहेत. सदर विषयाच्या संदर्भात वित्त विभाग व नियोजन विभाग यांच्याशी चर्चा करून माननीय मुख्यमंत्र्यांबरोबर बैठक होऊन आम्ही जे प्लॅनमधून करतो ते नॉन प्लॅनमध्ये शिफ्ट झाले तर नॉन प्लॅनचा कुठलाही एकही पैसा न वाढविता, शिक्षण विभागाने सरळ सॉफ्टवेअरच्या माध्यमातून अनावश्यक शिक्षक भरती करून शासनाचा पगार घेण्याचा प्रकार काही संस्था करीत होत्या, ते आम्ही रोखून जवळजवळ ४०० ते ५०० कोटी रूपये वाचविले आहेत. आम्हाला १६० कोटी रूपये द्यायचे आहेत. त्यामुळे वित्त विभागाने आम्हाला पैसे देण्याची गरज नाही. आम्ही स्वतः आमचे पैसे देणार आहोत. मात्र ते देताना वित्त विभाग व नियोजन विभाग यांच्या कागदपत्रांची पूर्तता केली पाहिजे, जेणेकरून पुन्हा पुढच्या अधिवेशनात हा प्रश्न तुम्हाला विचारायला लागू नये. आम्ही यासाठी ही पूर्तता करीत आहोत.

श्री. विक्रम काळे : सभापती महोदय, काल वाढदिवसाच्या दिवशी तरी गोड भेट आमच्या शिक्षकांना मिळेल अशी अपेक्षा होती. शासनाने काल पुरवणी मागण्या सादर केल्या. आम्ही संपूर्ण पुस्तक रात्रभर वाचले, मात्र त्यामध्ये कोणतीही तरतूद दिसली नाही.

या नंतर श्री. रोझेकर

श्री. दत्तात्रय सावंत : श्री.विक्रम काळे.....

सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी सांगितले की, आपण वेतनाचा श्रीगणेशा गणपतीला करणार आहोत. गेल्या २० महिन्यांपासून ५ अधिवेशनांमध्ये आम्ही हेच ऐकत आहोत. राज्यातील शिक्षक हवालदिल झाले आहेत. माझ्या मतदारसंघातील जाफ्राबाद येथील एका शिक्षकाचा अनुदान मिळणार नाही, या बातमीमुळे हृदयविकाराचा झटका येऊन मृत्यू झाला. अजून किती आत्महत्यांची वाट हे सरकार बघणार आहे ? आता येथे प्लॅन, नॉनप्लॅनचा वाद झाला. परंतु, कशातून निधी उपलब्ध करून द्यायचा, हा सरकारचा अंतर्गत प्रश्न आहे. सरकार आकस्मिकता निधीतून देखील पैसे उपलब्ध करून देऊ शकते. अद्याप शासनाने पुरवणी मागणी सादर केलेली नाही. त्यामुळे आकस्मिकता निधीतून तरतूद करून पगार सुरु करावेत. आज काही शाळा १०० टक्क्यांवर, काही ८० टक्क्यांवर आलेल्या आहेत. शासनाने आता धोरण बदलले असून २० टक्क्यांचा निर्णय घेतला आहे. ज्यांना १०० रुपये मिळणार होते, त्यांना केवळ २० रुपये मिळणार आहेत. हा त्यांच्यावर अन्याय झाला आहे. किमान हे २० टक्के तरी त्यांना तातडीने द्यावेत आणि त्याचा श्रीगणेशा गणपतीला करावा, अशी आमची मागणी आहे.

सभापती महोदय, आमच्या सहकाऱ्यांनी दुसरा प्रश्न असा विचारला आहे की, काही कनिष्ठ महाविद्यालयांचे मुल्यांकन करून झालेले आहे, शाळा तुकड्यांच्याही फाईल आपल्याला सादर झाल्या आहेत. याबाबतचा शासन निर्णय आपण काढणार आहात का ? त्यामुळे मंत्री महोदयांनी शाळा तुकड्या आणि कनिष्ठ महाविद्यालयांबाबत खुलासा करावा, अशी माझी विनंती आहे.

सभापती महोदय, आम्ही दोन प्रश्न विचारतो. परंतु, मंत्री महोदय पहिल्या प्रश्नाला उत्तर देतात आणि दुसरा प्रश्न अनुत्तरीत ठेवतात.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, प्रत्येक शिक्षक आमदारांना आपल्या मतदारसंघातील प्रश्न विचारण्याची संधी मिळावी, यासाठी मी तसे करतो. सन्माननीय सदस्य श्री.नागो गाणार यांच्या सर्व प्रश्नांना मी उत्तरे दिली असती तर सन्माननीय सदस्य श्री.विक्रम काळे यांना आता प्रश्न विचारता आला असता का ?

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.विक्रम काळे हे रात्रभर पुरवणी मागण्या शोधत बसले. पण त्यांनी मला एक फोन केला असता तर मी लगेच त्यांना सांगितले असते. माझा मुद्दा एवढाच आहे की, यासाठी पुरवणी मागणीची आवश्यकता नाही. तरी सुध्दा सन्माननीय सदस्यांच्या मनात काही शंका असतील तर अधिवेशनानंतर मी सर्वांना घेऊन बसतो आणि समजावून सांगतो.

सभापती महोदय, उरलेल्या ज्या शाळांनी त्रुटींची पूर्तता केली आहे त्यांची यादी वित्त विभागाकडे पाठविण्यात आली आहे. गेल्या आठवड्यात विधानसभेच्या सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी ज्या शाळा अस्तित्वात नाहीत परंतु त्यांना शासन मान्यता मिळालेली आहे, अशा शाळांची यादी माझ्याकडे दिली आहे. या शाळा सन २०१२-२०१३ मध्ये मान्य झाल्या आहेत. आता त्यांची चौकशी करायची का आणि त्यासाठी या संदर्भातील निर्णयाची अंमलबजावणी थांबवायची का, असा प्रश्न निर्माण झाला आहे. मी मुख्यमंत्री महोदयांना असे सांगितले की, आपण अंमलबजावणी सुरु करू आणि नंतर ज्या शाळा अस्तित्वात नाहीत परंतु त्यांना मान्यता देण्यात आली आहे, त्यांच्यावर कारवाई करू. त्यांना जेलमध्ये पाठवू असे म्हटले तर सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील हे रागावतात. त्यामुळे त्यांच्यावर कायदेशीर कारवाई करू, असे मी म्हणत आहे. तसे केले नाही तर सर्व शाळांच्या बाबतीतील अंमलबजावणी थांबेल. ज्या चांगल्या शाळा आहेत त्या सुरु होऊ

द्याव्यात आणि ज्या खोट्या ठरतील त्यांच्यावर कारवाई करावी, असा विचार सुरु आहे. फक्त सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल पाटील यांनी कारवाई करित असताना माझ्या पाठीशी उभे रहावे. अन्यथा, ते असे म्हणतात की, आम्ही अशी भाषा करतो.

डॉ.सुधीर भास्करराव तांबे : सभापती महोदय, डिसेंबरच्या अधिवेशनात सर्व विनाअनुदानित शिक्षकांनी आंदोलन केल्यानंतर अर्थसंकल्पात तरतूद करण्यात येईल, असे आश्वासन देण्यात आले होते. परंतु, अर्थसंकल्पात तरतूद झाली नाही. नंतर शिक्षण मंत्री महोदयांनी असे सांगितले की, शिक्षकांच्या लेआऊटमधून पैसे देऊ. तसेही घडले नाही. आता पावसाळी अधिवेशन सुरु आहे. आमची अशी समजूत आहे की, पुरवणी मागण्यांमध्ये तरतूद नसल्यामुळे अशा प्रकारे वेतनासाठी पैसे देता येणार नाहीत. शिक्षण मंत्री महोदयांनी याबाबत खुलासा करावा, अशी माझी विनंती आहे.

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.विक्रम काळे यांनी उल्लेख केल्याप्रमाणे ज्या संस्थांना शासनाने अगोदरच १०० टक्के, ८० टक्के अनुदानास पात्र आहात असे पत्र दिले आहे, त्यांना त्यांच्या टक्केवारीनुसार अनुदान दिले पाहिजे. तसा निर्णय शासन घेणार आहे का ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी यापूर्वीच सांगितले आहे की, शासन निर्णयाप्रमाणे या संदर्भातील कार्यवाही आपण करू. सन २००८ पासून सन २०१४ पर्यंत ६ वर्षात जे झाले नाही ते आम्ही १८ महिन्यात केले आहे, त्याबद्दल खरे तर सन्माननीय सदस्यांनी आमचे अभिनंदन केले पाहिजे. सन्माननीय सदस्यांना प्लॅन, नॉन-प्लॅनबाबत काही शंका असतील तर मी त्या दूर करण्यास तयार आहे, त्या संदर्भात सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनीही मला मदत करावी.

श्री.दत्तात्रय अच्युतराव सावंत : सभापती महोदय, हा फार जुना प्रश्न आहे. गेल्या १४ वर्षांपासून हा प्रश्न सुटलेला नाही. परंतु, आता कोठे तरी या प्रश्नाची तड लागण्यास सुरुवात झाली असली तरी प्रचंड कालापव्यय होतो आहे. हा प्रश्न सोडविण्याचे अभिवचन राज्याच्या प्रमुखांनी दिले आहे. आज शिक्षक या निर्णयाची चातकासारखी वाट बघत आहेत. याचा श्रीगणेशा होण्यासाठी गणेश उत्सवाची वाट न बघता ज्या दिवशी आपण हा निर्णय घोषित कराल तो दिवस गणेशाचा दिवस असे विनाअनुदानित शिक्षक मानतील आणि तो दिवस आजचाच असावा, अशी आमची सर्वांची अपेक्षा आहे. त्यामुळे आकस्मिकता निधीतून शिक्षक बांधवांसाठी शासनाने तरतूद करावी. तशी तरतूद मंत्री महोदय करणार आहेत का ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, या निर्णयाची अंमलबजावणी आपल्याला कायमस्वरूपी करावयाची असेल तर गणपती उत्सवाची वाट बघितली तर बरे होईल, असे मला वाटते. तात्कालिक कारणासाठी आकस्मिकता निधीची तरतूद आहे. आपण जर काही काळ वाट बघितली तर भविष्यात वित्त व नियोजन विभागाच्या माध्यमातून कोणताही अडथळा निर्माण होणार नाही, नियमित सुरु होईल आणि शिक्षक बांधवांना पुन्हा पुन्हा मोर्चा, निदर्शने, धरणे करावी लागणार नाहीत. तसेही विद्येची देवता श्री गणेश आहेत आणि त्या अर्थाने गणपती उत्सवात याची सुरुवात आपण करू.

श्री.सुनील तटकरे : सभापती महोदय, राज्य शासनाची अंमलबजावणी करण्याची तयारी आहे. आता योजनांतर्गत आणि योजनाबाह्य हा राज्य सरकारचा अंतर्गत विषय आहे. मंत्री महोदयांनी असेही सांगितले आहे की, त्यांच्याकडे असलेल्या नियतव्ययातून ते याबाबतची अंमलबजावणी करणार आहेत. आपण जर उपलब्ध नियतव्ययातून हे करणार असाल तर त्यासाठी गणपती उत्सवाची वाट बघण्याचे काही कारण नाही. आपण ठरविले तर हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी सुध्दा या संदर्भातील शासन निर्णय निर्गमित करू शकाल. ज्या शाळा अनुदानाच्या टप्प्यावर येऊन

पोहोचल्या आहेत, त्यांना आपण केवळ २० टक्केच आता देणार आहात आणि तेही आपण उपलब्ध नियतव्ययामधून करणार आहात. एवढा काळ थांबण्याचीही आवश्यकता नाही. त्यामुळे हा निर्णय हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी आपण घेणार आहात का ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनी सांगितल्याचे वास्तव हे आहे की, या विभागाला बजेट घोषित करित असताना नियतव्यय दिलेला आहे. ९०० कोटी रुपये नॉन प्लॅनमधील आहेत. त्या ९०० कोटी रुपयांपैकी १२ हजार शिक्षकांचा ७०० कोटी रुपयांचा पगार आपण प्लॅनमधून करतो, जो खरे म्हणजे नॉन प्लॅनमधून करणे अपेक्षित आहे. परंतु, प्लॅनमधून गेल्या ९ वर्षांपासून आपण वेतन देत आहोत. ते वित्त व नियोजन विभागाला तत्वतः मान् आहे. ती फाईल एकदा पूर्ण झाली की, हे ३०० ते ३५० कोटी रुपये तिकडे गेले तर लगेचच ते उपलब्ध हाेतात, ज्यामधून १६० कोटी आणि नंतर आलेले ३१ कोटी ते देता येतील. ते एकदा पूर्ण करून देऊ. या वर्षी आपण म्हणता त्याप्रमाणे आकस्मिकता निधीतून देता येईल. परंतु, पुढील वर्षीच्या बजेटमध्ये अडचण निर्माण होईल. एकदा आपण प्लॅनमधून नॉनप्लॅनमध्ये वर्ग झालो तर पुढील कोणत्याच बजेटला अडचण येणार नाही.

सभापती : मंत्री महोदयांनी गणपती उत्सवाची तारीख दिलेली आहे. त्या कालावधीत झाले नाही तर जी बैठक आपण घेणार आहात ती आपण माझ्या दालनात घ्यावी. म्हणजे, हा विषय सर्व बाजूने संपेल.

**मुंबईतील शालेय विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित केलेल्या आंतरराष्ट्रीय
कार्यक्रमांच्यावेळी विद्यार्थ्यांना झालेली अन्न विषबाधा**

*** 19533 अॅड. अनिल परब :**

(१) मुंबईतील शालेय विद्यार्थ्यांसाठी आयोजित केलेल्या आंतरराष्ट्रीय कार्यक्रमांच्यावेळी वांद्रे येथील थडोमल सहानी अभियांत्रिकी महाविद्यालयात तसेच हाजीअली येथील लाला लजपत रॉय महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांना दिलेल्या दुपारच्या जेवणामधून अन्न विषबाधा झाल्याची घटना माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान घडली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, उपरोक्त प्रकरणी जबाबदार असणा-या व्यक्तींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.मदन येरावार, श्री. गिरीश बापट यांच्याकरिता : (१) सदर प्रकरणी उपचार करणा-या डॉक्टरांनी सकृतदर्शनी अन्न विषबाधा असल्याचे मत व्यक्त केले आहे.

(२) सदर प्रकरणी चौकशी करण्यात आली असून तपास करणा-या डॉक्टरांनी तात्पुरते मत संशयित अन्न विषबाधा असे दिले आहे. तसेच इस्पितळातून विश्लेषणाकरिता घेतलेले उलटी व जुलाबाच्या नमुन्यांचे अहवाल व वैद्यकीय अधिका-यांचा अंतिम अहवाल प्रलंबित आहे. त्याचप्रमाणे पोलीस व केंद्रीय बालहक्क संरक्षण आयोगाकडून कारवाई सुरू आहे. सदर प्रकरणातील दाल मखनी व भात चा पुरवठादार तथा उत्पादक मे बॉक्स ८ असल्याचे आढळून आले आहे. सदरचे उत्पादन ठाणे येथे केल्याचे आढळून आले. सदर प्रकरणी खार (प.) येथील पोलिसांनी गुन्हा क्र. १९६/१६ हा मे. बॉक्स ८ चे कुक गोपाल बालकिसन भुसाल यांचे विरूद्ध दाखल करून त्यांना अटक केली होती. त्याचप्रमाणे सदर प्रकरणी मरीन ड्राईव्ह पोलीसात सुध्दा गुन्हा क्र. १३२/१६ नोंदविण्यात आला आहे.

(३) सदर प्रकरणातील दाल मखनी व भात चा पुरवठादार तथा उत्पादक मे. बॉक्स ८ या उत्पादक पेढीचा परवाना ३ दिवसांकरिता निलंबित करण्यात आला. अन्न सुरक्षा व मानके कायदांतर्गत उत्पादक पेढीने सदर निलंबन आदेशाविरूद्ध अन्न सुरक्षा आयुक्तांकडे अपिल दाखल केले असता त्यांनी पेढीचा व्यवसाय एक दिवसांकरिता बंद ठेवण्याचे निर्देश देऊन याप्रकरणी पुढील दंडात्मक कार्यवाहीकरिता न्यायनिर्णय अधिका-यांकडे प्रकरण दाखल

करण्याचे आदेश दिले आहेत.

श्री.संजय दत्त : सभापती महोदय, अशा प्रकारच्या घटना पुन्हा पुन्हा घडत आहेत. मागील अधिवेशनात आणि त्यापूर्वीही अशा प्रकारचे प्रश्न उपस्थित केले होते. परंतु, या प्रश्नांबाबत सरकार गंभीर नाही, हे या प्रश्नाच्या लेखी उत्तरातूनही स्पष्ट होत आहे. ही घटना एप्रिल महिन्यात घडली आणि उत्तरामध्ये असे म्हटले आहे की, “इस्पितळातून विश्लेषणाकरिता घेतलेले उलटी व जुलाबाच्या नमुन्यांचे अहवाल व वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचा अंतिम अहवाल प्रलंबित आहे.” आज विज्ञानाने चंद्रापर्यंत झेप घेतली आहे आणि राज्य सरकारला महिन्याभरात अहवाल प्राप्त होत नाही. यावरून सरकार या संदर्भात गंभीर नाही, हे स्पष्ट होते.

या नंतर श्री. बोरले

ता.प्र.क्र.19533.....

श्री.संजय दत्त.....

सभापती महोदय, दुसरे म्हणजे लेखी उत्तरात असे नमूद केलेले आहे की, "मे.बॉक्स ८ या उत्पादक पेढीचा परवाना ३ दिवसांकरिता निलंबित करण्यात आला." त्यानंतर अन्न सुरक्षा आयुक्तांनी तो परवाना १ दिवसाकरिता निलंबित केला. म्हणजे थातुरमातूर कारवाई करून यावर पांघरुण घालण्याचा हा प्रयत्न आहे. पूर्वी सुद्या या विषयावर चर्चा झाली होती. त्यावेळी माननीय श्री.गिरीश बापट साहेबांनी त्या प्रश्नाला उत्तर दिले होते. फुड अँड ड्रग्स डिपार्टमेंटकडे स्टाफ कमी असल्याबाबत आम्ही प्रश्न उपस्थित केला होता. स्टाफ कमी असल्यामुळे याचे मॉनेटरिंग आणि दक्षता करता येत नाही, प्रिव्हेटिंग अॅक्शन होत नाही. याबाबत शासनाची काय भूमिका आहे हे शासनाने स्पष्ट करावे.

श्री.मदन येरावार : सभापती महोदय, खरे म्हणजे या विषयाचे गांभीर्य सरकारला आहे. २ कॉलेजेसने हा इव्हेंट घेतला होता. ही घटना १४.०४.२०१६ रोजी घडली होती. दुसऱ्या दिवशी म्हणजे १५.०४.२०१६ रोजी संबंधितांवर गुन्हा दाखल करण्यात आला होता. बॉक्स ८ या कंपनीला हे कॉन्ट्रॅक्ट देण्यात आले होते. त्या कंपनीच्या कुकला अटक करण्यात आली. ताडदेव पोलीस स्टेशन, मरिन ड्राईव्ह पोलीस स्टेशनमध्ये गुन्हा नोंदविण्यात आलेला आहे. जवळपास ६० ते ७० रुग्णांना हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट करून त्यांच्यावर औषधोपचार करण्यात आले आहेत. सन्माननीय सदस्यांनी या संदर्भात प्रश्न उपस्थित केलेला आहे. खरे म्हणजे बॉक्स ८ कंपनीच्या कुकला अटक केल्यानंतर कोर्टाने एका तासाच्या आत त्यांची १५ हजार रुपयांच्या जामिनावर सुटका केली. आपण बॉक्स कंपनीच्या मालकाचे लायसन्स ३ दिवसांसाठी निलंबित केले होते. ३ दिवसासाठी लायसन्स निलंबित करण्याची तरतूद असल्यामुळे आपण त्याचे लायसन्स ३ दिवसासाठी निलंबित केले होते. त्याला अपिलमध्ये जाण्याचा अधिकार आहे. तो अपिलमध्ये गेल्यानंतर त्याचे निलंबन मंत्री महोदयांनी नव्हे तर आयुक्तांनी एका दिवसावर आणले. त्यानंतर हे प्रकरण न्याय निर्णय प्राधिकरणाकडे देण्यात आले आणि त्याच्यावर खटलाही भरण्यात आलेला आहे. एवढी गंभीर कारवाई त्यांच्यावर करण्यात आलेली आहे. एफ.डी.ए.कडे स्टाफ कमी आहे हे सन्माननीय सदस्यांचे म्हणणे बरोबर आहे. पदे भरण्याची प्रक्रिया सुरु आहे. राज्यात अशा प्रकारच्या घटना घडू नयेत यासाठी एफ.डी.ए. पूर्णपणे प्रयत्नशील आहे. एवढेच नव्हे तर जे पुरवठादार आहेत, कॅटरिंगवाले आहेत त्यासाठी नियमन, २०११ हा केंद्र शासनाचा कायदा आहे. तो आपल्यावर बंधनकारक आहे. त्यांनी परवानगी घेतली पाहिजे यासाठी आपण विविध जाहिराती देत आहोत, समाजाचे प्रबोधन करीत आहोत. एवढेच नव्हे तर आज पर्यंत ज्या लोकांनी हे परवाने घेतले नाहीत अशा २३० लोकांवर आपण कारवाई देखील केलेली आहे.

सभापती : मंत्री महोदय, भरती प्रक्रिया किती दिवसात पूर्ण करण्यात येणार आहे याबाबत उत्तर दिले तर सन्माननीय सदस्यांचे समाधान होऊ शकते.

श्री.गिरीश बापट : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांनी मागील वेळी देखील हा प्रश्न उपस्थित केला होता. विभाग याबाबत निश्चितपणे संवेदनशील आहे. मी आपल्या माहितीकरिता सांगू इच्छितो की, बी फार्म, डी फार्म झालेले विद्यार्थी अॅप्रेंटिस म्हणून घेता येतील काय याची तपासणी करून अधिकाऱ्यांनी दिल्लीला जाऊन एक बैठक घेतली. परंतु, ते नियमात बसत नाही. आम्ही प्रत्येक वेळी एमपीएससीकडे अधिकची मागणी केलेली आहे. आज आमच्याकडे ३० टक्के स्टाफ कमी आहे, हे मी मान्य करतो. मागील अनेक दिवसांपासून सेवानिवृत्त झालेल्या लोकांची भरती करता येत नाही. आता एमपीएससीकडून आलेल्या ४८ अन्न सुरक्षा अधिकाऱ्यांच्या मुलाखती झालेल्या आहेत. त्यांची छाननी झालेली आहे आणि पुढील काही दिवसात त्यांना ऑर्डर दिल्या

जातील. त्याची पडताळणी करण्यासाठी वेळ लागतो. प्रोसिजरसाठी वेळ लागतो. परंतु, ४८ ते ५० उमेदवारांच्या मुलाखती झालेल्या आहेत. पुढील काही दिवसात ४८ ते ५० लोक या विभागामध्ये दाखल होतील. आपली ही सूचना बरोबर आहे. आम्ही त्याचा युद्धपातळीवर विचार केलेला आहे. मध्यंतरीच्या काळात महानगरपालिकेचे सेवक आपल्याकडे वर्ग करून ते याला एकत्र जोडण्याचे काम जवळपास पूर्ण झालेले आहे. आपण वस्तुस्थिती निदर्शनास आणून दिलेली आहे. खाते त्याबाबत गांभीर्याने विचार करित आहे आणि लवकरात लवकर अधिक माणसे खाल्यामध्ये येतील.

श्री.किरण पावसकर : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी या प्रश्नाला नेहमीच वेगवेगळी उत्तरे दिलेली आहेत. ज्या मुलांना खाण्यातून विषबाधा झाली त्यांना हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट केल्यानंतर त्यांना शाळेत येण्यासाठी ८ दिवस तरी लागत असतील आणि त्या कॉन्ट्रॅक्टरचा परवाना ३ दिवसासाठी निलंबित करून तो पुन्हा कामाला लागला. म्हणजे ज्यांना त्रास झाला ते पुन्हा शाळेत येण्यासाठी ८ दिवस लागतील आणि ज्याच्यामुळे हे झाले तो ३ दिवसानंतर पुन्हा कामाला लागेल. एका दिवसासाठी त्याचा परवाना निलंबित केलेला आहे. हे आपले नियम आहेत. म्हणून आपण अन्न व भेसळ कायद्याबाबत काही विचार करित आहात काय किंवा जे जुने कायदे आहेत त्यामध्ये बदल करण्यासाठी आपण काय करणार आहात ?

श्री.गिरीष बापट : सभापती महोदय, हे बरोबर आहे. केंद्र शासनाचा हा खूप जुना कायदा आहे. माननीय पंतप्रधानांनी पार्लमेंटमध्ये देशातील अनेक कायदे सुधारणासाठी एक समिती स्थापन केलेली आहे. त्या माध्यमातून शेकडो कायदे वगळण्यात आले किंवा काही कायद्यांमध्ये दुरुस्ती करण्यात आली आहे. आपण अन्न भेसळ कायद्याच्या संदर्भात सांगितले आहे. ही घटना घडल्यानंतर मुलांना लगेच हॉस्पिटलमध्ये अॅडमिट करण्यात आले. मुलांना उलट्या आणि जुलाब होत होते. त्या मुलांवर औषधोपचार करून त्यांना त्याच दिवशी घरी पाठविण्यात आले. त्या अन्न पदार्थांच्या बॉक्सची लगेच तपासणी करण्यात आली. ती तपासणी केल्यानंतर ती प्रमाणित आली. ती प्रमाणात आल्यामुळे त्यांनी अपिल केले आणि अपिलात आल्यानंतर माननीय आयुक्तांनी त्यांना एका दिवसाची शिक्षा दिली. आपण मूळ प्रकरण कोर्टात पाठविलेलेच आहे. कायदानुसार त्यांना काही लाख रुपयांचा दंड देखील केलेला आहे. प्रश्न एवढाच आहे की, मुलांना अॅडमिट केल्यानंतर उलट्या आणि जुलाब यांचे सॅम्पल घेऊन पोलिसांनी ते क्लीना येथील लॅबमध्ये पाठविले. तेथे खूप मोठी वेटिंग लिस्ट आहे. आम्ही मध्यंतरीच्या काळात याचा फॉलोअप केला की, मुंबईतील विद्यार्थ्यांचा प्रश्न आहे, आपण लवकर रिपोर्ट द्यावा. एखादे सॅम्पल दिल्ली किंवा फिरोदाबाद येथील सेंट्रल लॅबमध्ये पाठविले तर त्याचा अहवाल येण्यासाठी काही महिने लागतात. म्हणून आपण त्यामध्ये देखील सुधारणा करित आहोत. त्याप्रमाणे महाराष्ट्रात देखील कमी लॅब आहेत. नागपूर येथील लॅब तयार व्हावयाची आहे. औरंगाबाद येथील लॅब तयार झालेली आहे. मुंबई येथे लॅब आहे आणि काही फिरत्या लॅब आहेत. म्हणून आपण लवकरात लवकर लॅब तयार करित आहोत. परंतु, क्लीना येथील लॅबमध्ये वेटिंग लिस्ट असल्यामुळे आणि हे पोलीस खाल्यातून वगैरे आलेले असल्यामुळे रिपोर्ट येण्यासाठी विलंब होत आहे. आम्ही त्यासाठी पाठपुरावा करित आहोत. ते आल्यानंतर संबंधितांवर अधिकची कारवाई केली जाईल.

डॉ.नीलम गोन्हे : सभापती महोदय, केंद्र शासनाचा जो कायदा आहे तो आपल्यावर बंधनकारक आहे. आपण त्याला शिक्षा केलेली आहे. परंतु, प्रश्न असा आहे की, जी मुले आजारी पडली त्यांना काही नुकसान भरपाई देण्याच्या विचार झालेला आहे काय ? आयुक्तांनी तो परवाना ३ दिवसाएवजी १ दिवसाचा केला. आपण अशा पद्धतीने काही व्यवस्था केलेली आहे काय आणि नसेल तर आपण नियमानुसार आयुक्त स्तरावर काही निर्णय घेऊ शकतो काय ? कारण, ही मुंबईतील ५० मुले

मध्यमवर्गीय कुटुंबातील असतील. माझा प्रश्न असा आहे की, कॅटरर्ससाठी कोणत्या स्वरूपाचे प्रमाणिकरण असावे या संदर्भात अन्न व औषध प्रशासन विभागाने कोणत्या सूचना दिलेल्या आहेत ? दुसरे असे की, आपण या मुलांना काही ना काही तरी नुकसान भरपाई किंवा त्यांच्या औषधोपचाराचा खर्च केला. परंतु, आपण नियमामध्ये बदल करून जोपर्यंत त्यांच्यावर बंधनकारक करीत नाही तोपर्यंत हे होणार नाही. जो डाळ भात होता त्याला वास येत होता, असे सांगितले आहे. याबाबत शासनाने कोणती कारवाई केलेली आहे ?

श्री.गिरीष बापट : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी कायद्याबाबत जे सांगितले त्या संदर्भात मी सांगू इच्छितो की, आपण अपर मुख्य सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली कमिटी नियुक्त केलेली आहे. कारण, केंद्र शासनाने कायदा केलेला असला तरी त्याची नियमावली आपण तयार करतो आणि त्यामध्ये सुधारणा करण्याकरिता ही कमिटी नियुक्त केलेली आहे. काही महिन्यांमध्ये त्या कमिटीचा अहवाल आपल्याकडे येईल. आपण नुकसान भरपाई देण्याबाबत उल्लेख केलेला आहे. या घटनेचे गांभीर्य लक्षात घेऊन २-३ तासांमध्येच मुलांना उलट्या आणि जुलाब सुरु झाले होते. त्यांच्यावर औषधोपचार केल्यानंतर त्या मुलांना घरी पाठविण्यात आले. ऑपरेशन करावे लागले किंवा इतर काही करावे लागले असा सिरियसनेस त्यामध्ये नव्हता. विभागामार्फतच त्यांच्यावर औषधोपचार करण्यात आलेला आहे. त्यामुळे तो प्रश्न निर्माणच होत नाही आणि ज्यांनी हे बनविले त्यांच्यावर आपण गुन्हा दाखल केलेला आहे. त्यांना कोर्ट नुकसान भरपाई बाबत ऑर्डर देऊ शकते. जसा त्यांना दंड केला जातो तसे बाधित लोकांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कोर्ट ऑर्डर देऊ शकते. परंतु, हे प्रकरण न्यायप्रविष्ट असल्यामुळे न्यायालय कोणता निर्णय देईल हे आपल्याला माहिती नाही. परंतु, आपली सूचना योग्य आहे. कायद्यात बदल करावयाचा झाल्यास किंवा नियमात बदल करावयाचा झाल्यास शासनाची तशी मानसिकता आहे.

राज्यातील ग्रामीण भागातील शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्यासाठी अनुदान देण्याबाबत

- * 20642 श्री. सुभाष झांबड : (१) राज्यातील खाजगी व्यवस्थापनाच्या प्राथमिक, माध्यमिक आणि उच्च माध्यमिक शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसवणे मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशानुसार बंधनकारक केले असून त्याची अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी शिक्षणाधिकारी, विभागीय उपसंचालक आणि संचालक यांच्यावर टाकण्यात आली असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सीसीटीव्ही यंत्रणा बसविण्याची सक्ती शहरी भागात असावी, ग्रामीण भागातील शाळांना सक्ती करू नये, अथवा ग्रामीण भागातील शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्यासाठी शासनाने काही प्रमाणात अनुदान द्यावे असे मा.उच्च न्यायालयाने आदेश दिले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे.

मा.उच्च न्यायालयाने, शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून सीसीटीव्ही बसविण्याबाबत विचार करण्याच्या सूचना केल्या आहेत. त्यास अनुसरून खाजगी व्यवस्थापनाने शाळांमध्ये सीसीटीव्ही बसविण्याची आवश्यकता तपासून कार्यवाही करण्याचे आदेश शासन निर्णय, दिनांक ७.४.२०१६ अन्वये दिले आहेत.

(२) नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

या नंतर श्री. खर्चे

ता.प्र.क्र.२०६४२....

श्री.सुभाष झांबड : सभापती महोदय, शाळांमध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविण्यासंदर्भात उच्च न्यायालयाने दिलेल्या आदेशानुसार माननीय मंत्री महोदयांनी उत्तर दिले आहे. माझा प्रश्न असा आहे की, खाजगी शाळांसाठी आदेश दिले आहेत, परंतु जिल्हा परिषदा व नगरपरिषदांच्या शाळांना सीसीटीव्ही कॅमेरे बसविणे बंधनकारक केले आहे काय ? बंधनकारक केले असेल तर त्याला सरकारच्या माध्यमातून काही अनुदान देण्यात येईल काय ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.सुभाष झांबड यांनी जो प्रश्न विचारला त्याबाबत मी असे सांगू इच्छितो की, महिलांवर होणाऱ्या अत्याचाराविरोधात सेवानिवृत्त न्यायमूर्ती श्री. चंद्रशेखर धर्माधिकारी यांची समिती नियुक्त करण्यात आली असून त्या समितीने अहवाल दिलेला आहे, ही समिती केवळ शाळा व महाविद्यालया पुरती मर्यादित न करता समाजात महिलांवर जे अत्याचार होतात त्यासंदर्भातील आहे. यामध्ये उच्च न्यायालयाने काही गोष्टीबाबत सूचना दिल्या होत्या. त्यामध्ये सीसीटीव्ही कॅमेरा बसवावा असे सूचविले होते, यामध्ये सीसीटीव्ही कॅमेराचा उपयोग होऊ शकतो काय याचा विचार व्हावा, यामध्ये कोर्टाचे निदेश नाहीत. नुकतीच नगर जिल्ह्यात घडलेली घटना व शाळांमध्ये घडलेल्या घटना लक्षात घेण्यात येत आहेत. न्यायमूर्ती धर्माधिकारी यांनी समाजातील महिलांवर होणाऱ्या अत्याचाराबाबत अभ्यास करून काही गोष्टी मान्य केल्या आहेत, त्याचप्रमाणे शाळेतील विद्यार्थीनी व कॉलेजमधील विद्यार्थीनिंच्या बाबतीत घडणाऱ्या घटनांच्या संदर्भात एक वेगळी समिती करावी काय ? हा प्रश्न केवळ सीसीटीव्ही कॅमेराने सुटणारा नाही. ८ वी व ९ वीच्या वर्गातील मुलांना किशोरवयीन आरोग्य शिक्षण द्यावे, किशोरवयीन असा योग्य शब्द वापरला तर त्याचा अर्थ योग्य निघतो. लैंगिक शिक्षण म्हटले तर त्याचा अर्थ वेगळा होतो, किशोरवयीन आरोग्य शिक्षण हा विषय आपण शाळेत आणू शकतो काय ? हा विषय आणण्याची गरज आहे काय ? याबाबत मानसोपचार तज्ञ व काही महिला सदस्यांच्या माध्यमातून चर्चा घडवून पुढील दोन तीन महिन्यांमध्ये कार्यवाही करण्याचा विचार आहे. शाळेमध्ये मुलींवर होणाऱ्या अन्याय अत्याचाराबाबत ठोस योजना करण्याची आवश्यकता आहे, सीसीटीव्ही कॅमेरा हा नंतर पुरावा म्हणून जास्त उपयोगी पडतो, तो मॉनिटर करण्याची आवश्यकता असेल तर त्याचा उपयोग होणार आहे. यापलिकडे काही गोष्टी करण्याची गरज आहे, यासाठी एखादी समिती आम्ही गठीत करू. कोपर्डी येथे अतिशय अस्वस्थ करणारी घटना घडली आहे, हे पाहिल्यावर आपणाला जाणवते की, हा विषय अतिशय गंभीर आहे, यासाठी एक समिती करून यामध्ये अनुदानित, विना अनुदानित व महाविद्यालयाबाबत योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

डॉ.निलम गोऱ्हे : सभापती महोदय, माननीय शिक्षण मंत्री यांनी या विषयात उत्तम लक्ष घातले आहे. महाराष्ट्राचे लक्ष ज्या विषयाकडे लागले आहे, त्यासंदर्भात त्यांनी पाऊल उचलण्याची घोषणा केली आहे. समिती स्थापन करण्याची बाब अतिशय स्वागतार्ह आहे, अशा वेळी काही सिस्टीम असून देखील त्या फेल होतात, यापूर्वीच्या दोन तीन घटना विचारात घेऊन त्या ठिकाणी नक्की काय फेल झाले व तेथे लैंगिक अत्याचार करीत असताना समाज कंटकानी पळवाटा कशा काढल्या याचा केसस्टडी करून इतर शाळांसाठी सुधारणा करू शकतो. या सर्व बाबींचा यामध्ये अंतर्भाव करण्यात येईल काय ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, होय, अतिशय चांगली सूचना करण्यात आलेली आहे.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी सीसीटीव्हीच्या बाबतीत उल्लेख केलेला आहे, मला असे वाटते जगभरात सीसीटीव्हीची उपयुक्तता सिध्द झाली आहे, अलिकडे घडलेल्या

अनेक घटनांचा उल्लेख मंत्री महोदयांनी त्यांच्या उत्तरात केला आहे, यवतमाळ येथे झालेली घटना, कॉलेजमधील घटना, एका शाळेत घडलेली घटना, या घटनांच्या संदर्भात सीसीटीव्ही लागल्यामुळे एक अब्हरनेस येतो, त्यामुळे गुन्हा करण्याची हिंमत तरी कोणी करणार नाही. सीसीटीव्हीमध्ये आपण आल्यामुळे पकडले जाऊ या भितीमुळे गुन्हांची संख्या कमी होऊ शकते. सन्माननीय सदस्यांनी यासंदर्भातच प्रश्न विचारला होता, हा प्रश्न मी यासाठी रिपीट करतो की, याबाबत सरकार काही मदत करणार आहे काय ? सरकारने ही कार्यवाही टप्प्याटप्प्याने करावी. त्याचे मॉनिटरिंग व सीसीटीव्ही लावणे आता आवश्यक झाले आहेत, या दृष्टीने सरकार विचार करणार आहे काय ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, मी मघाशी सांगितले की, सीसीटीव्ही कॅमेरा हा त्यातील एक भाग झाला, यामध्ये आणखी डिटेल माहिती घेण्याची गरज आहे, हा विषय अतिशय ज्वलंत व चिंतेचा होत चालला आहे, या विषयाबाबत सरकारला नक्की ठोस पावले उचलावी लागतील. स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळा ६७४८४ आहे, आठ कॅमेराचे एक युनिट बसविण्याचे ठरविले व त्याचा ढोबळमानाने खर्च २५ हजार रुपये पकडला तर यासाठी १६८ कोटी रुपयांची तरतूद करावी लागेल. ही तरतूद करायची असेल तर ती नक्की करण्यात येईल. हे करित असताना आणखी काही गोष्टी निदर्शनास आल्या तर त्या परिपूर्ण करता येतील. आज हे लावले व हे न लावता ते लावले असते तर उपयुक्त झाले असते असे होऊ नये यासाठी एक सर्व समावेशक प्लॅन तयार करण्यात येईल. महिला अत्याचारावरील सर्वात पहिले टारगेट शाळेतील व कॉलेजातील मुली होत आहेत, शाळा व कॉलेजच्या आवारातील सर्व बाबींचे एकरिकरण करून आपल्या राज्यात शिकणाऱ्या मुली सुरक्षित कशा राहतील यासाठी सर्व गोष्टी करण्याचा शासनाचा निर्धार आहे.

श्री.प्रकाश गजभिये : सभापती महोदय, राज्यात अनेक शाळेतील मुलींवर लैंगिक अत्याचाराचे प्रकार वाढले आहेत, हे प्रमाण वाढत असताना याकडे शिक्षण विभागातील अधिकाऱ्यांकडून दुर्लक्ष होत आहे, हे खरे आहे काय, यापुढे शाळकरी मुलींवर लैंगिक अत्याचार झाल्याचे प्रकरण उघडकीस आल्यास संबंधित शिक्षण विभागातील अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याची तरतूद करण्यात येईल काय ?

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, दुर्लक्ष होत नाही, परंतु असे लक्षात आल्यास कारवाई करण्यात येईल.

बीड जिल्ह्यातील पिण्याचे पाणी दुषित असल्याबाबत

* 22447 श्री. अमरसिंह पंडित ,श्री. धनंजय मुंडे,श्री. अब्दुल्लाखान
दुराणी :

(१) बीड जिल्ह्यातील पिण्याच्या पाण्याच्या नमुन्यांची तपासणी केली असता यापैकी १३२ नमुने धोकादायक असून हे पाणी पिण्यास अयोग्य असल्याचे दिनांक २१ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रासायनिक आणि जैविक तपासण्यामध्ये मोठ्या प्रमाणावर अपात्र नमुने आढळून आल्यानंतरही याबाबत पाणी पुरवठाविभागाने कोणतीही उपाययोजना केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पिण्याच्या पाण्याचे शासकीय टँकर आणि टंचाई काळातील उदभव मधील पाणी सुद्धा मोठ्या प्रमाणावर दुषित असल्याचे निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पिण्यास अयोग्य असणारे जलस्रोत दुरुस्त करण्यासाठी तसेच दुषित पाणी पुरवठा करण्यास जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्याविरुद्ध कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. बबनराव लोणीकर : (1) होय, हे अंशतः खरे आहे.

माहे एप्रिल, 2016 मध्ये जैविक व रासायनिक दृष्टीने 120 नमुने पिण्यास अयोग्य आढळून आले.

(2) हे खरे नाही.

रासायनिक दृष्ट्या दुषित आढळलेल्या स्रोतांना लाल रंगाने पाणी पिण्यास अयोग्य असल्याबाबत फलक लावण्यात आलेले आहेत व पाणी पिण्यास मनाई करण्यात आलेली आहे. अशा ठिकाणी पर्यायी इतर अस्तित्वातील किंवा नव्याने विकसित उदभवाव्दारे पुरेसे पिण्याचे पाणी उपलब्ध करून देण्यात आलेले आहे.

रासायनिक दृष्ट्या दुषित स्रोतांबाबत कायमस्वरूपी काय उपाययोजना करता येईल याबाबत तालुकास्तरावरून अहवाल मागवून त्याबाबत पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात येते. जैविकदृष्ट्या तपासणीत दुषित आढळलेले स्रोत टी.सी.एल.व्दारे शुध्दीकरण करून पाणी पुरवठा करण्यात येत आहे.

(3) हे खरे नाही.

(4) प्रश्न उद्भवत नाही.

श्री. धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, प्रश्नाच्या उत्तरात असे नमूद केले आहे की, बीड जिल्ह्यात माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये १२० पाण्याचे नमुने दुषित असल्याचे आढळून आले

आहे. बीड जिल्ह्यात पाण्याचे वारंवार नमुने तपासण्यात आले आहेत, दूषित पाण्याबाबत अहवाल प्राप्त होऊनही कारवाई होत नाही. जिल्हा परिषदेच्या पाणीपुरवठा विभागाचे कार्यकारी अभियंता जाणीवपूर्वक याकडे दुर्लक्ष करीत आहेत, उत्तरात असे नमूद केले आहे की, त्या ठिकाणी आम्ही चांगला पाणीपुरवठा करीत आहोत, काय करण्यात येते हे स्पष्टपणे उत्तरात दिलेले नाही. अशा दूषित पाणी पुरवठ्याच्या बाबतीत ज्या कार्यकारी अभियंता यांनी जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केले आहेत, त्यांच्यावर काय कारवाई करण्यात येईल. याबाबत शुध्द पाणी देण्याबाबत उत्तरात पुरेशी माहिती दिलेली नाही. त्यामुळे याबाबत माहिती देण्यात येईल काय ?

श्री.बबनराव लोणीकर : सभापती महोदय, सन २०१६ मध्ये एकूण १७१ पाणी नमुने तपासण्यात आले होते, त्यापैकी १२० नमुने जैविकदृष्ट्या दूषित आढळून आले आहेत, याची टक्केवारी १६ टक्के आहे, ४५० नमुन्यांची रासायनिकदृष्ट्या तपासणी करण्यात आली, त्यापैकी १२० पाणी नमुन्यात फ्लोराईड व नायट्राईट असल्याचे दूषित आढळून आले आहे, याची टक्केवारी २७ टक्के आहे.

श्री.विक्रम काळे : सभापती महोदय, मुख्य प्रश्नाला मंत्री महोदयांनी उत्तर दिले नाही. पाणी दूषित असल्याचे तपासण्यात आले आहे, असे उत्तर दिले आहे, पाणी दूषित असताना पर्यायी व्यवस्था प्रशासनाने करून द्यायला पाहिजे यासाठी लोकप्रतिनिधी व जिल्हा परिषद सदस्य यांच्याकडे पाठपुरावा करीत असताना त्यांनी याकडे दुर्लक्ष केले आहे.

या नंतर श्री. सांगळे

ता.प्र.क्र.२२४४७...

श्री.विक्रम काळे....

आपण त्या अधिकाऱ्यांना पाठीशी घालू नये. आपण सदर अधिकाऱ्यांविरुद्ध कोणती कारवाई करणार आहात ?

श्री.बबनराव लोणीकर : सभापती महोदय, जैविकदृष्ट्या तपासणीमध्ये दूषित पाण्याचे नमुने आढळून आले आहे. टीसीएल पावडरद्वारे पाणी शुध्द करण्यासाठी गटविकास अधिकारी, वैद्यकीय अधिकारी तसेच तालुका आरोग्य अधिकाऱ्यांना जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून लेखी स्वरूपात सूचना दिलेल्या आहेत.

सभापती : त्यांच्याविरुद्ध कोणती कारवाई करणार आहात याबाबत आपण सदनाला माहिती द्यावी.

श्री.धनंजय मुंडे : लेखी उत्तरात दूषित पाण्याचे १२० नमुने आढळून आल्याचे नमूद केले आहे. अशाप्रकारे १२० बोअर किंवा १२० पाण्याच्या स्रोतासंबंधी सदर नमुने आहेत. लेखी उत्तरात १२० ठिकाणी शुध्द पाणी दिले असल्याचे नमूद करण्यात आले आहे. माझा स्पेसिफिक प्रश्न आहे की, १२० पैकी किती ठिकाणी शुध्द पाणी देण्यात आले आहे ? तसेच या प्रकरणात संबंधित कार्यकारी अभियंत्यांने दुष्काळी भागात जाणीवपूर्वक अक्षम्य दुर्लक्ष केलेले आहे. त्यांच्या संदर्भात आपण काहीतरी निर्णय द्यावा. अन्यथा अधिकारी अशाप्रकारे वागतील. अद्याप जिल्ह्यातील टँकर कमी झालेले नाहीत. तेथे अद्याप अशुध्द पाणी येत आहे. याबाबतीत माननीय मंत्री महोदयांकडून ठोस उपाय अपेक्षित आहे.

श्री.बबनराव लोणीकर : कार्यकारी अभियंता यांची चौकशी करण्यात येईल.

सभापती : प्रश्नोत्तराचा तास संपला आहे.

पृ.शी./मु.शी. : अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सादर करणे

प्रा.अनिल सोले (कार्यकारी समिती प्रमुख) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने अशासकीय विधेयके आणि समितीचे प्रतिवृत्त सदनाला सादर करतो.

शुक्रवार, दिनांक २२ जुलै, २०१६ रोजीच्या कामकाजाच्या क्रमात दाखविण्यात येणाऱ्या अशासकीय कामकाजास द्यावयाचा वेळ ठरविण्याकरिता गुरुवार, दिनांक २१ जुलै, २०१६ रोजी समितीची बैठक झाली. अशासकीय कामकाजासाठी एकूण १५० मिनिटांचा वेळ उपलब्ध आहे. गत सत्रातील श्री.धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक ८६ वर चर्चा झाली असून त्यास मंत्री महोदयांचे उत्तर प्रलंबित असल्याने सदर ठराव व प्राथम्यक्रमानुसार बॅलटमध्ये आलेल्या ३ अशासकीय ठरावांना खालील प्रमाणे वेळ देण्यात यावा अशी समितीने शिफारस केली आहे.

बॅलटद्वारा ठरविलेल्या प्राथम्यक्रमानुसार अशासकीय ठराव

- १) श्री.धनंजय मुंडे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक ८६ : ३० मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.
- २) श्री.अमरसिंह पंडित, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक १४२ : ४० मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.
- ३) श्रीमती हुस्नबानु खलिफे, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक १०० : ४० मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.
- १) प्रा.अनिल सोले, वि.प.स. यांचा ठराव क्रमांक ३४ : ४० मिनिटांपेक्षा जास्त नाही.

सभापती : अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहास सादर झाले आहे.

प्रा.अनिल सोले : सभापती महोदय, अशासकीय विधेयके आणि ठराव समितीचे प्रतिवृत्त सभागृहाला संमत आहे असा मी आपल्या अनुमतीने प्रस्ताव मांडतो.

प्रस्ताव मतास टाकून संमत झाला.

- पृ. शी. :** दुचाकी वाहन चालकाने हेल्मेट परिधान न केल्यास त्यांना पेट्रोल पंपावर इंधन पुरवठा न करणे
- मु. शी. :** दुचाकी वाहन चालकाने हेल्मेट परिधान न केल्यास त्यांना पेट्रोल पंपावर इंधन पुरवठा न करणे यासंबंधी माननीय परिवहन मंत्र्याचे निवेदन

श्री. दिवाकर रावते : सभापती
महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम ४६ अन्वये पुढील निवेदन करतो.
(प्रेस : येथे सोबत जोडलेले निवेदन छापामे.)

नियम २८९ अन्वये दिलेल्या सूचनांसंबंधी

सभापती : आज माझ्याकडे नियम २८९ अन्वये एक सूचना आली आहे. आज दिनांक २१ जुलै, २०१६ रोजी सर्वश्री धनंजय मुंडे, संदीप बाजोरिया, जयंत प्र.पाटील, हेमंत टकले, अॅडनिरंजन डावखरे, सर्वश्री किरण पावसकर, वि.प.स. यांनी सकाळी ९.१५ वाजता, श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स. यांनी सकाळी १०.३५ वाजता त्याचप्रमाणे सर्वश्री माणिकराव ठाकरे, संजय दत्त, शरद रणपिसे, वि.प.स. यांनी सकाळी १०.५५ वाजता म.वि.प. नियम २८९ अन्वये प्रश्नोत्तराचा तास स्थगित करून नवी मुंबई, विरार, ठाणे, मुंब्रा भागात हत्या, विनयभंग व बलात्काराच्या घटना घडणे याबाबतीत नियम २८९ अन्वये सूचना दिली आहे. महाराष्ट्र विधानपरिषदेतील एखादा नियम स्थगित करणे यासंबंधाचा नियम २८९ आहे. कोणत्याही सदस्यास माननीय सभापतींच्या अनुमतीने कोणताही नियम स्थगित करण्यासंबंधी सूचना देता येईल. यावरून असे दिसून येते की, प्रश्नोत्तराचा तास किंवा इतर सर्व कामकाज स्थगित करण्यासाठी त्या दिवसाच्या कामकाजाच्या क्रमात असे काम किंवा एखादा विशिष्ट प्रस्ताव सभागृहासमोर असणे आवश्यक आहे. तसेच काल दिनांक २० जुलै, २०१६ रोजी म.वि.प. नियम ९७ अन्वये राज्यातील महिला व अल्पयुगीन मुली यांच्यावरील वाढते अत्याचार या विषयी सांगोपांग चर्चा होऊन त्यावर मुख्यमंत्र्यांचे उत्तरही झाले आहे. सदरचा विषय आजच्या कामकाजपत्रिकेत समाविष्ट नसल्यामुळे मी ही सूचना नाकारित आहे. परंतु विषयाचे गांभीर्य व महत्त्व पाहता सदस्यांना २-२ मिनिटे बोलण्याची वेळ देत आहे. सर्वांनी मिळून बोलण्याचा प्रयत्न करू नये. आता माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी थोडक्यात आपले म्हणणे मांडावे.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, काल या सदनात राज्याचे माननीय मुख्यमंत्र्यांनी कोपडी गावात घडलेल्या घटनेसंबंधी आणि राज्यातील एकूण कायदा व सुव्यवस्थेसंबंधी सदनात उत्तर दिले. दिनांक १८ जुलै, २०१६ रोजी अधिवेशन सुरु झाले. १९ जुलै पासून सदनात कोपडी येथील भयानक बलात्कार व खुनाच्या घटनेसंबंधी चर्चा सुरु होती. ज्या दिवशी खालच्या सदनात आणि काल या सदनात माननीय मुख्यमंत्र्यांचे उत्तर आपण ऐकत होतो, त्याचवेळी राज्यात एकाच दिवशी बलात्कार आणि हत्येच्या ४ घटना घडल्या आहेत. नियम ९७ अन्वये सदनात कायदा आणि सुव्यवस्था, महिला व अल्पयुगीन मुलींच्या सुरक्षिततेच्या बाबतीत चर्चा सुरु असताना व त्यावर माननीय मुख्यमंत्री उत्तर देत असताना त्यांच्याकडे राज्याचे गृह खाते आहे. अशाप्रकारे माननीय मुख्यमंत्री उत्तर देत असताना किंवा त्यांचे उत्तर झाल्यानंतर राज्यात अशाप्रकारच्या घटना घडणे याचा अर्थ राज्यात असे जे नराधम आहेत त्यांनी बलात्कार केले व हत्या केल्या आहेत त्यांच्यावर मुख्यमंत्री आणि सरकारची कोणतीही जरब नाही हे स्पष्ट होत आहे. सदनापासून एक तासाच्या अंतरावर स्वप्नील सोनवणे या १६ वर्षांच्या मुलाची बेदम मारहाण करून निघून हत्या करण्यात आली. ज्यांनी त्यांची हत्या केली त्यांनी दोन वेळा स्वप्नीलला धमकी दिली होती. त्यानंतर स्वप्नीलच्या आई-वडिलांनी पोलिसांकडे तक्रार केली. परंतु पोलीस अधिकाऱ्यांनी त्यांची तक्रार नोंदवून घेतली नाही. अशाप्रकारे पोलिसांकडे गेल्यानंतर सुध्दा आपली तक्रार नोंदवून घेतली जात नसल्यामुळे स्वप्नीलचे आई-वडील त्याला घेऊन ज्यांच्याकडून धमकी येत होती त्यांच्याकडे माफी मागण्यासाठी गेले होते. त्यांची माफी मागत असताना स्वप्नीलची हत्या करण्यात आली याला कोण जबाबदार

आहे ? या घटनेकडे पोलिसांनी जेवढ्या बेजबाबदारपणे दुर्लक्ष केले तेवढ्याच बेजबाबदारपणे राज्याच्या प्रमुखांचे सुध्दा गृह खात्याकडे दुर्लक्ष होत आहे ही गोष्ट पुन्हा सदनत सांगण्याची वेळ आली आहे. ही एक घटना नाही. राज्याने इतिहासात हिंदवी स्वराज्य उभे करण्यासाठी तलवारींचा उपयोग पाहिला आहे. परभणी जिल्ह्यात तलवारींचा उपयोग कशासाठी झाला ? परभणीतील मोहन गुजर नावाचा एक गुंड आहे.

या नंतर श्री. भोगले

श्री.धनंजय मुंडे :

मोहन गुजर या गुंडाने महिलेवर तलवार रोखून तिच्यावर अतिप्रसंग करण्याचा प्रयत्न केला. मुंब्रा येथे गुंगीचे औषध पाजून एका महिलेवर बलात्कार केला. हे प्रकार सभागृहात उत्तराचे भाषण सुरु असताना होत होते. या राज्यामध्ये कायदा व सुव्यवस्था आहे की नाही? या अधिवेशनात या प्रसंगी काही ठोस निर्णय होणार आहे की नाही? अशा गुंडांची, नराधमांची मुस्कटदाबी होण्यासाठी कारवाई होणार आहे की नाही? विरारमध्ये एका प्रियकराकडून युवतीची हत्या झाली. मंत्रालय, दवाखाना, बाजार, घर कुठेही महिला व मुली सुरक्षित नाहीत हे स्पष्ट होते. म्हणून काल नियम ९७ अन्वये झालेल्या चर्चेवर उत्तर देत असताना माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, मी सक्षम आहे. आपण जर सक्षम असाल तर अशा घटना या राज्यात का घडत आहेत? तुम्ही ज्यावेळी सक्षम म्हणून सांगता, त्यावेळी या राज्यात अशा प्रकारच्या घटना घडत होत्या. म्हणून हा विषय गंभीर आहे. पुन्हा ४ बलात्कार एका दिवसात झाले आहेत. हत्या झाल्या म्हणून माझी विनंती आहे की, म.वि.प.नियम २८९ अन्वये स्थगन प्रस्तावाची सूचना मान्य करून चर्चेला अनुमती द्यावी.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, राज्यातील एका गंभीर विषयावरील चर्चा गेले दोन दिवस या सदनामध्ये झाली. या प्रकारासाठी माझ्याकडे शब्द नाहीत. त्या विषयाची चर्चा होत असताना राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी चर्चेला उत्तर देत असताना जवळजवळ १ तास १० मिनिटे भाषण केले. भाषण करताना या घटनेवरच ते २० मिनिटे बोलले. उर्वरित वेळेतील भाषण हे राजकीय होते. विरोधकांना सांगत होते की, तुम्ही राजकीय अभिनिवेश ठेवू नका. ज्या छातीठोकपणे, देहबोलीने ते बोलत होते त्याच दिवशी या घटना घडलेल्या आहेत. आम्ही यासाठीच सांगतो की, महाराष्ट्राची जनता निर्णय करावयाचा आहे तो करेल. हा विश्वास असणे चांगले आहे. परंतु तुम्ही काय करीत आहात? या सदनामध्ये गंभीरपणे चर्चा होत असताना पलीकडच्या बाजूने बाके वाजविली जात होती. आमची तिसरी टर्म आहे. आम्ही अशा प्रकारच्या अनेक प्रसंगांना सामोरे गेलो आहोत. अनेक चर्चावरील उत्तरे ऐकली आहेत. अशी असंवेदनशीलता पाहिली नाही. माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी मांडलेले विचार, माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांनी मांडलेले विचार आम्ही ऐकले. एक वाक्य बोलायचे, यामध्ये राजकीय अभिनिवेश ठेवू नका. इतर सर्व गोष्टी करायच्या. मला सांगावेसे वाटते की, काल संध्याकाळी पूर्ण मीडियामध्ये भाषण दाखविले गेले. त्यांनी कसे टोलावले, कसे काय केले हे दाखविले गेले. त्या समाजामध्ये त्याच दिवशी ४ बलात्काराच्या घटना घडल्या. मीडियाच्या किती लांकांनी दाखविले? माझा वैयक्तिक राग नाही. हा उद्वेग आहे. समाजातील प्रत्येक घटकाने ही संवेदनशीलता दाखविली नाही. एक दुसऱ्याची उणी धुणी काढता. कोणी किती स्कोअर केला हे जर होत असेल तर.....(अडथळा)...यावर हरकत घ्यायची नसते.

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. माननीय सदस्य राजकीय भाषण करीत आहेत. दिलेली स्थगन प्रस्तावाची सूचना नियम २८९ च्या निकषात कशी बसते हे त्यांनी सांगावे.

श्री.भाई जगताप : मी तेच सांगत आहे. सभापती महोदय, एका दिवसात घडलेल्या या

घटना आहेत. काल नेरुळमध्ये एका मुलाला ठार मारण्यात आले. त्याचा दोष काय होता? मुलीवर असलेले प्रेम व्यक्त केले. तिच्या घरच्यांना कळल्यानंतर त्यांनी त्याला घरी बोलावून आई वडिलांना मारहाण केली, त्यांच्यासमोर त्याचा जीव घेतला. तरी सुध्दा आम्ही म्हणायचे का, राज्यात कायदा व सुव्यवस्था चांगली आहे. पोलीस ठाण्यात आई वडिलांबरोबर तो मुलगा गेला तेव्हा त्याने सांगितले की, माझ्या जिवाला धोका आहे. मला तिच्या घरी बोलावले आहे. माझ्यासोबत एक पोलीस कॉन्स्टेबल द्या. तेथील पोलीस निरीक्षक व इतर अधिकाऱ्यांनी त्याला हाकलून दिले. त्या मुलाचा नाहक बळी गेला. तरी सुध्दा आम्ही म्हणायचे की कायदा व सुव्यवस्था चांगली आहे. ही सूचना नियम २८९ मध्ये कशी बसते हे दाखविण्याचा प्रयत्न करतो. ही तातडी नाही का? राज्यात एका दिवसात ४ बलात्कार होत आहेत, राज्यामध्ये एकाच दिवशी ३-४ खून पडत आहेत. ऑगस्टमध्ये लिस्ट येईल ती बाजूला जाईल. तरी सुध्दा आम्ही नियम २८९ च्या माध्यमातून न्याय मागणार असू, सूचना निकषात कशी बसते हे सांगत असू तर यामध्ये निकड नाही का, शासनाची जबाबदारी नाही का. आज भ्रष्टाचाराच्या विषयावर चर्चा होणार आहे. या राज्याच्या प्रमुखांनी सांगितले ते आम्ही सगळ्यांनी ऐकले. त्यावर आम्ही प्रतिक्रिया व्यक्त केली नाही. त्यांनी एक वाक्य चांगले उच्चारले. अंतर्मुख होऊन तुम्हा आम्हाला या गोष्टीचा विचार करणे आवश्यक आहे. अंतर्मुख होऊन विचार करीत असताना याला पायबंद कोण घालणार हा प्रश्न आहे. ज्या पोलीस दलाने पायबंद घातला पाहिजे ते मोकट आहेत. अशा पध्दतीने मुलगा स्वतःच्या जिवाला धोका असल्याचे सांगत असतानाही त्याला कॉन्स्टेबलची मदत दिली जात नाही आणि त्याचा खून होतो. त्याबाबत आम्ही बोलायचे नाही. आम्ही नियम २८९ अन्वये स्थगन प्रस्तावाची सूचना दाखल केली, त्या अनुषंगाने नियम ९७ अन्वये चर्चा मान्य केली गेली. त्याच पध्दतीने आम्हाला या विषयाबाबत चर्चा करण्याची संधी द्यावी अशी माझी विनंती आहे.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी नियम २८९ अन्वये दिलेल्या स्थगन प्रस्तावाच्या सूचनेबाबत आपले म्हणणे मांडले आहे. ती सूचना नियम २८९ अन्वये कशी होते हे सांगण्यासाठी मी उभा आहे. विधिमंडळाचे अधिवेशन सुरु आहे. अधिवेशन काळात बलात्काराच्या, हत्येच्या घटना घडल्या आहेत. निकड आहे आणि सार्वजनिक महत्वाची बाबही आहे. सरकार कायदा व सुव्यवस्थेबाबत फेल्युअर आहे. त्यामुळे या स्थगन प्रस्तावाच्या सूचनेला नियम २८९ लागू होतो हे मला सांगायचे आहे. अधिवेशन सुरु असल्यामुळे महत्वाचा व निकडीचा प्रश्न आहे. सरकारशी निगडित बाब असल्यामुळे निकषामध्ये बसते. काल सभागृहात कायदा व सुव्यवस्थेबाबत चर्चा झाली. चर्चेच्या माध्यमातून जनतेला विश्वासाच्या मार्गाने दिलासा दिला पाहिजे होता. त्यावर भाषण करताना कायदा व सुव्यवस्था सुधारण्याबाबत भाष्य केले नाही, राजकीय भाष्य केले.

सभापती महोदय, कालच्या उत्तराच्या भाषणामध्ये माननीय मुख्यमंत्र्यांनी या राज्यामध्ये कायदा व सुव्यवस्था सुधारण्यासाठी काय करावे यावर न बोलता गुन्हेयामध्ये घट कशी झाली हे सांगितले. आम्ही त्यापूर्वीच सांगितले होते की, गुन्हे नोंदवून घेतले जात नाहीत, त्यामुळे त्यामध्ये वाढ न होता घटच होणार आहे. उत्तराच्या भाषणात मी राजकारण करीत नाही म्हणत असताना जबाबदारीची जाणीव असते, कर्तव्याची जाणीव असते, तिचे पडसाद दोन वर्षात सभागृहात उमटले असते तर जनतेने सांगितले असते की, राज्यात चांगल्याप्रकारे कारभार चालला आहे. जनता पाहून घेईलच.

या नंतर श्री. ओटवणेकर

21/07/2016
SGB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. सांगळे

S-83
13:10

श्री. नारायण राणे : माननीय मुख्यमंत्र्यांनी आश्वासन दिल्यानंतर देखील खून, बलात्कार होत आहेत. त्यामुळे आम्हाला आपण नियम २८९ अन्वयेची सूचना स्वीकाराल अशी अपेक्षा आहे. तेव्हा आपण आमची अनुमती मान्य करावी अशी विनंती आहे.

सभापती : आपण नियम २८९ अन्वये जी सूचना दिलेली आहे ती आधीच नाकारलेली आहे. हा प्रश्न गंभीर असल्यामुळे आपण अन्य संसदीय आयुधांच्या मार्फत उपस्थित केल्यास मी त्यास परवानगी देईन.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, हा विषय गंभीर असल्यामुळे माझी आपणाला एकच विनंती आहे. सदर विषय नियम २८९ अन्वयेच्या सूचनेच्या निकषात कसा बसतो हे देखील आपणास सांगितले आहे. ही गोष्ट गंभीर आहे. काल माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर दिल्यानंतर या घटना घडलेल्या आहेत. नेरूळची घटना भयंकर आहे. १९ तारखेला घटना घडल्यानंतर २० तारखेला मी पत्र दिले. तरी देखील दुपार पर्यंत ३०२ चा गुन्हा पोलिसांनी नोंदविला नव्हता. यासंबंधी सरकारकडून निवेदन देखील होणार नाही काय ? आपण दिलेल्या निर्णयाचा मान आम्ही ठेवतो. या घटनेसंबंधी सरकारकडून काहीच सांगण्यात येणार नाही काय ?

सभापती : आपण सर्व तांत्रिक गोष्टी बाजूला ठेवू या. ही घटना गंभीर आहे ही वस्तुस्थिती आहे. त्यामुळे यासंबंधात शासनाने आज किंवा उद्या सवडीने निवेदन करावे.

श्री.गिरीश बापट : सभापती महोदय, एका महत्वाच्या विषयावर सन्माननीय सदस्य बोलले आहेत हे मला मान्य आहे. मी त्या प्रश्नाचे गांभीर्य घालवत नाही. कालही या विषयासंबंधात चर्चा झालेली आहे. अशा घटना घडल्यानंतर सरकार वेगवेगळ्या आयुधांच्या माध्यमातून बोलत असते. आपण नियम २८९ अन्वये देण्यात आलेली सूचना नाकारल्याचा निर्णय दिलेला आहे. नियम २८९ वर निवेदन करण्याची आपली प्रथा नाही.

सभापती : मी सदर सूचना नाकारलेली आहे. मी असे बोललो की, तांत्रिक बाब बाजूला ठेवून प्रसंगाचे गांभीर्य लक्षात घेऊन २८९ सोडून शासनाने सुमोटो निवेदन करावे.

श्री.गिरीश बापट : ठीक आहे. शासनातर्फे निवेदन करण्यात येईल.

.....

21/07/2016
BGO/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

T-85
13:20

पृ. शी./ मु. शी. : नियम ९३ अन्वये सूचना

सभापती (नामनियुक्त)
: आता नियम ९३ अन्वयेच्या सूचना घेण्यात
येतील. नियम ९३ अन्वयेच्या सूचना सचिव आता वाचून दाखवतील :-

पृ. शी./ मु. शी. :

नियम ९३ अन्वये सूचना

उप सचिव : सन्माननीय सदस्य श्री.किरण पावसकर यांनी म्हाडाने मुंबईतील उपकर प्राप्त इमारतीचा पुनर्विकास करण्याची कामे ज्या विकासकांना दिली त्या विकासकांनी त्यातील काही सदनिका म्हाडाच्या ताब्यात देणे आवश्यक असताना त्या म्हाडाकडे सुपूर्द न करणे या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य श्री.अनिल भोसले यांनी तहसीलदार, पनवेल यांच्या कार्यालयाने शक्ति अहमद शेख, मु.पो.शिरदोण यांच्या मौजे शिरदोण, ता.पनवेल (जि.रायगड) येथील सर्व्हे नं.२६० या मिळकतीवर विना परवाना कंटेनर यार्डचे बांधकाम करणे या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

यानंतरची सन्माननीय सदस्या श्रीमती विद्या चव्हाण यांनी मुंबईतील महानगरपालिकेने सुधारित आराखड्यात विलेपार्ले, खार व वरळी येथील गावठाण तसेच कोळीवाड्याला झोपडपट्टी म्हणून दर्शविण्यात आल्याने मुंबईतील खिस्ती, कोळी बांधवाचे अस्तित्व धोक्यात येणे या विषयावर या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य श्री.सतीश चव्हाण यांनी मराठवाड्याची दुष्काळी परिस्थिती लक्षात घेता सन २०१२-२०१६ या कालावधीत ई.बी.सी.ची रक्कम विद्यार्थ्यांना त्वरित मिळणे याबाबत नियम ९३ अन्वये सूचना दिली आहे. या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य श्री.जयंत पाटील यांनी रायगड जिल्ह्यातील पनवेल वसतिगृह आदिवासी विद्यार्थ्यांसाठी राबविण्यात आलेल्या इंग्रजी स्पिकिंग कोर्स, महिलांसाठी गारमेंट मेकिंग व शिलाई वाटप योजनेत ठेकेदार व संबंधित अधिकाऱ्यांनी केलेला भ्रष्टाचार या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

सन्माननीय सदस्य श्री.धनंजय मुंडे, अॅड.निरंजन डावखरे यांनी मुंबईच्या हिरानंदानी रूग्णालयात उपचारासाठी आलेल्या रूग्णांची किडणी काढून त्याची तस्करी होत असणे या विषयावर नियम 93 अन्वये सूचना दिली आहे. तो नियम 93 चा विषय होत नसल्याने, मी सूचनेस अनुमती नाकारित आहे. मात्र या विषयावर शासनाने निवेदन करावे.

21/07/2016
BGO/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

T-87
13:20

.....

21/07/2016
BGO/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

T-88
13:20

पृ. शी./ मु. शी. : औचित्याचा मुद्दा

सभापती (नामनियुक्त)
: सन्माननीय सदस्य प्रा. अनिल सोले यांनी त्यांचा
औचित्याचा मुद्दा मांडावा.

प्रा. अनिल सोले

(पदवीधर)

: सभापती महोदय, माझा औचित्याचा मुद्दा आहे. नागपूर शहराचा विकास झपाट्याने होत आहे. नागपूर शहराला लागू असलेले कामठी, वाडी, कोराडी, बुटीबोरी या गावापर्यंत दाट वस्ती तयार झालेली आहे. शहरामध्ये एका टोका वरून दुसऱ्या टोकाला जाण्याकरिता सामान्य नागरिकांना सार्वजनिक परिवहन प्रणालीवर अवलंबून रहावे लागत आहे. मात्र ही सार्वजनिक परिवहन प्रणाली त्या पद्धतीने कार्यान्वित होत नसल्यामुळे नागरिकांना वाहतुकीची प्रचंड अडचण होत आहे. या सर्व बसेस मोर भवन मध्यवर्ती स्थानकावरून सुटत आहेत. मात्र मोर भवन मध्यवर्ती बस स्थानक राज्य परिवहन महामंडळाच्या बात्याब असल्यामुळे या सर्व बसेस मोर भवनच्या तीनही बाजूला असलेल्या रस्त्यावरून सोडण्यात येत आहेत. वाढलेले वाहनांचे प्रमाण व त्यात या शहर बस वाहतुकीच्या बसेस यामुळे सीताबर्डी येथे सतत छोटे मोठे अपघात, गदीमुळे लुटमारीच्या घटना घडत असतात. शहर बस वाहतुकी करिता परिवहन महामंडळाच्या अखत्यारित असलेले मध्यवर्ती बस स्थानक त्वरित शहर बस वाहतूक व्यवस्थेच्या ताब्यात देऊन रस्त्यावर वाहतुकीला अडथळा आणण्यास कारणीभूत असलेल्या या शहर बस वाहतुकीचा प्रश्न कायमचा सोडविण्याची गरज शासनाने लक्षात घेऊन तातडीने काम सुरू करावे अशी मागणी मी या औचित्याच्या मुद्द्याद्वारे करित आहे.

सभापती : ठीक आहे. शासनाने निवेदन करावे. यानंतरचा औचित्याचा मुद्दा सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांचा आहे त्यांनी तो मांडावा.

श्री.संजय दत्त : सभापती महोदय, मी माझा औचित्याचा मुद्दा उद्यासाठी दिलेला आहे.

सभापती : ठीक आहे. आपला औचित्याचा मुद्दा उद्या घेण्यात येईल.

श्री.संजय दत्त : धन्यवाद.

.....

21/07/2016
BGO/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. भोगले

T-90
13:20

सभापती : सन्माननीय सदस्य
श्री.नारायण राणे यांना वैयक्तिक स्पष्टीकरण करावयाचे आहे. ते त्यांनी करावे.

पृ. शी. : माननीय मुख्यमंत्र्यांनी अल्पकालीन चर्चेला उत्तर देताना वारंवार नावाचा उल्लेख करणे

मु. शी. : माननीय मुख्यमंत्र्यांनी अल्पकालीन चर्चेला उत्तर देताना वारंवार नावाचा उल्लेख करणे यासंबंधी श्री.नारायण राणे,वि.प.स.यांचे वैयक्तिक स्पष्टीकरण

श्री. नारायण राणे : सभापती
महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम ४७ अन्वये पुढील वैयक्तिक स्पष्टीकरण देत आहे :-
काल सदनामध्ये नियम ९७ अन्वये अल्पकालीन चर्चा झाली. या चर्चेत भाग घेत असताना राज्यातील कायदा व सुव्यवस्था आणि नगर मधील घटना यावर माझे विचार व्यक्त केले होते. त्यास माननीय मुख्यमंत्री श्री.देवेन्द्र फडणवीस यांनी उत्तर दिले होते. त्यांच्या उत्तराची प्रत माझ्या हातामध्ये आहे. महाराष्ट्रामध्ये कायदा व सुव्यवस्थेची जी स्थिती आहे ती त्यांनी सांगितली. महिलांवरील अत्याचार, खून, दरोडे वाढत आहेत. अनेक उदाहरणे सन्माननीय सदस्यांनी व मी दिली आहेत. आम्ही सर्वांची अपेक्षा होती की, यात बदल व्हावा, परिवर्तन व्हावे. महाराष्ट्रात दर्जेदार कायदा व सुव्यवस्था निर्माण व्हावी या हेतून आम्ही नियम ९७ अन्वये चर्चा उपस्थित केली होती. उत्तरात मात्र त्यासंबंधी काहीही सांगितले नाही. सदर घटना दुर्दैवी आहे असे ते म्हणाले. अॅड.उज्जव निकम सारखे वकील दिले असे देखील त्यांनी सांगितले. ज्या मुलीची हत्या झाली तिच्या नातेवाईकांना दहा लाख रूपयांची मदत दिल्याचे त्यांनी सांगितले.

पृ. शी./ मु. शी. : ffffffff

श्री. गिरीश बापट : सभापती महोदय,
सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे नियम ४७ अन्वये वैयक्तिक स्पष्टीकरण करित
आहे. काल माननीय मुख्यमंत्र्यांनी समर्पक असे उत्तर दिलेले आहे.

या नंतर श्री. जुन्नेरे

पृ. शी./ मु. शी. : नियम ९३ अन्वये सूचना

श्री.गिरीश बापट.....

परंतु नियम ४७ असा सांगतो की, ज्या व्यक्तीचे नाव घेऊन त्यासंदर्भात काही भाष्य झाले असेल तर त्या व्यक्तीला त्या पुरते एक्सप्लेनेशन मर्यादित वेळेत देता येते. सन्माननीय श्री.राणे साहेबांनी आता जे सुरु केले आहे ते परत तेच भाषण करित आहेत. त्यांचे हे भाषण आम्ही अगोदर ऐकले आहे. कालच्या माननीय मुख्यमंत्र्यांच्या भाषणामध्ये व्यक्तीगत नाव घेऊन जेव्हा अमूक एक माननीय सदस्यांबद्दल बोलले, त्यातून गैरसमज होतात किंवा काय होते म्हणून हा अधिकार कायद्याने दिलेला आहे. त्यांच्याबद्दल काय बोलले एवढे सांगून हा विषय संपतो. पुन्हा सगळे मुद्दे यामध्ये येऊ शकत नाही याची कृपया आपण नोंद घ्यावी ही विनंती आहे.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, माननीय मुख्यमंत्र्यांनी आपल्या भाषणात काय उल्लेख होता ते मी सांगत नाही. मी एका वाक्यात बोललो आहे. सगळा संदर्भ मी घेतला नाही. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी आपल्या भाषणात माझे नाव २५ वेळा घेतलेले आहे. मला हा अधिकार कायद्याने दिला असून हा अधिकार आपण दिलेला नाही. या ठिकाणी कायद्यानेच बोलतो आहे.

सभापती : नियम ४७ अन्वये जे काही एक्सप्लेनेशन द्यावयाचे असेल तेवढे द्यावे असे मी सन्माननीय सदस्यांना निदेश दिलेले आहेत.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सुप्रीम कोर्टाच्या केस संदर्भात उल्लेख केले होता. ती कमिटी आणि आता आमची केस काढली... नवीनआता त्यासंबंधी निर्णय घेतला आहे. ती विधी विभागाला नियमानुसार पाठवून त्यावर कारवाई करावयास सांगितले आहे. हे का सांगितले ते मला कळले नाही. परंतु या केस संबंधी मला माहिती द्यावयाची आहे की, सन २००७ साली ही केस फाईल झाली होती. फॉरेस्ट विभागाच्या अशा संदर्भात शेकडोने केसेस आहेत. विधी व न्याय विभागाचे मत घेऊनच तेव्हा निर्णय घेण्यात आला होता. त्या मेरिटवर मी आता जात नाही. यासंदर्भात सन २००८ साली कमिटी नियुक्त करण्यात आली होती. या कमिटीने आता जी काही कारवाई करण्याचे सांगितले आहे, जे विधी विभागाला पाठविले आहे ती सीईसी कमिटी संबंधी त्यांनी त्यावेळी जी नोटीस दिली होती त्याच्या विरोधात, सोसायटीच्या नोटीस विरोधात दाखल केलेल्या अर्जावर माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने दि.२/७/२००८ तसेच दि.४/७/२००८ नोटीसवर कोणतीही कारवाई करू नये अशी स्थगिती दि. २५/७/२००८ रोजी दिलेली आहे. ही बाब मी केवळ आपल्या निदर्शनास आणू इच्छितो. परंतु तरीही सन २००८ ते सन २०१६ यामध्ये जो हेतू आहे तो स्पष्ट आहे. असे असताना आमची कोणतीही सुडबुध्दी नाही, अमुक नाही, तमुक नाही हे सर्व रेकॉर्डवर आलेले आहे. तसेच

त्यांनी सावंतवाडीचा उल्लेख केला तसेच त्यांनी काही सेक्शन्स वाचले होते तसेच काहींची नावे सुध्दा वाचली होती. त्यांनी जे सेक्शन वाचली त्यामध्ये ९/२०१६, १३७, १३५, १४३, १४७, ११/२०१६ अशी काही माहिती दिली. यामध्ये माझा काय संबंध आहे ? त्यांनी केवळ कलमे वाचली आहेत. यामध्ये कोणाचा संबंध आहे ? यामध्ये नारायण राणेचा संबंध आहे काय ? यामध्ये आरोपी आहेत काय ? ४० नाही तर मी ५० वर्षापासून मी राजकारणात आहे. शिवसेनेच्या जन्मापासून मी राजकारणात असल्यामुळे माझ्याशी पोलिसाचा संबंध आला. त्यामुळे कोणत्याही व्यक्तीसंदर्भात बोलतानात्यांनी सांगितले की, स्वभावाने फार चांगला आहे परंतु त्याचबरोबर ही कलमे वाचताना यामध्ये नारायण राणे आरोपी आहे काय ? यामध्ये माझा काही संबंध आहे काय ?

श्री.सुधीर मुनगंटीवार : सभापती महोदय,

सभापती : सन्माननीय मंत्री महोदयांनी माझी परवानगी घेऊन बोलले पाहिजे. हे बरोबर नाही.

श्री. नारायण राणे : मी कोणाचे नाव केव्हा घ्यावयाचे हे मला समजते त्यामुळे मला मार्गदर्शन करू नये. त्यांनी जे काही भाषण केले, जे काही संदर्भ दिले आहेत त्याच्याशी माझा काही संबंध नाही. त्यांनी एक बातमी वाचली. परंतु ती बातमी केवळ महाराष्ट्र टाईम्स या एकाच वृत्तपत्राला येते. मला वाटते यासाठीच आहे. मीडिया मागे बसतो. माझा चेहरा पडला हे त्यांना कसे कळले. माझा चेहरा पडला हे मागून त्यांना कसे काय कळले ? दोन दिवसापासून तेच बातमी चालवित आहेत आणि आताही तेच करीत आहेत. (अडथळा) आपण त्यांना समज द्या. नाही तर आम्हालाही तेच करता येईल. मी आपल्याला आताच सांगतो की, अशामुळे येथील कामकाज होणार नाही. आम्ही शांतपणे कामकाजात सहभाग घेत आहोत. बसून बोलणे चालणार नाही.

सभापती : ठीक आहे. मी स्वतः समज देतो.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, मला आपल्याला एवढेच सांगावयाचे आहे की, उत्तरात त्यांनी जे काही सांगितले त्याचा हेतू वेगळा होता, कायदा व सुव्यवस्थेचा आणि नगरमध्ये झालेल्या मुलीच्या हत्येचा उत्तराशी काही एक संबंध नव्हता. भावना, संवेदनशिलता हे केवळ बोलण्यापुरते आहे. त्यांच्या मनात काही नाही. नाही तर ते पंढरपुरहून ते नगरला जाऊ शकले असते एवढेच मला म्हणायचे होते.

श्री.गिरीश बापट : सभापती महोदय, त्या विषयावर चर्चा करताना सन्माननीय सदस्य श्री. राणे साहेबांनी जे मुद्दे उपस्थित केले होते ते माननीय मुख्यमंत्र्यांनी त्यांच्या उत्तरात आणले. मग नगरची घटना आणि बाकीच्या घटना यामध्ये असे किती तरी मुद्दे असे होते. परंतु त्यांनी त्यांच्या भाषणात काय बोलावे याचा त्यांना अधिकार आहे. त्याप्रमाणे त्यांनी उत्तर दिले आहे. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर दिल्यानंतर याच्याशी संबंध नव्हता, त्याच्याशी संबंध नव्हता. तुम्ही जे प्रश्न उपस्थित केले होते त्याला माननीय मुख्यमंत्र्यांनी उत्तर दिलेले आहे. (अडथळा)

21/07/2016
SGJ/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. ओटवणेकर

U-95
13:30

सभापती : प्रोसिजर वगैरे काही नको.हा सरळ साधा विषय आहे. नियम ४७ खाली मी राणे साहेबांना परवानगी दिली होती. नियम ४७ खाली जो स्कोप आहे त्यासंदर्भातील बाब वैयक्तिक तपासून घेऊन, त्यामध्ये स्कोपच्या बाहेर काही असेल तर ते रेकॉर्डवरून काढून टाकण्यात येईल.

पॉइंट ऑफ ऑर्डर बाबत

श्री.भाई गिरकर : सभापती महोदय, मला पॉइंट ऑफ ऑर्डर मांडण्याची संधी दिल्याबद्दल धन्यवाद. सन्माननीय विधानपरिषद सदस्य श्री.नारायण राणे यांनी मंगळवार दिनांक १९/०७/२०१६ रोजी सभागृहामध्ये सभापती महोदयांच्या अधिकारास केलेल्या आव्हानांमुळे कामकाजात गंभीर प्रश्न उपस्थित झाला आहे. वास्तविक पाहता नियम ९ मध्ये सभापतीस्थानी असलेल्या व्यक्तीचे अधिकार स्पष्ट करण्यात आले असून त्यानुसार माननीय सभापतीस्थानी असताना जे अधिकार आहेत तेच अधिकार सभापती असलेल्या तालिका सभापतींना देखील असल्याचे नमूद आहे. असे असताना माननीय सभापती महोदयांचे निर्देश सभागृहाची परिस्थिती पाहून देणे आवश्यक आहे, कोणतेही निर्देश आम्हाला १०० टक्के बंधनकारक नाही, सभापती महोदयांनी निर्देश दिले म्हणून काय झाले ? अशा प्रकारची सभागृहात कार्यवाही माननीय सभापती महोदयांच्या अधिकारात सन्माननीय सदस्य श्री. नारायणराव राणे यांनी आव्हान केलेले आहे तो या सार्वभौम सभागृहाचा अवमान आहे. यामध्ये पाच प्रश्न निर्माण होतात. सभापतीपद हे घटनात्मक पद आहे. सभागृहातील सदस्यांच्या हक्काचे रक्षण करणे हे माननीय सभापती महोदयांचे अधिकार आहेत. सभापतीस्थानी असलेल्या तालिका सभापतींनाही घटनेने अधिकार दिलेले आहेत. सभापतींना निर्देश देण्याचे संपूर्ण अधिकार आहे. सभागृहाची वेळ ठरविणे, सभागृह स्थगित करण्याचे अधिकार सुद्धा तालिका सभापतींना आहेत. आता सभागृहाला उपसभापती नाहीत. सभापती नसताना तालिका सभापती सभागृहाचे कामकाज चालवित असतात. त्यामुळे तालिका सभापतींना अशा प्रकारचे आव्हान देणे, अपमानकारक वागणे योग्य नसल्यामुळे आपण त्यांना समज द्यावी अशी माझी पॉइंट ऑफ ऑर्डरच्या निमित्ताने विनंती आहे.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री. भाई गिरकर साहेबांचा पॉइंट ऑफ ऑर्डर मी ऐकलेला आहे. त्यांचा पॉइंट ऑफ ऑर्डर नियम ९ मध्ये बसतो की, नाही हा मुद्दा गौण आहे. आपण जो संदर्भ सांगितला त्याबद्दल मला एकच मिनिट बोलावयाचे आहे. मी त्यावेळेला माननीय सभापती महोदयांचा कोणताही शब्द प्रयोग करून अवमान करण्याचा प्रयत्न केला नाही आणि करणारही नाही. मी गेल्या २६ वर्षांपासून दोन्ही सदनाचा सदस्य म्हणून काम करीत आहे. त्यावेळेस मी असे म्हणालो होतो की, “आता सदनामध्ये जी परिस्थिती आहे त्यानुसार निर्णय घेण्यात यावा” एवढेच मी म्हणालो होतो.

या नंतर श्री. शिगम

श्री. नारायण राणे :

सदनामध्ये काय परिस्थिती आहे, माननीय सभापतींनी काय सांगितले आहे याचा विचार करून निर्णय घ्यावा असे मी सांगितले. मी कधीही माननीय सभापती किंवा माननीय अध्यक्षांचा अपमान केलेला नाही. समोरच्या बाकावरील सदस्यांना आता काहीच मिळत नाही तर रडीचा डाव खेळायचा. कुठून काही तरी काढायचे हेच चालू आहे.

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-98
13:40

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर :
महोदय, आपण कार्यवृत्त तपासून घ्यावे.

सभापती

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप :

सभापती महोदय, मी पॉईंट ऑफ प्रोसिजरवर बोलण्यासाठी उभा आहे. सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर हे बोलत असताना मी त्यांना मध्येच अडविले नाही कारण ते कोणत्या आयुधाच्या माध्यमातून बोलत आहेत हेच आम्हाला कळले नाही. तेव्हा आमच्या ज्ञानात भर पडली तर बरे होईल. सन्माननीय सदस्य श्री.भाई गिरकर हे पॉईंट ऑफ ऑर्डरवर बोलण्यासाठी उभे राहिले. त्यांनी बराच मोठा मजकूर वाचून दाखविला आणि त्यावर त्यांच्या प्रतिक्रिया व्यक्त केल्या. ते बोलत असताना आम्ही उभे राहिलो असतो जसे आपण पटापट उभे राहतात, पण आम्ही तसे करणार नाही. माझी आपणास विनंती आहे की, आपणास आयुधे दिलेली आहेत. आपल्याकडे नियमांचे पुस्तक आहे. मला नम्रपणे सांगावयाचे आहे की, आम्ही एका गंभीर विषयाच्या बाबतीत नियम २८९ अन्वये सूचना दिली. आपण आपल्या अधिकारामध्ये निर्णय दिला, तो आपला अधिकार आहे. परंतु जे आयुध अस्तित्वात नाही आणि ज्याचा वापर लागू नाही. तेव्हा त्यांना अन्य आयुधाच्या माध्यमातून ही गोष्ट मांडता आली असती. आपण अशी प्रथा वरिष्ठ सभागृहात पाडू लागलो तर ते अयोग्य होईल अशी माझी आपणास आणि आपल्यामार्फत सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे.

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-100
13:40

श्री. जयंत पाटील : सभापती
महोदय, आज सभागृहाची बैठक सकाळी १०.०० वाजता सुरु झाली. आता
दुपारचे १.३० वाजले आहेत. आपण मध्यंतर घ्यावा अशी आपणास विनंती आहे.

सभापती :

माझी सन्माननीय सदस्यांना विनंती आहे की, किमान दोन लक्षवेधी सूचनांवरील चर्चा पूर्ण करून घेऊ. आपण माझी दोन्ही बाजूंनी अडचण करता. मी देखील सकाळी १०.०० वाजल्यापासून आहे. आपणास विशेष बैठक का बोलवावी लागते याची सदनाने नोंद घ्यावी. सत्ताधारी पक्षाकडून मांडण्यात आलेल्या नियम २६० च्या प्रस्तावावरील चर्चा व उत्तर काल पूर्ण झाले असते तर आपणास सकाळी विशेष बैठक घेण्याची वेळच आली नसती. आपणास तेही करायचे नाही, हेही करायचे नाही आणि भूक लागली असेही म्हणायचे. असे होणार नाही त्यामुळे आपण लक्षवेधी सूचना सुरु करू. एक-दोन लक्षवेधी झाल्यावर मध्यंतर घेऊ.

- पृ. शी. :** आदिवासी विकास महामंडळ व शबरी विकास महामंडळात भरती प्रक्रियेमध्ये ३०० कोटी रुपयांचा झालेला घोटाळा
- मु. शी. :** आदिवासी विकास महामंडळ व शबरी विकास महामंडळात भरती प्रक्रियेमध्ये ३०० कोटी रुपयांचा झालेला घोटाळा यासंबंधी सर्वश्री शरद रणपिसे, धनंजय मुंडे, सुनील तटकरे, हेमंत टकले, आनंद ठाकूर, वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री. शरद रणपिसे (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम १०१ अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय आदिवासी विकास मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

आदिवासी विकास महामंडळ आणि शबरी विकास महामंडळ यांनी शासनाच्या मान्यताप्राप्त संस्थेमार्फत भरती प्रक्रिया राबविणाऱ्या अटीकडे दुर्लक्ष करून पुणे येथील खाजगी संस्थेमार्फत सुमारे ५८४ पदांसाठी नियमबाह्य पध्दतीने राबविलेली भरती प्रक्रिया, यामध्ये सुमारे ३०० कोटी रुपयांचा गैरव्यवहार झाल्याच्या करण्यात आलेल्या तक्रारी,या संदर्भात लोकप्रतिनिधींनीही माहे एप्रिल, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात सुमारास माननीय मुख्यमंत्री यांचेकडे लेखी स्वरूपात केलेली तक्रार, त्यानुसार चौकशी करण्याची आवश्यकता असतानाही त्याकडे होत असलेले दुर्लक्ष, परिणामी नियमबाह्य कृती करणाऱ्यांना मिळत असलेले संरक्षण, अन्य ठिकाणीही वेळीच कारवाई न झाल्यास पुन्हा असे प्रकार होण्याचा शक्यता, यावर शासनाने करावयाची कार्यवाही व प्रतिक्रिया.”

श्री.विष्णू सवरा (आदिवासी
विकास मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती सन्माननीय
सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने
सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-104
13:40

सभापती :
पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन सभागृहाच्या

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-105
13:40

(निवेदन)
(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापाने)

श्री. शरद रणपिसे :

सभापती महोदय, दिनांक १८ जुलै पासून अधिवेशन सुरु झाले. सत्ताधारी पक्षाबद्दल भ्रष्टाचाराचे आरोप असलेला एकही दिवस गेलेला नाही. काल माननीय मुख्यमंत्री म्हणाले की, साप साप म्हणून भूई थोपटू नका. आपल्याच पक्षाचे सन्माननीय खासदार श्री.हरिषचंद्र चव्हाण यांनी माननीय मुख्यमंत्र्यांना निवेदन दिले आणि त्यानंतर त्यांनी प्रसिद्धी माध्यमांना सांगितले की, आदिवासी विकास महामंडळाच्या भरती प्रक्रियेमध्ये ३०० कोटी रुपयांचा भ्रष्टाचार झालेला आहे. त्यांच्याच पक्षाच्या खासदारांनी ३०० कोटी रुपयांचा घोटाळा झाल्याचा आरोप केला. ज्या आदिवासी विकास विभागामध्ये घोटाळा झाला त्यासंदर्भातील चौकशी करण्यासाठी अपर आयुक्तांची समिती नेमण्यात आली. मग निर्णय कसा होणार ? अपर आयुक्तांच्या अध्यक्षतेखाली नेमलेल्या समितीचा अहवाल सदोष असल्यामुळे राज्य शासनाने या भ्रष्टाचाराच्या संदर्भात लाचलुचपत विभागामार्फत चौकशी करण्यासाठी सभागृहाची निरपेक्ष समिती नेमणार काय ?

श्री.विष्णू सवरा : सभापती महोदय, ही गोष्ट खरी आहे की, या संदर्भातील चौकशी करण्यासाठी अपर आयुक्तांची चौकशी समिती नेमण्यात आली होती. त्या समितीने अशाप्रकारची अनियमितता झालेली नाही असा अहवाल दिलेला आहे. त्यावरही तक्रारी आल्यानंतर आता विभागीय आयुक्त यांच्याकडे चौकशीचे काम दिले असून त्यांनी चौकशीचे काम सुरु केलेले आहे. साधारणतः महिनाभरात अहवाल येईल अशी अपेक्षा आहे. त्यांच्याकडून अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-108
13:40

श्री. शरद रणपिसे : सभापती
महोदय, हा राज्य सरकारच्या एका विभागातील घोटाळा आहे. अपर आयुक्त काय किंवा
विभागीय आयुक्त काय त्यांनी जर चौकशी केली...

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

V-109
13:40

सभापती :
(अदिवासी) यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमली काय ?

आपण अप्पर आयुक्त

श्री.विष्णू सवरा : सभापती
महोदय, विभागीय आयुक्त (महसूल) यांच्याकडे चौकशी दिलेली आहे. त्यांच्याकडून
महिनाभरात अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

श्री. शरद रणपिसे :

सभापती महोदय, सुरुवातीला अप्पर आयुक्त (आदिवासी) यांच्यामार्फत चौकशी करण्यात आली. त्यांचा अहवाल ओ.के.आला. म्हणजे क्लीन चीटची परंपरा वरून खालपर्यंत चालू आहे. माननीय खासदारांनी आक्षेप घेतल्यानंतर विभागीय आयुक्तांना चौकशी करण्यास सांगितले. आदिवासी विकास महामंडळ आणि शबरी विकास महामंडळ याठिकाणी ३०० कोटी रुपयांचा घोटाळा झालेला आहे. ही चौकशी थर्डपार्टीद्वारा होऊ शकते. एकतर सभागृहाची समिती नेमावी किंवा लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागामार्फत चौकशी समिती नेमून हे अधिवेशन संपण्यापूर्वी त्याचा रिपोर्ट देण्यात येईल काय ?

श्री.विष्णू सवरा : सभापती
महोदय, मी मघाशी सांगितले की, विभागीय आयुक्तांकडे याची चौकशी दिलेली आहे.
त्यांनी चौकशीचे काम सुरु केलेले आहे. महिनाभरात त्यांच्याकडून अहवाल येईल त्यानंतर
पुढील योग्य ती कार्यवाही करण्यात येईल.

श्री. सुनिल तटकरे :

सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी मूलभूत प्रश्न उपस्थित केलेला आहे. भारतीय जनता पक्षाचे खासदार श्री. हरिषचंद्र चव्हाण यांनी काही गंभीर आरोप केले. माननीय मंत्र्यांनी कबूल केले की, त्याच विभागाच्या अप्पर आयुक्तांमार्फत सुरुवातीला चौकशी प्रस्तावित केली. ज्यांच्यामार्फत भरती प्रक्रियेला मान्यता मिळाली त्यांच्याच अधिपत्याखाली चौकशी समिती नेमली. या संदर्भात तक्रार झाली त्याचवेळेला त्रयस्थ यंत्रणेमार्फत चौकशी होणे आवश्यक होते. अपर आयुक्तांनी त्या संदर्भातील अहवाल दिलेला आहे. लक्षवेधी सूचनेच्या माध्यमातून आपण तो पटलावर देखील आणला आणि आता सोईस्कररित्या पुन्हा एकदा महसूल आयुक्तांकडे चौकशी दिली. सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांची मागणी रास्त आहे. यामध्ये खरोखर पारदर्शकता आहे असे आपले ठामपणे म्हणणे असेल तर आपणास लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडे चौकशी देण्यास हरकत असण्याचे कारण काय ? आदिवासी विकास विभागामध्ये अशा घटना घडत आहेत. काही सन्माननीय सदस्य म्हणाले की त्यावेळची भरती आहे. ही भरतीची प्रक्रिया एक-दोन वर्षांपूर्वी सुरु झालेली आहे. जर ती भरती अगोदरच्या कालावधीतील असेल तर त्याची देखील चौकशी करावी, त्यामध्ये कोणाचा हस्तक्षेप असण्याचे काही कारण नाही. तेव्हा गटनेत्यांनी केलेल्या मागणीनुसार मर्यादित कालावधीमध्ये ही चौकशी करण्यात येईल काय ?

या नंतर श्री. बोर्डे

श्री.विष्णू सवरा :

सभापती महोदय, अपर आयुक्त हे आदिवासी विकास विभागाचे आहेत. परंतु तक्रार ही आदिवासी विकास महामंडळाच्या विरोधात आहे. महामंडळासाठी स्वतंत्र एम.डी. असतात. आता विभागीय आयुक्तांच्या माध्यमातून या प्रकरणी पुन्हा चौकशी सुरु केली आहे. त्यामुळे महिन्याभरात त्यांच्याकडून चौकशी अहवाल येईल.

सभापती : या चौकशीत संबंधितांना क्लीनचीट दिली असेल किंवा नसेल किंवा विभागीय आयुक्तांच्या चौकशीमध्ये त्यांना क्लिनचीट मिळेल किंवा मिळणार नाही, परंतु सभागृहातील एकंदरीत वातावरण लक्षात घेता, नंतर या प्रकरणी एसीबीची चौकशी आपण जाहीर करून टाकावी. अजून कशासाठी वाट बघायची ?

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, आदिवासी विकास विभागाच्या बाबतीत बऱ्याच तक्रारी येत आहेत. खाली बसून काही मंत्री महोदय असे म्हणाले की, हे सर्व मागच्या काळातील आहे. माझे म्हणणे आहे की, हा सर्व प्रकार समोर येऊ द्या. या निमित्ताने माझी मागणी आहे की, या संपूर्ण प्रकरणाची एसीबीच्या माध्यमातून चौकशी करावी. महोदय, एसीबीच्या माध्यमातून चौकशी करण्यासाठी सरकार का 'का-कू' करीत आहे ? या विषयामुळे संशयाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. त्यामुळे ३०० कोटी रुपयांच्या भ्रष्टाचाराचे प्रकरण सत्ताधारी पक्षाच्याच खासदारांनी माननीय मुख्यमंत्र्यांना पत्र लिहून कळविलेले आहे. मी पुन्हा एकदा विचारू इच्छितो की, या प्रकरणी एसीबीच्या माध्यमातून या भ्रष्टाचाराची चौकशी करणार काय ?

श्री.विष्णू सवरा : सभापती महोदय, मी मघापासून तेच सांगत आहे की, अपर आदिवासी आयुक्तांनी केलेल्या चौकशीवर आपला विश्वास नाही म्हणून विभागीय आयुक्तांच्या माध्यमातून पुन्हा चौकशी सुरु केलेली आहे. त्यांना महिन्याभरात चौकशी अहवाल सादर करण्यास सांगितले आहे. त्यांच्या चौकशी अहवालातून खरे-खोटे समोर येईल.

श्री.किरण पावसकर : सभापती महोदय, आदिवासी समाज हा आर्थिकदृष्ट्या मागासलेला आहे. त्यामुळेच अर्थसंकल्पामध्ये या समाजासाठी जास्त तरतूद केली जाते. या समाजाच्या हातामध्ये काही तरी मिळावे म्हणून ही तरतूद केली जाते. सन्माननीय श्री.विष्णू सवरा हे आदिवासी विभागाचे मंत्री झाल्यापासून आम्ही आदिवासी विकास विभागातील कित्येक गोष्टी निदर्शनास आणून दिल्या. आम्ही सभागृहात आदिवासी विकास विभागाकडून पुरविण्यात येणाऱ्या वस्तू सुध्दा दाखविल्या. माननीय मंत्री सांगत असतात की, मी सुध्दा आश्रमशाळेतूनच आलो आहे. माननीय मंत्री, आपण या समाजासाठी काम करीत आहात. या राज्याचे आणि सरकारचे दुदैव आहे की, ज्या समाजासाठी अर्थसंकल्पामध्ये तरतूद केली जाते त्या तरतुदीपैकी १० टक्के तरतूद सुध्दा त्या समाजाच्या हातामध्ये पोहचत नाही. या संदर्भातील आम्ही सर्व पुरावे दिलेले आहेत. मंत्री महोदय शांतपणे उत्तर देत आहेत. त्यांच्या बॉडी लॅंग्वेजवरून ते असे

सांगण्याचा प्रयत्न करीत आहेत की, अपर आदिवासी आयुक्तांकडून या प्रकरणी अगोदर चौकशी झालेली आहे. त्यानंतर ते पुन्हा सांगत आहेत की, महसूल विभागीय आयुक्तांमार्फत चौकशी सुरु करण्यात आलेली आहे. आदिवासी विकास विभागाच्या कारभारासंदर्भात मागच्या अनेक अधिवेशनात पुरावे दिल्यानंतर सुध्दा कारवाई केली गेली नाही. सभापती महोदय, जर या सरकारचा कारभार स्वच्छ असेल तर मंत्री महोदयांनी या संपूर्ण प्रकरणाची एसीबी मार्फत चौकशी करण्याचे जाहीर करावे. आम्ही आता एसीबीमार्फत चौकशी करण्याची मागणी करीत आहोत. परंतु दोन वर्षांनंतर आम्हाला सीबीआय चौकशीची मागणी करावी लागेल. त्यामुळे दोषी अधिकाऱ्यांना पाठीशी न घालता त्यांना शिक्षा करण्यासाठी सरकार म्हणून आपण काही धोरण स्वीकारणार काय ?

श्री.विष्णू सवरा : सभापती महोदय, या प्रकरणात जे कोणी दोषी असतील त्यांना पाठीशी घालण्याचा प्रश्नच येत नाही. परंतु जोपर्यंत चौकशी अहवाल येत नाही तोपर्यंत काही करता येणार नाही. आपण सांगितल्यानुसार आमच्या पक्षाच्या माननीय खासदारांनी या बाबतीत आक्षेप घेतला आहे. त्यांनी या प्रकरणी चौकशी करण्याबाबत माननीय मुख्यमंत्र्यांना पत्र दिले आहे. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सुध्दा या प्रकरणी चौकशी करण्याचे निदेश दिले. त्यानुसार विभागीय आयुक्तांच्या माध्यमातून सदरहू चौकशी सुरु आहे. या चौकशीतून सुध्दा आपले समाधान झाले नाही तर आपल्याला पुढे ही चौकशी करता येईल.

श्री.सुनील तटकरे : सभापती महोदय, माननीय मंत्र्यांनी सांगितले की, या प्रकरणी अगोदर अपर आयुक्त, आदिवासी विकास विभाग यांच्या माध्यमातून चौकशी करण्यात आलेली आहे. तसेच त्यांनी असेही सांगितले की, आदिवासी विकास महामंडळ हे स्वतंत्र महामंडळ आहे. मी विचारू इच्छितो की, आदिवासी विकास महामंडळातील एम.डी. चे पद आणि अपर आदिवासी आयुक्त हे पद कोणत्या श्रेणीतील आहे ?

श्री.विष्णू सवरा : सभापती महोदय, अपर आदिवासी आयुक्त यांच्याकडून पूर्ण चौकशी झालेली आहे. परंतु या ठिकाणी चौकशी नंतरच्या तक्रारींचा प्रश्न निर्माण झाला आहे. त्यामुळे विभागीय आयुक्तांमार्फत या प्रकरणी चौकशी सुरु केलेली आहे.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.सुनील तटकरे यांनी स्पेसिफिक प्रश्न विचारला आहे. त्यांनी विचारले की, अपर आयुक्त आणि आदिवासी विकास महामंडळाचे एम.डी. हे कोणत्या श्रेणीतील आहेत ? परंतु मंत्री महोदयांनी या प्रश्नाचे उत्तर दिलेले नाही. आम्हाला याच प्रश्नाचे उत्तर अपेक्षित आहे.

श्री.विष्णू सवरा : सभापती महोदय, आदिवासी विकास महामंडळाचे एम.डी. हे वरिष्ठ आयएएस अधिकारी असतात आणि अपर आयुक्त हे सुध्दा आयएएस अधिकारी असतात.

श्री.सुनील तटकरे : सभापती महोदय, मी नम्रपणे आपल्या निदर्शनास आणून देतो की, प्रशासन व्यवस्थेत मुख्य सचिव, अपर मुख्य सचिव, प्रधान सचिव, सचिव अशा विविध श्रेणी आहेत. हे सर्व आयएएस असतात. जिल्हाधिकारी हे सुध्दा आयएएस

असतात. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास विभाग यांनी या प्रकरणाची चौकशी केली आणि त्यांनी क्लीनचीट दिली. मी विचारू इच्छितो की, अपर आयुक्त हे कोणत्या श्रेणीतील आहेत, त्यांची सेवाज्येष्ठता काय आहे ? आदिवासी विकास महामंडळाचे एम.डी. वरिष्ठ आयएएस असतील तर अपर आयुक्त त्यांची चौकशी कशी करू शकतील ? सचिव दर्जाचे काही अधिकारी महापालिका किंवा महामंडळामध्ये आयुक्त म्हणून जातात. सामाजिक न्याय विभागामध्ये एकेकाळी सचिव पदावर काम केलेले अधिकारी आज पिंपरी-चिंचवड महानगरपालिकेमध्ये आयुक्त आहेत. मी पुन्हा विचारू इच्छितो की, अपर आयुक्त आणि महामंडळाचे एम.डी. यांची श्रेणी काय आहे ? तसेच आज ज्यांच्याकडे चौकशी दिली आहे त्यांची आणि ज्यांची चौकशी केली जाणार आहे त्यांची श्रेणी काय आहे ?

श्री.विष्णू सवरा : सभापती महोदय, आता भरती प्रक्रियेच्या संदर्भात चौकशी करणार आहोत. ही भरती वर्ग-३ व वर्ग-४ ची झाली होती. ही एम.डी. यांची चौकशी नाही.

सभापती : हा प्रश्न सर्वानी गांभीर्याने घ्यावा, अशी माझी विनंती आहे.

श्री.गिरीश बापट : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांनी लक्षवेधी सूचनेच्या माध्यमातून आदिवासी विकास विभागातील ३०० कोटी रुपयांच्या भ्रष्टाचाराचा प्रश्न उपस्थित केला आहे. मंत्री महोदयांनी उत्तर देताना सांगितले की, सुरुवातीला अपर आदिवासी आयुक्तांच्या माध्यमातून चौकशी केली होती. आता पुन्हा विभागीय आयुक्तांच्या माध्यमातून चौकशी सुरु आहे. याचा अर्थ त्यांना या विषयाला न्याय मिळवून द्यावयाचा आहे म्हणून त्यांनी चांगले उत्तर दिले आहे. तसेच दुसरी गोष्ट अशी की, सभागृहातील सन्माननीय सदस्यांची समिती गठीत करावयाची असेल तर त्यासाठी सभागृहात प्रस्ताव आणावा लागतो आणि तो अधिकार आपल्याकडे आहे.

या नंतर श्री. कांबळे

श्री. गिरीश बापट

आता त्या खात्याचे मंत्री म्हणून खासदारांनी निवेदन दिले, सत्तारूढ पक्षाचे असूनही दिले. कारण त्यांना वाटले आणि यांनी मान्य केले, याचा अर्थ, आमच्याकडे निर्भिडपणे सर्वजण सांगू शकतात, आजपर्यंत एवढे करोडो रूपयांचे भ्रष्टाचार झाले तरी तुमच्या एका तरी खासदाराचे निवेदन आले का ? त्यामुळे यांनी जी समिती नेमली आहे ती मंत्री पदाच्या, त्यांच्या अधिकारात आहे. एक महिन्यात चौकशी नेमून झाली आहे. असे नाही की, आताच ते जाहीर करित आहेत, समितीचे कामकाज सुरू झाले आहे. आपण देखील यामध्ये म्हटले, आपले देखील यामध्ये वक्तव्य आहे की, समिती नेमून टाका. सभापती महोदय, अशी समिती नेमून टाकता येत नाही, तो अधिकार आता सभागृहाला नाही. सभागृहात प्रस्ताव येईल तेव्हा तो अधिकार आहे. आपण त्यावेळी मार्गदर्शन करावे. मला वाटते की, त्याचे उत्तर मिळाले आहे, त्या समितीचा अहवाल येऊ द्यावा, पुढे पाहता येईल.

श्री. सुनील तटकरे : सभापती महोदय, मला असे वाटले की, संसदीय खात्याचे माननीय मंत्री मी विचारलेल्या प्रश्नाचे उत्तर देण्यासाठी उभे आहेत. आमचा असा गोड गैरसमज झाला. मी माननीय मंत्र्यांना साधा प्रश्न विचारला की, ज्यांच्यामार्फत चौकशी होत आहे ते आयुक्त आणि महामंडळाचे एमडी यांची श्रेणी काय आहे. अतिरिक्त आयुक्त ज्यांनी चौकशी करून क्लिन चीट दिली त्यांची आणि एमडींची काय श्रेणी आहे, एवढेच मी विचारले, मी बाकी काहीही विचारले नाही. माननीय मंत्री श्री. गिरीश बापट साहेब, तुम्ही एकदम हारून जाऊ नका. मी तेवढेच विचारले, बाकी काहीच विचारले नाही.(अडथळा)....

श्री. गिरीश बापट : सभापती महोदय, मी हारण्याचा काही प्रश्न नाही.

श्री. विष्णू सवरा : सभापती महोदय, आता विभागीय आयुक्तांना चौकशीचे आदेश दिलेले आहेत. विभागीय आयुक्त हे आयएएस दर्जाचेच आहेत, सचिव दर्जाचेच आहेत. आपण त्यांच्यामार्फत ही चौकशी करित आहोत. एटीसीबाबत ठीक आहे की, ते ज्युनिअर, सिनिअर असू शकतात. पण जे विभागीय महसूल आयुक्त आहेत ते सचिव दर्जाचेच आहेत.

सभापती : सन्माननीय सदस्यांच्या मागण्या व माननीय मंत्र्यांची उत्तरे यामधून कोणालाच न्याय मिळत नाही. सरकारची बाजू आणि सन्माननीय सदस्यांची बाजू यातून पुढे काही तरी मार्ग काढून आपल्याला पुढच्या लक्षवेधी सूचनेकडे जाणे आवश्यक आहे. आपण म्हणत आहात की, आयुक्तांची, महसूल खात्याची समिती नेमली आहे, त्यामुळे सिनिअर कोण आहे, ज्युनिअर कोण हा विषय येणार नाही. हा गांभीर्याने घेण्याचा प्रश्न आहे. मी मघाशी तेच बोललो आहे. आपण ही चौकशी किती दिवसांत पूर्ण कराल हे सदनाला कळवा, सदनाचे समाधान झाले नाही तर विरोधी पक्षाने दुसऱ्या आयुधाच्या माध्यमातून हे सगळे करावे, तोपर्यंत जी भरती झाली आहे तिची अंमलबजावणी करू नये.

श्री. विष्णू सवरा : सभापती महोदय, आता जी भरती झाली, तिला स्थगिती दिलेलीच आहे. महसूल आयुक्तांची चौकशी नेमली आहे, त्या संदर्भातील अहवाल महिन्याभरात

21/07/2016
MSK/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोरडे

X-118
14:00

येईल.

लक्षवेधाी सूचना क्रमांक २ बाबत

सभापती : माननीय मंत्र्यांनी अॅडिशन माहिती दिल्लीकडून मागविण्यासाठी वेळ मागितलेली आहे, मी ती लक्षवेधी सूचना पुढे ढकलली आहे. आता आपण लक्षवेधी सूचना क्रमांक ३ घेत आहोत. (अडथळा)

(विरोधी पक्षातील अनेक सन्माननीय सदस्य जागेवर उभे राहून मोठ्याने बोलण्याचा प्रयत्न करीत असतात.)

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदय, माझा पॉईंट ऑफ प्रोसिजर आहे.

The Chairman : There is no Point of Procedure beyond my decision. बऱ्याच वेळा आपण असे केले आहे.(अडथळा).... सदर लक्षवेधी सूचना उद्या घेण्यात येईल.

श्री. धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, ही लक्षवेधी सूचना कोणत्या नियमाने पुढे ढकलण्यात आली आहे ?

सभापती : हा नियमाचा भाग नाही. मी घेतलेला निर्णय आहे. तुम्ही मी घेतलेल्या निर्णयाबाबत बोलत आहात. सन्माननीय विरोधी पक्षनेते हे बरोबर नाही. (अडथळा) सर्वजण खाली बसावे. आपण कित्येक वेळा असे केले आहे. माननीय मंत्र्यांनी निवेदने दिली तर ऐकले आहे. माझ्यासमोर असे झाले आहे. मी मंत्री असताना असे झाले आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. नारायण राणे साहेबही त्याशी सहमत असतील. अपुरी माहिती मिळेल या कारणाने लक्षवेधी सूचनेला न्याय मिळणार नसेल तर आपण लक्षवेधी सूचना पुढे ढकलण्याची परवानी माननीय मंत्र्यांच्या विनंतीला देतो.(अडथळा).... जर आपल्याला वाटत असेल की, काही कारणाने माननीय मंत्र्यांना याचे उत्तर देणे टाळायचे आहे. मी स्पष्ट बोलत आहे.(अडथळा).... मी 'जर' असे म्हणालो आहे. तुमच्या हेतूविषयी शंका नाही. मी वकील असल्याने फार मोजून बोलतो. कोणत्याही परिस्थितीत उद्या या लक्षवेधी सूचनेला उत्तर मिळेल.

श्री. गिरीश बापट : सभापती महोदय, उत्तर देणे टाळण्याचा प्रश्न नाही. काल रात्री सव्वा दहा वाजता या लक्षवेधी सूचनेची माहिती आली. शेंगा आयातीच्या संदर्भातील माहिती होती. मी एवढीच विनंती केली, विनंती केलीही नसती, लक्षवेधी सूचना टाळण्याचा प्रश्न नाही. मी आजही उत्तर देऊ शकलो असतो. सभागृहाला सत्य माहिती कागदपत्रांनिशी पाहिजे, त्यामुळे मी आपल्याला विनंती केली की, काल रात्री मला उशिरा माहिती मिळाल्यामुळे खात्याची तयारी करायची होती, मला माहिती पाहिजे. त्यामुळे ही लक्षवेधी सूचना पुढे घ्यावी. आपण ही लक्षवेधी सूचना उद्या घ्यावी, ते मला मान्य आहे.

सभापती : आता लक्षवेधी सूचना क्रमांक ३ घेण्यात येत आहे.

श्री. संजय दत्त : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेवर बोलण्याची तयारी अाहे. पण सर्व सन्माननीय सदस्यांची विनंती अशी आहे की, जेवनासाठी ब्रेक घ्यावा.

सभापती : ठीक आहे. आता सभागृहाचे कामकाज मध्यंतरासाठी स्थगित होत आहे. दुपारी २.३० वाजता सभागृहाची बैठक पुन्हा भरेल.

(दुपारी २.०६ ते २.३० पर्यंत मध्यंतर)

या नंतर श्री. रोझेकर

21/07/2016
SRR/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. कांबळे

Y-121
14:30

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती श्री. रामराजे
प्रतापसिंह नाईक-निंबाळकर)

सभापती :

(स्थगितीनंतर)

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

सभापती : कोरमअभावी मी सभागृहाची बैठक १० मिनिटांसाठी स्थगित
करतो.

(सभागृहाची बैठक दुपारी २.३० ते २.४० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

या नंतर श्री. बोरले

21/07/2016
GRB/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. रोझेकर

Z-122
14:40

(मध्यंतरानंतर)
(सभापतीस्थानी माननीय सभापती)

पृ. शी. : मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर तसेच मुंबईच्या पाच प्रवेशद्वारांवरील टोल नाक्यावर हलक्या वाहनांना टोलमाफी देण्याचा निर्णय लांबणीवर पडल्याचे उघडकीस येणे

मु. शी. : मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर तसेच मुंबईच्या पाच प्रवेशद्वारांवरील टोल नाक्यावर हलक्या वाहनांना टोलमाफी देण्याचा निर्णय लांबणीवर पडल्याचे उघडकीस येणे या संबंधी श्री.संजय दत्त, वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना.

श्री. संजय दत्त (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)

:

सभापती महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

“राज्य सरकारच्या तिजोरीत खडखडाट असल्यामुळे मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर तसेच मुंबईच्या पाच प्रवेशद्वारांवरील टोल नाक्यावर हलक्या वाहनांना टोलमाफी देण्याचा निर्णय लांबणीवर पडल्याचे माहे जून, २०१६ च्या सुमारास उजेडात येणे, या संदर्भात राज्य सरकारने नेमलेल्या सार्वजनिक बांधकाम विभागाच्या प्रधान सचिवांच्या समितीला आणखी मुदतवाढ देण्याचा निर्णय सरकारने घेतल्याचे पुढे येणे, लोकसभा आणि विधानसभा निवडणुकीत प्रचाराचा प्रमुख मुद्दा ठरलेल्या टोलमाफीवर राज्य सरकारने २०१५ मध्ये निर्णय घेणे, राज्यातील १२ टोलनाके पूर्णतः बंद करून ५३ टोल नाक्यांवर हलकी वाहने, एसटी बसेस तसेच शाळेच्या बसेसना टोलमाफी देण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, मुंबई, पुणे द्रुतगती मार्गावर आणि मुंबईतील पाच ठिकाणांच्या प्रवेशद्वारांवरदेखील अशाच पध्दतीने टोलमाफी देण्याचा मनोदय मा.मुख्यमंत्री यांनी जाहीर करणे, मात्र यामुळे कंत्राटदाराला द्यावयाची आर्थिक नुकसानभरपाई आणि आयआरबी कंपनीसोबत केलेल्या करारांची तांत्रिक तपासणी करण्यासाठी राज्य सरकारने गेल्या वर्षी सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे अप्पर मुख्य सचिव, आनंद कुलकर्णी यांची समिती नियुक्त करणे, कुलकर्णी समितीने दोन वेळा मुदतवाढ घेत या वर्षीच्या सुरुवातीलाच आपला अहवाल राज्य सरकारला सादर करणे, समितीने आपल्या अहवालात मुंबई प्रवेशद्वारांवरील टोलबंदी व्यवहार्य नसल्याचे नमूद करणे, मुंबईतील पाच ठिकाणी टोलवसुलीचे कंत्राट आयआरबी म्हणजेच एमईपी इन्फ्रा या कंपनीला देण्यात आलेले असणे, राज्य सरकारसोबत एमईपीने केलेल्या करारानुसार कंपनीला दिनांक १९ नोव्हेंबर, २०२६ पर्यंत टोल वसूल करता येणार असणे, कुलकर्णी समितीने टोल सवलतीच्या संदर्भात आर्थिक आणि कायदेशीर बाबी तपासून पहिल्या कराराप्रमाणे सरकारने मुदत संपण्यापूर्वी टोल बंद केल्यास कंत्राटदाराला

आर्थिक नुकसानभरपाई द्यावी लागेल असे सुचविण्यात येणे, परंतु सरकारने कुलकर्णी समितीच्या अहवालवर असमाधान व्यक्त करत फेरआढावा घेण्याचा निर्णय घेण्यात येणे, कुलकर्णी सेवानिवृत्त झाल्यानंतर सुमित मलिक यांच्याकडे ही जबाबदारी सोपविण्यात येणे, मलिक यांचीही काही महिन्यात बदली झाल्याने सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे प्रधान सचिव आशीषकुमार सिंह यांच्याकडे हे काम सोपविण्यात येणे, या समितीला पुन्हा मुदतवाढ देण्यात आल्याने मुंबई-पुणे टोलमुक्ती व मुंबई शहराच्या प्रवेशद्वारावरील टोलमाफी लांबणीवर पडणे, त्यामुळे टोलमाफी बाबत शासन दिरंगाई करीत असल्याने जनमानसांत शासनाबाबत तीव्र असंतोष व चिडीची भावना निर्माण होणे, राज्यशासनाने मुंबई-पुणे द्रुतगती मार्गावर तसेच मुंबईच्या पाच प्रवेशद्वारांवरील टोल नाक्यांवर टोलमाफीबाबत तातडीने करावयाची कार्यवाही व याबाबत राज्यशासनाची प्रतिक्रिया.”

श्री.एकनाथ शिंदे (सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती सन्माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छापवे)

श्री. संजय दत्त

(महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)

:

सभापती महोदय, कोणत्याही सरकारने दिलेल्या आश्वासनाची अंमलबजावणी होणार नसेल तर सरकारच्या क्रेडिबिलिटीवर प्रश्न उपस्थित होतो. सरकार कोणाचेही असो. काल आमच्या पक्षाचे सरकार सत्तेवर होते. आज तुमच्या पक्षाचे सरकार सत्तेवर आहे. उद्या परत आमच्याच पक्षाचे सरकार सत्तेवर येणार आहे. परंतु, त्याबाबत काही पत्थ्य पाळणे फार गरजेचे आहे. भारतीय जनता पार्टी आणि शिवसेना पक्षाने निवडणुकीच्या दरम्यान महाराष्ट्रातील जनतेला आश्वासन दिले की, आम्ही सत्तेवर आलो तर आम्ही महाराष्ट्र राज्य टोलमुक्त करू. आम्ही टोल फ्री महाराष्ट्र करू. महाराष्ट्र राज्यानेच नव्हे तर देशाने हे बघितले आहे. तुमच्या पक्षाचे सरकार सत्तेवर आल्यानंतर सरकारने फ्लोअर ऑफ दी हाऊसवर कमिटमेंट देऊन याची पुनरावृत्ती केली. मी नम्रपणे आपल्या निदर्शनास आणून देऊ इच्छितो की, मी प्रत्येक अधिवेशनात वेगवेगळ्या आयुधांच्या माध्यमातून हा प्रश्न सभागृहात उपस्थित करण्याचा प्रयत्न केलेला आहे आणि माझ्या सहकारी सदस्यांनी देखील या प्रश्नावर आवाज उठविलेला आहे. राज्य सरकारचा कमिटी पे कमिटी, कमिटी पे कमिटी, कमिटी पे कमिटी म्हणजे तारीख पे तारीख, तारीख पे तारीख, अशा पद्धतीचा कारभार या विषयाबाबत सुरु आहे. लोकांना असा प्रश्न पडलेला आहे की, सरकारने निर्णय घ्यायचा असतो, कोल्हापूरमध्ये निर्णय झाला. आमचा त्याला विरोध नाही. सरकारने चांगला निर्णय घेतला. परंतु, माननीय श्री.चंद्रकांत दादा पाटील कोल्हापूरमध्ये जो निर्णय घेऊ शकतात तोच निर्णय आमचे ठाण्याचे दादा मुंबई एन्ट्री पॉईंट आणि मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे बाबत का घेऊ शकत नाहीत, ठाण्याबाबत घेऊ शकत नाहीत, असा प्रश्न आज निर्माण झालेला आहे. प्रथम आनंद कुलकर्णी साहेबांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आली. त्या समितीला मुदतवाढ देण्यात आली. त्यानंतर सांगण्यात आले की, ते सेवानिवृत्त झाले. त्यानंतर पुन्हा श्री.मलिक साहेबांच्या अध्यक्षतेखाली समिती स्थापन करण्यात आली. सुदैवाने लक्षवेधी सूचनेच्या निवेदनात त्या समितीचा अहवाल प्राप्त झाल्याचे नमूद केलेले आहे. मला हे कळत नाही की, सरकारने ज्या गोष्टीची हमी दिलेली आहे त्या गोष्टीवर आता फेर विचार करण्याचा काय हेतू आहे. म्हणून सरकारच्या हेतूवर जनतेला शंका आहे आणि हे स्पष्ट होणे फार गरजेचे आहे. म्हणून माझा स्पेसिफिक प्रश्न असा आहे की, सरकारने फ्लोअर ऑफ दी हाऊसवर महाराष्ट्र टोल मुक्त करण्याचे वचन दिलेले आहे, कमिटमेंट केलेली आहे. आपण मुंबई एन्ट्री पॉईंट, मुंबई-पुणे एक्सप्रेस वे आणि ठाणे टोलमुक्त केव्हा करणार आहोत ? याबाबत सरकारला टाईम फ्रेम देणे फार गरजेचे आहे. कारण, आम्ही हे लवकर करू असे उत्तर ऐकून आता ७-८ अधिवेशने झालेली आहेत. काही सन्माननीय सदस्य निवृत्त देखील झालेले आहेत. सरकार मुंबई महानगरपालिकेच्या निवडणुकीसाठी थांबलेले आहे आणि मुंबई महानगरपालिका निवडणुकीच्या अगोदर सरकार हा निर्णय घेणार आहे, अशी बाहेर चर्चा आहे. काही हरकत नाही. आपण त्यावेळी निर्णय घेणार असाल तर तसे आज जाहीर करावे की, आम्ही त्यावेळी निर्णय घेऊ. परंतु, आपण जो शब्द दिला होता तो आपण केव्हा पाळणार आहात, हे महाराष्ट्रातील जनतेला समजणे फार आवश्यक आहे. नाही तर लोक हे सरकार यु टर्न आणि घोषणावादी सरकार आहे, अशी नावे ठेवतील.

श्री.गिरीष बापट : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांनी त्वेषाने बोलू नये. मला त्यांची काळजी वाटते. ते त्वेषाने बोलतात. हळू आवाजात बोलले तरी ते आम्हाला कळते. (...अडथळा...) तळमळ वेगळी आहे आणि मळमळ वेगळी आहे. त्यामुळे त्यांनी तळमळीने बोलावे.

परंतु, मळमळीने बालू नये.

श्री.संजय दत्त : सभापती महोदय, या भावना माझ्या नाहीत, या जनतेच्या वेदना आहेत.

श्री.एकनाथ शिंदे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांनी या ठिकाणी आपल्या भावना व्यक्त केलेल्या आहेत. सरकारने आश्वासन दिले. परंतु त्याची पूर्तता केली नाही, असे त्यांनी सांगितले. मी आपल्या माहितीसाठी सांगू इच्छितो की, राज्य सरकारने १२ टोल नाके पूर्णपणे बंद केलेले आहेत. ५३ टोल नाक्यांवर हलक्या वाहनांना सूट दिलेली आहे. कोल्हापूरचा टोल नाका बंद केलेला आहे. हे सरकारनेच केलेले आहे. (...अडथळा...) सरकार याच्या परताव्यापोटी एका वर्षाला ८५० कोटी भरत आहे. टप्प्याटप्प्याने ही प्रक्रिया सुरु आहे. सरकारने कोणताही शब्द फिरविलेला नाही. सरकारने दिलेला शब्द पाळण्याचा प्रयत्न केलेला आहे. आपणही सरकारमध्ये होता. कोणता टोल नाका बंद केल्यानंतर त्याचा किती आर्थिक भार पडतो या सर्व गोष्टी आपल्याला माहिती आहेत. मुंबई एन्ट्री पॉइंट आणि मुंबई-पुणे एक्सप्रेस हायवे या संदर्भात आपण आनंद कुलकर्णी यांची समिती नेमली होती. त्यामध्ये विलंब का झाला, आपण तारीख पे तारीख असे म्हणालात. मी त्याबाबत काही बाबी स्पष्ट करू इच्छितो. जुलै, २०१५ ही अहवाल सादर करण्याची तारीख होती. परंतु, आपण त्या समितीला ३० नोव्हेंबर आणि ३१ डिसेंबर, २०१५ पर्यंत मुदतवाढ दिली. त्याचे कारण असे आहे की, या विभागातील काही अधिकारी सेवानिवृत्त झाले, काही अधिकाऱ्यांच्या बदल्या झालेल्या आहेत. श्री.आनंद कुलकर्णी सेवानिवृत्त झालेले आहेत. त्यांच्या जागेवर श्री.सुमित मलिक यांची नियुक्ती झालेली आहे. या प्रश्नाची व्याप्ती खूप मोठी आहे. मुंबई-पुणे एक्सप्रेस हायवे हा राज्यातील महत्वाकांक्षी रस्ता आहे. पुण्याला जाण्यासाठी पूर्वी ७ तास लागत होते. आता २ तासांमध्ये माणूस पुण्याला पोहोचतो. त्याच बरोबर, मुंबई एन्ट्री पॉइंट या ५ नाक्यांवर प्रत्येक दिवशी ये-जा करणाऱ्या वाहनांची संख्या या सर्व बाबींची व्याप्ती खूप मोठी आहे. समितीने अहवाल दिला असला तरी सुद्धा सर्व बाबी विचारात घेऊन सरकार निश्चितपणे सकारात्मक भूमिका घेत आहे. सरकार आपल्या मताशी पूर्णपणे सहमत आहे. याबाबत माझी आणि माननीय श्री.चंद्रकांत दादा पाटील यांची मुख्यमंत्री महोदयांसमवेत बैठक झालेली आहे. मुंबई एन्ट्री पॉइंट संदर्भात योग्य वेळी योग्य तो निर्णय घेतला जाईल. मुंबई-पुणे हा नॅशनल हायवे आहे. नॅशनल हायवे, एमएसआरडीसी आणि सदर कंपनी हे ट्रायपार्टी अॅग्रीमेंट आहे. नॅशनल हायवे बाबत कोणताही निर्णय घ्यावयाचा असेल तर आपल्याला केंद्र शासनाच्या परवानगी शिवाय निर्णय घेता येणार नाही. परंतु, मुंबई एन्ट्री पॉइंट या विषयाबाबत सरकार गांभीर्याने विचार करित आहे. सरकारची निश्चितपणे सकारात्मक भूमिका आहे.

श्री.अनिल तटकरे : सभापती महोदय, सरकार याबाबत सकारात्मक विचार करित आहे, असे मंत्री महोदयांनी सांगितले. मी देखील ठाण्याला जातो आणि ते देखील ठाण्याला जातात. त्या सर्व टोल नाक्यांवर सायंकाळी वाहतुकीची प्रचंड कोंडी होते. त्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर इंधन खर्च वाढतो. म्हणून किमान हलक्या वाहनांना टोलमाफी देण्याबाबत शासन सकारात्मक निर्णय घेईल काय आणि टोल वसुली अधिक जलद गतीने होईल काय ? तसेच, आपण एक्सप्रेस हावेच्या बाबतीत उल्लेख केलेला आहे. माननीय केंद्रीय मंत्री श्री.नितीन गडकरी साहेबांनी त्यांच्या काळात तो एक्सप्रेस हायवे तयार केला. एकीकडे आपण रस्ते खराब झालेले आहेत असे म्हणतो. आपण चांगले रस्ते तयार करतो. त्या ठिकाणी अपघाताचे प्रमाण वाढत जाते. परवा इस्टर्न फ्री वे वर कशा पद्धतीने अपघात घडला याची आपल्याला माहिती आहे. आपण या संदर्भात किती जागरूक आहात हे देखील मी मागील दोन-तीन महिन्यांपासून पाहिले आहे. दुर्दैवाने अजूनही जड वाहन चालविणारे कायद्याचा अवलंब करित नाहीत. ते सर्रास लेन क्रॉस करतात. ज्यावेळी एखादा अपघात होतो त्यावेळी ती मोहीम तीव्र

21/07/2016
GRB/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. रोझेकर

Z-127
14:40

होते. आपण ज्या रस्त्यावरून जाता-येता त्यावेळी ते सतर्क असतात. परंतु, जड वाहन चालविणारे सर्रासपणे नियमांचे उल्लंघन करतात. मुंबई-गोवा महामार्गाबाबत अनेक वेळा सभागृहात चर्चा झालेली आहे. हा प्रश्न या लक्षवेधी सुचनेशी संबंधित नाही. आजही त्या महामार्गाचे काम ठप्प आहे. माझी कोकणातील जनतेतर्फे दादांना हात जोडून विनंती आहे की, आपण कोल्हापूर-सांगली रस्त्याचे काम संबंधित ठेकेदाराकडून काढून घेऊन ते दुसऱ्या ठेकेदाराकडे हस्तांतरित केलेले आहे.

या नंतर श्री. खर्चे

श्री.अनिल तटकरे....

तसेच मुंबई गोवा महामार्ग हा सुप्रीम कंपनीकडून होईल असे लोकप्रतिनिधींना वाटत नाही, आमच्या पत्रकार मित्रांना वाटत नाही, राजकीय पक्षांना वाटत नाही, ही कंपनी देखील दिवाळखोरीत गेलेली आहे, त्यामुळे त्यांच्याकडून हा ठेका काढून दुसऱ्या कंत्राटदाराकडे देण्यात येईल काय ?

श्री.एकनाथ शिंदे : सभापती महोदय, हलक्या वाहनांचा मुद्दा सन्माननीय सदस्यांनी उपस्थित केलेला आहे, मघाशी मी सांगितले की, समितीचा अहवाल प्राप्त झालेला आहे, यामध्ये सरकार निश्चितपणे सकारात्मक भूमिका घेणार आहे, तोपर्यंत जी वाहतूक कोंडी होते त्यासाठी टोल ठेकदारांना लेन वाढविण्याच्या सूचना दिलेल्या आहेत, या ठिकाणी काही नाक्यावर सॅगिंग करून ईटीसीच्या लेन मधून ई-टोल घेण्यात येतो.

श्री. अनिल तटकरे : सभापती महोदय, त्या ठिकाणी लेन वाढविल्या तरी वाहतूक कोण्टी मोठ्या प्रमाणात होत आहे, विशेषतः सायंकाळी या ठिकाणावरून बाहेर गावी जाणाऱ्या ट्रकमुळे वाहतूक कोंडी होते, त्यामुळे जड वाहनांसाठी वेगळी मार्गिका ठेवण्यात यावी. हलक्या वाहनांसाठी वेगळी मार्गिका ठेवण्यात यावी. असे केले तर सकाळी व सायंकाळी होणारी वाहतूक कोंडी कमी होईल.

श्री.एकनाथ शिंदे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांच्या ज्या भावना आहेत त्याच माझ्या भावना आहेत, त्याच नाक्यावरून मी रोज ये-जा करतो. त्या विषयाचे गांभीर्य व त्या ठिकाणी होणाऱ्या त्रासाची मला कल्पना आहे, यासाठी त्या कंपनीला सूचना देण्यात आल्या आहेत. त्या ठिकाणी रांगा लागता कामा नये, वाहतूक कोंडी होऊ नये यासाठी लेन वाढवा, ई-टोलच्या लेन वेगळ्या करण्यात याव्यात. जड वाहनांना एका बाजूने एकाच लेनमधून जाण्याची परवानगी देणे, अशा सर्व सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. यासंदर्भातील अंमलबजावणी युध्द पातळीवर कशी होईल याकडे मी लक्ष देणार आहे. पुणे-एक्सप्रेस वे वर जड वाहने डाव्या बाजूने जात नाहीत ते मेन लेनवरून जातात, ही वस्तुस्थिती आहे, त्यामुळे लेन कटिंग व हाय स्पीड यामुळे अपघात होत असतात. आपणाला माहिती आहे की, या ठिकाणी जेव्हा अपघात झाला होता तेव्हा त्या ठिकाणी मी स्वतः गेलो होतो, अपघात झाल्यावर जे लोक रुग्णालयात होते त्यांना मी जाऊन भेटलो, डॉक्टरांना सूचना दिल्या, जिल्हाधिकारी व प्रांत अधिकारी यांना सांगितले की, कोणत्याही परिस्थितीत यांना अडचण होता कामा नये. यासंदर्भातील सर्व खर्च सरकार करणार आहे, मृतांच्या नातेवाईकांना मदत मिळाली पाहिजे, यासाठी हा प्रस्ताव मुख्यमंत्री महोदयांकडे पाठविला आहे. स्पीडने गाड्या चालविणे, लेन कटिंग करणे, यासाठी इंटेलिजन्स मॅनेजमेंट सिस्टीम आपण करित आहोत, मुख्यमंत्री महोदयांच्या स्तरावर एक बैठक झाली आहे. यामध्ये सर्व्हीलन्स सिस्टीम, सीसीटीव्ही कॅमेरा, स्पीड गन, कंट्रोल रुम करण्यात येत आहे, एखाद्याने लेन कटिंग केली की त्यांना तातडीने पकडून त्याच्यावर कारवाई करता येईल. या संदर्भात मनुष्यबळ व पोलिसबळात वाढ करता येईल, पेट्रोलिंग व मॉनिटरिंगसाठी १०० डेल्टा फोर्स हे आयआरबीचे लोक आहेत, त्यांना एसपीओचा दर्जा देऊन त्यांना कारवाईचे अधिकार देण्याचा प्रस्ताव गृह विभागाकडे पाठविण्यात आला आहे. त्यामुळे युध्द पातळीवर एमएसआरडीसी काम करित आहे.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, ही अतिशय महत्वाची लक्षवेधी सूचना सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांनी तिसऱ्यांदा उपस्थित केली आहे. सन्माननीय मंत्री श्री.गिरीश बापट म्हणाले की, त्यांना कळकळ आहे, ही कळकळ आपण या बाजूला असताना काय काय झाले हे मी सांगण्याची गरज नाही. कसा टोल नाका बंद होत नाही, का होत नाही, येथ पासून सुरुवात होती. त्या राजकारणात

मी जात नाही, ही गंभीर समस्या फक्त लेनमुळे नाही. या ठिकाणी जे अपघात होतात व त्यामध्ये मनुष्यहानी होते त्यामुळे ही समस्या गंभीर झाली आहे, प्रत्येकाला वाटते की, आपण येथून लवकर निघून जावे. मंत्री महोदयांचे मी आभार व्यक्त करतो किंवा अभिनंदन करतो, त्याचे कारण त्यांनी लक्षवेधी सूचनेच्या स्कोपच्या बाहेर जाऊन काय उपाययोजना करणार हे सांगितले आहे. आम्ही त्यांना प्रत्यक्षात काम करतांना पाहिले आहे, रस्त्यावर दरड कोसळली किंवा तेथे अपघात झाला तर मंत्री महोदयांनी तत्काळ दखलच घेतली नाही तर ते स्वतः तेथे गेले होते, आपण संवेदनशील आहात, संवेदन हा सब्जेक्टिव्ह मॅटर आहे, तरी देखील आपण संवेदनशील आहात. त्यामुळे आपणाकडून अशी अपेक्षा आहे की, आता सरकार येऊन २० महिने झाले आहेत, आपण ८६४ कोटी रुपये ठेकेदारांना भरपाई देता हा जुनाच विषय आहे, त्या बाजूला आम्ही असताना आम्ही हेच सांगत होतो, तेव्हा आपण ऐकले नाही, आपण म्हणालात की, सरकारने करायला पाहिजे, मग आता आपण करा. आपण ८६४ कोटी रुपये द्या. काय अडचण आहे, छोटे टोल नाके बंद केले हे खरे आहे, पूर्वीच्या सरकारने काही टोल नाके बंद केले होते, विशेषतः छोट्या वाहनांना टोलमाफी दिली पाहिजे, यामध्ये आपण वाहनांचे वर्गीकरण करा. टोल नाके व रस्ते हा सगळा वेगळा विषय आहे, इतका टोल दिल्यावर रस्ते कसे आहेत हा विषय उपस्थित केला तर रस्त्यांची काय अवस्था आहे हे आपणाला माहिती आहे ते मी आपणाला सांगण्याची आवश्यकता नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त व सन्माननीय सदस्य श्री.अनिल तटकरे यांनी सांगितल्याप्रमाणे मुंबईच्या एन्ट्री पॉईंटला खूप मोठी वाहतूक कोंडी होते, त्यासाठी सुरुवातीला छोट्या वाहनांसाठी टोलमध्ये सवलत देण्यात येणार आहे काय ?

श्री.एकनाथ शिंदे : सभापती महोदय, हा विषय छोट्या वाहनांसाठीच आहे, त्या संदर्भात समिती काम करित होती, दरवर्षी लहान वाहनांना टोलमधून सूट दिली तर किती आर्थिक भार सरकारवर येईल यासंदर्भात अहवाल प्राप्त झालेला आहे, याबाबत मी, माननीय मंत्री श्री.चंद्रकांत पाटील व माननीय मुख्यमंत्री महोदय चर्चा करित आहोत, यातून निश्चितपणे सरकार सकारात्मक भूमिका घेणार आहे, ज्या तुमच्या भावना आहेत, त्याच भावना आमच्या देखील आहेत, याबाबत सरकार नकारात्मक भूमिका घेणार नाही, टप्प्या टप्प्याने १२ नंतर ५३ टोल नाके बंद केले आहेत, स्कूल बसेस, एसटी बसेसना टोलमधून सवलत दिली आहे, सरकारने आश्वासन देऊन ते पाळले नाही असे झालेले नाही, टप्प्या टप्प्याने सरकार पुढे जात आहे, आपणच उद्या सांगाल की, जे वाहन धारक नाहीत, त्यांच्या खिशातून हा पैसा दिला जातो, अशी चर्चा देखील होऊ शकते, या सर्व बाबीं विचारात घेऊन शासन सकारात्मक निर्णय घेणार आहे, आता तत्काळ निर्णय घेतला व कंत्राटदार कोर्टात गेला तर, कारण असा प्रकार मागील काळात झालेला आहे, कोर्टाने स्थगिती दिली असा प्रसंग निर्माण होऊ नये, जो निर्णय घेण्यात येणार आहे तो फूलप्रुप घेण्यात येईल, त्यातून आपणाला कायम स्वरूपी दिलासा मिळाला पाहिजे अशी भावना सरकारची आहे.

अॅड राहुल नार्वेकर : सभापती महोदय, भारताच्या संविधानाने प्रत्येक नागरिकाला समानतेचा हक्क दिला आहे, त्यामुळे मुंबईत राहणारा माणूस तेवढाच कर देतो जेवढा कोल्हापूरत राहणारा देतो. तेवढाच कर पुण्यातील माणूस देतो. तेवढाच कर मराठवाड्यातील व विदर्भातील माणूस देतो. किंबहुना मुंबईतील महसूलाचा शेअर सर्वात जास्त आहे, असे असताना देखील मुंबईला सावत्र आईची ट्रीटमेंट का दिली जाते. दुदैवाने ज्या शिवसेनेला मुंबईने सर्वात जास्त दिले, त्याच शिवसेनेकडून आज मुंबईवर अन्याय होत आहे, हा अन्याय कॅव्हा थांबविला जाणार आहे. याबाबत मंत्री महोदय खुलासा करतील काय ?

श्री.एकनाथ शिंदे : सभापती महोदय, सर्वच सन्माननीय सदस्यांच्या भावना या विषयाबाबत तीव्र

आहेत, मला देखील माहिती आहे, मी देखील आंदोलन केले आहे, परंतु जे करारनामे पूर्वी झाले आहेत, त्या करारनाम्यात ज्या अटी व शर्ती आहेत या सर्व बाबींचा विचार करून तपासून पुढील निर्णय घेणे गरजेचे आहे. यामध्ये अनेक त्रुटी आहेत, या सर्व बाबी विचारात घेऊन जो निर्णय घेण्यात येईल तो लोकांना दिलासा देणारा असला पाहिजे म्हणून त्यावर साधक बाधक चर्चा करून सरकारकडून लवकर सकारात्मक निर्णय घेण्यात येईल.

अॅड. निरंजन डावखरे : सभापती महोदय, मघाशी मंत्री महोदयांनी सांगितले की, यासंदर्भातील कमिटीचा अहवाल प्राप्त झाला आहे, असा अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर साधकबाधक चर्चेच्या माध्यमातून लवकर निर्णय होईल.

या नंतर श्री. सांगळे

अॅडनिरंजन डावखरे...

सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त यांनी लक्षवेधी सूचनेच्या माध्यमातून स्पेसिफिक प्रश्न विचारला आहे. हलक्या वाहनांच्या संदर्भात घोषणा होणे अपेक्षित आहे. माझ्या माहितीप्रमाणे समितीने आपल्या अहवालात असे नमूद केले आहे की, हलक्या वाहनांना सवलत देता येते. या संदर्भात आपण डिसेंबर, जानेवारी महिन्यापर्यंत थांबणार आहात का, त्यापूर्वी निर्णय का होऊ शकत नाही, याचे कारण काय आहे ? मध्यंतरीच्या काळात माननीय मंत्र्यांनी यलो लाईनच्या संदर्भात एक संकल्पना काढली होती. त्यात यलो लाईनच्या पलीकडे जेवढी वाहने वेटिंगमध्ये असतील त्यांना मोफत सोडले जाईल. यलो लाईनच्या संकल्पनेसंबंधी कोणती कार्यवाही करण्यात आली ?

श्री.एकनाथ शिंदे : सभापती महोदय, मी पुन्हा हेच सांगतो की, मुंबई एन्ट्री पॉईंटच्या संदर्भात जो करारनामा झालेला आहे त्यात असलेल्या अनेक अटी व शर्तीसंबंधी शासनाला विचारपूर्वक निर्णय घेणे गरजेचे आहे. यासंबंधी कोणी करारनामे केले, कसे केले आणि कोणाच्या बाजूने केले मी त्या खोलात जाणार नाही. लोकांना यासंबंधी कायमस्वरूपी दिलासा द्यावयाचा असल्यास त्यासंबंधी सर्व गोष्टींचा विचार करून फुलप्रुफ निर्णय घेणे गरजेचे आहे. सरकार यासंबंधी सकारात्मक आहे. अन्यथा १२-१३ टोल नाके बंद झाले नसते. येलो लेनच्या संदर्भात पीक हावर्समध्ये जास्त वाहने तेथे थांबतात, एका लेनच्या बाहेर वाहने असल्यास त्यांना सोडले पाहिजे. यासंबंधी अंमलबजावणी होत नसल्यास ती अंमलबजावणी करण्यासंबंधी संबंधितांना ताबडतोब निदेश देऊ.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य श्री.संजय दत्त व इतर अनेक सन्माननीय सदस्यांनी अनेक वेळा टोल मुक्तीचा विषय सदनात उपस्थित केला आहे. याचा थेट संबंध राज्याच्या टोटल इन्फ्रास्ट्रक्चर डेव्हलपमेंटशी जोडला जातो. सरकारकडे असलेले फायनान्शिएल रिसोर्सेस मर्यादित असल्यामुळे तसेच प्रायोरिटी ठरवित असताना पुरेसा निधी मिळत नसल्यामुळे अशी कामे बाहेर द्यावी लागतात. त्यानंतर हा प्रकार सुरु झाला आहे. त्यात पुणे एक्सप्रेस हायवे किंवा इतर रस्ते असतील त्यात जी डेव्हलपमेंट झाली आहे. This is the cost of development of infrastructure. ही बाब आपण मान्य केल्यानंतर त्यातील भावनिक विषय पुढे येतात. त्यात टोलमुक्ती किंवा टोलमाफी द्यावी का, हातगाड्यांना सवलत द्यावी का ? त्यातून निर्माण होणाऱ्या प्रशासनिक अडचणी त्यात टोलनाक्यावरील गर्दी, वाहने व त्यामुळे होणारे नुकसान. या पलीकडे जाऊन करार तोडल्यास नुकसान द्यावे लागणे हा वेगळा भाग आहे. अशा पध्दतीने निर्णय घेत असताना पुढील २५ वर्षांत महाराष्ट्रात जे रस्ते होणार आहेत त्या एकूण रस्त्यांसाठी किती कॅपिटल एक्सपेंडिचर महाराष्ट्र सरकार उभे करू शकणार आहे ? तसेच आता हा करार रद्द केल्यास व टोल रद्द केल्यास त्या रस्त्यांची नियमितपणे देखभाल व दुरुस्ती व सेफटी मेजर्स करण्यासाठी शासनाने कोणती प्रोव्हीजन केली आहे ?

श्री.एकनाथ शिंदे : यात हलक्या वाहनांना सूट दिल्यास दरवर्षी २५० कोटी रुपयांचा परतावा द्यावा लागेल. मी मघाशी सांगितले होते की, या सर्व गोष्टींचा विचार करावा लागणार आहे. टोलमाफी दिल्यानंतर त्या रस्त्यांची देखभाल दुरुस्ती व डागडूजी करणे या सर्व गोष्टी करणे गरजेचे आहे. याची व्याप्ती मोठी असून व्यापक विषय असल्यामुळे यासंबंधी निर्णय घेण्यास थोडा वेळ लागत आहे.

श्रीमती विद्या चव्हाण : या लक्षवेधी सूचनेवर सविस्तर चर्चा झाली आहे. पावसाळ्यात मुंबईत मोठ्या प्रमाणावर ट्रफिक जाम होत असते. त्या दिवशी दहिसर चेक नाक्यावर ३ तास वाहने अडकून पडली होती. वाहनांमध्ये लहान मुले होती. त्यांना पिण्यासाठी पाणी नव्हते, त्यांच्याकडे खाण्यासाठी काही नव्हते. ट्रफिक जाम झाल्यानंतर पोलिसांना यासंबंधी माहिती असते. अशा परिस्थितीत माणुसकीच्या दृष्टीने महिन्यातून २-४ दिवस टोल न घेता वाहने सोडणे आवश्यक आहे. अशाप्रकारे वाहनांना त्यातून सूट दिली पाहिजे.

सभापती : आपला प्रश्न वेगळा आहे.

श्री.एकनाथ शिंदे : सन्माननीय सदस्यांनी अतिशय महत्त्वाचा प्रश्न विचारला आहे. लोकांना टोलचे पैसे देण्यास अडचण येत नाही. परंतु रांगेत उभे राहिल्यामुळे होणाऱ्या विलंबाचा त्यांना त्रास होत असतो. अशाप्रकारची वेळ आल्यास आम्ही सर्व संबंधितांना बोलावून तशाप्रकारचे निर्देश देऊ. तसेच लेन वाढविण्याचा निर्णय होत नाही तोपर्यंत लोकांची कशी सोय होईल व त्यांची अडचण कशाप्रकारे दूर होईल यासाठी निश्चितपणे प्रयत्न केला जाईल.

श्री.संजय दत्त : सभापती महोदय, माननीय मंत्री महोदयांनी सकारात्मक भूमिका घेतली आहे. तसेच त्यांनी स्वतः याबाबतीत आंदोलने केलेली आहेत. परंतु त्यांनी टाईम फ्रेम सांगितलेला नाही. मंदिर वही बसाएंगे, तारीख नहीं बताएंगे. अशा पध्दतीने नियोजन असल्यामुळे आमच्या मनात शंका येत आहे. माझे स्पेसिफिक मत आहे तसेच सदनाचे सुध्दा तसेच मत आहे. डिसेंबर, २०१६ च्या नागपूर अधिवेशनापूर्वी शासन यासंबंधी निर्णय घेणार आहे किंवा नाही यासंबंधी मंत्री महोदयांनी “होय” किंवा “नाही” असे स्पेसिफिक उत्तर द्यावे. आपल्याकडे जवळपास ६ महिन्यांची मुदत आहे. मंत्री महोदयांनी पुणे एक्सप्रेस-वे बद्दल आयआरबीला नोटीस दिलेली आहे. तेथील रस्त्याची देखभाल दुरुस्ती केली जात नाही, तेथे वैद्यकीय सुविधा नाही. तसेच तेथे नेहमी ट्रफिक जाम असतो. यामुळे अशी भावना झाली आहे की, रस्त्यांवर झालेल्या खर्चापेक्षा टोल नाक्यांवर जास्त वसुली झाली आहे. तसेच कोणाचा तरी फायदा होण्यासाठी हा निर्णय प्रलंबित ठेवला आहे का ? यासंबंधी निवारण करण्याची गरज आहे. माझ्या माहितीप्रमाणे एमएसआरडीसी आणि आयआरबीमध्ये एक कन्सेशन अॅग्रीमेंट साईन झालेले आहे. त्यानुसार एसटीला एक्सप्रेस-वे क्रॉस करण्यासाठी कन्सेशन दिलेले आहे. करारनाम्यानुसार एसटीच्या एक ट्रिपसाठी ४६५ रुपये घेतले जातात. परंतु माझ्या माहितीप्रमाणे आज सुध्दा एसटीच्या एक

ट्रिपसाठी ५७२ रुपये म्हणजे १०७ रुपये जास्त घेतले जातात. एक दिवसात सिंगल डायरेक्शनमध्ये साधारणपणे ५५० बसेस एक्सप्रेस वे क्रॉस करतात. अशाप्रकारे करार असून सुध्दा शासन आयआरबीला १८ लाख रुपये जास्त देत आहे. याबाबत माननीय मंत्री महोदयांनी खुलासा करावा.

श्री.एकनाथ शिंदे : सन्माननीय सदस्यांनी नोटीससंबंधी मुद्दा उपस्थित केला आहे. रोड सेफटीच्या माध्यमातून ज्या गोष्टी करणे गरजेचे आहे त्या करण्याची त्यांची जबाबदारी आहे. तसेच वाढत्या अपघातांना ज्या गोष्टी कारणीभूत आहेत यासंबंधी आम्ही आयआरबीला नोटीस दिली आहे व त्यांनी सदर नोटीसला उत्तर सुध्दा दिलेले आहे. त्यावर जो योग्य निर्णय होईल तो एमएसआरडीसी घेईल. तसेच करारनाम्यापेक्षा जास्त रक्कम वसूल केली जात असल्यास त्यांच्याविरुद्ध कारवाई केली जाईल. कोणत्याही परिस्थितीत राज्य सरकार कॉन्ट्रॅक्टरसाठी बांधील नाही. तसेच कॉन्ट्रॅक्टर चुकीचे काम करित असल्यास निश्चितपणे त्यांना पाठीशी घातले जाणार नाही.

- पृ. शी. :** अकोला जिल्ह्यातील विविध प्रकल्पांना २००८ मध्ये प्रशासकीय मान्यता मिळून सुध्दा निधी अभावी प्रकल्पांची कामे रखडणे.
- मु. शी. :** अकोला जिल्ह्यातील विविध प्रकल्पांना २००८ मध्ये प्रशासकीय मान्यता मिळून सुध्दा निधी अभावी प्रकल्पांची कामे रखडणे यासंबंधी श्री.गोपीकिसन बाजोरिया, वि.प.स. यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री. गोपीकिसन बाजोरिया (अकोला तथा वाशिम तथा बुलढाणा स्थानिक प्राधिकारी संस्था) : सभापती महोदय, मी नियम १०१ अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय जलसंधारण मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

“अकोला जिल्ह्यात १.पोपटखेड लघुपाटबंधारे योजना ,२.कवठा शेलु (संग्राहक) ल.पा .योजना ,३. उमा बैरेज,वाई संग्राहक प्रकल्प ,४.पुर्णा बैरेज-२ (नेरधामणा) प्रकल्प ,५.शहापूर बृहत ल.पा.प्रकल्प,६.कवठा बैरेज प्रकल्प ,७.नया अंदुरा बृहत लघुपाटंधारे प्रकल्प, आदि प्रकल्पांना तातडीने निधी उपलब्ध करवून देण्याबाबत अकोला जिल्ह्यात १.पोपटखेड लघुपाटबंधारे योजना ,२.कवठा शेलु (संग्राहक) ल.पा .योजना ,३. उमा बैरेज,वाई संग्राहक प्रकल्प ,४.पुर्णा बैरेज-२ (नेरधामणा) प्रकल्प ,५.शहापूर बृहत ल.पा.प्रकल्प,६.कवठा बैरेज प्रकल्प ,७.नया अंदुरा बृहत लघुपाटंधारे प्रकल्प, आदि प्रकल्पांना सन २००८ मध्ये प्रशासकीय मान्यता देऊन प्रत्यक्षात कामास सुरवात करण्यात येणे, परंतु कालांतराने निधीअभावी सदर प्रकल्पाचे काम रखडणे, याकरिता सुधारित प्रशासकीय मान्यता घेण्याकरिता प्रस्ताव सादर करूनही अदयाप शासन स्तरावर सुधारित प्रशासकीय मान्यता देण्यास होत असलेला विलंब, आधीच विलंब झाल्यामुळे प्रकल्पाच्या किंमतीत झालेली वाढ, उपरोक्त प्रकल्पाची कामे पूर्ण करण्याचा कालावधी संपुष्टात येत असतांनाही अदयापी प्रकल्पाची कामे अर्धवट अवस्थेत असणे, कांही प्रकल्पाचे ठेकेदार काम अर्धवट सोडून जाणे, सदरहू भाग हा खारपाण पटटया क्षेत्रात येत असल्यामुळे सदर प्रकल्प तातडीने पुर्णात्वास गेल्यास हजारो हेक्टर क्षेत्र ओलिताखाली येण्यास मदत होईल याकरिता सुधारित प्रशासकीय मान्यता देऊन निधीची उपलब्धता करण्याची नितांत आवश्यकता, याकडे शासनाचे होत असलेले अक्षम्य दुर्लक्ष, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी करून जिल्ह्यातील सर्वच प्रकल्पांना तातडीने निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासन स्तरावर करावयाची कार्यवाही व याबाबत शासनाची प्रतिक्रिया व भूमिका .”

श्री.गिरीष महाजन (जलसंपदा मंत्री) : सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या

21/07/2016
MJS/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. खर्चे

BB-135
15:00

निवेदनाच्या प्रती सन्माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

या नंतर श्री. भोगले

श्री.गोपीकिसन बाजोरिया : सभापती महोदय, हा अतिशय संवेदनशील आणि आत्महत्याग्रस्त अकोला जिल्हयातील सिंचनाच्या संदर्भातील विषय आहे. अकोला जिल्हयात ५० हजार एकर, २० हजार हेक्टर जमिनीच्या सिंचनासाठी आवश्यक असलेले प्रकल्प १० वर्षांपासून रेंगाळले आहेत. खारपाणपट्ट्यातील शेतकऱ्यांना संजीवनी कधी मिळणार याची वाट तेथील शेतकरी पहात आहेत. २००८ मध्ये अकोला जिल्हयात पोपटखेड ल.पा.योजना, कवठा शेलू ल.पा.योजना, उमा बैरज, पूर्णा बैरज, शहापूर प्रकल्प, कवठा बैरज, नया अंदुरा ल.पा.प्रकल्प याखेरीज कंचनपूर ल.पा.योजनांमुळे खारपाणपट्ट्यातील ५० हजार एकर जमीन सिंचनाखाली येणार आहे अशी आशा बाळगून त्या भागातील शेतकरी मागील १० वर्षांपासून वाट पहात आहेत. २००८ पासून या प्रकल्पांना प्रशासकीय मान्यता दिल्यानंतर हे सर्व प्रकल्प १००० कोटी रुपये खर्च होऊनही सुधारित प्रशासकीय मान्यतेअभावी अडकून पडले आहेत. यापूर्वी सुधारित प्रशासकीय मान्यता डिव्हीजनपासून एस.ई.कडे, एस.ई.कडून सी.ई.कडे, सी.ई.कडून ई.डी.कडे, ई.डी.कडून एसएलटीएसीकडे, पुन्हा एसएलटीएसीकडून ई.डी.कडे, ई.डी.कडून सी.ई.कडे, सी.ई.कडून एस.ई.कडे आणि नंतर शासनाकडे सुधारित प्रशासकीय मान्यतेचे प्रस्ताव पाठविण्यात येत होते. ३-४ वर्षे सुप्रमा मिळत नाही. त्यामुळे यामध्ये ठेकेदार आणि अधिकारी यांचे साटेलोटे होऊन प्रकल्पाची किंमत वाढवायची, हायकोर्टाकडे जायचे आणि प्रकल्प पेंडिंग ठेवायचा. १० वर्षांपासून हे प्रकल्प प्रलंबित आहेत. शेतकऱ्यांना न्याय मिळत नाही. आजही हे प्रकल्प पूर्ण झालेले नाहीत. अशा परिस्थितीत सुधारित प्रशासकीय मान्यतेसाठी कठोर नियम केलेले आहेत. या विभागाकडून त्या विभागाकडे, त्या विभागाकडून अमुक विभागाकडे अशी सायकल केल्यामुळे प्रकल्प ३ वर्षांपासून सुप्रमासाठी प्रलंबित आहेत. ३९२ कोटी रुपये २०१६-१७ साठी तरतूद केल्याचे निवेदनात नमूद केले आहे.

सभापती महोदय, या निमित्ताने माझे दोन प्रश्न आहेत. सातत्याने तीन वर्षांपासून सुप्रमासाठी प्रलंबित असलेले प्रकल्प यापुढे सुप्रमाचे प्रस्ताव या विभागाकडून त्या विभागाकडे न पाठविता आपल्या दालनात बैठक घेऊन सर्व प्रकल्पांच्या सुप्रमाची अडचण दूर करणार आहात का? हे सर्व प्रकल्प पूर्ण करण्याकरिता ५०० कोटी रुपयांची आज आवश्यकता आहे. २०१६-१७ करिता ३९२ कोटी रुपयांची तरतूद केली आहे, ही पूर्ण ३९२ कोटी रुपयांची रक्कम दिली जाईल काय? कंचनपूर प्रकल्प राहिला आहे. त्याकरिता ६५ कोटी रुपयांच्या योजनेला प्रशासकीय मान्यता मिळाली आहे. तरी सुध्दा हा प्रकल्प प्रलंबित का आहे?

श्री.गिरीष महाजन : सभापती महोदय, माननीय सदस्यांनी त्यांच्या मतदारसंघातील अतिशय महत्वाचा प्रश्न या ठिकाणी मांडला आहे. जवळपास ७ प्रकल्प आहेत. त्यात पोपटखेड ल.पा.योजनेच्या ७.२१ कोटी रुपये खर्चास सुधारित प्रशासकीय

मान्यता दिली आहे. सुप्रमा अभावी हे प्रकल्प प्रलंबित आहेत. हे खरे आहे की, मागील ७-८ वर्षांपासून हे प्रकल्प प्रलंबित आहेत. आम्ही सत्तेवर येऊन दीड वर्ष झाले आहे. त्यापूर्वीच्या ५ वर्षांच्या काळात कोणत्याही प्रकल्पाच्या कामाला सुप्रमा दिली गेली नाही. सभापती महोदय, आपण या खात्याचे मंत्री म्हणून काम केलेले आहे. त्यामुळे आपल्याला कल्पना आहे की, राज्यात सुप्रमा नसल्यामुळे अनेक प्रकल्प बंद अवस्थेत आहेत. आम्ही आता निर्णय घेतला आहे. सुप्रमाच्या आधीन राहून प्रकल्पावर खर्च करण्यास परवानगी दिली आहे. सुप्रमा नसल्यामुळे प्रकल्प बंद आहे असे म्हणता येणार नाही. सर्व प्रकल्पांवर काम सुरु आहे. निधी उपलब्ध आहे. आणखी जो निधी लागेल तो देऊ. यावर्षी ३९२ कोटी रुपये तरतूद केली आहे. सुप्रमा संदर्भात मूळ प्रश्न विचारला आहे.

सभापती महोदय, अमरावती विभागामध्ये बैठक घेण्यात आली. अमरावतीहून नागपूर, नागपूरहून मुंबई, मुंबईहून नागपूर आणि पुढे अमरावती, मग वाशिम, अकोला असे न करता एका ठिकाणी बसून शासकीय अधिकाऱ्यांनी सुप्रमा द्यावी.

सभापती : कोणत्या पातळीवरून द्यायचे ठरविले आहे?

श्री.गिरीष महाजन : विदर्भ आणि मराठवाड्यात तेथील महामंडळांना परवानगी दिली आहे. त्यांना सांगितले आहे की, तुम्हीच सुप्रमा द्यायची आहे. महामंडळाने निर्णय घ्यायचा आहे. सगळ्यांनी त्या ठिकाणी एकत्रा बसून निर्णय घ्यायचा आहे. त्रुटी निघाली की एक-दोन महिने पूर्ततेसाठी फाईलचा प्रवास होतो. दीड वर्षात जवळपास ५० सुप्रमा व्हीआयडीसीने दिल्या आहेत, त्यापैकी ४० अमरावती विभागात आणि १० नागपूर विभागात दिल्या आहेत. आपल्याकडे निधीची कमतरता नाही. सुप्रमा अभावी काम अडलेले नाही. सुप्रमा देणे आवश्यक आहे. २००७, २००८ मध्ये म्हणजे ९ वर्षापूर्वी मध्ये प्रशासकीय मान्यता दिलेल्या आहेत. त्या प्रकल्पांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता नाही. मी माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, येत्या तीन महिन्यात या सगळ्या प्रकल्पांना सुप्रमा देऊ. पैसे कमी पडणार नाहीत. पैसे आहेत. खर्च करण्यास वाव आहे. सुप्रमा कधी देणार हा प्रश्न विचारला आहे. डिसेंबर अधिवेशनात हा प्रश्न शिल्लक राहणार नाही असे आश्वासित करतो.

श्री.संदीप बाजोरिया : सभापती महोदय, ज्या प्रकल्पांची नावे सांगितली त्याबाबत प्रश्न विचारतो की, कंचनपूर प्रकल्पावर ६५ कोटी रुपयांचा निधी आहे. तो प्रकल्प आतापर्यंत सुरु झालेला नाही याची कारणे काय आहेत? शहापूर प्रकल्पामध्ये प्रचंड दर देण्यात आला आहे. नया अंदुरा प्रकल्पात अधिकचा दर देण्यात आला. कंचनपूर प्रकल्पासाठी कमी दर देण्यात आला आहे. याची एसीबीकडून चौकशी करणार का? मी अधिकाऱ्यांचे नाव द्यायला तयार आहे. तीनही प्रकल्पांची सचिव दर्जाच्या अधिकाऱ्यांकडून किंवा एसीबीकडून चौकशी करणार का? कंचनपूर प्रकल्प ७ वर्ष निधी

असूनही सुरु का झाला नाही, त्या प्रकल्पाचे काम लवकरात लवकर सुरु करण्यात येईल का?

श्री.गिरीष महाजन : खरे म्हणजे आजच्या लक्षवेधी सूचनेमध्ये या प्रकल्पाचा उल्लेख नाही. कंचनपूर प्रकल्पाबाबत प्रश्न उपस्थित केला आहे. तो महत्वाचा प्रकल्प आहे. पैसा शिल्लक आहे हे खरे आहे. जवळपास ५२५ कुटुंबांच्या पुनर्वसनाचा प्रश्न आहे. तेथील प्रकल्पग्रस्तांचा विरोध आहे.

श्री.संदीप बाजोरिया : सभापती महोदय, शहापूर आणि नया अंदुरा या प्रकल्पामध्ये सुध्दा पुनर्वसनाचे काम होते. परंतु अधिकाऱ्यांनी कंचनपूर प्रकल्पामध्ये कमी दर दिला. शहापूर आणि नया अंदुरा प्रकल्पामध्ये अधिक दर दिल्याने ते लपविण्यासाठी कंचनपूर प्रकल्पाचे काम सुरु करण्यात येत नाही असा माझा आरोप आहे.

श्री.गिरीष महाजन : ५२५ प्रकल्पग्रस्त कुटुंबे आहेत. त्यांचा विरोध आहे म्हणून काम थांबले आहे. माननीय सदस्यांनी माहिती दिली की, प्रकल्पाच्या दरामध्ये फरक आहे. निश्चित या संदर्भात चौकशी करण्यात येईल. माननीय सदस्यांनी म्हटल्याप्रमाणे अधिवेशन झाल्यानंतर या संदर्भात बैठक लावू. यामध्ये अनियमिता झालेली असेल तर निश्चितपणे सुधारणा करू.

सभापती : कडक कारवाई करावी.

श्री.गोपीकिसन बाजोरिया : सभापती महोदय, या ९ प्रकल्पांपैकी उमा बैरज प्रकल्पाचे ९५ टक्के काम झाल्यानंतर ठेकेदार पैसे घेऊन निघून गेला. शासनाने कारवाई सुध्दा केली आहे. १ लाख रुपये प्रती माह किंवा प्रत्येक दिवशी ठरलेला दंड आकारला आहे. शासनाने कारवाई केल्यानंतर ठेकेदार कोर्टात गेला. अशा ठेकेदारावर क्रिमिनल प्रॉसिक्यूशनची कारवाई करण्यात येईल काय?

या नंतर श्री. ओटवणेकर

श्री. गिरीष महाजन : सभापती महोदय,
कारवाई झाल्यानंतर तो कोर्टात गेला आहे. ती बाब न्यायप्रविष्ट आहे. त्यामुळे आपण
कारवाई करणे उचित होणार नाही.

सभापती : मी सन्माननीय सदस्यांना सांगू इच्छितो की, न्यायप्रविष्ट बाब असेल तर
शासनही काही करू शकणार नाही. न्यायालयीन कारवाई झाल्यानंतर शासनाने उचित
कारवाई करावी. माननीय मंत्र्यांनी समाधानकारक उत्तर दिलेले आहे. आता लक्षवेधी
सूचना क्रमांक ५ घेण्यात येईल.

.....

पृ. शी. : एपीएमसीमधील व्यापारी व माथाडी कामगार यांनी पुकारलेला लाक्षणिक संप

मु. शी. : एपीएमसीमधील व्यापारी व माथाडी कामगार यांनी पुकारलेला लाक्षणिक संप यासंबंधी सर्वश्री नरेंद्र पाटील, धनंजय मुंडे, सुनिल तटकरे, हेमंत टकले, किरण पावसकर, जयवंतराव जाधव, अनिल भोसले, संदिप बाजोरिया, संजय दत्त, आनंद ठाकूर, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री प्रकाश गजभिये, सतिश चव्हाण, विक्रम काळे, डॉ.सुधीर तांबे, वि.प.स.यांनी दिलेली लक्षवेधी सूचना

श्री. नरेंद्र पाटील : सभापती
महोदय, मी नियम 101 अन्वये पुढील तातडीच्या व सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीकडे आपल्या अनुमतीने सन्माननीय पणन मंत्र्यांचे लक्ष वेधू इच्छितो आणि त्याबाबत त्यांनी निवेदन करावे, अशी विनंती करतो.

“राज्यातील फळे भाजीपाल्यांवरील नियमन गुजरात राज्याच्या धर्तीवर हटवा व एपीएमसीमधील व्यापाऱ्यांना या नियमांचे बंधन ठेऊ नका अशी मागणी राज्यातील व्यापाऱ्यांनी शासनाकडे करणे, शासनाने ही मागणी मान्य करण्यास दिलेला नकार, त्यामुळे एपीएमसीमधील व्यापारी व माथाडी कामगारांनी दि. 4 जुलै, 2016 पासून लाक्षणिक बंद पाळण्याचा घेतलेला निर्णय, राज्यातील व्यापाऱ्यांचा विरोध असतानासुद्धा शासनाने भाजीपाला व फळे एपीएमसी नियमातून वगळल्यामुळे व्यापारी व माथाडी कामगारांमध्ये पसरलेला तीव्र असंतोष, भाजीपाला व फळे एपीएमसी नियमातून वगळले जाऊ नये अथवा सरसकट व्यापाऱ्यांनाही बाजार समिती नियमनातून मुक्त करण्याची व्यापाऱ्यांची मागणी मान्य करण्याबाबत शासनाने केलेली वा करावयाची उपाययोजना व शासनाची प्रतिक्रिया”

श्री. सदाशिव खोत

(राज्यमंत्री)

: सभापती महोदय, लक्षवेधी सूचनेसंबंधीच्या निवेदनाच्या प्रती सन्माननीय सदस्यांना आधीच वितरित केल्या असल्यामुळे मी ते निवेदन आपल्या अनुमतीने सभागृहाच्या पटलावर ठेवतो.

सभापती : निवेदन सभागृहाच्या पटलावर ठेवण्यात आले आहे.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबतचे निवेदन छपावे)

श्री. नरेंद्र पाटील :

सभापती महोदय, ही लक्षवेधी सूचना फार महत्वाची आहे. राज्य सरकारने धाडसी असा निर्णय घेतलेला आहे. राज्य सरकारच्या दिनांक २८ जून रोजीच्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये शेतकऱ्यांच्या पटीमधून अडत कपात करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. त्याच मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये मंत्र्यांची सब कमिटी नेमण्यात येईल अशा प्रकारचा निर्णय घेण्यात आला. त्या सब कमिटीचा अहवाल आल्यानंतर अंतिम निर्णय घेण्यात येईल असे ठरले. २ जुलैच्या सब कमिटीच्या बैठकीमध्ये माथाडी कामगार, मापाडी इत्यादी घटकांसाठी चांगला निर्णय घेण्यात आला व जाहीरही करण्यात आला. परंतु, दोन दिवसाने लगेचच महाराष्ट्रातील एपीएमसीमधील व्यापाऱ्यांनी निषेध व्यक्त करून मार्केट बंद केले. बुधवारी २ तारखेला माननीय मंत्री श्री.चंद्रकांत पाटील यांनी तेथे बैठक घेतली. त्यावेळी बहुतांशी व्यापाऱ्यांची भूमिका हीच होती की, इतर राज्यात जे धोरण आहे ते लागू करावे. आम्हाला देखील बाजारपेठेमध्ये मुक्तपणे व्यापार करण्यास संधी द्यावी. त्यावेळी गुजरातमधील कागदपत्र दाखविण्यात आली. गुजरातमध्ये देखील एपीएमसी मार्केट आहे. तेथील व्यापाऱ्यांवर बाहेर व्यापार करण्यासाठी कुठल्याही प्रकारचे बंधन नाही. आपल्याकडे बरेचसे निर्णय बाजार समिती संदर्भात घेण्यात आले आहेत. यात रिटेल ट्रेड देखील आला आहे. नंतर पणनचा देखील कायदा आला आहे. व्यापाऱ्यांना, उद्योगपतींना ताकद देण्याचे काम राज्य सरकारने केलेले आहे. सगळ्या सूचना लक्षात घेऊन मंत्राी महोदयांनी कमिटीचा निर्णय जाहीर केला. सदर निर्णय ५ ऑगस्ट पर्यंत जाहीर करू असे सांगण्यात आले होते. या समिती संबंधात कोणत्याही प्रकारचे परिपत्रक निघालेले नाही. या समितीमध्ये मुंबई, नाशिक, पुणे, औरंगाबाद, सोलापूर, नागपूर येथील शेतकरी, व्यापारी प्रतिनिधी किती राहणार आहेत ? या सर्व व्यापाऱ्यांचे म्हणणे आहे की, धोरणाबद्दल चर्चा करावी. तेव्हा व्यापार करण्यासंबंधी शासनाने योग्य ते धोरण ठरविणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, व्यापाऱ्यांनी संप केला होता. कोणतेही सरकार संप फोडण्याचे काम करते. मुंबईत एपीएमसी चेक नाके आहेत. ते खुले करण्यात आले आहेत. हे चेक नाके अधिकृतपणे माल जातो आहे किंवा कसे हे पाहत होते. परंतु संपाच्या काळात अशी परिस्थिती झाली की, हे सर्व चेक नाके ओपन करण्यात आले. या चेक नाक्यांच्या माध्यमातून एपीएमसी मार्केटच्या व्यतिरिक्त थेट मुंबईत माल पाठविण्यात येत आहे. त्यांचा माल कोणीही तपासत नाही. माझ्याकडे अशी तक्रार आली आहे की, ट्रकमध्ये शेवटी भाजी ठेवली होती आणि मध्य भागी दुसराच माल भरण्यात आला होता. तेव्हा माझी अशी विनंती आहे की, जे चेक नाके खुले करण्यात आले होते ते बंद केले पाहिजेत. या चेक नाक्यावर अधिकारी वाहन तपासण्याचे काम करीत होते. तेव्हा हे चेक नाके पूर्ववत सुरू करण्यात यावे अशी माझी सूचना आहे. एपीएमसी मार्केटसंबंधातील धोरण निश्चित करणे आवश्यक आहे. जवळ जवळ ३५० व्यापारी व्यवसाय करीत आहेत. त्यामुळे इतर राज्यात काय स्थिती आहे हे पाहण्यासाठी इतर राज्यांमध्ये दौरा करणे आवश्यक आहे. आपल्या नजिकचे राज्य गुजरात आहे. येथे गुजरात राज्याचा अनेक वेळा उल्लेख करण्यात येतो. आज तेथील व्यापाऱ्यांची स्थिती काय आहे, त्यांना एपीएमसीच्या माध्यमातून कोणती सवलत मिळते, राज्य सरकार कोणती सवलत देते यासंबंधातील माहिती घेणे आवश्यक आहे. समितीचे गठन करण्यात येईल असा उल्लेख करण्यात आला होता. तेव्हा यासंबंधीचा निर्णय ताबडतोब करणे आवश्यक आहे. तेव्हा यातील सर्व बाबी या महत्वाच्या आहेत. माननीय मंत्री हे नवीन आहेत. त्यांनी

शेतकऱ्यांच्या हिताचा निर्णय घेतलेला आहे. त्यांनी व्यापारी आणि माथाडींचा देखील विचार केला पाहिजे. एपीएमसीमध्ये उद्या व्यापाराच राहिला नाही तर माथाडींचे नुकसान होईल. तेव्हा या संदर्भात शासन समिती कधी घटित करणार आहे, या समितीमध्ये कोण सदस्य राहणार आहेत त्यांची नावे कधी निश्चित करण्यात येणार आहे, अन्य राज्यात जाऊन अभ्यास कधी करण्यात येणार आहे, असे माझे प्रमुख प्रश्न आहेत. संप काळात आपण चेक नाक्यावरील निर्बंध उठविले होते. ते परत पूर्ववत कधी पासून करणार आहात ?

श्री.सदाशिव खोत : सभापती महोदय, आदरणीय सदस्य श्री.नरेंद्र पाटील यांनी पहिली अडत कोणाकडून घ्यावी यासाठी समिती कधी निर्माण करणार आहात असा मुद्दा उपस्थित केला आहे. त्यासंबंधी मी सांगू इच्छितो की, मार्च २०१५ मध्ये समिती नेमण्यात आली होती. त्या समितीमध्ये ते व मी स्वतः सदस्य होते. त्या समितीचा अहवाल जानेवारी २०१६ मध्ये आलेला आहे. त्या अहवालानुसार निर्णय घेण्यात आला आहे. आडत ही खरेदीदाराकडून घेण्यात यावी असा तो निर्णय होता. त्यासंबंधीचा अध्यादेश ५.७.२०१६ रोजी काढण्यात आला आहे. व्यापारी, अडत व माथाडी यांच्याकडून या निर्णयामुळे भविष्यकाळामध्ये आमच्यावर फरक पडेल काय अशा प्रकारची शंका उपस्थित करण्यात आली. तसेच बाजार समित्या अंतर्गत मार्केट खुले करण्यात येणार आहे काय, असा देखील सवाल उपस्थित करण्यात आला होता. तेव्हा यासंबंधात तातडीने बैठक घेण्यात आली. त्या बैठकीमध्ये नवीन समिती नियुक्त करण्याचे ठरले. या बैठकीला सन्माननीय सदस्य श्री.नरेंद्र पाटील देखील होते. आज दिनांक २१ जुलै रोजी समिती घटित करण्याचा निर्णय झाला असून अध्यादेश देखील निघाला आहे. त्या समितीचे अध्यक्ष हे पणन मंत्री असतील. या समितीमध्ये मापाडी, हमाल, शेतकरी, मार्केट समितीचे सदस्य इत्यादी सर्व घटकांना समाविष्ट करण्यात आलेले आहे. समितीने आपला अहवाल ६ ऑगस्टच्या आत द्यावा अशा प्रकारच्या सूचना देखील देण्यात आलेल्या आहेत.

सभापती :

प्रश्नकर्ते सन्माननीय सदस्य श्री.नरेंद्र पाटील यांच्या भाषणात एक उल्लेख आलेला आहे. त्याने आमच्या दुष्काळी व डोंगरी भागात एक संवेदनशील प्रश्न तयार होऊ शकतो. या धोरणामुळे माथाडीचे प्रश्न सुटले आहेत असे सन्माननीय सदस्य श्री.नरेंद्र पाटील बोलले. कदाचित त्याची आपल्याला कल्पना असेल नसेल. आता येथे माजी पणन मंत्री आहेत. माझ्या समजूतीप्रमाणे त्यांनी या विषयावर बैठका घेतल्या होत्या. तेव्हा माथाडीचे प्रश्न कशा पद्धतीने सुटतील यासंबंधी थोडे विश्लेषण झाले तर बरे होईल.

या नंतर श्री. जुन्नरे

श्री.सदाशिव खोत : सभापती महोदय, माथाडी कामगारांच्या संदर्भात मार्केट कमिटीमध्ये जो कायदा आहे तोच कायदा बाहेर देखील अस्तित्वात राहिल आणि त्या ठिकाणी त्यांना काम दिले जाईल, त्यांचे संरक्षण केले जाईल व त्यासाठीच समिती गठीत करण्यात आलेली आहे. गुजरात,दिल्ली आणि मध्यप्रदेश या राज्यांनी खुल्या मार्केटचे धोरण स्वीकारले असून या राज्यामध्ये ही समिती लवकरच भेटी देणार असून त्याचा कार्यक्रम आम्ही आखत आहोत.

श्री.जयंत पाटील : सभापती महोदय, शेतकऱ्यांच्या हितासाठी मार्केट कमिट्यांची स्थापना करण्यात आली असून व्यापाऱ्यांकडून शेतकऱ्यांची लुबाडणूक होऊ नये यासाठी मार्केट कमिट्यांची स्थापना करण्यात आलेली आहे. आज मार्केट कमिट्यांमध्ये रुमालाखालून जो व्यवहार चालतो त्यामुळे हे प्रकार होऊ नये यासाठी संपूर्ण मार्केट कमिट्यांमध्ये सीसीटीव्ही लावणे बंधनकारक केले जाणार आहे काय ? मार्केट कमिट्यांचा सर्व व्यवहार हा पारदर्शक असला पाहिजे व हा पारदर्शक व्यवहार सर्वांना दिसला पाहिजे. आज मार्केट कमिट्यांमधून रुमालाखालून सौदे केले जात असून ते थांबवण्याचे काम शासन करेल काय ? यामध्ये शेतकऱ्यांचे हीत बधितले जाणार आहे काय ? तसेच माथाडी व हमालांचे संरक्षण खऱ्या अर्थाने झाले पाहिजे. धोरण ठरविताना व्यापाऱ्यांचेही संरक्षण केले जावे. यासंदर्भात शासनाचे जे काही धोरण आहे त्या प्रमाणे करा. पूर्वीपासून शेतकऱ्यांबरोबर राहिलेला माथाडी, हमाल यांचेही संरक्षण व्हावे. मार्केट कमिटीमध्ये सौदे हे प्रारदर्शक व गुणात्मक राहतील काय ?

श्री.सदाशिव खोत : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्यांनी माथाडी व व्यापाऱ्यांचाही विचार झाला पाहिजे अशी मागणी केली आहे. यासंदर्भात दि. २१.७.२०१६ रोजी समिती स्थापन करण्यात आली असून या समितीचा निर्णय लवकरच होणार आहेत. दुसऱ्या बाजूला रुमालाखालून किंवा शेतकऱ्याला माहिती न होता जो व्यवहार होतो त्यासंदर्भात निश्चितपणाने विचार केला जाईल एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो.

श्री.भाई जगताप : सभापती महोदय, एक अतिशय महत्वाची लक्षवेधी या सदनाचे सन्माननीय सदस्य श्री. नरेंद्र पाटील यांनी उपस्थित केली आहे. यासंदर्भात कमिट्या होतील, त्यांचे अहवालही येतील. आपण अनेक वेळेला अनेक वाहिन्यांवर या विषयावर चर्चा केलेली आहे. शेतकऱ्यांच्या संदर्भात शासनाने संपूर्ण देशभर जी काही यंत्रणा उभी केली आहे ती शेतकऱ्याची लूट होऊ नये व त्याच्या मालाला योग्य भाव मिळावा यासाठी ही यंत्रणा उभी करण्यात आलेली आहे. रुमालाखालून जे व्यवहार होतात त्याला आतबड्याचा व्यवहार म्हणा किंवा अजून काही म्हणा. मंत्री महोदयांनी शेतकऱ्यांच्या चळवळीत काम केलेले असल्यामुळे आम्हाला आपल्याकडून जास्त अपेक्षा आहेत. शेतकऱ्यांची लुबाडणूक थांबली पाहिजे.व्यापाऱ्यांचेही संरक्षण झाले पाहिजे. सर्वच व्यापारी लुबाडणूक करतात असे काही नाही. परंतु आतबड्याच्या व्यवहारामध्ये व्यापारी शेतकऱ्याला लुबाडीत असतो ही वस्तुस्थिती आहे. त्यामुळे आपण आतबड्याचा व्यवहार थांबविणार आहात काय, किंवा यासाठी जी काही कमिटी आहे ती यासंदर्भात काम करणार आहे काय ?

श्री.सदाशिव खोत : सभापती महोदय, मार्केट कमिटीचा कायदा १९६३ मध्ये झाला असून शेतकऱ्याने त्याचा माल ठरलेल्या ठिकाणी किंवा मार्केट कमिटीमध्ये किंवा अडत्याला किंवा व्यापाऱ्याला स्वतः नेऊन पोहच करावयाचा आहे. परंतु आता नवीन कायद्यामुळे हा माल शेतकऱ्याच्या बांधावर खरेदी करण्याची परवानगी देण्यात आलेली आहे. या कायद्यामुळे शेतकऱ्याचा माल खरेदी करण्याची स्पर्धा निर्माण होईल तसेच नवीन व्यापारीही यामध्ये उतरतील, शेतकऱ्याच्या

बांधावर जातील, माल खरेदी करतील, शेतकऱ्याला भाव योग्य वाटला तर तो आपला माल व्यापाऱ्यांना देऊ शकेल. यासंदर्भात शेतकऱ्यांच्या हिताचा निश्चितपणे निर्णय घेतला जाईल तसेच या कमिटीमध्ये आपण शेतकऱ्यांच्या प्रतिनिधींचाही समावेश करण्यात आलेला असून त्यामध्ये शेतकऱ्यांचे हीत डोळ्यासमोर ठेवले जाईल, सगळ्या घटकांनाही न्याय देण्याचा प्रयत्न केला जाईल एवढे मी या निमित्ताने सांगू इच्छितो.

श्री.अनिल तटकरे : सभापती महोदय, या लक्षवेधी सूचनेच्या माध्यमातून मी माननीय मंत्री महोदयांना दोन प्रश्न विचारू इच्छितो. फळे व भाजीपाला निर्बंधमुक्त करण्यासाठी सूचना मागविण्यात आल्या होत्या. मात्र मसाल्याच्या अनुषंगाने सूचना मागविण्यात आलेल्या नव्हत्या. अशा प्रकारच्या सूचना मागविलेल्या नसतानाही मसाल्याच्या पदार्थांवरील निर्बंध उठवण्यात आले व त्याबाबत काही व्यापाऱ्यांनी मुद्दे उपस्थित केले होते त्यामुळे यासंदर्भात शासनाची भूमिका काय राहणार आहे.

सभापती महोदय, दि. १३.७.२०१६ रोजी व्यापाऱ्यांच्या बंदच्या पार्श्वभूमिवर मंत्री पणन यांच्या अध्यक्षतेखाली समिती नेमण्याचा निर्णय घेण्यात आला परंतु अजून शासन निर्णय निर्गमित का झाला नाही ?

श्री.सदाशिव खोत : सभापती महोदय,यासंदर्भातील शासन निर्णय दिनांक ५/७/२०१६ रोजी निर्गमित झालेला आहे. दुसऱ्या बाजूला कोणकोणती फळे व भाजीपाला व मसाले नियमनमुक्त केले आहेत याची यादी दिली गेली आहे.

सभापती : सदर यादी पटलावर ठेवण्यात यावी.

श्री.सदाशिव खोत : होय.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, पणनच्या मार्केट कमिटीच्या कायद्यामध्ये नियमनमुक्त केलेल्या मालाची यादी सभागृहाच्या पटलावर ठेवली जाईल असे माननीय मंत्री महोदयांनी या ठिकाणी सांगितले आहे. काजू,किशमिश,बदाम तसेच मसाले हे सुध्दा नियमनमुक्त करण्यात आलेले आहे. परंतु आपल्या राज्यामध्ये काजू,किशमिश,बदामची शेती होत नाही हे मलाच नाही तर सन्माननीय मंत्री महोदयांना जास्तीचे माहित आहे. मिर्चीचे उत्पादन सुध्दा आपल्या राज्यामध्ये फारसे होत नाही. आपल्या राज्यातील शेतकऱ्यांच्या संदर्भात जेवढे काही विषय असतील ते तेवढे विषय या नियमनात यावे एवढीच आमची मागणी आहे. परंतु या नियमनामध्ये केवळ काजू, किशमिश, बदामाच्या व्यापाऱ्यांचा फायदा होणार आहे म्हणून त्या बाबतीत शासनाने वेगळा विचार करावा तसेच मार्केट कमिटीही टिकली पाहिजे व यामधून मार्केट कमिटीचे उत्पन्न वाढू शकते एवढीच माझी या निमित्ताने मागणी आहे.

सभापती : मसाले हे नोटीफाईडमध्ये रहावेत असे विरोधी पक्ष नेत्यांचे म्हणणे आहे.

श्री.सदाशिव खोत : सभापती महोदय, नियमनमुक्तमध्ये आंबा,ड्रायफ्रूड यांचे नियमन मुक्त करण्यात आले आहे नियमन मुक्तमध्ये ३० फळांची यादी असून ८ भाज्या असून ४ मसाले नियमनमुक्त करण्यात आले आहेत.

श्री.नरेंद्र पाटील : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांनी माझ्या दोन प्रश्नांचे उत्तरच दिलेले नाही. बंदच्या काळात एपीएमसीचा कंट्रोल थोडा लूज केला होता तसेच व्यापाऱ्यांचा बंद तोडण्यासाठी शासनाने नाके उघडे केले होते. आता मार्केट सुरु झालेले आहे,व्यापारी मार्केटमध्ये व्यापार करीत आहेत, शेतकऱ्यांचा माल एपीएमसीच्या मार्केटमध्ये येत आहे. चेक नाके आपण कधी सुरु करणार आहात? आज केवळ कांदा बटाट्याच्या २५ ते ३० गाड्या नियमाच्या बाहेर जाऊन म्हणजे त्यांच्याकडे थेट पणनचे लायसन्स असेल तर आम्हाला ते मान्य राहिल,एपीएमसीच्या व्यापाऱ्यांचे

लायसन्स असतील आम्हाला ते मान्य राहिल, शेतकरी त्यांचा माल स्वतः विकत असतील तर आम्हाला ते सुध्दा मान्य राहिल. परंतु शेतकऱ्यांच्या नावाखाली काही व्यापारी जे लायसन्सधारक नाही अशी दलाल मंडळी माल शहरामध्ये विकत आहेत. त्यामुळे तपासणीचे चेक नाके त्वरीत सुरु केले जाणार आहे काय ? आडत केवळ भाजी आणि फळ मार्केटमध्येच घेतली जाते असे काही नाही. काल परवा एक शिष्टमंडळ मंत्री महोदयांना भेटावयास आले होते त्यावेळेस मी नकळत उपस्थित होतो. अन्नधान्यामध्ये डाळी, गहू, तांदूळ हा माल शेतकरी भुसार मार्केटमध्ये विकत असतो त्यांच्यावरील आडत शेतकऱ्यांच्या पट्टीतून घेतली जाते ती बंद होणार आहे. आपण ज्या पध्दतीने फळ आणि भाजीपाल्याच्या संदर्भात कमिटी तयार करणार आहोत तशाच प्रकारची कमिटी भुसार मालाच्या व्यापाऱ्यांसाठी शासन लागू करणार आहे काय ?

या नंतर श्री. शिगम

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्ने

FF-148
15:40

श्री. सदाशिव खोत :

सभापती महोदय, चेक नाक्याच्या संदर्भात सांगू इच्छितो की, त्याबाबत ताबडतोब कारवाई केली जाईल. भुसारच्या बाबतीत समितीचा अहवाल आल्यानंतर तशा काही सूचना आल्यातर निश्चितपणे विचार करण्यात येईल.

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

FF-149
15:40

(सभापतीस्थानी माननीय सभापती श्री. रामराजे
प्रतापसिंह नाईक-निंबाळकर)

विशेष उल्लेखाच्या सूचना

सभापती
घेण्यात येतील.

:

आता विशेष उल्लेखाच्या सूचना

श्री. दत्तात्रय सावंत (शिक्षक)
: सभापती महोदय, मी आपल्या
अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडतो.

सोलापूर जिल्ह्यातील भीमा नदीच्या काठावर वसलेल्या विविध गावांतील जमिनीचे क्षेत्र बागायती झाल्याने त्याठिकाणी विजेची मागणी वाढणे, मौजे आंबे, ता.पंढरपूर हे गाव नदीकाठावर असल्याने या गावाची भूमी ही नवीन तंत्रज्ञानामुळे सिंचनाखाली येणे, विजेची मागणी मोठ्या प्रमाणात असतानाही कमी वेळ व अतिशय कमी दाबाने वीज पुरवठा होणे, मिळालेल्या कमी वेळेत वीज पुरवठा मधूनच खंडीत होणे यामुळे पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न निर्माण होणे. यावर उपाययोजना करण्यासाठी मौजे आंबे, ता.पंढरपूर या ठिकाणी सबस्टेशन वीज केंद्राची मागणी होणे, त्यासाठी आवश्यक असणारी जमीन ग्रामपंचायत आंबे यांच्याकडून तात्काळ उपलब्ध करून देऊनसुद्धा जिल्हाधिकारी कार्यालय, सोलापूर व वीज वितरण कार्यालय यांच्या कार्यालयाने कामामध्ये दिरंगाई करणे, जमीन हस्तांतरण प्रक्रिया पूर्ण हाणे परंतु टेंडर प्रक्रिया पूर्ण न झाल्यामुळे सबस्टेशनचे काम रखडणे यामुळे शासनाच्या कामाविषयी प्रश्न चिन्ह निर्माण होणे, तरी सदर रखडलेल्या सब स्टेशनच्या कामाला तात्काळ सुरुवात करण्याबाबत शासनाने कार्यवाही अशी विनंती मी या विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून शासनास करित आहे.”

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

FF-151
15:40

सभापती : शासनाने याची नोंद घ्यावी.

अॅड. राहुल नार्वेकर :

सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेषा उल्लेखाची सूचना मांडतो.

“मुंबईमध्ये चार आरटीओ कार्यालये आहेत. त्यामध्ये ताडदेव, वडाळा, अंधेरी आणि बोरिवली या कार्यालयांचा समावेश आहे. या चारही कार्यालयात सन २०१२ ते २०१५ या कालावधीत वाहनांचा शिकाऊ परवाना काढणाऱ्यांच्या संख्येमध्ये मोठी घट झाली आहे. परिवहन कार्यालयात वापरण्यात येणारी गुंतागुंतीची ऑनलाईन पद्धत योग्य नसल्याचे नागरिकांकडून आरोप होत असून वापरण्यात येणारी संगणक प्रणाली सरळसोपी म्हणजे युझर फ्रेंडली असावी अशी मागणी होत आहे. परंतु त्या मागणीकडे परिवहन विभाग आणि शासन दुर्लक्ष करीत आहे. शिकाऊ परवाना काढण्यासाठी आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता ऑनलाईनने करावी लागत असल्यामुळे बराच प्रयत्न करूनही नावाची नोंदणी होत नसल्यामुळे नागरिकांमध्ये संताप व चीड निर्माण झालेली आहे. सन २०१२ ते २०१५ या कालावधीत नावनोंदणी करणाऱ्यांच्या संख्येत झालेली घट पाहता ऑनलाईन शिकाऊ परवाना मिळण्यासाठी सोपी व सुलभ व्यवस्था करण्याची आवश्यकता आहे. याबाबत शासनाने कार्यवाही करावी अशी विनंती मी या विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून शासनास करीत आहे.”

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

FF-153
15:40

सभापती : शासनाने याची नोंद घ्यावी.

श्री. ख्वाजा बेग : सभापती
महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडतो.

“केंद्र सरकारने अनेक जीवनावश्यक औषधांच्या किंमती १० ते १० टक्क्यापर्यंत कमी करणे परंतु औषधे स्वस्त होऊनही ती रुग्णांसाठी महाग व दुर्मीळ होत आहेत. सध्या देशात आणि राज्यात मुधमेहाच्या डाओनिलची गोळी, स्तनांचा कर्करोग नियंत्रित करणारे ट्रान्स्टुजूमॅब जेनेरिक औषध, पेनकिलर डिक्लोफिनिक आदि औषधे स्वस्त करण्यात आली. मात्र राज्यात सदर औषधांची उपलब्धता नसल्याने रुग्णांचे हाल होत आहेत. तेव्हा शासनाने स्वस्त केलेली औषधे बाजारात उपलब्ध करावीत ,अशी विनंती मी या विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करीत आहे. “

21/07/2016
AJIT/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. जुन्नेरे

FF-155
15:40

सभापती :
करावी.

शासनाने उचित कार्यवाही

श्री. किरण पावसकर
: सभापती महोदय, मी आपल्या
अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडतो.

“राज्यातील भिक्षेकऱ्यांचा मुद्दा गेली अनेक वर्षे दुर्लक्षित असून हा प्रश्न सोडविण्याकरिता विशेष प्रयत्न होताना दिसत नसून गेली वर्षानुवर्षे हा विषय अडगळीत पडलेला आहे. भिक्षेकऱ्यांसाठी राखीव भूखंडावर अतिक्रमणे होऊन त्या ठिकाणी मॉल, सहकार भांडार यासारख्या वास्तू उभ्या राहिल्या आहेत. रेल्वेस्थानके, धार्मिक स्थळे, रस्ते या ठिकाणी आढळणाऱ्या भिक्षेकऱ्यांकडे सहानुभूती वगळता त्यांच्याबाबत काहीच होताना दिसत नाही. १९५९ साली झालेल्या भीक्षा प्रतिबंध अधिनियमात बदल करण्याकरिता प्रधान सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली सन २०१३ मध्ये ११ सदस्यांची एक समिती स्थापन करण्यात आली होती. त्या समितीने २०१४ साली सुधारित मसुदा सादर केला. मात्र त्या मसुद्यावर पुढील कोणतीही कार्यवाही न झाल्याने हा नवीन कायदा प्रलंबित आहे. सद्यःस्थितीतील कायद्याने भिक्षेकऱ्यांना न्याय मिळत नसून निराधार, ज्येष्ठांना अपराधी ठरविण्याव्यतिरिक्त हा कायदा काहीही करत नाही. भिक्षेकऱ्यांचा प्रश्न सोडविण्या इतका कायदा सकारात्मक नसल्याने गरिबांना गुन्हेगार ठरविण्याऐवजी त्यांना सेवा देण्यासाठी नवीन कायद्यात तातडीने बदल होणे आवश्यक आहे. याबाबत तातडीने कार्यवाही करण्यात यावी, अशी शिफारस या विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करित आहे.”

श्री. जगन्नाथ शिंदे : सभापती
महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडतो.

“ कल्याण (जि.ठाणे) येथील वायले नगर परिसरातील तालुका उपविभागीय कार्यालयातून मागील दोन महिन्यात दुसऱ्यांदा शनिवार, दिनांक १६ जुलै, २०१६ रोजी रात्री चोरीच्या मार्गाने रेतीची वाहतूक करणारा जप्त केलेला ट्रक अज्ञात इसमांकडून या कार्यालयाचे टाळे तोडून तो चोरून नेण्यात येणे. त्याबाबत खडकपाडा पोलीस ठाण्यात संबंधित ट्रक मालकावर संशयित म्हणून गुन्हा नोंदविण्यात आलेला आहे. मात्र यापूर्वीही अशी घटना झालेली असताना उपविभागीय कार्यालयातील संबंधित अधिकाऱ्यांनी याबाबत योग्य ती काळजी घेतलेली नाही व त्याकडे जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष केलेले आहे. अशा घटना वारंवार घडत असल्याने शासनाने या प्रकरणाची तातडीने सखोल चौकशी करून संबंधित दोषींवर कडक कारवाई करावी अशी मागणी मी या विशेष उल्लेखाच्या माध्यमातून शासनास करित आहे.”

डॉ.(श्रीमती) नीलम गोन्हे :

सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडते.

“सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठाच्या कर्मचाऱ्यांनी त्यांच्या मागण्यांसदर्भात दिनांक २ मे, २०१६ रोजी माननीय उच्च शिक्षण मंत्री, शिक्षण संचालक, शिक्षण सचिव, मा.कुलगुरु डॉ.गाडे यांचेकडे निवेदन सादर केलेले आहे. त्याठिकाणी भारतीय कामगार सेनेची युनियन आहे. त्यांनी निवेदनाद्वारे तीन प्रश्नांकडे लक्ष वेधलेले आहे. पुणे विद्यापीठात माहे जुलै-ऑगस्ट २०१५ मध्ये नियम डावलून कर्मचाऱ्यांच्या विविध रिक्त पदांवर कर्मचाऱ्यांची भरती करण्यात येऊन त्यांच्या वेतनावर अंदाजे १० कोटी रुपयांचा खर्च विद्यापीठ निधीतून करण्यात आलेला आहे. नियम डावलून रिक्त पदांवर ज्या नियुक्त्या केलेल्या आहेत त्या नियमानुसार करण्यात याव्यात यासाठी मी विशेष उल्लेखाद्वारे शासनाचे लक्ष वेधीत आहे. तसेच विद्यापीठातील कर्मचाऱ्यांसाठी निवास व्यवस्थेचे बांधकाम मुदत संपून अजूनपर्यंत करण्यात आलेले नाही याकडेही मी लक्ष वेधीत आहे.

सावित्रीबाई फुले पुणे विद्यापीठात महिला कर्मचाऱ्यांची संख्या मोठी आहे. तृतीय आणि चतुर्थश्रेणीमध्ये असलेल्या महिलांसाठी सोयीसुविधा नाहीत म्हणून त्यांनी विद्यापीठासमोर घंटानाद आंदोलन केले होते. तेव्हा राज्य शासनाने यामध्ये मध्यस्थी करून कर्मचाऱ्यांच्या न्याय्य मागण्यांबाबत त्वरित निर्णय घ्यावा अशी विनंती मी विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करीत आहे. “

श्री. जयंत पाटील : सभापती
महोदय, मी आपल्या अनुमतीने पुढील विशेष उल्लेखाची सूचना मांडतो.

“ रायगड जिल्ह्यातील अलिबाग तालुक्यात पशुवैद्यकीय दवाखाने श्रेणी-१ चे २ व श्रेणी-२ चे २ दवाखाने कार्यरत आहेत. पेझारी येथील दवाखान्यातील “पशुधन विकास अधिकारी” हे पद गेल्या दोन वर्षांपासून रिक्त असून वाघोली येथील पशुधन विकास अधिकारी हे पद चार वर्षे रिक्त आहे. तसेच अलिबाग पंचायत समितीमधील पशुधन विकास अधिकारी हे पद देखील रिक्त आहे.

अलिबाग तालुक्यात दुग्ध व्यवसाय करणारे शेतकरी मोठ्या प्रमाणात आहेत. परंतु पशुवैद्यकीय सेवा अपुरी असल्यामुळे गुरांवर विशेषतः दुभत्या जनावरांवर योग्य ते उपचार होत नसल्याने शेतकऱ्यांना दुभती जनावरे विकणे भाग पडत आहे. यामुळे दुग्ध व्यवसायावर त्याचा परिणाम होत आहे. तरी अलिबाग तालुक्यातील पशुधन विकास अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे त्वरित भरण्याबाबत शासनाने उचित कार्यवाही करावी, अशी विनंती मी या विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करीत आहे. “

या नंतर श्री. बोर्डे

श्री. नागो गाणार : सभापती
महोदय, मी आपल्या अनुमतीने खालील सार्वजनिक महत्त्वाच्या आणि निकडीच्या बाबींवर विशेष उल्लेखाची सूचना मांडत आहे.

सभापती महोदय, मुंबई-ठाणे जिल्ह्यातील ऑनलाईन प्रक्रियेतील काही त्रुटींमुळे आणि ऑफलाईन प्रवेशाच्या भरवशावर राहिलेल्या अकरावीच्या हजारो विद्यार्थ्यांना प्रवेशापासून वंचित रहावे लागल्याने अनेक विद्यार्थ्यांचे नुकसान होणे, विद्यार्थी आणि पालकांकडून पसंती क्रम अर्ज भरताना झालेल्या क्षुल्लक चुकांचा फटका विद्यार्थ्यांना आयुष्यभरासाठी सहन करावा लागणे, शाळा व्यवस्थापनाकडून पुरेशी माहिती न मिळणे, त्यामुळे त्याच महापालिका क्षेत्रात प्रवेश न मिळणे, महाविद्यालयात प्रवेश न मिळाल्याने पालक चिंताग्रस्त होणे, मुंबईतील विद्यार्थ्यांना दहिसर, वसई येथील महाविद्यालयात प्रवेश मिळणे, शिक्षण विभागाने काढलेल्या पत्रकानुसार ऑफलाईन नुसार घेतलेले प्रवेश बेकायदेशीर असल्याने विद्यार्थ्यांचे भविष्य धोक्यात येणे, अशा शिक्षण संस्था चालक व महाविद्यालयांवर अद्याप कारवाई करण्यात न येणे, यामुळे ठाणे, मुंबई परिसरातील विद्यार्थी तसेच पालक यांच्यात शासनाविरोधात पसरलेला तीव्र स्वरूपाचा असंतोष, पसरलेले चिंतेचे वातावरण, परिणामी शासनाने तातडीने कार्यवाही करून विद्यार्थ्यांना प्रवेश मिळवून देण्याची शिफारस मी या विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करित आहे.

श्री. संदिप बाजोरिया (स्थानिक प्राधिकारी संस्थांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, मी खालील सार्वजनिक
महत्त्वाच्या आणि निकडीच्या बाबीवर विशेष उल्लेखाची सूचना मांडत आहे.

सभापती महोदय, शासनाने सन २००० साली टाटा मेमोरियल सेंट्रल (टाटा हॉस्पिटल) च्या डॉक्टरांच्या मेडिनोव्हा रिगल सहकारी गृहनिर्माण संस्थेसाठी मुंबईतील खेरवाडी, वांद्रे (पूर्व) येथे सिटी.एस.नं.६०८/१, बी/१ सर्व्हे न.३४१ या शासकीय भूखंडाचे वितरण आदेश पारित करणे, या गृहनिर्माण संस्थेस हेतूपत्र दोन महिन्यांच्या आत अटी व शर्तीची पूर्तता करण्यास सांगणे, या गृहनिर्माण संस्थेने हेतूपत्र तसेच अटी व शर्तीची पूर्तता न करणे, त्यामुळे हेतूपत्र आपोआपच रद्दबातल होणे, हेतूपत्रातील व अर्जांमधील सर्व सदस्यांचे उत्पन्न जास्त असल्याने सदर हेतूपत्र रद्द करण्यात यावे असे पाच वेळा महसूल विभागाने शासनाकडे प्रस्ताव पाठवून सुध्दा हेतूपत्र रद्द करण्यात न येणे, सन २००८ साली मेडिनोव्हा संस्थेला भूखंडाचे अंतिम वितरण आदेश सर्व नियम धाब्यावर बसवून करण्यात येणे, यात झालेला प्रचंड गैरव्यवहार, या आदेशाला वैभव सहकारी गृहनिर्माण संस्था नियोजित यांच्याद्वारे माननीय उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल करण्यात येणे, माननीय उच्च न्यायालयाने मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन यांनी सदर विषयाची सुनावणी घेऊन योग्य ते आदेश पारित करावेत असे आदेश देणे, तथापि, मुख्य सचिवांनी स्वतः आदेश पारित न करता विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांना प्रस्ताव सादर करण्याचे आदेश देणे, वैभव सहकारी गृहनिर्माण संस्था नियोजित यांनी आयुक्तांच्या निदर्शनास आणून दिले की, मेडिनोव्हा रिगल सहकारी गृहनिर्माण संस्थेने सोसायटीच्या सभासदांची खोटे अॅफिडेव्हीट दाखल करून भूखंडाचे वाटप करून घेतले, परंतु त्याकडे करण्यात आलेले दुर्लक्ष, सदर भूखंड आजतागायत मोकळे असणे, मेडिनोव्हा रिगल सहकारी गृहनिर्माण संस्थेने सोसायटीत केलेला प्रचंड गैरव्यवहार, टाटा हॉस्पिटलमधील एकही डॉक्टर या सोसायटीचा सभासद नसणे, त्यामुळे हा भूखंड मेडिनोव्हा रिगल सहकारी गृहनिर्माण संस्थेकडून परत घेऊन या भूखंडाची मागणी करणाऱ्या इतर गृहनिर्माण संस्थेला देण्यात यावा, अशी शिफारस या विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करित आहे.

श्री. नरेंद्र पाटील (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, मी खालील सार्वजनिक
महत्त्वाच्या व निकडीच्या बाबीवर विशेष उल्लेखाची सूचना मांडत आहे.

सभापती महोदय, राज्यातील असंघटीत कामगारांना संघटीत करण्यासाठी व विविध सेवासुविधा पुरविण्यासाठी सन १९६९ साली राज्य शासनाने विविध माथाडी कामगार मंडळांची स्थापना केली असणे, परंतु नवी मुंबईतील किराणा बाजार व दुकाने मंडळांमध्ये १० वर्षांपासून कामगार आयुक्त, उपायुक्त, प्रशासकीय अधिकारी व कर्मचारी यांची रिक्त पदे भरली नसल्याने ती कायम रिक्त असणे, तसेच पूर्वी या मंडळांमध्ये एकूण १०६ कर्मचारी व अधिकारी कार्यरत होते. परंतु सध्या बरेचसे कर्मचारी सेवानिवृत्त होऊन तेथे फक्त ४३ कर्मचारी कार्यरत असणे, त्यामुळे माथाडी कामगारांची दैनंदिन कामे होण्यास दिरंगाई होत असणे, परिणामी तुटपुंज्या कर्मचाऱ्यांवर कार्यालयीन कामाचा ताण वाढत असल्याने सदर मंडळातील कर्मचारी व अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्याची आवश्यकता असल्याची शिफारस या विशेष उल्लेखाद्वारे शासनास करित आहे.

सभापती महोदय, या विशेष उल्लेखाच्या सूचनेच्या माध्यमातून मी विनंती करतो की, या विषयात शासनाने ताबडतोब लक्ष घालावे व माथाडी कामगारांच्या मुलांना प्राधान्य देऊन त्यांची लवकरात लवकर नियुक्ती करावी.

श्री. विक्रम काळे : सभापती महोदय, मी खालील सार्वजनिक महत्त्वाच्या बाबीवर विशेष उल्लेखाची सूचना मांडत आहे.

सभापती महोदय, नुकताच केंद्र शासनाने शैक्षणिक धोरणाचा मसुदा प्रसिध्द केला आहे. त्या मसुद्याच्या बाबतीत देशातील संबंधित शिक्षण तज्ज्ञ व जनतेकडून हरकती मागविण्यासाठी दिनांक ३१ जुलै, २०१६ ही मुदत दिली आहे. परंतु तो मसुदा इंग्रजी भाषेत असल्यामुळे आपल्या राज्यातील मराठी माणसांना तो वाचणे अवघड जात आहे. त्यामुळे त्या मसुद्याचे भाषांतर मराठी भाषेत करून राज्य सरकारने तो मसुदा राज्य सरकारच्या वेबसाईटवर टाकावा. त्याच बरोबर हरकती पाठविण्यासाठी ३१ जुलै ही मुदत अपुरी असल्यामुळे, ही मुदत वाढवून ती दिनांक ३० ऑगस्ट, २०१६ करावी. तसेच या मसुद्यावरील हरकती मागविण्यासाठी राज्य सरकारने केंद्र सरकारकडे पाठपुरावा करावा, अशी मी या विशेष उल्लेखाच्या सूचनेच्या माध्यमातून शासनाकडे मागणाऱी करतो.

श्री. अनिल तटकरे

(स्थानिक प्राधिकारी संस्थांद्वारा निर्वाचित)

:

सभापती महोदय, मी खालील सार्वजनिक महत्त्वाच्या व निकडीच्या बाबीवर विशेष उल्लेखाची सूचना मांडत आहे.

सभापती महोदय, मु.सानेगाव, ता.रोहा, जि.रायगड येथील आदिवासी आश्रमशाळा अत्यंत धोकादायक परिस्थितीत असणे, त्यामुळे तेथे राहणाऱ्या आदिवासी विद्यार्थ्यांच्या जीवितास धोका निर्माण होणे, नवीन इमारतीचे काम पूर्ण करण्याची मुदत संपून सुध्दा दोन वर्षांनंतर बांधकाम अर्धवट स्थितीत असणे, त्यामुळे त्या इमारतीच्या बांधकामावर झालेला शासकीय निधी वाया जाणे, उर्वरित निधी मुदतीनंतर व्यपगत होणे, त्यामुळे नवीन इमारतीचे बांधकाम त्वरित पूर्ण करून आदिवासी मुलांच्या जीविताचे रक्षण शासनाने लवकरात लवकर करावे, यासाठी मी विशेष उल्लेखाद्वारे शासनाचे लक्ष वेधतो.

सभागृहापुढील कामकाजाबाबत

सभापती : मी सभागृहाच्या निदर्शनास आणून देतो की, ज्यावेळी अशासकीय कामकाज असते त्यावेळी विधेयके दाखवित नाही, अशी प्रथा आहे. आता आपण विरोधी पक्षाचा नियम २६० चा प्रस्ताव सुरु करू या. आज सभागृहासमोर सत्ताधारी पक्षातर्फे उपस्थित करण्यात आलेल्या प्रस्तावावरील चर्चा व उत्तर, दोन अर्धा-तास चर्चा आणि विरोधी पक्षाचा नियम २६० अन्वयेचा प्रस्ताव इत्यादी कामकाज आहे. त्यामुळे सभागृहापुढील कामकाजाबाबत वेळेचे नियमन कसे करावे हा माझ्यासमोर प्रश्न आहे. मला वाटते आपण थोडे जास्त बसून हे कामकाज पूर्ण करावे. माझ्या मते गेल्या एक-दीड वर्षात सर्वात जास्त दुर्लक्षित आयुध हे अर्धा-तास चर्चेचे झाल्याचे दिसते. मला वाटते अर्धा-तास चर्चा आणि अशासकीय कामकाज (ठराव/विधेयके) हे व्हायलाच पाहिजे. यासाठी आपण सर्वांनी कामकाज पार पाडण्यासाठी आपली सहनशक्ती वाढवावी. मला सुध्दा कल्पना आहे की, आपण सकाळी १०.०० वाजता येऊन सभागृहापुढील बरेच कामकाज उरकत असता. मला वाटते आपण अजून थोडे थांबून कामकाज पूर्ण करण्यासाठी सहकार्य करावयास पाहिजे.

तसेच दुसरी बाब अशी की, नियम २६० च्या प्रस्तावावर चर्चा सुरु करण्यापूर्वी माननीय मंत्री तथा सभागृहाचे नेते श्री.चंद्रकांतदादा पाटील यांना नियम ३५ संदर्भात मुद्दा उपस्थित करावयाचा आहे. मला वाटते त्यांनी आपला मुद्दा उपस्थित करावा. त्यानंतर सन्माननीय सदस्य श्री.शरद रणपिसे यांना पॉईंट ऑफ इन्फर्मेशनच्या माध्यमातून जे काही मांडायचे असेल ते मांडावे.

या नंतर श्री. कांबळे

नियम ३५ बाबत

श्री. चंद्रकांत पाटील : आता विरोधी पक्षाचा नियम २६० अन्वयेचा प्रस्ताव आहे, तो प्रस्ताव सुरू होण्यापूर्वी, मला नियम ३५ द्वारे आपल्याला विनंती करायची आहे. नियम ३५ मध्ये असे नमूद केले आहे की, “ज्या सदस्यास एखाद्या व्यक्तीवर मानहानीकारक किंवा अपराधारोपाच्या स्वरूपाचे कोणतेही अभिकथन ज्या दिवशी करावयाचे असेल त्या दिवशीच्या आदल्या कामकाजाच्या दिवशी त्या सदस्याने सायंकाळी ५ वाजेपर्यंत सभापतीस व तसेच चौकशी करून उत्तर देण्याच्या प्रयोजनासाठी संबंधित मंत्र्यांस, आवश्यक त्या कागदपत्रांसह लेखी पूर्वसूचना दिल्याशिवाय त्या सदस्यास कोणत्याही व्यक्तीविरूद्ध मानहानीकारक किंवा अपराधारोपात्मक स्वरूपाचे कोणतेही अभिकथन करता येणार नाही.” माझी अशी विनंती आहे की, अशा प्रकाराने विरोधक प्रस्ताव मांडू शकतात. प्रस्तावाच्या माध्यमातून आरोपही करू शकतात. परंतु व्यक्तीचे नाव घ्यायचे असेल तर तशी पूर्वसूचना द्यायला पाहिजे आणि त्यांना ती पूर्वसूचना द्यायची असेल तर प्रस्ताव उद्या घ्यावा.

सभापती : प्रस्ताव उद्या घ्यावा असे आपण म्हणत आहात.(अडथळा).... आपण नियम ३५ चे वाचन केले. पुढील वाचन केले तर दिसेल की, आता चर्चा सुरू केल्यानंतर, जर सभापतींना वाटले की, वर लिहिले आहे म्हणजे आता आपण जे वाचले आहे, त्याचा भंग होत असेल तर, मला या डायरेक्शन डायरेक्ट देता येतात की, आपण बोलू नका, चर्चा करू नका. आजच्या प्रस्तावात स्पष्ट असा कोणत्याही माननीय मंत्र्याचा उल्लेख नाही, बोलताना तसा झाला तर मी निश्चितपणे थांबवेन. ते होणार नाही याची पूर्ण पूर्ण काळजी घेतली जाईल.

पॉईंट ऑफ इन्फर्मेशनबाबत

श्री. जयंत प्र. पाटील : सभापती महोदय, माझा पॉईंट ऑफ इन्फर्मेशन आहे. आता बीड जिल्ह्यात एक दुर्घटना घडली आहे. बीड जिल्हा मध्यवर्ती बँकेचे संचालक श्री. अडसकर हे संचालक मंडळाच्या विरोधात संचालक म्हणून काम करित होते. त्या ठिकाणचे चेअरमन श्री. राजाभाऊ मुंडे व श्री. सुभाष सारडा यांनी मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार केला, असे असताना, वेगवेगळ्या चौकशा लावल्याने, वेगवेगळ्या प्रकारे पोलिसांची हॅरसमेंट होऊन, त्यांनी आज स्वतःला जाळून घेऊन आत्महत्या केली आहे. ही गंभीर बाब आहे. माजी मंत्र्यांचे ते चिरंजीव होते. ही गंभीर बाब आहे. जे विरोधात आहेत, त्यांचे असे चालले आहे. मी आणि स्वतः माननीय मंत्री श्री. पांडुरंग फुडकर राज्य बँकेमध्ये विरोधात काम करित होतो. अनेक प्रकरणांमध्ये असे होते. आपल्यालाही माहित आहे की, मी २/३ तास बैठका चालविल्या आहेत. या पध्दतीने होत असेल तर ते चुकीचे आहे. यामुळे सहकारात काम करायला पुढे येणार नाही. विरोधात असलेली बाब आहे. ते रेकॉर्ड आहे. त्यांनी वेगळ्या मार्गाने विरोध केला आहे. आपण या संदर्भात गंभीरपणे चर्चा केली पाहिजे. ही गंभीर बाब आहे. आपल्या सर्वाना मान खाली करायला लावणारी घटना आहे. सहकारात काम करणाऱ्या सर्व कार्यकर्त्यांना एक वेगळी भूमिका घ्यावी लागेल. संचालक मंडळामध्ये विरोधात असताना विरोध केला असताना त्यांच्यावर आरोप ठेवून वेगवेगळ्या गोष्टी केल्या जातात. आपल्याला यामध्ये बदल केला पाहिजे असे मला वाटते. मी एवढेच सांगतो, मात्र ही बोलण्याची वेळ नाही. पण २ आठवड्यांत ही संधी मिळेल. गंभीर बाब आहे. अडसकर हे बीड जिल्ह्यातील प्रभावी घराणे आहे. त्यांचे वडील प्रभावी होते, शेतकरी कामगार पक्षाचे आमदार होते, मिशीवाले होते, त्यांना स्टॅलिन बोलले जायचे. त्यांचे हे चिरंजीव. ही वाईट घटना आहे असे मला वाटते. चौकशी करा, बाकीची कार्यवाही करा, बाकीचा काही प्रश्न नाही. पण खरोखर ही वाईट घटना आहे. आपण या पध्दतीचे काम केले पाहिजे. शेती व्यवसाय हा शेत मालाच्या भावावर, निसर्गावर अवलंबून आहे. आपल्याला माहित आहे की, हे मार्केटवर आहे, व्यापाऱ्यांच्या हातात आहे. त्यामुळे येथे कसे काम करायचे याची गंभीर दखल घेतली पाहिजे. उद्या यावर चर्चा होईलच. परंतु या संदर्भात माझी आपल्याला विनंती आहे. राजकारण नाही. जे दोषी आहेत, त्यांना शिक्षा झालीच पाहिजे. लबाडी केली त्यांना शिक्षा केलीच पाहिजे. त्यांनी विरोध केला. त्यांनी स्वतःच्या हस्ताक्षरात, मी आत्महत्या का करतो, ते आईला आणि लोकांना पत्र लिहून सांगितले आहे, ही वाईट घटना आहे असे मला वाटते.

पॉइंट ऑफ इन्फर्मेशन

श्री. नारायण राणे : सभापती महोदय, नागपूर इमामवाडा परिसरातील १२ वर्षीय अल्पवयीन शाळकरी मुलगी काल दिनांक २० जुलै, २०१६ रोजी सायंकाळी शिकवणी वर्गाला गेली होती. वर्ग आटोपून घरी परत जात असताना तिचे एका व्यक्तीने अपहरण करून मित्राकडे नेले, तेथून मेडिकल टीबी वॉर्ड परिसरात नेऊन तिच्यावर दोघांनी बलात्कार केल्याची संतापजनक घटना घडल्याचे नुकतेच उघडकीस आलेले आहे. या घडलेल्या घटनेमुळे मुलगी प्रचंड दहशतीखाली आली असून इमामवाडा परिसरात रात्रीपासून तणावाचे वातावरण निर्माण झालेले आहे. शासनाने याची माहिती सदनाला द्यावी. सदर बाबतीत अजूनही गुन्हा दाखल केलेला नाही. पोलिसांनी या संदर्भात कोणतीच कार्यवाही केलेली नाही.

सभातपी : उद्यापर्यंत माहिती मिळेल.

श्री. गिरीश बापट : सभापती महोदय, याबाबत सदनाला माहिती देण्यात येईल.

श्री. शरद रणपिसे :

सभागृहाच्या कामकाजासंबंधी

श्री. शरद रणपिसे : सभापती महोदय, सभागृहाचे मुख्य कामकाज विधेयक पारित करणे हे आहे. माननीय संसदीय कामकाज मंत्री किंवा शासन विधानसभेमध्ये काही वेळा विधेयके इंट्रोड्यूस करतात, काही वेळा विधानपरिषदेतही इंट्रोड्यूस करतात. तो भाग नाही. मात्र त्यावर आम्हाला उप सूचना, सुधारणा द्यायच्या असतात. विधेयक दाखविले जाते, त्यानंतरच आमची त्या संदर्भातील प्रोसिजर सुरू होते. माननीय मंत्री विधेयक संमत करण्याची घाई करतात. त्यामुळे या प्रोसिजरमध्ये बदल झाला पाहिजे. दोन्ही सदनपैकी कुठेही विधेयक टेबल केले की, आम्हाला उप सूचना देता आली पाहिजे, आम्हालाही त्यावर विचार करता आला पाहिजे. बरीच विधेयके विधानसभेमध्ये टेबल केली जातात आणि तातडीने आमच्याकडे येतात. मी काल संध्याकाळी साडे सात वाजेपर्यंत कोणते विधेयक आले आहे का या संदर्भात माननीय उप सचिव श्री. कुडतरकर साहेबांकडे चौकशी करित हातो. आपण संध्याकाळी साडे सात, आठ नंतर विधेयक आणणार, माननीय संसदीय कामकाज मंत्री संध्याकाळी ८ वाजता विधेयक विधीमंडळात पाठवून तुम्ही दाखवा असे सांगणार. मग आम्ही त्या संदर्भातील उप सूचना कधी द्यायच्या ? आपला चांगल्या कामांनाही पाठिंबा नाही. मग पाठिंबा काय भ्रष्टाचाराला आहे का ? माझी सूचना आहे की, काही तरी प्रोसिजर ठरवा, किमान २-३ दिवस आम्हाला विधेयक वाचण्यासाठी आणि उप सूचना देण्यासाठी द्यावेत. माझी या संदर्भात आपल्याला विनंती आहे.

सभापती : ठीक आहे. प्रोसिजर मी चेक करून घेईन. मी आपल्या मुद्यात लक्ष घालतो.

पृ. शी. : राज्यातील विविध विभागांच्या माननीय मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे गंभीर आरोप असणे

मु. शी. : राज्यातील विविध विभागांच्या माननीय मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे गंभीर आरोप असणे या विषयावर सर्वश्री धनंजय मुंडे, नारायण राणे, सुनील तटकरे, शरद रणपिसे, हेमंत टकले, माणिकराव ठाकरे, जयंत प्र. पाटील, संजय दत्त, श्रीमती विद्या चव्हाण, सर्वश्री भाई जगताप, संदीप बाजोरिया, अॅड जनार्दन चांदूरकर, अॅड निरंजन डावखरे, आर्कि. अनंत गाडगीळ, श्री. किरण पावसकर, अॅड रामहरी रूपनवर, सर्वश्री. कपिल पाटील, जयवंतराव जाधव, श्रीमती हुस्नबानू खलिफे, श्री. अनिल भोसले, प्रा. जोगेंद्र कवाडे, सर्वश्री सतीश चव्हाण, रामराव वडकुते, नरेंद्र पाटील, प्रकाश गजभिये, ख्वाजा बेग, विक्रम काळे, जगन्नाथ शिंदे, अब्दुल्ला खान दुर्राणी, आनंद ठाकूर, अॅड राहुल नार्वेकर, सर्वश्री अनिल तटकरे, प्रभाकर घार्गे, अॅड जयदेव गायकवाड, वि.प.स. यांचा प्रस्ताव

श्री. धनंजय मुंडे

(विरोधी पक्षनेते) : सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने म.वि.प. नियम २६० अन्वये पुढील प्रस्ताव मांडतो.

‘‘राज्यातील महिला व बालकल्याण, शिक्षण, अन्न व नागरी पुरवठा, सार्वजनिक आरोग्य, आदिवासी विकास, ऊर्जा, गृहनिर्माण (राज्य) अशा अनेक मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे गंभीर आरोप असणे, आरोप असलेल्या मंत्र्यांवर केंद्र सरकारने, न्यायालयाने गंभीर ताशेरे ओढलेले असणे, या मंत्र्यांच्या भ्रष्टाचाराचे पुरावे देऊन, तक्रारी करूनही त्यांच्यावर कुठलीही कारवाई होत नसणे, भोसरी येथील जमीन प्रकरणातील भ्रष्टाचारामुळे महसूल मंत्र्यांना राजीनामा द्यावा लागणे, सदर मंत्र्यांनी केलेल्या विविध भ्रष्टाचाराच्या व आरोपांमध्ये त्यांना क्लिन चिट देण्यात येऊन भ्रष्टाचाराला पाठींबा देण्यात येत असणे, नव्याने झालेल्या मंत्रीमंडळ विस्तारातही गंभीर आरोप असलेल्या मंत्र्यांचा समावेश करणे, या मंत्र्यांना रोजगार हमी योजना, कामगार, बंदरे (राज्य) अशी महत्वाची खाती सोपवण्यात येणे, या नवीन मंत्र्यांपैकी अनेकांची सी.आय.डी., सी.बी.आय. चौकशी सुरू असणे, तरीही या मंत्र्यांचा मंत्रीमंडळात समावेश केलेला असणे, भ्रष्ट आणि गंभीर आरोप असलेल्या मंत्र्यांच्या समावेशामुळे जनतेच्या मनात हे सरकार भ्रष्टाचाराला खतपाणी घालत असल्याचा संशय निर्माण होणे, राज्याचा कारभार चालणाऱ्या मंत्रालयातच भ्रष्ट मंत्री कारभार करीत असल्यामुळे या भ्रष्टाचाराचे लोण गावपातळीपर्यंत पोहचणे, संपूर्ण व्यवस्थाच भ्रष्टाचाराने पोखरून जाणे, या भ्रष्ट आणि आरोप असणाऱ्या मंत्र्यांना मंत्रीमंडळातून काढून टाकण्याची मागणी होत असणे, या सर्व भ्रष्टाचाराच्या प्रकरणांची उच्चस्तरीय चौकशी करून त्यांच्यावर कठोर स्वरूपाची कारवाई करण्याची आवश्यकता, शासनाची भूमिका व करावयाची उपाययोजना विचारात घेण्यात यावी.’’

21/07/2016
MSK/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोर्डे

HH-171
16:00

या नंतर श्री. रोझेकर

श्री. सुनिल तटकरे :

सभापती महोदय, आज नियम २६० अन्वये या ठिकाणी प्रस्ताव मांडण्यात आला असून या प्रस्तावात कोणत्या विभागाच्या संदर्भात येथे चर्चा होणार आहे, हे स्पष्ट करण्यात आले आहे. त्यामुळे संबंधित विभागाच्या मंत्री महोदयांनी चर्चेच्या वेळी सभागृहात उपस्थित असणे आवश्यक आहे. उपस्थित रहावे किंवा नाही, हे प्रत्येकाने ठरवायचे आहे. किंबहुना, अशा चर्चेच्या वेळी संबंधित विभागाच्या मंत्री महोदयांनी सभागृहात उपस्थित रहाणे बंधनकारक आहे. त्यांना हे मानावयाचे नसेल तर सोडून द्यावे. परंतु, मंत्री महोदयांनी सभागृहात उपस्थित रहावे, अशी माझी आपल्या माध्यमातून त्यांना विनंती आहे.

श्री. धनंजय मुंडे :

सभापती महोदय, लोकसभा निवडणुकीच्या अगोदर भारतीय जनता पक्षाच्या त्यावेळच्या देश पातळीवरील नेतृत्वाकडून देशाची सत्ता भारतीय जनता पक्षाला द्यावी, राज्याची सत्ता भारतीय जनता पक्षाला द्यावी, यासाठी एक घोषणा देण्यात आली होती आणि ती घोषणा फार प्रसिध्द झाली होती. पूर्वी गुजरातच्या निवडणुकीतही अशीच घोषणा देण्यात आली होती व तेथेही ती प्रसिध्द झाली होती. “ना खाऊंगा, ना खाने दुंगा,” या त्यांच्या घोषणेवर भारतातील जनतेने विश्वास ठेवला आणि देशाची व राज्याची सत्ता एकाच पक्षाच्या हातात दिली.

सभापती महोदय, या सभागृहाचा सदस्य म्हणून माझी सहा वर्षे पूर्ण झाली आहेत आणि त्यामधील काही महिने सोडले तर जवळपास ५ वर्षे आणि काही महिने मी विरोधी बाकांवरच आहे. माझ्या सदस्य पदाच्या दुसऱ्या कालावधीचा हा पहिलाच महिना आहे. परंतु, या ६ वर्षे आणि काही महिन्यांमध्ये वेगवेगळे विषय, वेगवेगळ्या आयुधांच्या माध्यमातून विरोधी पक्षाकडून सभागृहात उपस्थित केल्याचे मी पाहिले आहे, ऐकले आहे, त्याची चर्चा केली आहे आणि मी सुध्दा या चर्चेत सहभागी झालो आहे. प्रत्येक अधिवेशनात राज्याची कायदा व सुव्यवस्था हा विषय होता. ज्या ज्या वेळी राज्यात दुष्काळ पडतो त्यावेळी अधिवेशनात दुष्काळी परिस्थितीवर चर्चा होते. ज्या ज्या वेळी अतिवृष्टी होते त्या वेळी अधिवेशनात अतिवृष्टीचा विषय असतो. शेतकऱ्यांचे प्रश्न तर प्रत्येक अधिवेशनात उपस्थित केले जातात. पण गेल्या ६ वर्षांपैकी मागील २० महिन्यांच्या काळातील ६ अधिवेशनांमध्ये अन्य सर्व विषयांबरोबरच कायम सभागृहात उपस्थित होणारा कोणता विषय असेल तर तो नवीन सत्तारूढ झालेल्या भारतीय जनता पक्ष आणि शिवसेनेच्या मंत्र्यांच्या घोटाळ्यांचा विषय आहे.

सभापती महोदय, डिसेंबर, २०१५ मधील हिवाळी अधिवेशन सोडून त्यानंतरच्या प्रत्येक अधिवेशनात एक-ना-एक मंत्री घोटाळ्यामध्ये अडकत गेले आणि त्या घोटाळ्यांचे पुरावे आम्ही या सदनमध्ये सरकारपुढे मांडले. मागील पावसाळी अधिवेशनात आम्ही महिला व बाल कल्याण विभागाचा घोटाळा मांडला. एक नाही, दोन नाही तर जवळ जवळ २०० कोटी रुपयांच्या चिक्की घोटाळ्यासंबंधी आणि पोषण आहारासंबंधी, महिला व बाल विकास विभागातील खरेदीसंबंधी सर्व पुरावे आम्ही दिले. आमची अपेक्षा काय होती ? जे सरकार भ्रष्टाचाराचे नाव घेऊन सत्तेत आले, ज्या सरकारने सत्तेत येण्याअगोदर जनतेला हे सांगितले की, आम्ही सत्तेत आल्यावर भ्रष्टाचार होऊ देणार नाही, त्या सरकारने आम्ही या सदनमध्ये पुराव्यानिशी घोटाळे मांडल्यानंतर त्याची चौकशी करावी. मुख्यमंत्री महोदयांकडून प्रत्येक वेळी ‘Zero tolerance against corruption’, अशी भूमिका घेतली जाते. कालही या सदनमध्ये मुख्यमंत्री महोदय असे म्हणाले की, “साप, साप म्हणून काठीने भुई थोपटू नका.” पण आम्ही पुराव्यानिशी

जे घोटाळे मांडले त्याची चौकशीही झाली नाही. मी पुन्हा पुन्हा त्या विभागाच्या घोटाळ्याचा विषय काढणार नाही. पण राज्याच्या मुख्यमंत्री महोदयांनी कालच सांगितले की, “विरोधी पक्ष नेत्यांनी जबाबदारीने बोलावे, जबाबदारीने आरोप करावेत.” मागील प्रत्येक वेळी आम्ही अत्यंत जबाबदारीनेच या सदनात आरोप केले होते, पुरावेही दिले होते. ते जर खोटे होते तर त्यांनी आमच्यावर कारवाई का केली नाही आणि जर ते खरे असतील तर जे भ्रष्टाचाराच्या विरोधात सत्तेवर आले त्यांनी या भ्रष्टाचाराची चौकशी करण्याचे का टाळले ?

सभापती महोदय, महिला व बालकल्याण विभागाच्या चिक्की घोटाळ्यासंबंधी मी एकदा नाही तर दिनांक २० मे, २०१५ पासून ६ पत्रे पाठविली आहेत. राज्याच्या मुख्यमंत्री महोदयांना दिनांक २० मे, २०१५ रोजी पहिले पत्र पाठविले आणि हा घोटाळा उघडकीस आणण्याचा प्रयत्न केला. याची चौकशी करावी आणि हा विषय मार्गी लावावा, अशी विनंतीही केली. त्यानंतर दिनांक २० मे, २०१५ रोजी याच घोटाळ्यासंबंधी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाच्या महासंचालकांना पत्र पाठविले. त्यानंतर दिनांक २९ जून, २०१५ रोजी पुन्हा महासंचालकांना स्मरणपत्र पाठविले आणि या प्रकरणी काय चौकशी केली, याची विचारणा केली. त्यानंतर दिनांक ८ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी याच विभागाने केलेल्या बिस्कटाच्या खरेदीसंदर्भात पुन्हा लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाकडून कोणती कार्यवाही केली, या संदर्भातील माहिती मागविली. त्यानंतर दिनांक १० डिसेंबर, २०१५ रोजी मी महासंचालकांना पत्र पाठविले, दिनांक ८ जून, २०१६ रोजी पुन्हा लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाला पत्र पाठविले. धनंजय मुंडे म्हणून नाही तर विधानपरिषदेचा विरोधी पक्ष नेता म्हणून सरकारचे या प्रकरणात नुकसान झाले आहे, हा विभाग लहान बालकांशी, त्यांच्या पोषण आहाराशी संबंधित असल्याने या संदर्भातील पत्रव्यवहार केला. परंतु, दुर्दैवाने एक साधे उत्तर देखील मला पाठविण्यात आले नाही. आपण कर्तव्यदक्ष आहात आणि भ्रष्टाचाराच्या विरोधात आहात. पण आम्ही या सदनात या सर्व खरेदीच्या संदर्भात पुरावे दिले असताना राज्याच्या मुख्यमंत्री महोदयांनी काय केले ?

सभापती महोदय, मागे एकदा या सदनात चर्चेला उत्तर देत असताना मुख्यमंत्री महोदयांनी सांगितले होते की, “मागील १५ वर्षात ज्या ज्या विभागांकडून खरेदी झालेली आहे त्या सर्व खरेदीची चौकशी सचिवांच्या माध्यमातून करू.” आता या घोषणेला एक वर्ष उलटून गेले आहे. या चौकशीतील एक कागदच काय पण एक ओळ सुध्दा पुढे सरकु शकली नाही. अद्याप ही चौकशी पूर्ण नाही. उलट ज्या विभागात खरेदी झाली त्याच विभागाच्या सचिवांनी लाचलुचपत प्रतिबंधक विभागाला असे कळविले की, “अशा प्रकारचा कोणताही गैरव्यवहार झालेला नाही.” मला या निमित्ताने एवढेच विचारावयाचे आहे की, चौकशी पूर्ण होण्याअगोदर या विभागाला राज्याच्या मुख्यमंत्री महोदयांनी क्लिन चिट कशी दिली ? ते स्वतः मिस्टर क्लिन आहेत म्हणून कोणालाही क्लिन चिट देण्याचा

हा प्रकार आहे. याचे उत्तर आम्हाला मिळाले पाहिजे. याचे उत्तर आम्ही मागतो आहोत म्हणजेच महाराष्ट्रातील जनता मागते आहे.

सभापती महोदय, विभागांच्या आणि मंत्री महोदयांच्या घोटाळ्यांच्या संदर्भात मी काही मागण्या करणार आहे. खरोखरच तुम्हाला भ्रष्टाचाराला आळा घालावयाचा असेल, खरोखरच भ्रष्टाचार नष्ट करावयाचा असेल तर एवढीच अपेक्षा आहे की, आम्ही आपल्यासमोर जे मुद्दे मांडत आहोत त्या सर्व मुद्द्यांची चौकशी करावी. चिक्की घोटाळ्यातील उद्योग संस्थांच्या गेल्या सहा महिन्यातील अधिकृत बँक खात्यांची तपासणी केली आहे का ? देयके अदा झाल्यानंतर उद्योग संस्थांच्या खात्यावर जमा झालेल्या देयकांच्या रकमा कोणाकोणाच्या खात्यांकडे वळविण्यात आल्या आणि त्याचे प्रयोजन काय होते, याची आपण चौकशी करणार आहात का ?

या नंतर श्री. बोरले

श्री. धनंजय मुंडे :

या उद्योगांनी, संस्थांनी पुरवठा केलेल्या वस्तू कोठे उत्पादित करण्यात आल्या, त्यासाठी कच्चा माल कोठून घेतला ? उत्पादन खर्चाचे पुरावे तसेच उत्पादन कालावधीतील वीज वापरापोटी आलेले वीज बिल, उत्पादन कालावधीत वापरलेले मनुष्यबळ यापोटी झालेल्या सर्व गोष्टींची चौकशी आपण करणार आहात किंवा नाही ? मी सभागृहात आपल्याला लाईट बिलाची कॉपी दिलेली आहे. ज्याला ८० कोटी रुपयांची चिक्कीची ऑर्डर दिली त्याला त्या एका वर्षाच्या काळात फक्त २५ हजार रुपये लाईट बिल आलेले आहे. त्याला ८० कोटी रुपयांची ऑर्डर दिली होती. किती लाख टन चिक्की निर्माण झाली हे देखील मी आपल्याला सांगितले आणि त्यासाठी फक्त २५ हजार रुपये लाईट बिल आलेले आहे. कदाचित हे अजब रसायन सूर्यकांता चिक्कीमध्ये असू शकते. या संदर्भातील देयके देण्यासाठी कोषागारातून किती आणि कधी रकमा वितरित करण्यात आल्या याची सुद्धा चौकशी होणे आवश्यक आहे. ज्या प्रमाणामध्ये पुरवठादारास अतिरिक्त रकमांचे प्रदान करण्यात आले त्याची सुद्धा चौकशी झाली पाहिजे. अस्तित्वात नसलेल्या उद्योगांची, बंद उद्योगांच्या उत्पादन क्षमतेची तपासणी महिला व बाल कल्याण विभागातील अधिकाऱ्यांपैकी कोणी वा कधी केली हा सुद्धा विषय आहे. सर्वात महत्वाचे म्हणजे आयुक्तांनी पूर्वी सादर केलेले विविध प्रस्ताव रद्द करण्याबाबतचे निर्देश माननीय मंत्री महिला व बाल विकास यांनी दिनांक १२.०२.२०१५ रोजी दिले. ते प्रस्ताव कशाचे होते व ते का रद्द करण्यात आले, याची सुद्धा चौकशी होणे आवश्यक आहे. तुम्ही जर पाक आहात, साफ आहात तर एवढे करायला काही अडचण नाही. आम्ही केलेले हे आरोप चुकीचे असतील तर आम्हाला कटघऱ्यामध्ये उभे करावे. आमचे त्याबाबत काही म्हणणे नाही आणि आम्ही केलेले आरोप खरे असतील तर यासंबंधी आपण चौकशी सुद्धा करावयास पाहिजे. आता साप, साप म्हणून नाही तर आम्ही पुरावे दिलेले आहेत. त्यामुळे आता आपण खोटे आणि रेटून बोलणे बंद करावे. आपण या ठिकाणी खरे बोलावे. आता आपल्याला सत्तेवर येऊन २ वर्षे होत आलेली आहेत. आपला प्रामाणिकपणा, कामातील प्रामाणिकपणा या सर्व गोष्टी समोर आल्या पाहिजेत.

सभापती महोदय, आम्ही त्याच वेळी शालेय शिक्षण विभागातील घोटाळ्याचा विषय सभागृहात उपस्थित केला होता. चिक्की घोटाळ्याप्रमाणेच अग्निशमन यंत्र खरेदीच्या बाबतीत आम्ही प्रश्न उपस्थित केला होता. तत्कालीन प्रधान सचिव (वित्त) श्री.बिजय कुमार यांनी नोंदविलेल्या आक्षेपांचे काय करण्यात आले ? या संदर्भात चौकशी समिती नेमण्यात आली होती. ती चौकशी कोणी केली व त्यामध्ये काय निष्पन्न झाले याबाबतची माहिती आम्ही या सभागृहाचे सदस्य असून आम्हाला एका वर्षापासून मिळत नसेल तर सरकारचे काय चालले आहे ? म्हणजे तुम्हाला असे वाटते की, तुम्ही सुद्धा ही साप सोडावी, कशाची तर चौकशीची ? असे होणार नाही. या चौकशीचे काय झाले आणि जर चौकशी अद्याप झाली नसेल तर मुख्यमंत्र्यांनी या घोटाळ्यात कशाच्या अधारे पुन्हा किं

चिट दिली. चौकशीच झाली नाही. परंतु, क्लिन चिट दिली. आम्हाला माहिती आहे की, तुम्ही क्लिन आहात. मी त्याबाबत शेवटी बोलणार आहे.

सभापती महोदय, सर्वात गंभीर बाब अशी आहे की, संपूर्ण देशात माहितीचा अधिकार कायदा लागू आहे. ज्यावेळी हे प्रकरण उघडकीस आले तेव्हा पासून मी राज्याचा विरोधी पक्षनेता म्हणून याबाबतची मुख्य नस्ती मागत आहे. परंतु, मला अजून ती नस्ती मिळालेली नाही. नस्ती का दिली जात नाही ? तुम्ही जर काही पाप केलेले नाही तर आम्हाला वर्षभरात ती फाईल का उपलब्ध करून दिली जात नाही ? माहिती आयुक्त श्री. जैन यांच्याकडे माझे अपिल सुरु आहे. मला अद्याप ती फाईल मिळालेली नाही. आता त्यांनी दोन महिन्यांनंतरची तारीख दिलेली आहे. हा माहितीचा अधिकार आहे ? गंभीर आरोप झाल्यानंतर देखील माहितीच्या अधिकारात खरेदीची फाईल एक-एक वर्ष मिळत नसेल तर याला काय म्हणावे ? हे तुमचे साप सरकार सुरु आहे.

सभापती महोदय, शालेय शिक्षण विभागामध्ये केंद्र शासनाच्या मानव संसाधन विकास मंत्रालयाच्या दिनांक ४ नोव्हेंबर, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये अर्लि रिडर बुक्स व राष्ट्र पुरुषांच्या तस्वीरींच्या खरेदीबाबत तीव्र स्वरुपाचे आक्षेप नोंदविण्यात आले होते. तसेच, या संदर्भात झालेल्या नियमांच्या उल्लंघनाबाबत देखील मुद्देनिहाय विवेचन करण्यात आले होते. या पत्राच्या अनुषंगाने शिक्षण मंत्रालयातील कोणकोणत्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्यात आली ? एकाही अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्यात आली नाही. केंद्र शासनाच्या मते सदर खरेदीमध्ये गैरव्यवहार झालेला आहे. आता केंद्रात आणि राज्यातही यांच्याच पक्षाचे सरकार आहे. केंद्र शासनाने सांगितले की, याबाबतीत गैरव्यवहार झालेला आहे. मी त्यावेळी सभागृहात याबाबतचे पुरावे देखील आपल्या समोर ठेवले होते. असे असनाही मंत्री महोदयांच्या आदेशान्वये आणि त्यांच्या मान्यतेने खरेदी करण्यात आली. त्या मंत्री महोदयांवर कोणती कारवाई करण्यात आली ? पुरावे असताना काहीही कारवाई केलेली नाही. परंतु, दुर्दैवाने या संदर्भातील कोणत्याही पत्राचे उत्तर आम्हाला मिळत नाही.

सभापती महोदय, माननीय सार्वजनिक आरोग्य मंत्री सभागृहात उपस्थित आहेत. सार्वजनिक आरोग्य विभागातील प्रकरणाला आज जवळपास ४ महिने झालेली आहेत. आम्ही २९७ कोटी रुपये किंमतीच्या घोटाल्याबाबत पुराव्यासह मुद्दे उपस्थित केले. माननीय डॉ. दीपक सावंत साहेबांनी मंत्री म्हणून सभागृहात उत्तर दिले आणि त्या प्रकरणी चौकशी सुरु केली. त्या चौकशीतून काय निष्पन्न झाले ? आपण ती चौकशी करून ४ लोकांवर कारवाई केली. आम्ही ते मान्य केले. परंतु, यामध्ये काय झालेले आहे ? मी टेंडर काढले म्हणून मला शिक्षा मिळाली. जी आम्ही मागणी केली होती. परंतु, आम्ही त्यावेळी आणखी एक मागणी केली होती. परंतु, त्याकडे मात्र जाणीवपूर्वक दुर्लक्ष करण्यात आले. ज्यांनी मागणी केली की, आम्हाला एवढी औषधे लागतात आणि जी अन्वाच्या सव्वा मागणी आली, ज्यावर टेंडर काढले, त्याला मात्र सोडून दिले. त्या अधिकाऱ्याला मात्र

चांगली पोस्टिंग दिली. अशा प्रकारे चौकशी होत असेल आणि ज्यांनी औषध खरेदीमध्ये पाप केलेले आहे अशा अधिकाऱ्यांना जर चांगली पोस्टिंग मिळत असेल तर डॉक्टर साहेब हे आपल्याला शोभणारे नाही. म्हणून ज्यांनी मागणी केली त्यांच्यावर सुद्धा कारवाई झाली पाहिजे. आरोग्य विभागाकडे एनआरएचएम मधून मागणी आली. ज्यांनी एनआरएचएमकडे मागणी मागविली आणि त्यांनी जी मागणी सादर केली त्यांची सुद्धा चौकशी होऊन त्यांच्यावर कारवाई होणे आवश्यक आहे. परंतु, ती होत नाही. भगवान सहाय समितीचा अहवाल अद्याप आलेला नाही. आपण तो अहवाल सभागृहाच्या पटलावर केव्हा ठेवणार आहात ? यामध्ये कोण दोषी आहे ? या सर्व विषयासंबंधी सभागृहात एवढे पुरावे देवून काय उपयोग आहे. मग आम्ही पुरावे कोठे द्यावेत ? कायदे मंडळात पुरावे देवून सुद्धा न्याय मिळत नसेल तर आम्ही कोणाकडे न्याय मागावा आणि सर्व विभाग आणि मंत्री राज्य शासनाच्या तिजोरीतील पैसे असेच भ्रष्टाचाराच्या माध्यमातून वाया घालवीत असतील तर उद्या कोणी सभागृहात घोटाळ्याचा विषयच उपस्थित करणार नाही.

सभापती महोदय, अन्न व नागरी पुरवठा मंत्री सभागृहात उपस्थित आहेत. त्यांचा सभागृहात डोळा लागत असल्यामुळे मी त्यांच्या विभागाचा विषय मांडत आहे. मी डिसेंबर, २०१५ च्या हिवाळी अधिवेशनात तूर डाळीच्या घोटाळ्याबाबतचा विषय मांडला होता. केंद्र शासनमार्फत देशात तूर डाळीचे उत्पादन कमी अल्यामुळे तूर डाळीच्या साठेबाजारावर निर्बंध लावण्याचा पत्र व्यवहार होत असताना अन्न व नागरी पुरवठा मंत्रालयात तेल बियांच्या बाबतीत एक फाईल तयार केली जाते. मी ती फाईल या सभागृहात वाचून दाखविली होती. त्या फाईलची सुरुवात तेल बियांपासून झाली की, साठेबाजी होऊ नये म्हणून तेल बियांवर निर्बंध लावले गेले पाहिजेत. परंतु, त्या फाईलच्या शेवटच्या पानावर अचानक डाळ घुसली. ती देखील तूर डाळ आणि त्यावर देखील साठेबाजी होऊ नये म्हणून निर्बंध लावले गेले आणि तेथे सचिवांनी धन्यवाद असे लिहिले. एवढा पुरावा दिल्यानंतर सुद्धा याबाबत कोणती चौकशी झाली ? याबाबत कोणतीही चौकशी झालेली नाही. परंतु, तुमच्यामध्ये Party with Difference नाही. काही डिफरन्स नाही. आप भी खाओं, खाते रहों, हम क्लिन चिट देते रहेंगे, असा हा सर्व विषय आहे. आम्ही ज्यावेळी डाळीच्या घोटाळ्याचा विषय मांडला आणि जो काळाबाजार झाला, हा आरोप मी केलेला नाही. याबाबतीत ग्राहक पंचायतीने सुद्धा आरोप केलेला आहे.

या नंतर श्री. खर्चे

श्री. धनंजय मुंडे :

सभापती महोदय तूर दाळीच्या घोट्याबाबत माननीय मुख्यमंत्री यांच्याकडे सीबीआय चौकशी करावी अशी मागणी करण्यात आली आहे. कारण जवळपास २५०० ते २८०० कोटी रुपये या राज्यातील जनतेच्या खिशातून तूरदाळीच्या संदर्भात जास्त गेले आहेत. हा पैसा राज्याच्या जनतेचा आहे, या विभागाने राज्याच्या जनतेचे २५०० ते २८०० कोटी रुपये बुडविले आहेत, पार्टी विथ डिफरन्स असे हे सरकार आहे, चालू वर्षात देखील सदर दाळीचे कवित्व सुरु असून मध्यंतरी १२० रुपये प्रतिकिलो या दराने प्रति कुटुंबाला एक किलो तूरदाळ रेशन दुकानावर उपलब्ध करून देण्याचा निर्णय शासनाने घेतला आहे. हा निर्णय घेतला हे आम्हाला मान्य आहे, प्रत्येक रेशनकार्डवर आपण तूरदाळ देत आहात, हे आम्हाला मान्य आहे, परंतु १२० रुपये हा भाव कोठून काढला आहे, हे आम्हाला कळायला पाहिजे, केंद्र सरकारने असे सांगितले आहे की, अखळ्या तूरीचा भाव प्रतिकिलो ६६ रुपये आहेत, त्यावर प्रोसेसिंग चार्ज कितीही जास्त पकडला तरी २५ रुपये होऊ शकतो, त्यामुळे ९० रुपये प्रतिकिलो दाळीचा भाव होतो. येथे मात्र कमीत कमी भाव १२० रुपये प्रतिकिलो केलेला आहे, हा भाव कोणाच्या फायद्याचा आहे, याबाबत विचार व्हायला नको काय ? बिग बाजारात तूरदाळीचा भाव ९० रुपये प्रतिकिलो आहे, खुल्या बाजारात ९० रुपये प्रतिकिलो तूरदाळीचा भाव आहे, येथे मात्र १२० रुपये प्रतिकिलो तूरदाळीचा भाव निश्चित केला आहे. हे कोणाच्या फायद्याचे आहे. सामान्य ग्राहकाला दुकानात ९० रुपये प्रतिकिलो तूरदाळ मिळत असेल तर रेशन दुकानावर १२० रुपये प्रतिकिलो तूरदाळीचा भाव कसा काय निश्चित करण्यात आला आहे, याबाबत चौकशी व्हायला नको काय ? राज्य व केंद्र सरकारने ठरविलेल्या किंमतीत जेवढा डिफरन्स आला हा कोणाच्या फायद्याचा आहे, व्यापाऱ्यांच्या की, विभागाच्या फायद्याचा आहे, याची देखील चौकशी व्हायला पाहिजे.

सभापती महोदय, आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भातील सकाळी लक्षवेधी सूचना चर्चेला आली होती, प्रत्येक अधिवेशनात आदिवासी विकास विभागाच्या संदर्भातील गैरव्यवहार बाहेर येत आहेत, प्रत्येक अधिवेशनात एक नवीन भ्रष्टाचार विभागाकडून केला जातो. मागच्या वेळी या सदनाने संपूर्ण आदिवासी विकास विभाग खरेदी करित असलेल्या आदिवासी मुलांसाठी लागणारे सर्व साहित्य त्यात साबण, तेल अशा वापरात येणाऱ्या सर्व गोष्टी मी आणून सदनाने दाखविल्या होत्या, आदिवासी विकास विभागात झालेल्या विविध घोट्याबाबत मागच्या अधिवेशनात आम्ही चौकशीची मागणी केली होती, ती चौकशी सचिवांच्या अध्यक्षतेखाली करण्याचे आश्वासन दिले होते, तरी देखील ती चौकशी करण्यात आलेली नाही. मागील अधिवेशनात नेमलेल्या चौकशीचा अहवाल या अधिवेशनात तरी आमच्यासमोर आला पाहिजे. जे कोणी दोषी असतील ते समोर येऊ द्या. तुम्हाला क्लिनचिट द्यावयाची असेल तर बाकीच्यांना दिली तशी यांना देखील द्या. आदिवासी विभागाची चौकशी का मागे ठेवली आहे. आदिवासी आहे म्हणून त्यांना मागे ठेवले व तुम्ही राज्यांच्या मुख्यमंत्री महोदयांकडून अगोदर क्लिनचिट घेतली आहे. याबाबत देखील चौकशी व्हायला पाहिजे. चौकशी करण्यासाठी समिती नियुक्ती करून अहवाल दिला जात नाही, त्यामुळे तुमच्या राजवटीबाबत राज्याच्या जनतेत संताप निर्माण झालेला आहे.

सभापती महोदय, चालू वर्षी देखील रेन कोट खरेदीचा एक नवीन घोट्या या अधिवेशनात समोर आला आहे. या शासनाने काहीच सोडले नाही, आदिवासी विभागातील आदिवासी विद्यार्थ्यांना रेनकोट खरेदी बाबत ई-निविदा प्रक्रिया करण्यात येत होती. या निविदा प्रक्रियेत गोंधळ झाल्यामुळे ई-निविदा प्रक्रिया जाणीवपूर्वक लांबविण्यात आली. हे सर्व ठरवून करण्यात येत आहे. ही निविदा

प्रक्रिया लांबविण्यात आली, त्यानंतर २२ जून २०१६ रोजी विना निविदा तीन लक्ष खेरेदीचे अधिकार डायरेक्ट मुख्याध्यापकांना देण्यात आले, तसा शासन निर्णय काढण्यात आला. मी जबाबदारीपूर्वक बोलत आहे, मंत्री महोदयांचे पीएस कोण आहेत, त्यांचे काय नाते आहे, यासोबत आणखी कोण आहे, हे सर्व आदेश कोणी काढले, हा रेनकोट संदर्भातील घोटाळा झालेला आहे, यासंदर्भातील सर्व माहिती सभागृहाला मिळणे आवश्यक आहे. याबाबत चौकशी होणे आवश्यक आहे. आम्हाला माहिती आहे आपण चौकशी करणार नाही, परंतु एक ना एक दिवस लक्षात ठेवा की, आम्हाला कायदेमंडळात न्याय मिळणार नाही, त्यावेळी आम्हाला न्याय देवता न्याय दिल्याशिवाय राहणार नाही. आज देखील काही प्रकरणे न्यायालयात सुरु आहेत, त्यामध्ये न्याय मिळेलच, परंतु नव्याने काही गोष्टी समोर आल्या आहेत.

सभापती महोदय, शिवसेना पक्ष सत्तेत आहे, तो नेमका कशासाठी आहे, ते या प्रकरणावरून लक्षात येणार आहे, सत्तेत राहायचे, खायचे आणि विरोध देखील करायचा. पुन्हा वाघ आणि सिंह यांचे भांडण चालू आहे, त्यांना असे वाटते की, राज्यातील जनता वेडी आहे, आपण ऐकमेकामध्ये भांडू व सत्तेत देखील सोबत राहू आणि मिळून खवू. सभापती महोदय, सन्माननीय श्री.रविंद्र वायकर, गृहनिर्माण राज्य मंत्री.

श्री.चंद्रकांत पाटील : सभापती महोदय, मंत्री महोदयांचे नांव घेण्यात येऊ नये.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, राज्यमंत्री गृहनिर्माण असे मी म्हणतो, मला एका गोष्टीचा आनंद आहे की, यापूर्वी मी भाजपच्या अनेक मंत्र्यांची आज नाही पूर्वी अनेक वेळा नावे घेतली होती, परंतु सभागृह नेत्यांनी उभे राहून आक्षेप घेतला नाही. गृह निर्माण राज्यमंत्री शिवसेना पक्षाचे आहेत, त्यांच्या नावाने मे.एश्वर्या विजयालक्ष्मी रिअल्टस, मे.एश्वर्या लाईट कन्स्ट्रक्शन कंपनी, मे.विजयालक्ष्मी बिल्डर्स अॅण्ड कॉन्ट्रॅक्टर या तीन फर्मवर सहा एसआरएचे प्रकल्प मंजूर झाले आहेत, त्यातील १) राजश्री निवास एसआर-१ कॉर्पोरेटिव्ह हौसिंग सोसायटी. २) महाकाली एसआरए को-ऑपरेटिव्ह हौसिंग सोसायटी, ३) अंधेरी रामबाग को-ऑपरेटिव्ह हौसिंग सोसायटी, ४) रामबाग को-ऑपरेटिव्ह हौसिंग सोसायटी अंधेरी पूर्व ५) इन्क्लॉब नगर मजासवाडी ६) ओम श्रीगणेश को-ऑपरेटिव्ह हौसिंग सोसायटी राज कॉम्प्लेक्स. यापैकी एश्वर्या लाईट कंपनीचा सन २०११ मध्ये राजीनामा दिल्याचे माननीय मंत्री महोदयांनी पत्रकार परिषद घेऊन तसेच वेगवेगळ्या माध्यमातून जाहीर केले होते. त्यांनी सांगितले की, सन २०११ पासून मी त्या कंपनीचा राजीनामा दिलेला आहे, मी त्या कंपनीत नाही. राज्यमंत्री पदावर असताना ते संपूर्ण राज्यातील जनतेशी खोटे बोलले आहे, गृह निर्माण राज्यमंत्री यांचे सन २०१४ मधील निवडणूक प्रतिज्ञापत्र आहे, हे सर्व जनतेसाठी ओपन आहे, मी स्वतःकडील काही दाखवित नाही. या निवडणूक प्रतिज्ञापत्रात मे.एश्वर्या कन्स्ट्रक्शन कंपनीमध्ये ते स्वतः आहेत, त्यावर आज देखील एसआरएची कामे सुरु आहेत. जनतेला मंत्री महोदय सांगत आहेत की, मी २०११ मध्ये त्या कंपनीतून राजीनामा दिलेला आहे, पैशासाठी संपूर्ण राज्यातील जनतेबरोबर खोटे बोलावे हे काय चालले आहे, हे कशासाठी चालू आहे, हे निवडणूक प्रतिज्ञापत्र मी सभापती महोदय आपणाकडे देतो. हा सर्वात महत्वाचा पुरावा आहे, याबाबत मालमत्ता पत्रकावर एक प्रकल्प आहे, यावर शामनगर जोगेश्वरी येथील एक प्रकल्प आहे, तो मंत्री महोदयांच्या याच नावाने आहे, सीटीएस क्रमांक 65/1 ते 19 या भूखंडाच्या मालकीच्या समोर आजही मंत्री महोदयांचे नाव आहे यापेक्षा कोणता मोठा पुरावा आपणाला आम्ही द्यावा. मंत्री असताना तुमच्या कंपनीत तुम्ही एसआरए प्रकल्प घेत आहात तुम्ही सांगत आहात की, मी सन २०११ मध्ये राजीनामा दिला आहे, सन २०१४ च्या निवडणूक शपथपत्रात तुम्ही हा पुरावा दिलेला आहे.

21/07/2016
VVK/MMP

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. बोरले

KK-181
16:30

या नंतर श्री. सांगळे

श्री. धनंजय मुंडे :

यासंबंधी माझ्याकडे पुरावा आहे तो मी आपल्याकडे देतो. माननीय राज्यमंत्री “Registrar of Companies Affairs” या कंपनीच्या संचालक पदाचा राजीनामा सन २०११ मध्ये दिल्याचे सांगत आहेत. सदर कंपनीची त्या दिवसाची वेबसाईट तपासली असता सन्माननीय मंत्री महोदय आज सुध्दा त्या कंपनीचे संचालक असल्याचे दिसून येत आहे. हे कसे शक्य आहे, हे काय सुरु आहे ? सभापती महोदय, आपण एकाला एक आणि दुसऱ्याला एक असा न्याय लावणार आहात का ? सदर राज्यमंत्र्यांनी यांनी जे काही केले आहे त्यासंबंधी हा सर्व पुरावा आहे. माननीय गृहनिर्माण राज्यमंत्र्यांनी सप्टेबर-ऑक्टोबर २०१४ मध्ये ज्या पध्दतीने इलेक्शन ऑफिडेव्हीट दाखल केले आहे, त्यात असलेल्या सर्व कंपनी संशयास्पद असल्यामुळे या सर्व गोष्टींची चौकशी होणे अत्यावश्यक आहे. मंत्री महोदय आज सुध्दा ऐश्वर्या अवंत या प्रकल्पातील कंपनीत आहेत. ही कंपनी सन्माननीय मंत्री महोदयांची आहे. मी शेवटी जो राज कॉम्प्लेक्स प्रकल्प सांगितला आहे तो एसआरएचा प्रकल्प आहे. नगरभूमी क्रमांक १५७, १५७/१ ते ५५, १५८, १५८/१ ते ३३ व १९२ पैकी मजासगाव, जोगेश्वरी (पूर्व) येथे सुरु आहे. वरील भूखंडपैकी नगरभूमी क्रमांक १५७/१, ४, ६, ९, ११ ते १४ हा भूभाग जोगेश्वरी गुंफेपासून १०० मीटर्सच्या आत येत असल्याचे नगर भूमापन अधिकारी, अंधेरी यांनी दिनांक २०/९/२००८ रोजीच्या पत्रान्वये कळविले आहे. या प्रकल्पाला एनओसी नसताना तसेच ही जागा गुंफेपासून १०० मीटर्सच्या आत येत असल्यामुळे तेथे कोणत्याही प्रकारच्या बांधकामाची परवानगी देता येत नाही. मंत्री महोदयांनी मंत्री झाल्यानंतर त्यासंबंधी परवानगी दिली. पुरातत्त्व सर्वेक्षण विभाग, भारत सरकार यांनी गुंफेपासून १०० मीटर्सच्या आत असलेले क्षेत्र प्रतिबंधित क्षेत्र म्हणून घोषित केलेले आहे. अशा क्षेत्रावर कोणत्याही प्रकारचे बांधकाम करता येत नाही. National Monument Authority तसेच पुरातत्त्व सर्वेक्षण विभागाकडून या प्रकल्पाला देण्यात आलेल्या एनओसीमध्ये प्रतिबंधित क्षेत्राच्या आत बांधकाम करण्यात येऊ नये या अटीवर परवानगी देण्यात आली होती. माझ्याकडे यासंबंधी सर्व पुरावे आहेत. पुरातत्त्व विभागाने घेतलेल्या निर्णयानुसार ० ते १००, १०० ते २०० आणि २०० ते ३०० मीटर अंतरापर्यंत किती उंचीपर्यंत व कसे बांधकाम करावे यासंबंधी सर्व निर्देश दिलेले आहेत. माझ्याकडे सन्माननीय मंत्री महोदयांच्या कंपनीवर सुरु असलेल्या सर्व प्रकल्पांची यादी आहे. मालमत्ता पत्रकावर त्यांचे नाव असल्यासंबंधी मी सदनाला सांगितले. मालमत्ता कार्डवर जे नाव आहे ते मी सदनाला वाचून दाखवितो. त्या कार्डवर ऐश्वर्या लाईट कंपनीचे भागीदार श्री.आसू नेहलानी, श्री.हरमितसिंग गुप्ता आणि श्री.रवींद्र दत्ताराम वायकर अशी नावे नमूद केलेली आहेत. मी आपल्याला Registrar of Companies Affairs संबंधी माहिती दिली. मी आपल्याला Ministry of Corporate Affairs संबंधी पुरावा देतो. पुरातत्त्व विभागाने दिलेल्या पत्रात असे नमूद केले आहे की, “The prohibited area, regulated area means distance from the protected area is 01 to 100

meters.” मी आपल्याला यासंबंधी वाचून दाखविले आहे. पुरातत्त्व विभाग, भारत सरकार यांनी असे पत्र दिले आहे की, १०० मीटर्सच्या आत बांधकाम करता येत नाही हा देखील पुरावा आहे. अंधेरीच्या नगर भूमापन अधिकाऱ्यांनी पत्र दिले आहे की, संदर्भीय विषयात त्यात सर्व्हे नंबर १५७ हा जोगेश्वरी गुंफेपासून १०० मीटर्सच्या आत येतो. या संदर्भात नगर भूमापन अधिकाऱ्यांनी एक नव्हेतर तीन पत्रे दिलेली आहेत. मी ती पत्रे आपल्याकडे देतो. अंधेरीच्या नगर भूमापन अधिकाऱ्यांनी सदर यादी व नंबर दिलेले आहेत. या पलीकडे आपल्याला आणखी कोणते पुरावे पाहिजे आहेत ? आपल्या मंत्री महोदयांनी देशाच्या पुरातत्त्व विभागाला सुध्दा फसविले आहे. स्वतःला चार पैसे मिळावेत ते त्यांना फार कमी आहेत म्हणून त्यांनी गुंफेपासून १०० मीटर्सच्या आत बांधकाम करण्याचे ठरविले.

माननीय गृहनिर्माण राज्यमंत्री यांचे निवासस्थान बंगल्याचा सी-४ असा काही तरी नंबर आहे. दिनांक २७ जुलै, २०१५ रोजी दुपारी ४.०० वाजता त्यांनी एक बैठक घेतली त्यात शीव टेकडी, प्रताप नगर, रामवाडी, दत्तटेकडी नो डेव्हलपमेंट झोन उठविण्याबाबत व येथील झोपडपट्टीच्या पुनर्वसनासंबंधी विषय होता. मौजे मजास, तालुका अंधेरी येथील जोगेश्वरी गुंफा परिसरातील क्षेत्र “Ancient Monuments and Archaeological sites and Remains Rules, 1959” केंद्र शासनाच्या “Ministry of Scientific Research and Cultural Affairs” विभागाकडील अधिसूचना यासंबंधी हा विषय होता. त्यात नगर भूमापन क्रमांक दिलेले आहेत. कोणत्या नगर भूमापन क्रमांकावरून नो डेव्हलपमेंट झोन उठवून ते अंतिम करायचे आहेत. तसेच ज्या कंपनीला हा प्रकल्प मिळाला आहे, त्या कंपनीत हे राज्यमंत्री आहेत. या परिसरातील मौजे मजास, तालुका अंधेरी येथील नगर भूमापन क्रमांक १५७ हा एश्वर्या म्हणजे सन्माननीय मंत्री यांच्या कंपनीचा आहे. १५७/१ ते ५, १५८, १५८/१ ते ३३ व १९२ पैकी या खाजगी घोषित मिळकतीवरील राज कॉम्प्लेक्स सहकारी गृहनिर्माण संस्था आहे. मी यासंबंधी आपल्याकडे पुरावा सुध्दा दिलेला आहे. या नावाने माननीय अपर जिल्हाधिकारी पश्चिम उपनगरे यांनी एकूण १०७ झोपडपट्टीधारकांचे परिशिष्ट-२ निर्गमित केले होते. परंतु तेथील बांधकामाला पुरातत्त्व विभाग आणि बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने स्थगिती दिली असल्यामुळे २००० सालापासून सदर बांधकाम बंद आहे. सन्माननीय मंत्री महोदयांनी बैठक घेतली व या प्रकल्पाच्या सर्व परवानग्या दिल्या आहेत.

श्री.हेमंत टकले : त्यांनी किती वाजता बैठक घेतली होती ?

श्री.धनंजय मुंडे : दुपारी ४.०० वाजता बैठक घेतली होती. सभापती महोदय, हे कसे उठविले आहे यासंबंधी एसआरएची सविस्तर टिप्पणी असल्यामुळे ती सदनात वाचून न दाखविता आपल्याकडे देत आहे. ते स्वतः मंत्री असताना जोगेश्वरी गुंफा येथील प्रकल्पास एसआरएकडून मंजुरी देण्यात आली होती. अशाप्रकारे ते मंत्री असताना त्यांनी स्वतः बैठक घेतली, त्यांचा स्वतःचा प्रकल्प होता. याचा अर्थ “Office of Profit” झाला नाही का ?

तुम्ही ऑफिस ऑफ प्रॉफिटखाली सन्माननीय खडसेंचा राजीनामा घेतला. त्यापेक्षा हे प्रकरण वेगळे नाही. हे प्रकरण त्यापेक्षा गंभीर आहे. त्या प्रकरणात खडसे साहेबांच्या मंडळी आणि जावयाच्या नावे जमीन होती. येथे तर खुद गब्बर.. माफ करा साहेब, मंत्री महोदय कंपनीत. आपल्याला हे नियम का लावता येत नाहीत ? सेनेच्या मंत्र्याचा राजीनामा घेण्यासाठी हिंमत लागते. परंतु ती हिंमत नाही. खडसेंचे जमले परंतु हे जमले नाही. सभापती महोदय, मी यासंबंधी आपल्याकडे पुरावे देतो. मुंबई रिजनल काँग्रेस कमिटीच्या माध्यमातून श्री.संजय निरुपम साहेबांनी या विषयी आरोप केला होता.

या नंतर श्री. भोगले

श्री.धनंजय मुंडे :

त्यामध्ये सुध्दा अहवाल आला आहे. त्यांना क्लिन चीट देण्यात आली ती मजेशीर आहे. क्लिन चीट कोणी द्यावी? एसआरएने क्लिन चीट दिली आहे. म्हणजे जी बदमाशी एसआरएने केली, ती बदमाशी करणारी एसआरए सांगते की, मंत्री क्लिन आहेत. तुम्ही सगळ्यांना वेडे समजता. आम्हाला काही कळत नाही. एसआरए काय आहे, गृहनिर्माण म्हणजे काय, ऑफिस ऑफ प्रॉफिट म्हणजे काय हे आम्हाला कळत नाही. ही अतिशय गंभीर बाब आहे. या संदर्भातील पुरावे मी आपल्याकडे देत आहे.

सभापती महोदय, यांच्या जीमचे प्रकरण फार गाजत आहे. या जीममध्ये वेगवेगळ्या प्रकारचे व्यायाम शिकविले जातात. शिवसमर्थ शिक्षण प्रसारक संस्थेला ३५० चौ.मी.जागा आरे कॉलनीमध्ये मंजूर करण्यात आली. आरे जिम्नॅशियम अँड ॲक्टिव्हिटी सेंटरकरिता आरे कॉलनी, गोरेगाव येथे तळ मजला अधिक एक मजला बांधकाम करण्याकरिता ३५० चौ.मी.मंजुरी असताना अनधिकृत बांधकाम करण्यात आले. व्यायामशाळेच्या चारही बाजूंनी भिंतीचे कंपाऊंड बांधण्यात आले. म्हाडाकडून अनेकदा कारणे दाखवा नोटीस दिली गेली. त्यांनी सोयीसाठी स्वतःचा आमदार निधी सुध्दा वापरला. श्री.रवींद्र वायकर यांची शिवसमर्थ शिक्षण प्रसारक संस्था नोंदणीकृत नसल्याचे सार्वजनिक न्यास नोंदणी कार्यालयाने स्पष्ट केले आहे. ही संस्था नोंदणीकृत नाही. हे गंभीर नाही का? शिवसमर्थ शिक्षण प्रसारक संस्था नोंदणीकृत नसेल तर तुम्ही जागा कशी दिली? श्री.एकनाथ खडसे यांनी कमीत कमी जागा विकत घेतली. तरी तुम्ही त्यांचा राजीनामा घेतला. या प्रकरणात मात्र नोंदणीकृत संस्था नसल्याबाबत त्या विभागाने जे पत्र दिले आहे ते मी आपल्याला देत आहे. म्हाडा आणि आरे कॉलनीकडून नोटीस दिली ते पत्रा सुध्दा आहे. शिवसमर्थ शिक्षण प्रसारक संस्थेच्या नावाने जी पावती फाडली ती पावती देतो. ही जागा यांना देण्यात आली या संदर्भात आमदार निधी वापरल्याचे पत्रा सुध्दा मी आपल्याला देत आहे. याची चौकशी करणार की नाही? १५ वर्षांनंतर नवसाने तुम्ही सत्तेवर आला आहात. १७ महिन्यांच्या काळात एक दोन नव्हे तर ११ मंत्र्यांवर आरोप झाले. महिला बालकल्याण, आदिवासी, शिक्षण, आरोग्य, सामाजिक न्याय, महसूल, गृहनिर्माण विभागाच्या मंत्र्यांचा त्यात समावेश आहे. एवढे होऊनही एकाही मंत्र्याला हात न लावता ज्येष्ठ नेत्याला जागा खरेदीच्या व्यवहारात राजीनामा द्यावा लागतो यासारखी दुर्दैवी गोष्ट कोणतीही असू शकत नाही.

सभापती महोदय, ग्रामीण भागात एक म्हण आहे. नवसाने जन्मले आणि मुके घेऊन मारले. एखाद्याचा मुलगा नवसाने जन्माला येतो. ज्या जमीन व्यवहारात श्री.एकनाथ खडसे यांना राजीनामा द्यावा लागला त्या जमीन व्यवहाराची सर्व कागदपत्रे माझ्याकडील फाईलमध्ये आहेत, ती मी आपल्याला देत आहे. काय प्रकरण झाले हेच मी सांगत आलो आहे. शासन म्हणते की, निवृत्त न्यायाधीश श्री.झोटिंग यांची चौकशी लावली आहे. त्या चौकशीमध्ये दूध का दूध और पानी का पानी हो जाणा. ती चौकशी तुम्हाला पाहिजे तशी होणार आहे. या प्रकरणात क्लिन चीट दिली आहे. गजानन पाटील या आरोपीला एसीबीने का पकडले? क्लिन चीट द्यायची तर त्यांना अटक का केली होती? त्यांना अटक करण्याचे कारण हे होते की, महसूल मंत्र्यांच्या बंगल्याहून गजानन पाटील यांच्याकडून जमीन व्यवहाराबाबत फोन केला गेला. ऑफिसमधून सुध्दा फोन केला गेला. म्हणून एसीबीने कारवाई केली. जगाला हे माहित आहे. बाकी कोणाला माहित नसले तरी मला माहित आहे, गजानन पाटील आणि कोणाचे कसे संबंध आहेत. त्याबाबत क्लिन चीट दिली. दाऊदच्या

फोन प्रकरणात क्लिन चीट दिली. दाऊदने फोन केला. एवढे गंभीर प्रकरण इतके दिवस चर्चेत असताना फक्त राज्याच्या माध्यमांनी उचलून धरले नाही, देशाच्या माध्यमांनी उचलून धरले, इतकेच नव्हे तर बीबीसीवर सुध्दा न्यूज होती. जितके दिवस प्रकरण चर्चेत होते त्याच्या निम्म्या दिवसात तुम्ही क्लिन चीट दिली. हे राज्याच्या हिताचे नाही. राज्यातील जनतेच्या हिताचे नाही. पक्ष म्हणून भारतीय जनता पक्ष असेल, शिवसेना पक्ष असेल, ज्या पध्दतीने तुम्ही सत्तेवर आलात, तुमच्या सुध्दा हिताचे नाही.

सभापती महोदय, निवृत्त न्यायाधीश श्री.झोटिंग यांच्या माध्यमातून श्री.एकनाथ खडसे यांची चौकशी करणार आहात. दाऊद प्रकरणात क्लिन चीट दिली आहे. हीच तुमची भूमिका असेल तर भारतीय जनता पक्षाच्या कार्यकारिणीमध्ये राज्याच्या मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, आमचा कोणताही मंत्री असा नाही. क्लिन चीट दिल्यानंतर जी तपास यंत्रणा तुमच्या अधिपत्याखाली काम करते आहे, ती यंत्रणा क्लिन चीट देण्याशिवाय काय करणार आहे? त्यांना क्लिन चीटच देणार आहे.

सभापती महोदय, भोसरी येथील एमआयडीसीचे जमीन प्रकरण गंभीर आहे. मी प्रकरणाची माहिती वाचून दाखवयास लागलो तर वेळ खूप जाईल. त्यापेक्षा महत्वाचे मुद्दे वाचतो. भोसरी येथील सदरहू जमिनीचा शासकीय रेडी रेकनर दर २५,६३० रुपये प्रती चौ.मी.असताना त्यानुसार जमिनीची किंमत अंदाजे २३ कोटी रुपये असूनही मालमत्ता बाजारमूल्य ३.७५ कोटी रुपये दाखविण्यात आले. दुसरी गोष्ट म्हणजे दिनांक २७ एप्रिल, २०१६ रोजी सदरहू व्यवहाराची नोंदणी हवेली या ठिकाणी करण्यात आली. या संपूर्ण जागेच्या ७/१२ वर आजही एमआयडीसीचे नाव असताना त्या जागेचा व्यवहार कसा होऊ शकतो? जमिनीचा व्यवहार रजिस्ट्री करण्यापूर्वी वृत्तपत्रात एक जाहिरात देण्यात आली. सर्व पुरावे या फाईलमध्ये आहेत. वृत्तपत्रात दिलेल्या जाहिरातीवर माझा प्रथम आक्षेप आहे. जी जागा एमआयडीसीची आहे, एमआयडीसीच्या कामासाठी अधिग्रहित केलेली आहे त्या एमआयडीसीने अशी जाहिरात प्रसिध्द झाल्यानंतर आक्षेप का नोंदविला नाही? त्या जागेवर एमआयडीसीचा अधिकार आहे असा आक्षेप ज्या संबंधित अधिकाऱ्यांनी घेतला नाही त्यांच्यावर सुध्दा कारवाई झाली पाहिजे. ज्या अधिकाऱ्यांनी या व्यवहाराची नोंदणी केली, या जागेची त्या अधिकाऱ्याला माहिती होती, १९७३ मध्ये एमआयडीसीने ही जागा अधिग्रहित केली असताना या व्यवहाराची नोंदणी कशी केली? त्या अधिकाऱ्यावर सुध्दा कारवाई झाली का फक्त मंत्र्यांचा राजीनामा घेतला आहे? याबाबत संशय निर्माण होतो. नेमका मंत्र्यांचा राजीनामा कशासाठी घेतला? या प्रकरणासाठी घेतला की आणखी वेगळे कोणते कारण आहे? दुसरी महत्वाची गोष्ट म्हणजे २०१३ पासूनच्या फाईल्स मंत्रालयातील तीन विभागात फिरत आहेत. महसूल विभागात वेगळी फाईल आहे. उद्योग विभागात वेगळी फाईल आहे. एमआयडीसीमध्ये वेगळी फाईल आहे. एक फाईल असे सांगते की, २०१३ ला कोर्टाकडून निर्णय आला की, मुआवजा केलेला नाही.

या नंतर श्री. ओटवणेकर

श्री. धनंजय मुंडे :

अंतिम मावेजा गेलेला नाही. त्यामुळे नव्याने मावेजा देण्याची कारवाई व्हावी. सन २०१६ मधील जिल्हाधिकाऱ्यांचे नवीन पत्र आहे. त्याची मागणी करण्यात आली होती, त्यासंबंधी मंत्र्यांनी बैठक देखील घेतली होती. याचा अर्थ ऑफिस ऑफ प्रॉफीट असा होतो. आपण त्यांचा राजीनामा घेतला. जो न्याय श्री.खडसे यांना दिला तोच न्याय अन्य मंत्र्यांना का नाही ? आम्ही मंत्र्यांच्या विरोधात पुरावे दिले. त्या मंत्र्यांना देखील तोच न्याय लागू केला पाहिजे. आपण जर काहीच केले नाही तर मग लोकांचा आपल्यावरील विश्वास उडेल. मग पुन्हा २०-२५ वर्षे जनता तुम्हाला माफ करणार नाही.

सभापती महोदय, चंद्रभागा क्लिन संबंधात घोषणा करण्यात आली होती. गंगा स्वच्छ करण्यासंबंधी माननीय पंतप्रधानांनी “नमामी गंगे” अशी घोषणा केली. देशाच्या पंतप्रधानांनी सांगितले होते की, गंगा मला स्वच्छ करायची आहे. “नमामी गंगे”. त्यांच्या पावलावर पाऊल माननीय मंत्री श्री.सुधीर मुनगंटीवार यांनी टाकले. ते म्हणाले की, “नमामी चंद्रभागा”. त्यानुसार “नमामी चंद्रभागेची” माहिमी सुरू झाली. आपण नदी शुद्धीकरण करत आहात. तेव्हा माननीय मुख्यमंत्र्यांनी थोडे श्री.सुधीरभाऊ मुनगंटीवार यांच्याकडे काही तरी घ्यावे. आता शुद्ध करण्याची वेळ आलेली आहे. जे शुद्ध नाहीत त्यांना बसवायची वेळ आलेली आहे. सत्ताधारी १५ वर्षे विरोधात असताना त्यांनी कसे काय आरोप केले आहेत त्याचे त्यांना थोडे देखील भान नाही. आम्ही पुरावे दिले. तरी देखील आपण विरोधी पक्ष बेजबाबदारपणे बोलतो असे सांगितले. ज्या ज्या वेळी आपण जबाबदारी विसरतात त्या त्यावेळी आम्हाला बेजबाबदार व्हावे लागले आणि आम्हाला आपल्या जबाबदारीची जाणीव करून द्यावी लागले. आपण जनतेला फसवून सत्तेवर आला आहात. ज्या मंत्र्यांवर आरोप झाले ते साप साप समजून केलेले नाहीत. कोणाच्या जीवनाचे वाटोळे करायचे म्हणून आरोप केलेले नाही. ते आपल्या रक्तात नाही. कोपडीच्या प्रकरणात असलेल्या एका आरोपीचा उल्लेख केला. त्या आरोपीच्या फेसबुकमध्ये मंत्र्यांसोबत फोटो होता. मी पत्रकार परिषदेमध्ये फोटो दाखविला नाही. मी फक्त एवढेच सांगितले की, जो कोणी आरोपी आहे त्याच्या फेसबुक पेज वरील फोटो हा माननीय मंत्र्यांसोबत आहे. मी फोटो दाखविला नव्हता. मला माझी जबाबदारी माहीत होती म्हणून फोटो दाखविला नाही. मी बेजबाबदार असतो तर फोटो दाखविला असता. आम्ही बेजबाबदारपणाने कधीच वागलो नाही. आपण जबाबदारीने वागावे. आपण जनतेला जो शब्द दिला आहे तो पाळावा. भ्रष्टाचाराच्या विरोधात गप्पा मारून आपण सत्तेवर आला आहात. तेव्हा आपण भ्रष्टाचार करू नये. ज्यांनी भ्रष्टाचार केला आहे त्यांना त्यांची जागा दाखवावी तरच महाराष्ट्रातील जनता आपला विचार करेल. आपण असे केले नाही तर महाराष्ट्राची जनता आपला कधीच विचार करणार नाही.

सभापती महोदय, काल सन्माननीय मुख्यमंत्र्यांनी सांगितले की, एक जरी भ्रष्ट आढळला तर त्याला मी सोडणार नाही. पण उगाचच कोणावर आरोप केले ते मी ऐकणार नाही. आमचा कुठलाच मंत्राी राजीनामा देणार नाही. याच्या पलीकडे आम्ही पुरावे तरी काय द्यायचे. सभापती महोदय, आपण वकील आहात. पुरावे देऊन हे सरकार आणि राज्याचे मुख्यमंत्री फक्त क्लिन चिट देण्यासाठीच व्यस्त होत असतील तर ते अतिशय चुकीचे होईल. जे नव्याने मंत्री घेतले आहेत त्यासंबंधी आमचे काहीच म्हणणे नाही. कारण सरकारचे आपले आहे. जनतेने आपणाला निवडून दिलेले आहे. कोणाला मंत्री घ्यावे हा आपला अधिकार आहे. मंत्री पदी त्यांना घेत असताना आपण त्यांची चौकशी केली होती काय, आपण काहीही चौकशी केली नव्हती. आम्ही येथे काही आरोप केले की, आपण लगेच म्हणतात की, १५ वर्षांपासून..... आपण आमची १५ वर्षे काढत असताना

आपणाला दोन वर्ष झाली हे आपण विसरू नका. त्यामुळे आम्हाला आता क्विक रिझल्ट पाहिजे. आपणच सांगितले होते की, आम्ही १०० दिवसात हे करून, २०० दिवसात हे करू, ३०० दिवसात हे करू. पण त्यातील काहीही झालेले नाही. मी विषय सोडून बोलणार नाही. पण या सगळ्या गोष्टीचा विचार येथे होणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, मी आपल्याला विनंती करणार आहे. याबाबत आपण स्वतः चेअरवरून चौकशीचे आदेश द्यावेत. माननीय मुख्यमंत्री खरेच क्लिन आहेत, त्यांना संपूर्ण क्लिन इमेज पाहिजे असेल तर त्यांनी सर्व मंत्र्यांची चौकशी अॅन्टी करप्शन आणि सिटींग हायकोर्ट जज्जकडून केली पाहिजे. तसे आपण केले नाही तर पुढच्या अधिवेशनामध्ये चार मंत्र्यांचे घोटाळे पुढे येतील. हे काही नवीन नाही. हिवाळी अधिवेशनात हे आहेच. ते आल्या शिवाय राहणार नाही. आपण जर साफ असाल तर सर्व मंत्र्यांची चौकशी अॅन्टीकरप्शन कडून तसेच हायकोर्टाच्या विद्यमान जज्जकडून करण्यात यावी एवढी विनंती करतो आणि थांबतो. धन्यवाद.

.....

श्री. नारायण राणे :

सभापती महोदय, माननीय विरोधी पक्ष नेता श्री.धनंजय मुंडे यांनी म.वि.प.नियम २६० अन्वये प्रस्ताव मांडून त्यावर आपले विचार व्यक्त केले आहेत. हा प्रस्ताव महाराष्ट्र शासनाच्या विविध मंत्र्यांकडून होत असलेल्या भ्रष्टाचारासंबंधी आणि गंभीर आरोपासंबंधात आहे. सदर प्रस्ताव मांडत असताना त्यांनी त्यांनी ज्या मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप आहेत त्यांचा उल्लेख खात्यासह केला आहे. या मंत्र्यांनी जमीन, टेंडर मध्ये कशा प्रकारे भ्रष्टाचार केला आहे हे पुराव्यासह सांगितले आहे. एवढेच नव्हे तर त्यासंबंधातील कागदपत्र देखील आपल्या पर्यंत पोहोचवली आहेत. मी संपूर्ण तपशीलात जाणार नाही. कारण त्यांनी अतिशय व्यवस्थित असे मुद्दे मांडलेले आहेत.

सभापती नीतिमतेचा मुद्दा हा सर्वात महत्वाचा आहे. अनेक वर्षे नीतिमत्ता सांगणारे आज नीतिमत्ता हरवून बसलेले आहेत. हा प्रस्ताव सुरू होत असताना म.वि.प.नियम ३५ ची जाणीव करून देण्यात आली. मी विरोधी पक्ष नेता असताना, काँग्रेसची सत्ता असताना नियम ३५ समाविष्ट करण्यात आला. मी या नियमाचा मसुदा तयार करताना होतो. अमुक एका मंत्र्याने एवढे पैसे घेतले असा उल्लेख करावयाचा असेल तर त्यासंबंधी नोटीस द्यावी लागते. येथे नियमाचा भंग आहे. आपण जे विविध नियम केले आहेत ते न पाळता, धाब्यावर बसवून जो गैरव्यवहार केला आहे त्याला नियम ३५ लागू होत नाही. माननीय मंत्री टीव्हीवर येऊन सांगतात की, माझा त्याच्याशी काहीही संबंध नाही. माझी सही नाही. जेव्हा आरोप होतो तेव्हा आपण खंडण करण्यासाठी प्रेस घेतात. सर्व मंत्र्यांची फोटोसहित नावे आहेत. “कमळ काळवंडतय” या मथळ्याखाली वृत्तपत्रामध्ये फोटोसह बातमी आली होती.

या नंतर श्री. जुन्नरे

श्री.नारायण राणे

सभापती महोदय, भारतीय जनता पक्ष लोकसभा व विधानसभेवर सत्तेवर येण्यापूर्वी ज्या जाहिराती झळकवत होते त्या मी पाहिल्या आहेत. ते त्या वेळेस सांगत होते की, आम्ही पारदर्शक सरकार देऊ, स्वच्छ सरकार देऊ. परंतु यांच्या कारभारात आता पारदर्शकता आहे काय ? या राज्यसरकारला सत्तेवर येऊन १७-१८ महिने झालेले आहेत. आमचे म्हणणे आहे की, या सरकारने महाराष्ट्रातील जनतेला पारदर्शकतेचा शब्द दिला होता, त्यासंदर्भात जाहीरात दिल्या, टीव्ही वरून जाहिराती दिल्या, होडींग लावले होते परंतु एवढे सारे करुनही तुम्ही पारदर्शकता पाळली नाही. तुम्ही जनतेची फसवणूक केली आहे. येथे आम्ही विधानपरिषद नियम २६० मांडत असताना हेच सांगायचे आहे की, या या मंत्र्यांनीसगळ्या मंत्र्यांची नावे माझ्याकडे आहेत. परंतु सर्वच मंत्र्यांची नावे घेतली पाहिजे असे काही नाही. वृत्तपत्रात जी काही नावे आलेली आहेत त्यामध्ये श्री.रविंद्र वायकर, श्री.दिवाकर रावते, डॉ.दीपक सावंत, श्री. एकनाथ खडसे, प्रकाशया मंत्र्यांची नावे वृत्तपत्रातच आलेली आहेत. मला असे म्हणावयाचे आहे की, वृत्तपत्रात नावे आल्यानंतर भाजप आणि शिवसेनेच जबाबदार सरकार म्हणून माननीय मुख्यमंत्र्यांनी दखल घ्यावयास पाहिजे, पक्ष प्रमुखांनी दखल घ्यावयास पाहिजे. पारदर्शक सरकार देत असताना असे कसे घडते आहे, आरोप का होत आहेत ? याचा विचार होणे आवश्यक आहे.

सभापती महोदय, आपण उदाहरण म्हणून मंत्री महोदय श्री. रविंद्र वायकर यांचे नाव घेऊ. मी बातमी लावण्यासाठी टीव्ही लावला तेव्हा ते टीव्हीवर आले त्यावेळी पत्रकारांनी त्यांना विचारले की, अहो तुमच्यावर आरोप झाले आहेत, तुमची व्यायाम शाळा, तुम्ही आरेची जमीन बळकावली अशा प्रकारचे आरोप तुमच्यावर झाले आहेत. तेव्हा ते म्हणाले की, मी आताच बाहेरगावावरु आलो असून स्नान करुन तुमच्यासमोर उभा राहिलो आहे. माझ्या नावावर काही नाही. मग सभापती महोदय, ही नावे आली कोठून ? जमिनीवर त्यांचे नाव आहे, कंपनीत नाव आहे. माझी अपेक्षा होती की, या सद्नाचे नेते श्री. चंद्रकांत पाटील साहेब, मंत्र्यावर आरोप झाल्यानंतर संबंधित मंत्र्याला बोलावले पाहिजे, विभागाला विचारले पाहिजे आणि त्यामध्ये जर काही आढळले तर राजिनामा घेतला पाहिजे किंवा सरकारने त्यांची चौकशी तरी लावली पाहिजे. युती शासनाचे पूर्वी सुध्दा राज्य होते. त्यावेळेस मी मुख्यमंत्री होतो. त्यावेळेस मी श्रीमती शोभाताई यांच्या पासून श्री.शिवणकर यांची चौकशी लावली होती. जे निर्दोष होते त्यांच्यावर काहीही कारवाई केली नाही परंतु चौकशीमध्ये जे दोषी आढळले त्यांना राजिनामा घ्यावयास सांगितला. त्यांनी राजिनामा दिला सुध्दा. त्यासंदर्भात कोणी काहीही म्हटले नाही. आता सौजन्य एवढे सुध्दा राहिले नाही की, माझ्यामुळे पक्ष बदनाम होतो आहे, जनतेच्या मनातून माझा पक्ष उतरतो आहे, मी जनतेच्या मनातून उतरतो आहे. मी लोकप्रतिनिधी असल्यामुळे मी या पदावर रहावे की, नाही एवढे सौजन्य सुध्दा आता राहिले नाही. कसली नितीमत्तेची भाषा करता ?

लोकप्रतिनिधी म्हणून व मंत्री म्हणून आपण जेव्हा शपथ घेतो त्यावेळे कर्तव्याची जाणीव त्या शपथेमध्येच असते. राज्य घटना काय सांगते ? गीताच वाचली पाहिजे असे काही नाही. पण रामाचे नाव सांगून सत्ता मिळवायची आणि त्या कृतीमध्ये जर “राम” दिसत नसेल तर नितीमत्तेचा प्रश्न समोर येतो. सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री. धनंजय मुंडे यांनी वैयक्तिक कामे केले नाही. माझ्या राज्यात कराच्या रूपाने येणारा एक एक पैसा महाराष्ट्रातील ११.५ कोटी जनतेच्या सत्कारणी लागावा, तो दुसरीकडे जातो आहे, त्याचा गैरवापर होतो आहे, त्याचा दुरुपयोग होतो आहे म्हणून त्यांनी पोषण आहाराचे उदाहरण दिले. पोषण आहार गोरगरिबांच्या पोटात जावा या भावनेने त्यांनी हा विषय उपस्थित केला होता. मी त्या मंत्र्यांची टीव्हीवर मुलाखत पाहिली होती. त्यांनी सांगितले होते की, नाही, मी सही केली नाही, मी टेंडर काढलेले नाही. मग टेंडर कोणी काढले ? पोषण आहार टेंडरने द्यावा ... हा कॅबिनेटचा विषय नसताना हा विषय कॅबिनेट पुढे का आणला ? पोषण आहार घेणारे ठेकेदार हे दोन वर्षातच आले असे नाही तर गेल्या पंधरावर्षांपासून हेच ठेकेदार पोषण आहाराचे टेंडर घेत होते. वर्षानुवर्षे तेच ठेकेदार काम घेत आहेत. टेंडर हे नियमात बसून दिले गेले पाहिजे. मुदतवाढ एक वर्ष परत पाच वर्ष आणि ते सुध्दा टेंडर न काढता ? यांचे दर वेगळे, बाहेरचे दर वेगळे. पोषण आहार कसे मिळतो याची आपल्याला कल्पना असेल.

सभापती महोदय, आपल्या माध्यमातून मी सभागृहाच्या नेत्यांना सांगू इच्छितो की, आपण तो पोषण आहार एकदा बघा. हा पोषण आहार मोठा माणूस नाही तर लहान मुले सुध्दा खाऊ शकत नाही. याची किंमत असते किती, तो त्या किंमतीमध्ये परवडतो की, नाही हा मुद्दा गौण आहे. परंतु बालकांना सशक्त करण्यासाठी जो पोषण आहार दिला जातो तो पोषण आहार नाही असे असतानाही त्यामध्ये सुध्दा भ्रष्टाचार ? मग नाव नाही घ्यावयाचे आज या ठिकाणी भ्रष्टाचाराची जी उदाहरणे दिली आहेत त्यासंदर्भात माननीय मुख्यमंत्र्यांनी त्वरीत कारवाई करण्याची आवश्यकता आहे, ज्या कोणावर आरोप सिध्द होत नाही त्यांना बाजूला करा. ज्यांनी मंत्र्यांवर खोटे आणि चुकीचे आरोप केले त्यांच्यावर कारवाई करा, त्यांच्यावर अब्रु नुकसानीचा दावा दाखल करा. यासंदर्भात कायद्यामध्ये तरतूद आहे. परंतु काहीही करावयाचे नाही. एकाही मंत्र्यावर आरोप जरी झाले तरी मी मंत्री म्हणून काढणार नाही. लगे रहो, भ्रष्टाचार करते रहो. क्लिनचिट देऊन टाकली. आपण किती चुकतो आहोत याचे आत्मपरिक्षण मुख्यमंत्र्यांनी केले पाहिजे. सन्माननीय खडसे साहेबांचे नाव घेतले. काल की, परवा उद्योग मंत्र्यांनी सभागृहात कबुली दिली की, ही जमीन एमआयडीसीची असून प्रॉपर्टी कार्डावर एमआयडीसीचे नाव आहे. मग असे असताना या जमिनीची खरेदी झाली कशी ? खरेदी झाली आणि त्या कारणासाठी तुम्ही त्यांचा राजिनामा घेतला असेल तर क्लिनचिट ३-३ वेळा का दिली ? यामध्ये क्लिनचिट देणाऱ्यांचा यामध्ये दोष आहे की, नाही ? सर्व मंत्र्यांना पहिली क्लिनचिट द्यावयाची, पाठीशी घालावयाचे आणि विरोधक बोलले की, विरोधक असे आहेत, राजकारण करतात असे म्हणावयाचे ? परंतु विरोधक का बोलतात, कशासाठी

बोलतात याचे एकदा आत्मपरीक्षण करा. १८ महिन्यांच्या कारभारात एका बाजूला भ्रष्टाचार, अन्य बाजूला झालेले गैरव्यवहार आणि दुसऱ्या बाजूला जनतेचा विकास किती केला, जीडीपी किती वाढवला, दरडोई उत्पन्न किती वाढवले, कपोषित बालकांची संख्या कितीने कमी झाली, साक्षरता किती वाढली याची आकडेवारी देऊन तुमचे कर्तृत्व तरी एकदा जनतेला कळू द्या ? कर्तृत्व बोलून नाही तर काम करून सिद्ध होत असते. आपले पाचही वर्षे सरकार चालेल परंतु आपण राज्याला विकासाकडे नेले का ? तुम्ही सांगितले होते की, ५ कोटी तरुणांना नोकरी देऊ अशी घोषणा केली होती परंतु महाराष्ट्रात १० हजार तरुणांना तरी नोकरी मिळाली का ? महागाई कमी करू असे सांगितले होते. यासंदर्भात आपल्याला डाळीचे उत्तम उदाहरण देता येईल. सन २०१४ मध्ये कडधान्य व त्रूण धान्याचे दर काय होते व आता काय किंमत झालरी आहे याची सर्व आकडेवारी माझ्याकडे आहे. सर्वसामान्य माणसाला डाळच लागत असते. आता महिन्याला एक किलो डाळ देऊन काय होणार आहे हे माहिती नाही, पिंपात एक किलो डाळ टाकतील आणि पिंपातून पाणी काढत राहतील, डाळ कायमची खाली राहिल. जनतेला अन्न, वस्त्र, निवारा देणे हे सरकारचे काम आहे. असे असतानाही भाववाढ झालेली. हे सरकार महागाई करणार होते तर महागाई का वाढली, याचा विचार का होत नाही ? आम्ही चुकीचे बोलतो, जनता चुकीचे बोलते ? सांगितले काय आणि झाले काय यामध्ये जनतेची फसवणूक नाही ? आपण राज्यातील कोणत्याही जिल्ह्यात जा आणि त्या ठिकाणी आरोग्य व्यवस्था कशी आहे ते मला सांगा. त्यापेक्षा राज्यात बोगस औषधे मिळत आहे ही फार चिंतेची बाब आहे. आज जेवढ्या व्यक्ती रोगाने मरत नाहीत त्यापेक्षा अधिक व्यक्ती बोगस औषधाने मरत आहेत.

या नंतर श्री. शिगम

श्री. नारायण राणे :

तसे नसेल तर माननीय आरोग्य मंत्र्यांनी तसे सांगावे, मी त्यांचे रिपोर्ट वाचले आहेत. मग हे कोण थांबविणार ? बोगस औषधांमुळे मरणान्या लोकांना कोण वाचविणार ? लोकांना स्वस्त धान्य कोण देणार ? डाळीची अधिकची किंमत घेऊन भ्रष्टाचार होत असेल, आपण त्यावरील निर्बंध उठवीत असाल, डाळीचे उत्पन्न कमी आणि मागणी जास्त असे होऊ शकते, पण त्यावर मार्ग आहे.. आपण डाळीची आयात करू शकता. जेव्हा ठराविक मंत्र्यांवर आरोप होतात, मला वाईट वाटते, हे असे नाहीत, मग कसे झाले ? आम्हाला स्पष्टीकरण येईल तेव्हा खरेच वाटेल ना, आपण चौकशी का बसवित नाही, चौकशीमध्ये मंत्र्यांनी आपली बाजू मांडून सहीसलामत का बाहेर पडत नाहीत. याला नितिमत्ता म्हणतात. या सरकारकडे नितिमत्ताच नाही. माननीय पंतप्रधानांचे एक वाक्य आहे. “ में ना खाऊंगा, ना खानें दूंगा” राज्यातील असे कोणते खाते नाही की ज्या ठिकाणी खाल्ले जात नाही.

सभापती महोदय, एसआरएचा उल्लेख केला. भयानक मोठे दुकान नाही तर तो मॉल आहे. एसआरएमध्ये सर्वसामान्य माणसाला घर मिळू शकत नाही. आज वांद्रे ते अंधेरीपर्यंत मध्यमवर्गीय माणूस घर घेऊ शकत नाही. त्याठिकाणी टू बेडरूमची किंमत ३ कोटी रुपयांच्या खाली नाही. एसआरएमध्ये काय चालले आहे ? एसआरएमध्ये डेव्हलपमेंट करीत असाल तर फुटाला पैसे घेतात. म्हाडामध्ये तर भयावह चालू आहे आणि मुंबई महानगरपालिकेमध्ये तर विचारू नका. संपूर्ण हिंदुस्थानात असा भ्रष्टाचार होत नसेल. मुंबई महानगरपालिका नगर विकास विभागाच्या अखत्यारित येत नाही काय ? वांद्रे ते विलेपार्ले या भागात एसआरएमध्ये डेव्हलपमेंट करीत असाल तर फुटामागे एक हजार रुपये आकारणार असाल तर सर्वसामान्य माणसाला २० ते २२ हजार रुपयांपर्यंत घर पडते. मध्यमवर्गीय माणूस इतक्या दराने घर खरेदी करू शकतो काय ? आम्ही विरोधी पक्षात राहून बोलता येता. याला कारण सर्वसामान्य माणसांची आज पिळवणूक होत आहे. आज मराठी माणूस कल्याण, बदलापूर, वसईच्या पुढे जात आहे. पण त्याची चिंता कोणाला आहे ? मराठी माणसांच्या प्रॉपर्टी कार्डावर दुसऱ्यांनी हक्क बजावला आहे. मराठी माणूस बेघर होत आहे. मी आपणास उदाहरण सांगतो. मुंबईतील लालबाग परिसरात बोगदा चाळ आहे. ती बोगदा चाळ तोडण्यात आली. महानगरपालिकेचे अधिकारी, शासनाचे अधिकारी आणि बांधकाम व्यावसायिक, मघाशी वायकरांचे का कोणाचे नाव घेतले, ते एकत्र येतात. ती चाळ पडायला आली म्हणून नोटीस दिली जाते. तेथील लोक सांगत होते आम्हाला दुसरे घर द्या त्यानंतर बाहेर काढा. त्या बोगदा चाळीत शिवसेनेचे पहिल्यापासूनचे सभासद राहत आहेत, त्यांनी अनेक आंदोलने केली आहेत. अशा बोगदा चाळीतील नागरिकांना दिवसाढवळा बाहेर काढण्यात आले. ते सहा महिने आझाद मैदानावर बसले होते. मी कमिशनराना सांगत होतो की, परळला घरे आहेत, ती त्यांना द्यावीत. त्या ठिकाणी डॉक्टर आणून बसविले पण त्यांना शेवटपर्यंत घरे दिले नाहीत. ती चाळ खाली करताना लोकांना धमक्या देण्यासाठी त्या ठिकाणी माननीय मंत्री श्री. रविंद्र वायकर गेले होते. आपण सहा कंपन्या सांगितल्या. मी काही दिवसांनी येथे २८ कंपन्यांची यादी वाचणार आहे. २८ इमारतींच्या दुरुस्तीची कामे घेतलेली आहेत. मंत्री कामे घ्यायला लागले तर ठेकेदार कशाला पाहिजेत ? लोकांना बळजबरीने काढायचे, त्यांच्यावर अत्याचार करायचे, त्यांना रडवायचे, त्यांना अश्रु टाळायला लावायचे आणि त्यातून पैसे कमवायचे, हाच मराठी माणसाला न्याय आहे काय ? त्याचसाठीच अधिवेशनाच्या आदल्या दिवशी जेवण होते. त्यांना सत्ता याचसाठी पाहिजे. शिवसैनिक आणि भाजपाचे कार्यकर्ते एकमेकांत भांडतात. नेते भांडत नाहीत. नेते तोंडाने बोलतात. कोण वाघाचा उल्लेख करतो, कोण आणखी काय उल्लेख करतो. शिवसैनिक आणि भाजपा कार्यकर्ते एकमेकांची डोके फोडतात आणि वरचे लोक मलई

खातात. राज्यातील जनतेच्या हितासाठी नाही तर स्वतःच्या स्वार्थासाठी हे सरकार राहिले आहे. मी मुंबईचा असल्यामुळे मला एकेक गोष्टी माहित आहेत. मी महानगरपालिकेमधून आलेलो आहे. प्रत्येक अधिकारी माझ्या ओळखीचे आहेत. त्यांचे व्यवहार माहित आहेत. आज मुंबईची काय अवस्था आहे ? हा विषय येईल तेव्हा मी बोलेंन.

सभापती महोदय, या ठिकाणी माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी ज्या मंत्र्यांविरुधात पुरावे दिलेले आहेत त्यांच्या बाबतीत उत्तरामध्ये स्पष्टीकरण द्यावे. माननीय मंत्र्यांनी जबाबदारीने वागले पाहिजे. खरे म्हणजे मंत्री झाल्यावर त्यांना आठ दिवसांचे प्रशिक्षण द्यावे. त्यामध्ये त्यांनी कसे चालावे, कसे बोलावे, कसे वागावे याचे प्रशिक्षण द्यावे. माझ्याकडे एक फोटो आहे.त्या फोटोमध्ये माननीय मंत्री प्रा.राम शिंदे दिसत आहेत. त्यांच्या सोबत युवराज काझी, मध्य प्रदेश हे आहेत. त्यांच्यावर अनेक खुनांचे गुन्हे आहेत. त्यांच्या भावाला जवळच्या गावामध्ये बिनविरोध सरपंच करून घेतले. कोणत्या मार्गाने ते ओळखा ? अशा लोकांना मंत्री महोदयांनी आश्रय दिला, अशा लोकांना राजकारणात आणले तर मग काय व्हायचे ? आम्ही म्हणालो भाजप गुंडांचा पक्ष आहे. आपण ते तपासावे. प्रत्येक जिल्ह्याचा आढावा घ्यावा. त्यासाठी कमिटी बसवा. काँग्रेस पक्षामध्ये असतील तर आम्हाला सांगा, आम्ही त्यांचा बंदोबस्त करू. पण नारायण राणे बोलल्यामुळे ५५१, ३०१ ही कलमे वाचून दाखविली. त्या कलमांमध्ये काय आहे ? मी शिवेसना पक्षाच्या जन्मापासून राजकारणात आहे. तेव्हापासून पोलिसांच्या ओळखी आहेत. आम्ही आंदोलने केली. मुख्यमंत्री म्हणून एक जबाबदारी असते, नैतिकता असते, सैनिक कसे असावेत, मैत्री कशी असावी ? आम्ही श्री.एकनाथराव खडसे यांना क्लीन चीट दिली असे आपण लोकांना सांगणार आहात काय ? आपण त्यांना सोडाल पण आमच्याकडे कोर्टात जाण्याचा मार्ग आहे. श्री.रविंद्र वायकर येथे सुटतील पण उच्च न्यायालय आणि सर्वोच्च न्यायालयात कसे सुटतील ? त्यांच्या विरोधात पुरावे आहेत. येथून सुटले की आम्ही दुस-या दिवशी उच्च न्यायालयात जाणार. लोकशाहीमध्ये हे मार्ग आहेत.

सभापती महोदय, मला आपल्याद्वारे सरकारला सांगावयाचे आहे की, आम्ही मुद्दाम करीत नाही. आमचे मित्र सरकारमधून जावेत, अशी आमची इच्छा नाही. पण प्रामाणिक कारभार व्हावा. राज्याचा विकास झाला, जनता सुखी व समाधानी झाली असे काहीतरी केलेले दिसले पाहिजे. चांगल्या गाेष्टीला आम्ही चांगले म्हणू आणि तो माणुसकीचा धर्म आहे. कोणाला नालायक म्हटल्याने तो नालायक होतो का ? चांगला म्हटले तरी चांगला असेल तर चांगला ठरेल. पण विरोधक असेच आहेत, विरोधक तसेच आहेत असे म्हणायचे. जर विरोधक चुकीचे असतील तर विरोधकांनी केलेल्या आरोपांचे खंडन करावे. आमचे म्हणणे आहे की, या या मंत्र्यांनी हे हे गुन्हे केलेले आहेत, चुकीची ऑर्डर देऊन लोकांच्या पैशांचा दुरुपयोग केलेला आहे, आपण कारवाई करावी या पलीकडे आम्ही काय सांगितले ? आम्ही नियमानुसार प्रस्ताव दिलेला आहे, नियमाच्या बाहेर काही दिलेले नाही. आम्ही बाहेर देखील बोललो नाही आणि जे आहे ते लोकांसाठी पोटतिडकीने बोलणार. नववीत शिकणाऱ्या मुलीवर अत्याचार करून तिची हत्या करण्यात आली त्याबाबत मी बोललो. तिची हत्या झाल्यानंतर सर्वत्र प्रतिक्रिया उमटली. तिच्या आईचे दुःखाश्रू पाहून मन हेलावून गेले. असे प्रकार पुन्हा होऊ नयेत एवढाच उद्देश होता.

या नंतर श्री. बोर्डे

श्री.नारायण राणे....

परंतु तुमचे काय, आमचे काय हे सांगता कामा नये. असे सांगितल्याने कर्तृत्व सिध्द होत नाही. बुध्दिमत्ता असो, हुशारी असो, उत्तम प्रशासक असो, या सर्वांचा प्रभाव जनमाणसाचे जीवनमान उंचविण्यात दिसायला हवा. माझे म्हणणे एवढेच आहे की, हे सर्व आपल्या कृतीतून दिसायला पाहिजे.

सभापती महोदय, काल मी कायदा व सुव्यवस्थेच्या विषयावर बोललो. आज सुध्दा पॉईंट ऑफ इन्फर्मेशनच्या माध्यमातून नागपूर येथे पुन्हा एकदा दोघांनी अल्पवयीन मुलीवर केलेल्या बलात्काराचा मुद्दा मांडला. असे गुन्हे राज्यात सातत्याने घडत आहेत. आमची मागणी एवढीच आहे की, हे कुठे तरी थांबले पाहिजे. सभापती महोदय, राज्यातील कायदा व सुव्यवस्था सुधारण्यासाठी राज्य सरकारला आमचे सहकार्य हवे असेल तर तसे सांगावे. आपले राज्य सुजलाम्-सुफलाम् होण्यासाठी आमचे जे काही सहकार्य लागत असेल ते आपण सांगावे. जर आम्ही नाही म्हटले तर नंतर बोला. परंतु जर तुम्ही असे म्हणाल की, सर्व काही आम्हीच करू, आमच्याकडे त्यासाठी सक्षम माणसे आहेत, तर तसे काही दिसत नाही. या मंत्रिमंडळातील एकाही विभागाच्या मंत्र्यांचे काम प्रभावी दिसत नाही. सध्या पावसाळा सुरु आहे, काही दिवसांत गणेशोत्सव येईल. परंतु आजही महाराष्ट्रातील रस्ते इतके खराब आहेत की, त्या रस्त्यांवरून गाडी चालविणे कठीण आहे. जर या राज्य सरकारचा असा कारभार असेल तर तो लोकहिताचा नाही. त्यामुळेच विविध आयुधांच्या माध्यमातून विविध विभागांचे विषय आम्ही मांडत आहोत. आज हा प्रस्ताव मांडण्यामागील उद्देश कोणाला बदनाम करणे किंवा मंत्रिमंडळातून काढावे असा नाही. महाराष्ट्राचा नावलौकिक संपूर्ण देशात आहे. महाराष्ट्र हे प्रगत राज्य आहे. एवढेच नव्हे तर संसदीय परंपरा असलेली महाराष्ट्र राज्याची ख्याती आहे. ही ख्याती टिकवावी, ती वाढवावी या इर्षेतून, त्या भावनेतून आम्ही बोलत असतो. पण माझा आवाजच असा आहे, त्याला मी काय करणार ? यात माझा दोष नाही. परंतु आपण आमची भावना समजून घ्या. कोणाला जर कोणता ठराव आणायचा असेल तर आणा. आम्ही सुध्दा त्याला उत्तर देण्यास सक्षम आहोत. आम्ही काही काल-परवा आलो नाही.

सभापती महोदय, मला जे काही मिळाले ते कर्तृत्वाने मिळाले. काही जण प्रयत्न करतात की, आपण माननीय मुख्यमंत्र्यांशी चांगले बोललो तर आपल्या नावावरील भ्रष्टाचार वाचविला जाईल. काही जण या ठिकाणी बोलायला मिळाले नाही तर लगेच टी.व्ही. चॅनेलवर जाऊन बोलतात. आपल्या अंगावर १२३ कोटी रुपयांचे कर्ज आहे म्हणून त्याला कसे संरक्षण मिळेल यासाठी कोणीही अशा गोष्टी करता कामा नये. उलट त्यांनी माननीय मुख्यमंत्र्यांना सांगितले पाहिजे की, जे काही योग्य असेल ते करा, आम्ही तुमच्या पाठीशी आहोत. अशा गोष्टींसाठी तुमच्याकडून माननीय मुख्यमंत्र्यांना पाठबळ पाहिजे. केवळ तोंडापुरते पाठबळ देता कामा नये. आम्ही चांगल्या गोष्टींसाठी मुख्यमंत्री

महोदयांना तोंडासमोर आणि मागे सुध्दा पाठबळ देऊ. राज्य सुधारण्यासाठी, राज्याचा विकास होण्यासाठी, कायदा व सुव्यवस्था दर्जेदार होण्यासाठी आणि आमच्या आया-बहिर्णीच्या संरक्षणासाठी विरोधी पक्ष म्हणून सरकारला सर्वतोपरी सहकार्य करण्यास तयार आहोत. सभापती महोदय, जेवढे भ्रष्टाचारी मंत्री मंत्रिमंडळात घेतले आहेत त्यांची चौकशी करण्यासाठी राज्य सरकारने समिती नेमावयास पाहिजे. सर्वांनी चौकशीला सामोरे जावे. त्यानंतर कोणाला मंत्रिमंडळावे ठेवायचे किंवा नाही ठेवायचे हे ठरेल. जर तुम्ही खरोखरच पारदर्शक असाल, तुमची चूक नसेल तर तुम्ही मंत्री म्हणून राहाल आणि तुम्हाला जनतेची सेवा करता येईल. अन्यथा तुम्ही घरी बसावे. जे दोषी आढळतील त्यांना अशा प्रकारची सवय लागल्यामुळे ते पक्षाचे काम करणार नाही. सभापती महोदय, आम्ही जेवढी नावे घेतली आणि जे मंत्री काल-परवा मंत्रिमंडळात दाखल झाले, त्यांच्यावरील राजकीय गुन्हे वगळून अन्य गुन्हे असतील तर त्यांना सांगावे की, तुमच्यामुळे सरकारची इमेज खराब होत आहे. त्यामुळे मुख्यमंत्री महोदयांनी अशा लोकांना मंत्रिमंडळातून काढून टाकावे. त्यामुळेच विरोधी पक्षाने हा प्रस्ताव आणला आहे. माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.धनंजय मुंडे यांनी मांडलेल्या प्रस्तावाला मी पाठिंबा देतो. तसेच या प्रस्तावावरील चर्चेच्या निमित्ताने मी जी मागणी केलेली आहे त्याचा उल्लेख उत्तरात व्हावा एवढीच माझी प्रमाणिक इच्छा आहे.

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर (महाराष्ट्र विधानसभा सदस्यांद्वारा निर्वाचित)
: सभापती महोदय, म.वि.प. नियम २६० अन्वये
मांडण्यात आलेल्या प्रस्तावाला विरोध करण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, मघाशी सन्माननीय विरोधी पक्ष नेते श्री.धनंजय मुंडे सत्ताधारी बाजूला उद्देशून म्हणाले की, जनता तुमच्याकडे बघत आहे, जनता तुम्हाला बघणार आहे. मी सन्माननीय सदस्यांना सांगतो की, मी त्यांच्यावर टीका करीत नाही. सभापती महोदय, आपण तालिका सभापती म्हणून काम पाहत आहात. मी काल आपली एका टी.व्ही. चॅनेलवरील चर्चा ऐकत होतो. त्या चॅनेलवर जनतेचा कौल दाखवित होते. त्या चर्चेचा विषय “माननीय श्री.नारायण राणे साहेबांनी विरोधी पक्षाला गोत्यात आणले काय ?” हा होता. या विषयाच्या बाबतीत ६० टक्के जनतेचा कौल सरकारच्या बाजूने आणि ४० टक्के जनतेचा कौल विरोधी पक्षाच्या बाजूने आला. माननीय श्री.राणे साहेबांच्अनेक भाषणे ते विरोधी पक्ष नेते असताना मी आणलेली आहेत. तेलगी प्रकरणी ते काय बोलले किंवा त्या त्या वेळी जो भ्रष्टाचार झाला त्या वेळी ते काय बोलले याचा मी उल्लेख करणार नाही. मुळात मी माननीय श्री.राणे साहेबांच्या विरोधात भाषण करणार नाही.

सभापती महोदय, माननीय श्री.नारायण राणे साहेब परवा त्यांच्या भाषणात बोलले की, या सरकारच्या काळात एवढा भ्रष्टाचार झालेला आहे की, जेल कमी पडतील, कदाचित नवीन जेल बांधावा लागेल. मी त्यांच्या मताशी सहमत आहे. सभापती महोदय, मी या चर्चेला उत्तर देत नाही. या चर्चेला माननीय सभागृह नेते किंवा माननीय मुख्यमंत्री उत्तर देतील. माझे सुध्दा तेच मत आहे की, खरोखरच जेल बांधले पाहिजे. सध्या आघाडी सरकारच्या काळातील दोषे जण जेलमध्ये आहेत. त्यांची नावे मी घेत नाही. अजून काही जण लाईनमध्ये आहेत. माननीय श्री.नारायण राणे साहेबांनी पेपरमधील बातम्या दाखविल्या. परंतु मी पेपरमधील बातम्या दाखवित नाही. पेपरमध्ये ही सुध्दा बातमी आली होती की, बीड जिल्हा बँकेच्या संचालकांपैकी दोन संचालक फरार आहेत. मी सुध्दा पेपरमध्ये आलेली नावे दाखवू शकतो. परंतु मला ती नावे दाखवायची नाहीत. आघाडी सरकारच्या काळात अनेक घोटाळे घडले आहेत. आम्हाला येऊन केवळ २० महिने झाले आहे. माननीय श्री.राणे साहेब आपण नुकतेच या सभागृहात आलेला आहात. मी जर आघाडी सरकारच्या काळातील घोटाळ्यांची जंत्री काढली आणि प्रत्येक घोटाळ्यावर बोलायला लागलो तर कदाचित मला रात्र सुध्दा पुरणार नाही. परंतु काही घोटाळ्यांचा उल्लेख करून, काही घोटाळ्यांची यादी मी सभागृहासमोर ठेवणार आहे.

सभापती महोदय, आदर्श गृहनिर्माण संस्थेच्या घोटाळ्यामुळे आघाडी सरकारच्या एका मुख्यमंत्र्यांना राजीनामा द्यावा लागला आणि त्यांच्या ऐवजी दुसऱ्या मुख्यमंत्र्यांना नेमावे लागले. त्यानंतर मी तेलगी घोटाळ्याच्या बाबतीत मघाशीच....

21/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

QQ-198
17:30

21/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

QQ-199
17:30

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप :
महोदय,.....

सभापती

21/07/2016
SJB/KTG

(असुधारित प्रत/ प्रसिद्धीसाठी नाही)
प्रथम श्री. शिगम

QQ-200
17:30

श्री. विजय ऊर्फ भाई गिरकर : सभापती
महोदय, मी कोणाचे नाव घेतले नाही. सन्माननीय सदस्य श्री.भाई जगताप, आपण माझे
ऐकून घ्या. माननीय श्री.राणे साहेब बोलले तेव्हा आपण ऐकले, आता माझे ऐका. मी जर
कोणाचे नाव घेतले तर बोलावे.

श्री. अशोक ऊर्फ भाई जगताप : सभापती
महोदय, माझा हरकतीचा मुद्दा आहे. या सभागृहात नियम २६० अन्वये उपस्थित करण्यात आलेल्या प्रस्तावावर चर्चा सुरु आहे. या प्रस्तावातील विषयाच्या अनुषंगाने जर सन्माननीय सदस्य बोलत असतील तर त्याचे स्वागतच होईल. परंतु मला वाटते तेव्हाच्या, आताच्या आणि नंतरच्या भ्रष्टाचारापेक्षा या प्रस्तावामध्ये विशेष करून काही खात्यांचा, विशेष करून काही विभागाच्या मंत्र्यांचा विषय आहे. आपण जर या प्रस्तावावर मागच्या गोष्टींचा अंतर्भाव केला तर चर्चेच्या वेळी सर्वच बोलता येईल.

या नंतर श्री. कांबळे

श्री. भाई जगताप

मग केंद्र सरकारचा सुध्दा विषय येईल, सन १९९५ चा सुध्दा विषय येईल. यामध्ये तो स्कोपच नाही.(अडथळा).... माझी अक्कल तोकडी आहे, आपण माझ्या अकलेमध्ये थोडीशी भर टाका. माझा पॉईंट ऑफ ऑर्डर तोच आहे की, या चर्चेच्या स्कोपच्या बाहेर बोलता येणार नाही. आपण विधानमंडळाच्या विशिष्ट नियमांचा उल्लेख करतो, तेव्हा याचा सुध्दा विचार केला पाहिजे. नियम ३५ चा उल्लेख करण्यात आला आणि तो योग्यही आहे, त्या नियमाला सांभाळून किंवा त्या नियमाच्या चौकटीत राहून सन्माननीय विरोधी पक्षनेत्यांनी व सन्माननीय सदस्य श्री. नारायण राणे यांनी भाषणे केली आहेत. त्यामुळे नियम हेही सांगतो की, चर्चेच्या स्कोपच्या बाहेर आपल्याला बोलता येणार नाही. तुम्हाला यावर दुसऱ्या आयुधाच्या माध्यमातून बोलता येईल. तो तुमचा आणि माझा अधिकार आहे. सभापती महोदय, आपण या संदर्भात तसे निर्देश द्यावेत अशी माझी आपल्याला विनंती आहे. माझा आपल्यासमोर हाच पॉईंट ऑफ ऑर्डर आहे.

तालिका सभापती : विधानपरिषद नियमपुस्तिकेत नियम ३५ आहे, त्यामध्ये सन्माननीय सदस्य बोलत असताना, त्यांना व्यत्यय आणू नये, अशी तरतूद आहे. परंतु आताच सन्माननीय सदस्यांनी विषयाला सुरुवात केली आहे. विषयाच्या संदर्भात सन्माननीय सदस्यांनी बोलल्यानंतर ते कशा पध्दतीने टर्न घेतील ते मी पाहीन आणि त्यावर मी स्वतः त्यांना सांगेन.

श्री. भाई गिरकर : सभापती महोदय, मी आपला आभारी आहे. कालच सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. धनंजय मुंडे, सन्माननीय सदस्य श्री. नारायण राणे यांनी कायदा व सुव्यवस्थेच्या अनुषंगाने भ्रष्टाचाराचा मुद्दा उपस्थित केला होता. माननीय मुख्यमंत्र्यांनी लगेच उत्तर दिले की, साप म्हणून थोपटू नका. पुन्हा तो विषय का आला असे आम्ही म्हणत नाही. तुम्ही नियम २६० प्रमाणे त्या विषयावर प्रस्ताव दिला आहे आणि लॉजिकली बोलला आहात. त्यामुळे मी त्या स्कोपच्या बाहेर जात नाही. २० महिने झाले आहेत. २० महिन्यांतील भ्रष्टाचार असे सांगितले. आता नवीन मंत्री झाले आहेत, त्यांना अजून महिनाही पूर्ण झालेला नाही, ते भ्रष्टाचार आहेत(अडथळा).... त्यांना माफ करायचे नाही. तुम्ही सांगितले आहे की, जेल आहेत. नवीन जेल बांधायचे आहेत. आता माझ्या जवळचे सर्व मुद्दे काढले तर ते लागतीलच. भ्रष्टाचाराचा मूळ विषय येथे आला आहे. सन्माननीय विरोधी पक्षनेते श्री. धनंजय मुंडे, सन्माननीय सदस्य श्री. नारायण राणे यांच्या मताशी मी सहमत आहे की, या महाराष्ट्रात भ्रष्टाचार होता कामा नये. झालेल्या भ्रष्टाचाराची सखोल चौकशी करून जे-जे दोषी असतील, त्यांच्यावर कारवाई झाली पाहिजे, त्यांना जेलमध्ये टाकले पाहिजे. मी त्यांच्या या मताशी १०० टक्के सहमत आहे. मी तेलगी घोटाळ्याचे सांगितले. मला तुमची भाषणे येथे वाचायची नाहीत. मुंबई एज्युकेशन ट्रस्टचा १७८ कोटी रूपयांचा घोटाळा आहे, त्याबाबतही मी सविस्तर बोलणार नाही. अनुसूचित जातीच्या सहकारी औद्योगिक संस्थांमधील ३७५ कोटी रूपयांचा घोटाळा आहे, मी

त्याविषयीही विस्तृत बोलत नाही. आदिवासी आश्रमशाळांचा घोटाळा आहे.

श्री. धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, माझा पॉइंट ऑफ ऑर्डर आहे. मी सभागृहात नसताना बीड जिल्ह्यासंबंधीचा विषय सन्माननीय सदस्य श्री. भाई गिरकर यांनी मांडला. त्यांनी सांगितले की, काही जिल्हा मध्यवर्ती बँकेचे संचालक फरार आहेत, त्या बीड डीसीसी बँकेचा घोटाळा आहे. सन्माननीय सदस्य श्री. भाई गिरकर हे मुंबईत राहतात. त्यामुळे स्वाभाविक आहे की, त्यांना बीडचे काही माहित नसेल. त्यांना अजून भाषणास मदत व्हावी यासाठी काही मुद्दे मी आपल्यासमोर सांगतो. बीड जिल्हा मध्यवर्ती बँकेचा ज्यावेळी घोटाळा झाला, त्यावेळी चेअरमन श्री. राजाभाऊ मुंडे, त्यांचे चिरंजीव आणि त्यांच्या पत्नी आजही त्यांच्या पत्नी भारतीय जनपा पार्टीच्या वडवणीच्या नगराध्यक्षा आहेत. त्यांचे चिरंजीव(अडथळा).... मला एका गोष्टीचा आनंद आहे. मी माहितीसाठी सांगतो. आज जिल्हा मध्यवर्ती बँकेच्या ज्या संचालकांनी आत्महत्या केली ते मेघराज अडसकर, त्यांनी का आत्महत्या केली ? या घोटाळ्यात काहीच संबंध नाही आणि ज्याचा संबंध होता ते दोन चेअरमन, त्या दोन चेअरमनचे त्यांनी नाव घेतले आहे, त्यामध्ये एक राजाभाऊ मुंडे आहेत आणि दुसरे सारडा आहेत. आजही सारडांचे चिरंजीव त्या बँकेचे चेअरमन आहेत. आपण काय आरोप करीत आहात ? आज आपण सर्व संचालकांची नावे काढा. आज ते संचालक कोणत्या पक्षात आहेत त्याची माहिती घ्या. आपण कोणावर आरोप करीत आहात ? याबाबतीत तुम्हीच फार अंधारात आहातख, हे विषय तुम्ही काढू नका. तुमच्या अंगलट येईल. बाकी विषय आहेत. आपल्याला ज्या मुद्द्यांवर बोलायचे आहे त्या मुद्द्यांवर बोला.

श्री. भाई गिरकर : सभापती महोदय, मी बोललो की, वृत्तपत्रांतील सर्व बातम्या खऱ्या नसतात. सन्माननीय सदस्य श्री. नारायण राणे यांनी वृत्तपत्रांतील सर्व बातम्या वाचून दाखविल्या. त्यामुळे मी असे म्हणालो की, हे खरे नाही. माझ्या २ सहकाऱ्यांची नावे घेतली गेली. मी असे बोललो आहे. आपण बाहेर होता, त्यामुळे आपल्याला माहित नाही. कालही आदिवासींचा विषय चर्चेला आला. आदिवासी आश्रमशाळेच्या अन्न खरेदीमध्ये ७ कोटी रूपयांचा घोटाळा, सांताक्रूझ एसआरए, जसे आता साहेबांनी सांगितले की, त्यामध्ये १० हजार कोटी रूपयांचा घोटाळा, एचडीआयएल बीकेसीमध्ये ५ हजार कोटी रूपयांचा भूखंड घोटाळा, अमेय उपाहारगृह भूखंड घोटाळा, गायरान जमीन घोटाळा, पुणे भूखंड २५०० कोटी रूपयांचा घोटाळा, सिडको भूखंड घोटाळा, लवासा भूखंड घोटाळा, नाशिक भूखंड घोटाळा, रमाई भूखंड २५० कोटी रूपयांचा घोटाळा, ओशिवरा भूखंड १५० कोटी रूपयांचा घोटाळा, म्हाडा सोडत भूखंड घोटाळा, कल्पतरू भूखंड घोटाळा, महाबळेश्वर भूखंड घोटाळा, पुणे भूखंड २० कोटी रूपयांचा घोटाळा, चणाडाळ घोटाळा, पुण्यातील मेगासिटी रद्द करण्याचा घोटाळा, वैद्यकीय साहित्य घोटाळा, शालेय पोषण आहार घोटाळा, कृष्णा खोरे खरेदी घोटाळा, रोखे खरेदी घोटाळा, शेतकरी आत्महत्या पॅकेज घोटाळा, न्यायसागर सोसायटी घोटाळा, आता सरकार गेल्यावर उघड झाला तो

लॉटरी घोटाळा, सिंचन घोटाळा, जो गाजला आहे, असे घोटाळे आहेत. माझ्या हातात वर्तमानपत्र आहे. मला येथे कोणाचे नाव घ्यायचे नाही. सिंचन घोटाळ्यावर ताशेरे मारले आहेत. ईडीईसीबीला हायकोर्टाचा संतप्त सवाल की, तुम्ही चौकशीला विलंब का लावला ? सभापती महोदय, हे कोणाचे म्हणणे आहे ते तुम्हीच पहा. मघाशी सांगण्यात आले की, आम्ही कोर्टात जाऊ. सभापती महोदय, कोर्टाचे म्हणणे आहे. तत्कालीन सिंचन मंत्री होते. त्या चौकशीला तुम्ही का उशिर लावत आहात असे ईडीईबीसीला हायकोर्टाने विचारले आहे. आपण लॉटरी घोटाळाही पाहिला आहे. अण्णाभाऊ साठे महामंडळ घोटाळा आहे. रमेश कदम यांचे नाव घ्यायचे नाही का ? ते जेलमध्ये आहेत म्हणून नाव घेतो. शेती महामंडळ १७० कोटी रूपयांचा जमीन घोटाळा, दिनांक १६.०३.२००४ पाठपुस्तक निविदा घोटाळा, सहकारी बँक घोटाळा. सभापती महोदय, एवढे घोटाळे सांगून मी दमलो आहे. मी ३२ घोटाळे वाचले आहेत आणि अजूनही घोटाळ्यांची यादी मी येथे सांगू शकतो. सिंचन घोटाळा आपल्या समोर आला आहे. ७० हजार काटी रूपयांचा घोटाळा सांगितला. आपल्याला पाण्याच्या उपलब्धतेचा रेट ०.१ आला आहे. एवढा हा घोटाळा आहे. दिल्लीत महाराष्ट्र सदनचा घोटाळा झाला. तत्कालीन मंत्री आता जेलमध्ये आहेत, त्यांची दुरावस्था आहे, तब्बेत पाहून वाईट वाटते. जुने सहकारी आहेत. एवढे घोटाळे होऊन २ लोक आतमध्ये आहेत. अनेक जण जाण्याच्या वाटेवर आहेत. आपण बरोबर सांगितले की, असे असताना जनता पाहत आहे की, कोण कोणावर आरोप करित आहे, कशासाठी करित आहे, कोणत्या हेतूने प्रेरित होऊन हे करित आहेत. कदाचित मी आता सांगितलेले घोटाळे दडपण्यासाठी, दाबण्यासाठी, या घोटाळ्यांची चौकशी पुढे येऊ नये म्हणून अशा प्रकारचे कट कारस्थान चालले आहे की काय, अशा जी जनतेच्या मनात शांका येत आहे.

या नंतर श्री. रोझेकर

काल जे मंत्री झाले, ज्यांनी अद्याप चार्ज घेतला नाही, त्यांच्यावर आरोप करण्यात आले. त्यांच्यावर राजकीय केसेस आहेत. सन्माननीय कृषी मंत्री श्री.भाऊसाहेब फुंडकर हे महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँकेवर आहेत. त्यांच्यावरही आरोप झाले. तुम्हाला जे वाटले त्यांच्यावर आपण आरोप केले आहेत. सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे साहेब आपण या सर्व लोकांबरोबर काम केले आहे, आपण प्रत्येक व्यक्तीला ओळखता. असे असताना खोटे बोला पण रेटून बोला, अशा प्रकारे आरोप केले जात आहेत. भ्रष्टाचार झाला आहे, भ्रष्टाचार झाला आहे, जनता पहाते आहे, असे आरोप केले जात आहेत. सन्माननीय विरोधी पक्ष नेत्यांनी आपल्या भाषणात सांगितले की, महाराष्ट्रातील जनता सर्व पहात आहे. खरोखरच पहात आहे.

सभापती महोदय, युती शासनाच्या काळात मातंग समाजासाठी अण्णाभाऊ साठे विकास महामंडळ निर्माण करण्यात आले. मातंग समाजातील बेरोजगार तरुणांच्या उन्नतीसाठी, त्यांच्या प्रगतीसाठी या महामंडळाची स्थापना झाली. या महामंडळावर अध्यक्षपदी आलेल्यांनी ५८५ कोटी रुपयांमध्ये कोठे कोठे प्लॉट घेतले आहेत ? माझ्याकडे काही घोटाळ्यांची यादी आहे. ३८५ कोटी रुपयांचा घोटाळा. त्यांनी नुसती खैरात वाटली आहे. मी वाहनांची नावे सांगितली तर आपल्याला आश्चर्य वाटेल. मातंग समाजातील बेरोजगार तरुणांना रोजगाराचे साधन निर्माण व्हावे, उत्पन्नाचे साधन निर्माण व्हावे, यासाठी निर्माण केलेल्या या महामंडळात एकाही मातंग समाजाच्या तरुणाला निधी दिलेला नाही. मात्र, नेत्यांना निधी दिलेला आहे. बेरोजगार तरुणांना रोजगारासाठी ट्रक, टेम्पो, जीप दिली असती तर आम्ही समजू शकलो असतो. परंतु, बीएमडब्ल्यू, ऑडी, इनोव्हा, अशा सारखी वाहने देण्यात आली आहेत. या गाड्या एकाही मातंग समाजातील तरुणाला दिलेल्या नाही तर कार्यकर्त्यांना वाटण्यात आल्या आहेत. कुणाच्या आशीर्वादाने वाटल्या, कुणी या महामंडळाची क्षमता नसताना या महामंडळाला जास्त पैसे दिले, त्यावेळी अर्थ मंत्री कोण होते ? जोशीबा मध्यवर्ती ग्राहक सहकारी संस्था, बोरीवली या संस्थेस १ नोव्हेंबर, १९९३ रोजी २४ कोटी रुपयांचा चेक दिला, २ नोव्हेंबरला १० कोटी रुपयांचा चेक दिला, २७ मे ला ५ कोटी रुपयांचा चेक दिला, १० नोव्हेंबरला २० कोटी रुपये दिले. दुसरे उदाहरण असे आहे की, औरंगाबाद, पैठण येथील एका मागासवर्गीय सुतगिरणीला ५२ कोटी, ७८ लाख, ०७७ रुपयांचा चेक दिला आणि ८ कोटी ९५ लाख रुपये एका शुगर फॅक्टरीला दिले. जो दुबळा मातंग समाज आहे, ज्या तरुणांच्या उन्नतीसाठी, प्रगतीसाठी युती शासनाने हे महामंडळ स्थापन केले, आज त्यांचे आझाद मैदान येथे सतत मोर्चे येत असतात. या महागड्या गाड्या कोणाला वाटल्या ? मी पक्षाचे नाव घेणार नाही. पण हे लोकांना कळले पाहिजे. वामन सावदास खंडागळे, प्रवीण रावसाहेब भास्कर, अशा या सगळ्यांना गाड्या दिल्या आणि काय काय केले. गाड्या शिल्लक ठेवल्या नाहीत. काही

आदिवासी भागामध्ये लाईट नाही आणि त्या ठिकाणी फ्रिज दिले, हिटर दिले. समाजकल्याण विभागाची हीच स्थिती आहे. मी जबाबदारीने सांगतो की, गेल्या वेळच्या मंत्र्यांपैकी निम्म्यापेक्षा जास्त मंत्र्यांवर कोर्टांमध्ये केसेस सुरु आहेत. त्यांच्यावर कोर्टाने ताशेरे ओढलेले आहेत. या सर्व घोटाळ्यांची यादी मी मुख्यमंत्री महोदयांना देतो आणि त्यांना या निमित्ताने विनंती करतो की, या सर्व प्रकरणांची त्यांनी चौकशी करावी आणि दूध का दूध, पानी का पानी करावे. आपलेही मंत्री असतील, त्यांचीही चौकशी करावी, अशी त्यांची मागणी आहे. सत्य काय आहे, ते बाहेर पडले पाहिजे. सन्माननीय सदस्य श्री.नारायण राणे यांची इच्छा आहे त्याप्रमाणे जे जे खोटे आहेत, त्यांच्यासाठी जेल अपुरे पडले तरी चालतील, नवीन जेल बांधा आणि त्यांना जेलमध्ये टाका आणि महाराष्ट्राला भ्रष्टाचारमुक्त करा, अशा प्रकारची विनंती करून मी थांबतो.

श्री. गिरीश बापट :

सभापती महोदय, आज सकाळी शिक्षण विभागाशी संबंधीत नियम २६० अन्वये चर्चा झाली. त्या चर्चेला शिक्षण मंत्री महोदयांचे उत्तर अद्याप व्हायचे आहे. आता सभागृहात भ्रष्टाचाराच्या विषयी नियम २६० अन्वये चर्चा सुरु असून काही सन्माननीय सदस्यांना अद्याप बोलावयाचे आहे. काल आपण असे ठरविले होते की, सायंकाळी ६.०० वाजेपर्यंत कामकाज घ्यावे. परंतु, मला वाटते की, ही वेळ सायंकाळी ७.०० पर्यंत वाढवावी. आता सभागृहाच्या कामकाजाचा क्रम असा असावा की, ही चर्चा एक-दोन सन्माननीय सदस्यांची भाषणे झाल्यानंतर थांबवावी व शिक्षण मंत्री महोदयांचे उत्तर घ्यावे. म्हणजे, ती चर्चा पूर्ण होऊन जाईल. अन्यथा, चर्चा होतात. पण उत्तराअभावी त्या अपूर्ण राहतात. आता शिक्षण मंत्री महोदय मंत्रिमंडळाच्या बैठकीत आहेत. एक-दोन सन्माननीय सदस्यांची भाषणे झाल्यानंतर ते येतील, त्यानंतर त्यांचे भाषण होईल व नंतर बैठक स्थगित होईल, असा क्रम आपण ठरवावा, अशी माझी विनंती आहे.

श्री. सुनिल तटकरे : सभापती महोदय, मी संसदीय कार्य मंत्री महोदयांशी सहमत आहे. आता ही चर्चा येथेच थांबवावी, शिक्षण मंत्री महोदयांना बोलवावे आणि त्यांचे उत्तर सुरु करावे. सन्माननीय सदस्य अॅडराहूल नार्वेकर यांना ऑन लेग ठेवावे.

श्री. गिरीश बापट :

सभापती महोदय, एक-दोन सन्माननीय सदस्यांची भाषणे होऊ द्यावी. तोपर्यंत शिक्षण मंत्री महोदय येतील व त्यानंतर त्यांचे उत्तर सुरु करावे. मला असे वाटते की, एक विधेयक देखील चर्चेला आहे. शिक्षण मंत्री महोदयांचे भाषण झाल्यानंतर विधेयक चर्चेला घ्यावे.

श्री. शरद रणपिसे :

सभापती महोदय, हे विधेयक काल सायंकाळी इंट्रॉड्युस केलेले आहे. आम्हाला सुधारणा देण्यासाठी देखील वेळ मिळालेला नाही आणि संसदीय कार्य मंत्री महोदय असे सांगत आहेत की, आजच ते चर्चेला घ्यावे. त्यांना माझे भाषण ऐकावयाचे नसेल तर हा कागदपत्रांचा, पुराव्यांचा ढीग वाहून नेण्यासाठी त्यांनी मला एक शिपाई द्यावा. काल मुख्यमंत्री महोदयांनी सांगितले की, पुरावे द्या. त्यामुळे आम्ही पुरावे घेऊन आलो आहोत.

श्री. जनार्दन चांदूरकर : तालिका
सभापती : विधेयकावर आज चर्चा होणार नाही, असा निर्णय सभापती महोदयांनी यापूर्वी दिलेला आहे.

आता सन्माननीय सदस्य अॅडराहूल नार्वेकर यांनी आपले भाषण सुरु करावे.

अॅड. राहुल नार्वेकर (नामनियुक्त)
: सभापती महोदय, नियम २६० अन्वये या
शासनाच्या अनेक खात्यांमध्ये चाललेल्या भ्रष्टाचारावर उपस्थित करण्यात आलेल्या चर्चेत
माझे मत मांडण्यासाठी मी उभा आहे.

सभापती महोदय, असे नेहमी म्हटले जाते की, “Politics is about perception.” म्हणजे आपण पर्सेप्शन क्रिएट करायचे आणि त्याच्या अवतीभवती राजकारण फिरत राहते. सन २०१४ मध्ये लोकसभेच्या निवडणुका झाल्या आणि त्यानंतर विधानसभेच्या झाल्या. त्यापूर्वी तत्कालीन केंद्र सरकार आणि राज्य सरकार कसे भ्रष्टाचारी आहेत, चुकीचे वागत आहेत, कसा गैरव्यवहार करीत आहेत, मोठ्या प्रमाणावर भ्रष्टाचार झाला आहे, हे सांगितले जात होते.

या नंतर श्री. बोरले

अॅड. राहुल नार्वेकर :

केंद्रात ४ ते ५ लाख नव्हे तर कोट्यवधी रुपयांच्या भ्रष्टाचाराचे आरोप केले गेले. त्याच प्रमाणे राज्यातही अनेक आरोप केले गेले. केंद्र सरकार सत्तेवर येऊन आता जवळपास २.५ वर्षे झालेली आहेत आणि राज्य सरकार सत्तेवर येऊन जवळपास २ वर्षे पूर्ण होत आहे. मागील २.५ आणि २ वर्षात जेवढे अॅलिंगेशन्स केले गेले त्यापैकी किती अॅलिंगेशन्समध्ये कन्व्हिक्शन झाले याचा हिशोब आरोप करणाऱ्यांनी द्यावा. या सर्व अॅलिंगेशन्सपैकी किती केसेसमध्ये ट्रायल होती त्यापेक्षा तुम्ही ती पुढे नेऊ शकलात, याचे प्रथम स्पष्टीकरण करावे. कारण, आपली जुनी सवय आहे. सन २०१४ मध्ये राज्यातील, देशातील जनता त्याला बळी पडली. निवडणुकीच्या वेळी तुम्ही भ्रष्टाचार, भ्रष्टाचार असा प्रचार केला. लोकांना असे वाटले की, यांच्या हाती सुत्रे दिली तर भ्रष्टाचारातील भ्रष्ट देखील राहणार नाही. परंतु, काय झाले ? मागील २० वर्षात महाराष्ट्रात एकाही राजकीय पक्षाला बहुमत मिळाले नाही ते बहुमत सत्तेत असलेल्या भारतीय जनता पार्टी आणि शिवसेना पक्षाला मिळाले. जनतेने भारतीय जनता पार्टीचे १२२ आमदार आणि शिवसेना पक्षाचे ६३ आमदार निवडून दिले. जनतेने एक स्वप्न पाहिले होते. जो प्रचार झालेला आहे त्याच्या विपरित काही तरी दिसेल, असे जनतेला वाटत होते. तुम्हाला “ना खाऊंगा ना खाने दुंगा” या ५ शब्दांवरून बहुमत मिळाले. परंतु, लोकांची स्वप्ने तोडण्यासाठी तुम्हाला ५ महिने देखील लागली नाहीत. नवीन सरकारचा ऑक्टोबर महिन्यात शपथविधी झाला, मंत्रिमंडळ स्थापन झाले आणि मार्च महिन्यात पहिला चिक्की घोटाळा उघडकीस आला. शपथ घेतल्यानंतर मंत्र्यांनी राजभवनात जाऊन स्वाक्षरी केली. त्या स्वाक्षरीची शाई सुकण्यापूर्वी यांचे घोटाळे सुरु झाले. माननीय विरोधी पक्षनेते श्री.धनंजय मुंडे साहेबांनी सांगितले की, डिसेंबर, २०१४ चे एक अधिवेशन सोडले तर त्यानंतरच्या प्रत्येक अधिवेशनात भ्रष्टाचाराच्या विषयावर चर्चा करण्याची वेळ या सरकारने आणली आहे. प्रत्येक अधिवेशनात भ्रष्टाचारावर चर्चा होते. त्यांनी आपणा सर्वांना सांगितले की, १, २, ३, ४, ५ नव्हे तर १६ मंत्र्यांवर भ्रष्टाचाराचे आरोप आहेत. हे नेमके काय चालले आहे ? आपण जनतेला जे आश्वासन दिले त्यावर विश्वास ठेवून जनतेने आपल्याला निवडून दिले. इंग्रजीमध्ये एक म्हण आहे. “Caesar’s wife should be above suspicion.” माननीय मुख्यमंत्र्यांना याचा अर्थ निश्चितपणे माहिती असेल. याचा अर्थ राजकारणात जो राजनेता असेल, ज्यांची सत्ता असेल त्यांनी एखाद्या व्यक्तीवर भ्रष्टाचाराचा आरोप एस्टॅब्लिश झाला तर फक्त त्याच व्यक्तीला दूर करावयास नको तर ज्याच्या अवती भोवती आरोपाचा संशय आहे अशा व्यक्तीला देखील सरकारमधून दूर ठेवणे हे त्यांचे कर्तव्य आहे. परंतु, सन २०१४ मध्ये ज्यांनी शपथ घेतली त्यांनी कोणते कृत्य केले हे आपणा सर्वांना माहिती आहे. मंत्रिमंडळात नवीन मंत्र्यांचा समावेश झाला. त्यांचे कारनामे आपल्या सर्वांना माहिती आहेत. इकॉनॉमिक ऑफेन्सेस, बँकांमधील घोटाळे आहेत. सामान्य जनतेने बँकेत ठेवलेले पैसे लुबाडले ? हे सर्व करण्यासाठी जनतेने आपल्याला विश्वासाने १२२ जागा निवडून दिलेल्या आहेत काय ? या सर्व गोष्टींचा खुलासा आपल्याकडून अपेक्षित आहे. केवळ हे सभागृह नव्हे तर महाराष्ट्रातील जनता आपल्याकडून सर्व गोष्टींचा हिशोब मागत आहे.

सभापती महोदय, ज्यावळी आमच्या भगिनीकडे ग्राम विकास आणि महिला व बाल कल्याण विभागाची जबाबदारी सोपविण्यात आली त्यावेळी आम्हाला वाटले की, आमच्या सारख्या तरुण भगिनी राज्याच्या कॅबिनेट मंत्री झालेल्या आहेत. त्यांचे नाव मुख्यमंत्री पदाच्या रेषेमध्ये होते, असे आमच्या वाचण्यात आले. आम्हाला त्यांच्याकडून बऱ्याच अपेक्षा होत्या. परंतु, ओपनींग त्यांनीच केली. एवढा मोठा घोटाळा झालेला आहे. लहान मुले शाळेत जातात, उपाशी असतात. त्यांच्या

पोषणासाठी राखून ठेवलेल्या पैशामध्ये सुद्धा तुम्ही घोटाळा करता ? तुम्ही त्यांच्या तोंडातील घास ओढून घेण्याचे काम करता ? या पैशाचे तुम्ही काय करणार आहात ? आम्हाला एखादा उपाशी मुलगा दिसला किंवा फी भरण्यासाठी पैसे नसल्यामुळे शाळेत न जाणारी मुलगी दिसली तर आमचे मन कळवळते. आम्ही त्यांच्यासाठी आमच्या खिशातील पैसे खर्च करण्यासाठी मागे पुढे बघत नाही. परंतु, तुम्ही काय केले ? जनतेने गोळा केलेले त्यांच्या हक्काचे पैसे स्वतःच्या खिशात टाकण्याचे काम या सरकारने केलेले आहे, सरकारमध्ये असलेल्या मंत्र्यांनी केलेले आहे.

सभापती महोदय, ब्रिटनमध्ये काय झाले हे आपण बघितले आहे. ब्रेक्झीट म्हणजे आपण E.U. मध्ये रहावयाचे असे ब्रिटनच्या पंतप्रधानांना वाटत होते. परंतु, त्याच्या विरुद्ध निकाल आला. त्यावेळी त्यांनी काय केले ? त्यांनी ताबडतोब राजीनामा दिला. This is called propriety. परंतु, आपल्याकडे काय होते ? हायकोर्टाने ६,३०० कोटी रुपयांच्या निविदा रद्द केलेल्या आहेत, तरी मंत्री सुस्त बसलेले आहेत. काहीही अडचण नाही. मला प्रोटेक्ट करण्यासाठी, मला संरक्षण देण्यासाठी माझे मुख्यमंत्री बसले आहेत. करा कारभार ? या सर्व बाबतीत The bug stuck on the table of the Chief Minister. माननीय मुख्यमंत्री या सर्वांना प्रोटेक्शन देत असतील तर यामध्ये माननीय मुख्यमंत्री तेवढेच भागिदार आहेत, असे म्हटले तर कोणत्याही प्रकारची चूक ठरणार नाही. भ्रष्टाचाराचे अनेक विषय आहेत. सन्माननीय सदस्यांनी अनेक मुद्यांचा उल्लेख केलेला आहे. मला त्या मुद्यांची पुनरावृत्ती करावयाची नाही. माननीय श्री.विनोद तावडे साहेब सभागृहात आलेले आहेत. मला आपल्या विभागाच्या विषयावर बोलावयाचे आहे. भारतीय जनता पार्टी आणि शिवसेना पक्षात नेहमीच शर्यत असते. शिवसेनेला असे वाटत होते की, मोठा भाऊ तुपाशी, मी मात्र उपाशी ? राज्य सरकारमध्ये जास्त चान्स मिळत नाही. म्हणून आपल्याकडे जी कॉर्पोरेशन आहे त्यातून आपण आपले भागवून घेऊ या. काय झाले ? आज ॲम्ब्युलन्स रस्त्यावरून चालू शकत नाही, अशी परिस्थिती आहे. रस्त्यांवरील खड्ड्यांवर कोट्यवधी रुपये खर्च केले तरी खड्डे तसेच आहेत. रस्ते घोटाळा उघडकीस आला. ज्या लोकांना ब्लॉक लिस्ट केले, ज्यांच्यावर गुन्हे दाखल झाले, त्यांनाच पुन्हा कॉन्ट्रॅक्ट दिले. येथून जवळच मरीन ड्राईव्हचा रस्ता आहे. ज्या लोकांवर गुन्हे दाखल केले त्याच लोकांना सुधारित प्रशासकीय मान्यता घेऊन, ॲडिशनल पैसे देऊन तुम्ही कॉन्ट्रॅक्ट दिले. हा कारभार आहे ? मागिल अधिवेशनात मुंबई महानगरपालिकेचा जवळजवळ हजार कोटी रुपयांचा घोटाळा आपण सभागृहात एक्स्पोज केला होता. (...अडथळा...) त्यांनी दिवे बदलले, पुन्हा दिवे लावले.

सभापती महोदय, आम्ही मागील अधिवेशनात सेल्युलर टॉवर घोटाळ्याचा विषय सभागृहात उपस्थित केला. सन २००७ मध्ये मुंबई महानगरपालिकेने एक निर्णय घेतला. मुंबई महानगरपालिकेच्या मालकीच्या जेवढ्या इमारती आहेत, प्रॉपर्टीज आहेत त्या इमारतींवर खाजगी कंपन्यांना सेल्युलर टॉवर उभारण्याकरिता परवानगी देण्याबाबत महानगरपालिकेने निर्णय घेतला. ही परवानगी देण्यासाठी निविदा मागविण्यात यावी असे त्यावेळी ठरले.

या नंतर श्री. खर्चे

अॅड. राहुल नार्वेकर :

महानगरपालिकेला जास्तीत जास्त पैसे मिळतील, अशी योजना करू या. सन २००७ मध्ये महानगरपालिकेने एक सेल्युलर टॉवर तीन लाख रुपये भाड्याने त्यावेळी दिला होता. सन २०१६ मध्ये ११६० सेल्युलर टॉवर भाड्याने देण्याची वेळ आली तेव्हा महानगरपालिकेने असे ठरविले की, हे सेल्युलर टॉवर एक रुपया भाड्याने कंपनीला देऊ या. त्यावर पुन्हा मल्टीपल युज अॅक्शन म्हणजे मी टॉवर घेतला तर मी तो टॉवर आणखी चार ऑपरेटर बरोबर शेअर करू शकतो. त्याचा संपूर्ण रेव्हन्यू मला मिळेल. असा प्रकार करण्यात आला आहे. सभापती महोदय, राज्यात अशीच परिस्थिती चालू राहिली तर या राज्याचे भवितव्य कसे होईल हे सांगण्याची गरज नाही. २/४ दिवसापूर्वी काँग्रेस पक्षाचे माझे तरुण मित्र आमदार मला भेटले व ते म्हणाले की, गांधी भवन मध्ये उत्कृष्ट एक्झिबिशन लागले आहे आपण ते बघायला लवकर दोन तीन दिवसात या. मी विचारले दोन तीन दिवसातच का, आता अधिवेशन सुरू झाले आहे, सायंकाळी आम्हाला थांबावे लागते, त्यामुळे मला लवकर यायला जमणार नाही, आठवड्यानंतर मी येईल. आठवडा भराने तुमचा चान्स जाईल, मी म्हटले का, आता तर एक्झिबिशन लागले आहे, ते म्हणाले तोपर्यंत आणखी १५ ते २० घंटाळे बाहेर येतील, ...(अडथळा)...कांदे संपतील पण एक्झिबिशन पण नवीन येईल. तर अशी परिस्थिती या शासनाची आहे, सभापती महोदय, आपण जेव्हा ओथ ऑफ ऑफिस घेतले त्यात जे शब्द पुकारले, जी शपथ घेतली, ती शपथ मंत्री मंडळातील मंत्र्यांनी लक्षात ठेवली तर आम्हाला नियम २६० चे प्रस्ताव आणावे लागणार नाहीत आणि महाराष्ट्राच्या हिताच्या व प्रगतीच्या कामावर चर्चा होऊ शकेल. सभापती महोदय, आता शिक्षणमंत्री महोदय सभागृहात आले आहेत त्यांच्या खात्याविषयी बोलायला पाहिजे. शिक्षणमंत्री यांची उदाहरणात्मक कामगिरी असायला पाहिजे. त्यांनी आम्हाला डिग्र्या दिल्या आहेत.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, ही चर्चा सुरु असताना संसदीय कार्यमंत्री महोदयांनी असे मान्य केले होते की, सन्माननीय शिक्षण मंत्री सभागृहात आले की, ही चर्चा ऑनलेग ठेऊ व सकाळच्या चर्चेवरील उत्तर घेण्यात येईल. आता माननीय शिक्षणमंत्री आले आहेत, माझी आपणाला विनंती आहे की, सन्माननीय सदस्य अॅड. राहुल नार्वेकर यांना ऑनलेग ठेऊन मंत्री महोदयांचे उत्तर घेण्यात यावे.

तालिका सभापती : मघाशी संसदीय कार्यमंत्री महोदयांनी अशी सूचना केली होती की, शिक्षणमंत्री सभागृहात आल्यावर शिक्षणाच्या प्रस्तावावरील चर्चेचे उत्तर घेण्यात यावे.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, आज सभागृहाची बैठक १० वाजता सुरु झालेली आहे, आता सव्वा सहा वाजले आहेत, त्यामुळे सभागृहाचे कामकाज थांबविले पाहिजे.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, शिक्षणमंत्री सभागृहात आल्यावर ही चर्चा ऑनलेग ठेऊन त्यांचे उत्तर घेण्यात यावे. त्यानंतर सभागृहाचे कामकाज संपवावे.

तालिका सभापती : आता माननीय शिक्षणमंत्री महोदयांनी त्यांच्या उत्तराला सुरुवात करावी.

पृ. शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी होत असलेले प्रयत्न

मु.शी. : शासनाकडून राज्याच्या प्रगत शिक्षणासाठी होत असलेले प्रयत्न या विषयावर श्री.रामनाथ मोते, डॉ.नीलम गोन्हे, प्रा.अनिल सोले, अॅड.अनिल परब, सर्वश्री विजय ऊर्फ भाई गिरकर, गोपीकिसन बाजोरिया, नागो गाणार, रविंद्र फाटक, प्रविण दरेकर, सुजितसिंह ठाकूर, गिरीश व्यास, प्रशांत परिचारक, श्रीमती स्मिता वाघ, डॉ.अपूर्व हिरे, वि.प.स.यांचा प्रस्ताव

(चर्चा पुढे सुरु.....)

श्री.विनोद तावडे (शालेय शिक्षण मंत्री) : सभापती महोदय, नियम २६० च्या शिक्षणांच्या प्रस्तावावर दोन्ही बाजूच्या सन्माननीय सदस्यांनी योग्य मार्गदर्शन केले आहे, विधानसभेत यावर अॅकेडमीेेक चर्चा झाली आहे, या सभागृहात शिक्षकांच्या पगाराविषयी जास्त चर्चा झालेली आहे. ते स्वाभाविक आहे, कारण येथे त्यांचे प्रतिनिधी आहेत, त्यामुळे त्यांचे पगार, ग्रॅज्युईटी, पेन्शन यावर जास्त चर्चा झाली तरीही ते मार्गदर्शन कामाचे आहे. शिक्षण विभागाबाबत मी असे सांगतो की, प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्राचा कार्यक्रम राबविला आहे. जिल्हा परिषद व महानगरपालिका शाळांमध्ये अॅक्टिव्हिटी बेस लर्निंग सुरु केले आहे. हे सुरु केल्यामुळे विद्यार्थ्यांची शिकण्याची गुणवत्ता वाढली आहे, विद्यार्थ्यांना शिकण्यात आनंद वाढला आहे, या सर्व बाबींचा परिणाम शाळांमध्ये झालेला आहे, इंग्रजी शाळांमधील जिल्हा परिषदेच्या मराठी शाळेमध्ये ११०० विद्यार्थ्यांनी प्रवेश घेतला आहे, मी त्या पालकांना विचारले की, आपण अशा पध्दतीने इंग्रजी माध्यमाची शाळा सोडून मराठी शाळेत मुलांना का पाठविले. ते पालक म्हणाले की, माझ्या गावात बाजूच्या घरात राहणारा मुलगा जिल्हापरिषदेच्या मराठी शाळेत शिकतो तो कमी गुणवत्तेचा असून देखील तो जास्त हुशार वाटतो, त्याला विषय कळतात, त्याला गणित चांगले कळते. तर हे का येते तर इंग्रजी शाळेत शिकविण्यात येणारे पुस्तकी ज्ञान व मराठी शाळेत शिकविण्यात येणारे कृतिशील ज्ञान यातून ते मुले शिकतात. मला असे वाटते की हे प्रगत शैक्षणिक मराठीचे ज्ञानाचे यश आहे, आज जवळपास ३७८२२ शिक्षक स्वप्रयत्नाने तंत्रशाही झाले

आहेत, वर्गात मोबाईल नेऊ नका, ठीक आहे, का नेऊ नका तर स्वतःच्या वापरासाठी नेऊ नका. व्हॉट्सॲप चालूव नका. तुमच्याकडे असणाऱ्या मोबाईलच्या माध्यमातून मुलांना काही लाभ उपलब्ध करून देऊ शकता तर मोबाईल नेऊ शकता. त्यामुळे जवळपास ३७८२२ शिक्षकांनी स्वतःच्या प्रयत्नाने वेगवेगळ्या गोष्टी विकसित केल्या आहेत व त्या वापरात आणल्या आहेत.

या नंतर श्री. सांगळे

श्री.विनोद

तावडे....

जवळपास २४ हजार ७९३ शाळा आहेत त्यांच्याकरिता तेथील संस्था, गावे, एनजीओ तसेच संघटनांनी पैसे जमा केले आणि त्या शाळा डीजिटल झाल्या. जवळपास ६५ हजार शासकीय शाळा आहेत. त्यापैकी ४२ हजार ३८७ शाळा ज्ञान रचनावाद करण्यात आम्हाला १६ महिन्यांमध्ये यश मिळाले. जगाने ज्ञान रचनावाद १९८० साली स्वीकारला. आपण तो सन २००४-०५ पासून स्वीकारला. तो प्रत्यक्षात येण्यासाठी फक्त चर्चा होत होती. परंतु प्रत्यक्षात सुरु झाला नाही. आम्ही १६ महिन्यांच्या काळात सातत्याने पाठपुरावा केला. ज्ञान रचनावाद स्वीकारल्यामुळे विद्यार्थ्यांचे वाचन, लेखन, मूलभूत प्रक्रियेवरील त्यांची प्रतिक्रिया अशा गोष्टी काही शाळांमध्ये दिसत आहेत. या संदर्भात एक वर्षात बदल होत नाही हे मला माहित आहे. परंतु असरचा रिपोर्ट आला त्यात आम्ही गणित आणि भाषावर जोर दिला होता. सदर संस्थेने त्यात १५ टक्के फरक पडल्याचे सांगितले आहे. ही त्रयस्थ संस्था आहे. परंतु सरकारी यंत्रणेच्या सर्व्हेपेक्षा अशाप्रकारे एखाद्या एनजीओ यंत्रणेकडून आलेला संदर्भ अनेक सन्माननीय सदस्यांनी आपापल्या भाषणातून दिला. त्या संस्थेने या विषयासंबंधी मापदंड केलेले आहेत, त्यात त्यांना १६ महिन्यांच्या काळात १५ टक्क्यांचा फरक दिसला. स्वाभाविकपणे अशाप्रकारे आपल्याला यश मिळाल्याचे मानले पाहिजे.

सभापती महोदय, आम्ही लहान लहान निर्णय घेतले. यावर्षी दहावीची परीक्षेचा ८९.८६ टक्के निकाल लागला. काल पुन्हा दहावीची फेर परीक्षा सुरु झाली. त्या परीक्षेचा निकाल १० ते १२ ऑगस्टपर्यंत लागेल. त्यात आणखी ५ ते ६ टक्के मुले पास होतील आणि एकूण ४ टक्के म्हणजे ६५ ते ७० हजार मुले दहावीची परीक्षा पास होऊ शकणार नाहीत. अशा मुलांचे वन टू वन कौन्सिलिंग करून त्यांना नॅशनल स्कील डेव्हलपमेंट कौन्सिलच्या २ वर्षांच्या कौशल्य विकास पदविका डिप्लोमाकरिता प्रवेश घ्यावयास सांगू. अशाप्रकारे यावर्षी महाराष्ट्रात दहावीतील ९६ टक्के मुले अकरावीसाठी आणि ४ टक्के मुले दहावी इलिजीबल कौशल्य विकासासाठी राहतील. उदाहरण सांगायचे झाल्यास एका गावात १५ मुले दहावीच्या परीक्षेत बसल्यानंतर त्यापैकी ९ मुले पास झाली. उर्वरित ६ मुले नापास झाल्यानंतर घरी बसायची. परंतु आता कोणी घरी बसणार नाही. अशा प्रकारची नापास झालेली मुले जवळच्या आयटीआय किंवा पॉलिटेक्निकमध्ये कौशल्य विकासाचे शिक्षण घेऊ शकतील. याकरिता जवळपास ३५० ठिकाणे निवडलेली आहेत. अशाप्रकारे कोणाच्याही आयुष्यात शिक्षणाकरिता खंड पडणार नाही असा शासनाने चांगला निर्णय घेतला आहे.

सभापती महोदय, आरटीईचा उल्लेख करण्यात आला. आरटीईच्या संदर्भात जवळपास ११,७५४ जागा आज सुध्दा उपलब्ध आहेत. जे प्रवेश झाले त्यात आश्चर्याची गोष्ट अशी निदर्शनास आली आहे की, मुंबई, पुणे तसेच मलबार हिल किंवा नेपन्सी रोड येथे ज्या लोकांचे फ्लॉटस आहेत त्यांनी आरटीईमध्ये वंचित घटकातून प्रवेश घेतला. यानंतर शाळांनी डिटेक्टिव्ह एजन्सी लावल्या व त्यांची खोटी सर्टिफिकेट काढली. यानंतर त्यांचे प्रवेश रद्द झाले. पालकांनी खोटी कागदपत्रे सादर केल्यामुळे सदर विद्यार्थ्यांचे नुकसान होऊ नये व त्या विद्यार्थ्यांना जवळच्या कोणत्यातरी शाळेत प्रवेश मिळाला पाहिजे यासाठी शासन प्रयत्न करित आहे. अशाप्रकारे सदर विद्यार्थ्यांचे कोणतेही नुकसान होऊ नये अशा शासनाचा आग्रही प्रयत्न आहे.

सभापती महोदय, मघाशी मी एका प्रश्नाच्या निमित्ताने २० टक्के अनुदानाचा विषय क्लिअर केला आहे. यामुळे मी त्याविषयी काही बोलत नाही. त्यासंबंधी सविस्तर चर्चा झाल्यानंतर प्रथमच सन्माननीय सदस्य श्री.विक्रम काळे यांच्यासह सर्व शिक्षक आमदार खुश होताना आणि बाके

वाजवताना मी प्रथमच पाहिले. सन्माननीय सदस्य श्री.कपिल यांनी असा मुद्दा मांडला की, आरटीई सांगिते की, विषयवार शिक्षक पाहिजे. परंतु शिक्षण सचिवांनी ती तरतूद काढली नव्हती. त्यांनी असे सांगितले की, यासंबंधी सचिव मदत करित नाहीत. ही जुनी समाजवादी पध्दत आहे. ८ वर्षांचा जुन्या जीआरमध्ये गोंधळ आहे. त्यासंबंधी स्पष्टीकरण देण्यासंबंधी पत्र द्यायचे. त्यानंतर विभागाने स्पष्टीकरण दिल्यानंतर दुसऱ्या दिवशी बातम्या द्यायच्या की, मी भेटून हे सर्व करून घेतले अशी त्यांची आयडिया असायची. या संदर्भात या बाजूच्या आमदारांनी असे केले की, समोरच्या बाजूचे आमदार आणि समोरच्या बाजूला असलेल्या आमदारांनी असे केले की, या बाजूचे आमदार आमच्या अंगावर येणार ही गोष्ट स्पष्ट आहे. यामुळे जो जीआर स्पष्ट आहे त्यावर पुन्हा कशासाठी माहिती द्यायची ? पूर्वी दर्डाच्या काळात हे सर्व चालायचे ते माझ्या काळात बंद झाले. अधिकाऱ्यांनी लोकप्रतिनिधींचा अवमान केलेला मी कधीही खपवून घेणार नाही. परंतु कोणीही चुकीच्या पध्दती वापरून शिक्षणामध्ये स्पर्धा करू नये.

सभापती महोदय, आम्ही आता अभ्यास मंडळे बरखास्त केली आहेत. आता आम्ही ऑनलाईन पध्दतीने अभ्यास मंडळे मागितली आहेत. त्यात यवतमाळपासून अनेक ठिकाणाहून प्रतिसाद मिळाला आहे. पूर्वी फक्त मुंबई, पुणे व कोल्हापूरमधील माणसे त्यात होती. आम्ही अभ्यास मंडळे बरखास्त करून ऑनलाईन पध्दतीने भरल्यानंतर मेरिटवर ४० टक्के जुनी माणसे पुन्हा आली. परंतु आम्ही कोणालाही रद्द केले नाही. त्यांनी पुढील मुद्दा मान्य केला की, रामभाऊ म्हाळगी प्रबोधिनीमध्ये अभ्यासक्रम ठरविला जातो. परंतु एखाद्या घरात किंवा संस्थेत जाऊन आमच्या लोकांनी शिकविले. परंतु त्या ठिकाणी ते गेले. ही एक काही राजकीय मानवी अस्पृश्यता आहे ती दूर केली पाहिजे. आपण मोकळ्या मनाने सर्व स्वीकारले पाहिजे. रात्र शाळा बंद करा असे मी यापूर्वी कधीही बोललो नाही. चर्चेसाठी असा मुद्दा मांडला की, जगात, देशात मुक्त शाळांचे प्रयोग सुरु झाले आहेत. मुक्त शाळा वाढल्यास रात्र शाळांमधील मुलांची संख्या कमी होईल व ती मुक्त शाळांमध्ये जातील. अशाप्रकारे रात्र शाळांमधील मुलांची संख्या कमी झाल्यास त्या शाळांचे महत्व कमी होईल. परंतु तेथे शिक्षण घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांचे महत्व कमी होणार नाही. ज्या विद्यार्थ्यांना नोकरी करायची आहे त्यांना आज शिकण्याची संधी आहे. येथे गरीब, कष्टकरी विद्यार्थ्यांना चांगले शिक्षण दिले जाईल याची शाश्वती आहे. परंतु तेथील शिक्षक किंवा संस्था चालक टिकविण्यासाठी अशा प्रकारची कार्यवाही करण्याची गरज नाही. याउपर काही सूचना असल्यास त्यासंबंधी नक्की चर्चा करू.

सन २००९ मध्ये स्वयं अर्थ सहाय्यित धोरण आणले. ज्यावेळी सदर धोरण आणले त्यावेळी आम्ही विरोध करित होतो. त्यासंबंधी कायदा झाला त्यावेळी कोणी हात वर केले होते, तेच आता यासंबंधी बोलत आहेत. मी खालच्या सदनात यासंबंधी असा उल्लेख केला होता की, यासंबंधी कायदा आहे. त्यानुसार ठराविक इन्फ्रास्ट्रक्चर करून कोणी अर्ज केल्यास तो अमान्य करता येत नाही. अशाप्रकारे आपण कायद्यापुढे जाऊ शकत नाही. परंतु अशा गोष्टींबाबत लोकांमध्ये संभ्रम निर्माण करणे हे अनावश्यक आहे.

सभापती महोदय, माननीय श्री.मोते सर, माननीय श्री. गाणार सर यांनी अतिरिक्त शिक्षकांच्या नोकरीचा मुद्दा उपस्थित केला. यावर मी त्यांना सांगितले की, एकाही अतिरिक्त शिक्षकाची नोकरी जाणार नाही. एकही विद्यार्थी शिक्षणाविना राहणार नाही. दिव्यांग मुलांना फक्त दहावीमध्ये सवलत मिळत होती. आम्ही ही सवलत पहिलीपासून सुरु केली. यामुळे एल्डी मुले चौथी-पाचवीपर्यंत नॉर्मल होऊन जातात असे अनुभव त्यातून येतील. अशाप्रकारे आम्ही लहान निर्णय घेतले आहेत, त्याबाबत काही जणांनी स्वाभाविकपणे आमचे कौतुक किंवा स्वागत केले. आम्ही दहावीला बसलेल्या १६

लाख मुलांची करियर कौन्सिल कल मापन चाचणी केली. आपल्या काळात ६० ते ८० टक्के मार्क मिळाल्यानंतर सायन्स किंवा कॉमर्सला जायचे. तसेच ४० टक्के मार्क मिळाल्यास आर्ट्स किंवा आयटीआयला जायचे. आता त्या मुलांना काय आवडते, त्यांना काय करायचे आहे याची आम्ही कल मापन चाचणी केली. त्यानंतर आम्हाला अनेकांकडून एसएमएस आले की, माझ्या मनात होते तेच कल मापन चाचणीत झाले. परंतु आपल्याला एक विनंती आहे की, तुम्ही आमच्या आई-बाबांना पटवून सांगावे. कारण ते आम्हाला सायन्समध्ये शिक्षण घेण्यासाठी सांगत आहेत. अशा पध्दतीने विद्यार्थ्यांना काय पाहिजे आहे हे बघण्यासाठी आम्ही कल मापन चाचणी केली. या लहान लहान गोष्टी आहेत. आता आपण सेंट्रली शिक्षक भरणार आहोत.

या नंतर श्री. भोगले

श्री.विनोद तावडे :

शिक्षक संघटनांची मागणी होती. प्रत्येक भरतीमध्ये १५ लाख, १० लाख रुपयाचा भ्रष्टाचार काही संस्थांमध्ये होतो. त्यामुळे आम्ही म्हटले की, १०० टक्के आम्ही निवडणार, तुम्ही भरा असा व्यापम घोटाळा आम्हाला करायचा नाही. ५०० चा पूल आम्हाला तयार करायचा आहे. त्यातील ५० टक्के म्हणजे २५० आम्ही सिलेक्ट करू. सरसकट बाजार मांडला जातो असा आरोप सगळ्या शिक्षक आमदारांनी केला ते थांबले पाहिजे. यासाठी केंद्रीभूत शिक्षक भरतीचा विषय हे सुध्दा आम्ही केलेले आहे. सगळ्यात महत्वाचा निर्णय आहे तो सहावी ते बारावीपर्यंत एकात्मिक अभ्यासक्रमाचा आहे. प्रश्न असा आहे की, इतिहास म्हणजे फक्त स्वातंत्र्यपूर्व आणि तेही तोफा, तलवारी आणि लढाया असे आहे का? सामाजिक प्रबोधने झाली, सांस्कृतिक परिवर्तने झाली, आर्थिक परिवर्तने झाली त्यानंतर किंवा स्वातंत्र्यानंतर ६० ते ७० वर्षे होऊन गेली. मधल्या काळातील इतिहास नाही का? स्वातंत्र्योत्तर इतिहास कधी येणार? कुठे तरी एकदा आपण महाराष्ट्रात चर्चा ठरविले पाहिजे. किमान स्वातंत्र्यापासून पुढील ४० वर्षांपर्यंत ज्या घडामोडी घडल्या त्या फॅक्च्युअल गोष्टी कोणी आणल्या, काय आणल्या हे पॉलिटिकली न आणता अशा गोष्टी इतिहासात आणल्या नाही, फक्त तलवारी, प्लासीची लढाई या पलीकडे इतिहास शिकवणार की नाही? परवा एक चांगला कार्यक्रम वारीच्या निमित्ताने झाला. आपल्या संत महंतांनी त्या काळात पुरोगामी विचार लिहून ठेवले आहेत. “वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे” यातून पर्यावरणाचा संदेश दिला आहे. ३५० वर्षापूर्वी संतांनी लिहून ठेवले आहे की, महिलांची मासिक पाळी ही दैवी देण आहे असे अभंगातून मांडले आहे. त्यावेळी पुरोगामित्व मांडणारे संत महंतांचे विचार कुठे शिकविले जात नाही. इतिहासामध्ये तोफा, तलवारी सोडून काही येतच नाही. शाहु महाराजांनी केलेल्या गोष्टी येत नाहीत. अशा प्रकारच्या समाजामध्ये इतिहासात काय काय बदल झाले ते शिकविणार की नाही? त्या गोष्टी शिक्षणामध्ये आणल्या तर आपले विद्यार्थी खऱ्या अर्थाने त्या इतिहासाशी जोडले जातील. अशा विचार शिक्षणतज्ज्ञांनी करावा असे आम्ही सुचविले आहे. त्या दृष्टीने आग्रहाने पावले टाकीत आहोत. एका बाजूला शिक्षण संस्था, शिक्षक आणि विद्यार्थी या तिघांचाही बॅलेन्स करीत आपल्या प्रगत शैक्षणिक महाराष्ट्राचे टार्गेट ठरविले आहे. देशातील पहिल्या तीन क्रमांकांमध्ये आपले राज्य आले पाहिजे. सगळ्यात महत्वाचे प्रत्येक मूळ शाळेत आले पाहिजे. आलेले मूल आनंदात शिकले पाहिजे. ही उद्दिष्टे समोर ठेवून महाराष्ट्रातील शिक्षण आपण पुढे नेत आहोत. त्याला यश अजून खूप आले पाहिजे. परंतु बऱ्याच प्रमाणात यश मिळवित आहोत हे या निमित्ताने सांगतो. अनेक विषय मांडले आहेत. स्वाभिविकपणे सगळे मुद्दे मी लिहून घेतले आहेत. त्या त्या आमदारांना लेखी उत्तरे मी आवर्जून पाठवेन एवढे बोलून माझे भाषण संपवितो.

श्री.नारायण राणे : सभापती महोदय, माननीय शिक्षणमंत्र्यांनी शेवटचे जे दोन तीन मुद्दे सांगितले त्याबाबत मी सूचना करणार आहे. नवीन पध्दतीचे शिक्षण आणावे असा त्यांनी विचार मांडला. ते परिपूर्ण असावे यासाठी काही शिक्षण तज्ज्ञांनी सहा महिन्यासाठी समिती करावी, त्यांचे मार्गदर्शन घेतले, तुमचे विचार आणि त्यांचे विचार एकत्र करून नवीन शिक्षण पध्दती आणावी असे मला वाटते. त्यादृष्टीने विचार व्हावा एवढेच मला सांगावयाचे आहे.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, आदरणीय श्री.नारायणराव राणे यांनी जे म्हटले तेच माझे मत आहे. राजकीय नेतृत्वाने अशा प्रकारचा कोणताही अभ्यासक्रम ठरवू नये. आपल्या कल्पना त्यांना सांगाव्यात. शिक्षण तज्ज्ञांनी एकत्रित बसावे. ते जो काही अहवाल देतील तो आपण अंमलात आणावा. मागे एकदा सभागृहाने शिवाजी महाराजांचा इतिहास काय शिकवावा याबाबत

ठराव केला. शिवाजी महाराजांच्या इतिहासात बदल करायचा असेल तर आम्हाला या ठिकाणी ठराव बदलण्यासाठी यावे लागते. शिवाजी महाराजांचा जो इतिहास सांगितला तो वगळता महाराज आहेत, महाराजांचे प्रशासन आहे, महाराजांचे पर्यावरण निती आहे, दुष्काळ निती आहे. अधिकारी म्हणतात, साहेब हक्कभंग येईल. मी त्यांना सांगितले की, आपण काही वाईट करीत नाही. उलट चांगले शिकवित आहोत. काही पध्दती अशा आहेत, महाराज चौथीत कळू शकत नाही. काही पध्दती सातवी किंवा आठवीत शिकविल्या पाहिजेत. पण आपण शिकवू शकत नाही. कारण आपण सगळे चौथीत संपवितो. असे काही नाही. पाहिजे तर आपण ठराव आणू. पण शिवाजी महाराज कळण्यासाठी सर्वार्थाने ज्या ज्या वयामध्ये जे कळले पाहिजे त्याची व्यवस्था केली पाहिजे. हे जर शिक्षण तज्ज्ञांनी ठरविले तर ते नीटपणे ठरवतील. तो विचार आपण नक्की करीत आहोत.

सभापती महोदय, ऑनलाईन ऑफलाईनचा विषय माननीय सदस्या डॉ.नीलम गोऱ्हे यांनी मांडला आहे. त्या संदर्भात मी खालच्या सभागृहात उहापोह केला आहे. आपण लोकप्रतिनिधी आहोत. आपल्याकडे अनेक पालक येतात. प्रामाणिकपणे सांगायचे झाले तर जवळजवळ ५० ते ६० टक्के मुलांनी अॅडमिशन घेतली आहे. मला मार्क कमी आहेत परंतु मला घराजवळचे कॉलेज पाहिजे किंवा मार्क कमी आहेत पण अमुकच कॉलेज पाहिजे. असे ज्यांना वाटते त्यांना ते द्यायला गेलो तर गुणवत्तेवर दिले आहे त्याला काढायला लागेल. महाराष्ट्रात सगळ्यांना प्रवेश मिळाला पाहिजे. गुणवत्तेच्या पाठीशी उभे रहायचे, त्याच्या पाठीशी उभे राहताना कोणताही विद्यार्थी कॉलेजविना राहणार नाही ही सरकारची हमी आहे. ऑनलाईन प्रवेशाचा विषय कोर्ट मॉनिटरवर चाललेला आहे. मला वाटते की, त्या विषयातील जागा कमी असतील त्या वाढवून देणे हे आवर्जून करणार आहोत. विद्यार्थी कोणीही शिक्षणाविना राहणार नाही, प्रवेशाविना राहणार नाही हे नक्की.

श्री.हेमंत टकले : सभापती महोदय, माननीय शिक्षणमंत्र्यांनी एक नवीन आधुनिक धोरणाचे शिक्षण या महाराष्ट्रात मिळावे म्हणून बऱ्यापैकी आपल्या उत्तरामध्ये सर्व गोष्टींचा उहापोह केला आहे. गेल्या कित्येक वर्षांपासून दिव्यांगांच्या बाबत उल्लेख केला जात आहे, त्यांचे शिक्षण आणि आश्रमशाळांची जबाबदारी सामाजिक न्याय विभागाकडे असून जो सगळ्यात दुर्लक्षित वर्ग आहे. त्यांचा इंटिग्रेटेड किंवा इन्क्लूझिव्ह एज्युकेशनचा समावेश करणे आवश्यक आहे. त्या दृष्टीने आपल्या धोरणामध्ये आमुलाग्र बदल व्हावयास पाहिजेत. विशेष करून गतीमंद हा सेक्शन, ऑटिस्टिक हा सेक्शन आजपर्यंत पूर्णपणे दुर्लक्षित राहिल्याने त्यांना सामान्य शाळेत प्रवेश मिळणे अवघड होते, प्रवेश मिळतही नाही. त्यासाठी आपण योजना करणार आहात त्यामध्ये हाही अंतर्भाव आपण करावा अशी विनंती करतो.

श्री.विनोद तावडे : सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री.हेमंत टकले यांनी मांडलेली सूचना योग्य आहे. आता अॅकॅडमिक गोष्टी दिव्यांगांच्या संदर्भात आपल्याकडे घेतल्या आहेत. शिक्षण हक्क कायद्याने इन्क्लूझिव्ह एज्युकेशनमध्ये यांच्या वेगळ्या शाळा असता कामा नये असे म्हटल्यामुळे प्रशासकीय जो काही बदल जो सुचविला आहे त्यामध्ये हा विभाग शिक्षणापुरता समाजकल्याणकडून शिक्षण विभागाकडे घ्यावा काय याबाबतचा संबंधित खात्याबरोबर आपण नक्की करू.

अॅडनिरंजन डावखरे : ऑनलाईन अॅडमिशनबाबत मंत्री महोदयांनी योग्य अशी माहिती दिली आहे. त्याबाबत एक मुद्दा आहे. ऑनलाईनबाबत अडचण अशी आहे की, ठाण्यामध्ये ज्यावेळी ठाणे हा ऑप्शन दिला त्यावेळी शंकर शेड्डी या भिवंडीतील कॉलेजमध्ये अॅडमिशन मिळाली आहे. सायन्स ऑप्शन सिलेक्ट केले त्यांना कॉमर्स ऑप्शन दिला गेला आहे. श्रुती गंजवे, मेघा

आडिवरेकर व तृप्ती आवळेकर यांना मेरिट लिस्टमध्ये शंकर शेट्टी कॉलेज मिळाले. ठाण्याऐवजी भिवंडीतील कॉलेज दिले आहे. अशा विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन पध्दतीत चुकीच्या प्रोसेसमुळे ॲडमिशन मिळाली ती बदलणार का? गरज पडल्यास ऑफलाईनमध्ये ॲडमिशन घेणार का?

श्री.गिरीश व्यास : सभापती महोदय, माननीय सदस्य श्री.रामनाथ मोते यांनी मांडलेल्या प्रस्तावाच्या अनुषंगाने अनेक माननीय सदस्यांनी आपली भूमिका मांडली आहे. जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये शिक्षणाचा स्तर वाढविण्यापासून विद्यापीठाच्या नवीन कायद्याच्या निर्मितीपर्यंत चर्चा झाली. यामध्ये केवळ माननीय शिक्षणमंत्र्यांना प्रस्ताव द्यायचा आहे. त्यांनी तो इतिहास अंमलात येईल यासाठी बैठक लावून केले तर अधिक सोयीचे होईल. नागपूर जिल्हयात आम्ही एक प्रयत्न केला आहे. ज्या ग्रामीण आणि शहरी भागातील स्थानिक स्वराज्य संस्थांमधून मी निवडून आलो आहे तेथे जिल्हा परिषदेच्या १५८३ शाळा आहेत.

या नंतर श्री. ओटवणेकर

श्री. गिरीशचंद्र व्यास :

या शाळांमध्ये जवळपास ६० हजार विद्यार्थी इयत्ता पहिली ते दहावी पर्यंतचे शिक्षण घेत आहेत. या विद्यार्थ्यांसाठी तेथे कोणत्याही प्रकारची पायाभूत सुविधा नाही. काही वर्गांमध्ये गळती होते आहे, मुलांना बसण्यासाठी बेंचेस नाहीत. एवढेच नव्हे तर बाथरूमची देखील व्यवस्था नाही. यासंबंधीचा उल्लेख सन्माननीय सदस्य अॅड.निरंजन डावखरे यांनी केला आहे. हे सर्व विषय घेऊन आम्ही एका एनजीओशी चर्चा केली. एनजीओनी सर्व पाहणी करून १० कोटी रूपयांचा प्रस्ताव दिला. त्यापैकी पाच कोटी रूपये नागपूर येथील रोटरी इंटरनॅशनल डॉ.मधुसुदन सारडा यांची टीम देण्यास तयार आहे. उर्वरित पाच कोटी रूपये शासनाने किंवा लोकप्रतिनिधींनी देणे आवश्यक आहे. शासनाने पाच कोटी रूपये दिले तर संपूर्ण १५०० शाळांमध्ये चांगली पायाभूत सुविधा पुरविता येईल. तेव्हा यासंबंधात आपण एक बैठक घ्यावी. यासंबंधीचा प्रस्ताव मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, नागपूर यांना दिलेला आहे. तेव्हा यात माननीय मंत्र्यांनी लक्ष घालावे ही विनंती.

श्री. विनोद तावडे : सभापती महोदय, सन्माननीय सदस्य अॅड.निरंजन डावखरे यांनी काही केसेसचा उल्लेख केला आहे. या सर्व केसेस आपण घेऊन कम्प्युटरवर एन्ट्री करण्यास बसू या. काही विद्यार्थी हे फॉर्म भरतानाच चुका करतात. आता या सर्व चुका दुरूस्त करण्यासाठी विद्यार्थ्यांना ७ दिवसांची मुदत देण्यात येणार आहे. त्यात जे विद्यार्थी राहिलेले आहेत त्या सर्वांनी ऑन लाईन फॉर्म भरणे आवश्यक आहे. आजही ७२ हजार जागा रिक्त आहेत. त्या मेरिट प्रमाणेच देण्यात येणार आहे. याद्वारे आपण विद्यार्थ्यांना प्रवेश देण्याची मुभा देत आहोत. यासाठी आम्ही ऑफलाईन जाणार नाही. ऑन लाईन द्वारे विद्यार्थ्यांना नक्की प्रवेश देण्यात येईल.

सन्माननीय सदस्य श्री.गिरीश व्यास यांनी बैठक घेण्याची सूचना केली आहे. तशा प्रकारची बैठक घेऊन कार्यवाही करण्यात येईल. धन्यवाद.

तालिका सभापती (प्रा.जनार्दन चांदूरकर) : सभागृहाने प्रस्तावावर विचार केला आहे.

.....

- पृ. शी. :** लोकमान्य सार्वजनिक गणेशोत्सव महोत्सव व लोकमान्य उत्सव
मु. शी. : लोकमान्य सार्वजनिक गणेशोत्सव महोत्सव व लोकमान्य उत्सव
यासंबंधी माननीय पर्यटन सांस्कृतिक कार्य मंत्र्यांचे निवेदन

श्री. विनोद तावडे

(सांस्कृतिक कार्य मंत्री)

: सभापती महोदय, सन्माननीय वित्त मंत्री श्री.सुधीर मुनगंटीवार यांनी अर्थसंकल्पात घोषणा केली होती. लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक यांनी दिलेली स्वराज्य हा माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे आणि तो मी मिळविणारच या घोषणेस या वर्षी १०० वर्षे पूर्ण होत आहेत. त्यासंबंधातील हे निवेदन आहे. वर्ष २०१६ हे लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक यांचे १६० वे जयंती वर्ष आहे. तसेच सार्वजनिक गणेशोत्सवाला पुढील वर्षी १२५ वर्षे पूर्ण होत आहेत. माननीय वित्त मंत्री श्री.सुधीर मुनगंटीवार यांनी बजेटमध्ये घोषणा केल्या प्रमाणे लोकमान्य सार्वजनिक गणेशोत्सव अभियान राबविण्यात येणार आहे. त्या अनुषंगाने हे निवेदन करण्यात येत आहे. सदर स्पर्धेत भाग घेण्याकरिता वेगवेगळ्या प्रकारचे पाच देखावे सुचविले आहेत. ही स्पर्धा शासकीय स्तरावर होणार आहे. आता राज्यातील गणेशोत्सव मंडळानी देखावे बनविण्याचे काम सुरू केलेले आहे. त्यामुळे मी हे घाईने निवेदन करीत आहे. मी सविस्तर निवेदन पटलावर ठेवणार आहे. या निवेदना प्रती मी सर्व सन्माननीय सदस्यांना देण्याची व्यवस्था करतो.

श्री.शरद रणपिसे : सभापती महोदय, लोकमान्य बाळ गंगाधर टिळक यांच्या स्वराज्य माझा जन्मसिद्ध हक्क आहे या घोषणेला १६० वर्षे पूर्ण होत आहेत. तेव्हा यासंबंधी राज्य शासना राज्याच्या राजधानीत किंवा विभागीय स्तरावर काही कार्यक्रम हाती घेणार आहे काय ?

श्री.विनोद तावडे : माननीय वित्त मंत्र्यांनी बजेटच्या भाषणामध्ये पाच वेगवेगळे कार्यक्रम घोषित केले आहेत. त्यातील एक कार्यक्रम मी आता घोषित करीत आहे. उर्वरित चार कार्यक्रम घोषित होतील. त्या कार्यक्रमाला गट नेता या नात्याने आपल्याला बोलाविले जाईल. सदर निवेदन आज पटलावर ठेवले तर सार्वजनिक गणेशोत्सव मंडळ तयारी करतील. तेव्हा सभापती महोदय, मी आपल्या अनुमतीने नियम ४६ अन्वये पुढील निवेदन करतो.

निवेदन

(प्रेस : येथे सोबत जोडलेले निवेदन छापाने.)

तालिका सभापती :

सभागृहाची बैठक आता स्थगित होत आहे. शुक्रवार, दिनांक २२ जुलै २०१६ रोजी सकाळी १०.०० ते ११.३० या वेळेत सभागृहाची विशेष बैठक भरेल. या विशेष बैठकीत म.वि.प.नियम २६० अन्वये प्रस्तावावरील चर्चा घेण्यात येईल. सभागृहाची नियमित बैठक दुपारी १२.०० वाजता पुनः भरेल.

श्री.धनंजय मुंडे : सभापती महोदय, विशेष बैठकीमध्ये नियम २६० अन्वये प्रस्तावावरील चर्चा होणार आहे. आपण प्रश्नोत्तराचा तास संपल्यानंतर घ्यावा अशी माझी विनंती.

तालिका सभापती : सदर निदेश हे माननीय सभापतींचे आहे. आता सभागृहापुढील कामकाज संपले आहे असे मी जाहीर करतो.

(सभागृहाची बैठक सायंकाळी ६ वाजून ४४ मिनिटांनी शुक्रवार, दिनांक २२ जुलै २०१६ च्या सकाळी १०.०० वाजेपर्यंत स्थगित झाली.)

=====